

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (δεύτερο πενταμελές τμήμα)
της 14ης Δεκεμβρίου 2005*

Στην υπόθεση T-210/01,

General Electric Company, με έδρα το Fairfield, Connecticut (Ηνωμένες Πολιτείες), εκπροσωπούμενη από τον N. Green, την C. Booth, QC, τις J. Simor, K. Bacon, barristers, τον S. Baxter, solicitor, τους L. Vogel και J. Vogel, δικηγόρους, καθώς και, αρχικώς, από τον Van Kerckhove, δικηγόρο, και, στη συνέχεια, από την J. O'Leary, solicitor, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους R. Lyal, P. Hellström και F. Siredey-Garnier, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

υποστηριζομένης από

τη **Rolls-Royce plc**, με έδρα το Λονδίνο (Ηνωμένο Βασίλειο), εκπροσωπούμενη από τον A. Renshaw, solicitor,

και από

τη **Rockwell Collins, Inc.**, με έδρα το Cedar Rapids, Iowa (Ηνωμένες Πολιτείες), εκπροσωπούμενη από τους T. Soames, J. Davies και A. Ryan, solicitors, και τον P. D. Camesasca, δικηγόρο,

παρεμβαίνουσες,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της απόφασεως 2004/134/CE της Επιτροπής, της 3ης Ιουλίου 2001, που κηρύσσει συγκέντρωση ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά και τη λειτουργία της συμφωνίας EOX (υπόθεση COMP/M.2220 — General Electric κατά Honeywell) (ΕΕ 2004, L 48, σ. 1),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(δεύτερο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους J. Pirrung, Πρόεδρο, την V. Tiili, τους A. W. H. Meij, M. Βηλαρά και N. J. Forwood, δικαστές,

γραμματέας: J. Plingers, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη τη γραπτή διαδικασία και κατόπιν της συνεδριάσεως της 27ης Μαΐου 2004,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

- 1 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 4064/89 του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (ΕΕ L 395, σ. 1, διορθωτικά στην ΕΕ 1990, L 257, σ. 13), που τροποποιήθηκε για τελευταία φορά με τον κανονισμό (ΕΚ) 1310/97 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1997 (ΕΕ L 180, σ. 1, στο εξής, όπως διορθώθηκε και τροποποιήθηκε: κανονισμός 4064/89), ορίζει, στο άρθρο 2, παράγραφοι 2 και 3, τα εξής:

«2. Οι συγκεντρώσεις που δεν δημιουργούν ούτε ενισχύουν δεσπόζουσα θέση, με αποτέλεσμα να παρακωλύεται σε μεγάλο βαθμό ο ουσιαστικός ανταγωνισμός στην κοινή αγορά ή σε σημαντικό τμήμα της, πρέπει να κηρύσσονται συμβατές με την κοινή αγορά.

3. Οι συγκεντρώσεις που δημιουργούν ή ενισχύουν δεσπόζουσα θέση, με αποτέλεσμα να παρακωλύεται σε σημαντικό βαθμό ο ουσιαστικός ανταγωνισμός στην κοινή αγορά ή σε σημαντικό τμήμα της, πρέπει να κηρύσσονται ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά.»

Το ιστορικό της διαφοράς

- 2 Η General Electric Company (στο εξής: GE ή προσφεύγουσα) είναι διαφοροποιημένη βιομηχανική επιχείρηση, η οποία δραστηριοποιείται, μεταξύ άλλων, στους τομείς των κινητήρων αεροσκαφών, των οικιακών συσκευών, των εξαρτημάτων υπηρεσιών πληροφορικής, των συστημάτων παραγωγής ισχύος, των συστημάτων φωτισμού, των βιομηχανικών συστημάτων, των ιατρικών συστημάτων, των πλαστικών, της ραδιοτηλεοπτικής μεταδόσεως, των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών μεταφοράς.
- 3 Η Honeywell International Inc. είναι μια επιχείρηση που δραστηριοποιείται, μεταξύ άλλων, στις αγορές των προϊόντων και υπηρεσιών αεροδιαστημικής, των προϊόντων αυτοκινητοβιομηχανίας, των ηλεκτρονικών ειδών, των χημικών προϊόντων ειδικών χρήσεων, των πολυμερών συστημάτων υψηλής αποδόσεως, των συστημάτων μεταφοράς και παραγωγής ισχύος και των συστημάτων ελέγχου κτιρίων κατοικιών ή βιομηχανιών.
- 4 Στις 22 Οκτωβρίου 2000, η GE και η Honeywell συνήψαν συμφωνία η οποία προέβλεπε ότι η GE θα αποκτούσε το σύνολο του κεφαλαίου της Honeywell (στο εξής: συγχώνευση), η οποία θα καθίστατο εξ ολοκλήρου θυγατρική της GE.
- 5 Στις 5 Φεβρουαρίου 2001, η Επιτροπή παρέλαβε επισήμως κοινοποίηση της συγκεντρώσεως, σύμφωνα με το άρθρο 4 του κανονισμού 4064/89.
- 6 Την 1η Μαρτίου 2001, επειδή θεώρησε ότι η συγκέντρωση ήταν δυνατόν να καλύπτεται από τον κανονισμό 4064/89, η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία ελέγχου του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ), του εν λόγω κανονισμού και του άρθρου 57 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (EOX) (στο εξής: απόφαση για διεξοδική έρευνα).

- 7 Στις 15 Μαρτίου 2001, η GE και η Honeywell υπέβαλαν από κοινού στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις τους ως προς την απόφαση για διεξοδική έρευνα.
- 8 Στις 8 Μαΐου 2001, η Επιτροπή απέστειλε ανακοίνωση των αιτιάσεων (στο εξής: ΑΑ) στην GE, στην οποία η προσφεύγουσα απάντησε στις 24 Μαΐου 2001.
- 9 Στις 29 και στις 30 Μαΐου 2001, πραγματοποιήθηκε συνάντηση μεταξύ της Επιτροπής, της GE και της Honeywell.
- 10 Στις 14 και στις 28 Ιουνίου 2001, η GE και η Honeywell πρότειναν, από κοινού, δύο διαδοχικές σειρές δεσμεύσεων προκειμένου να καταστεί η συγκέντρωση αποδεκτή από την Επιτροπή.
- 11 Στις 3 Ιουλίου 2001, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 2004/134/EK (υπόθεση COMP/M.2220 — General Electric/Honeywell) (ΕΕ 2004, L 48, σ. 1), με την οποία κήρυξε τη συγκέντρωση ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά και με τη Συμφωνία ΕΟΧ (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

Η προσβαλλόμενη απόφαση

- 12 Το διατακτικό της προσβαλλομένης αποφάσεως ορίζει τα εξής:

«Άρθρο πρώτο

Η συγκέντρωση με την οποία η [GE] αποκτά τον έλεγχο της επιχείρησης Honeywell International Inc. κηρύσσεται ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά και με τη Συμφωνία ΕΟΧ.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην

[GE]

[...]»

- 13 Οι αιτιολογικές σκέψεις της προσβαλλομένης αποφάσεως μπορούν να συνοψισθούν ως εξής.
- 14 Κατά την Επιτροπή, η GE κατείχε ήδη από μόνη της, πριν από τη συγκέντρωση, δεσπόζουσα θέση στις αντίστοιχες παγκόσμιες αγορές αντιδραστήρων αεριοθέρσεως για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη και για μεγάλα περιφερειακά αεριοθούμενα αεροσκάφη (βλ., αντιστοίχως, τις αιτιολογικές σκέψεις 45 έως 83 και 84 έως 87 της προσβαλλομένης αποφάσεως, καθώς και τις αιτιολογικές σκέψεις 107 έως 229). Η σταθερότητα της θέσεώς της στην αγορά, σε συνδυασμό με τον οικονομικό μοχλό που αντιπροσωπεύουν η χρηματοπιστωτική ισχύς της και η κάθετη ένταξή της στη χρηματοδοτική μίσθωση αεροσκαφών, περιλαμβάνεται μεταξύ των στοιχείων που κατέστησαν δυνατό το συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα κατέχει δεσπόζουσα θέση στις αγορές αυτές. Η έρευνα κατέδειξε επίσης ότι η Honeywell ήταν ήδη ο κύριος προμηθευτής αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων (αιτιολογικές σκέψεις 241 έως 275) καθώς και κινητήρων μεσαίων επιχειρηματικών αεριοθουμένων (αιτιολογικές σκέψεις 88 και 89) και εκκινητήρων για κινητήρες, ειδικότερα κινητήρες για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, καθόσον τα τμήματα αυτά αποτελούν σημαντικό συστατικό στοιχείο για την κατασκευή των κινητήρων (αιτιολογικές σκέψεις 331 έως 340).

- 15 Η συγκέντρωση των δραστηριοτήτων των δύο εταιριών προκάλεσε τη δημιουργία ή την ενίσχυση δεσποζουσών θέσεων σε πλείονες αγορές. Η Επιτροπή θεώρησε, μεταξύ άλλων, ότι η υφιστάμενη δεσπόζουσα θέση της GE στην παγκόσμια αγορά κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη θα ενισχυόταν λόγω των «κάθετων» αποτελεσμάτων της συγχωνεύσεως που θα προερχόταν από την ένταξη της δραστηριότητας της GE, η οποία έγκειται στην κατασκευή των κινητήρων αυτών, στη δραστηριότητα της Honeywell που έγκειται στην κατασκευή εκκινητήρων για τους ίδιους αυτούς κινητήρες (αιτιολογικές σκέψεις 419 έως 427 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Κατέληξε επίσης στη δημιουργία δεσποζουσών θέσεων στις διάφορες παγκόσμιες αγορές αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων στις οποίες η Honeywell κατείχε ήδη ηγετικές θέσεις πριν από τη συγχώνευση λόγω δύο τύπων αποτελεσμάτων που καλούνται «συσπειρωτικές συνέπειες». Κατά την Επιτροπή, πρώτον, τα αποτελέσματα αυτά προέκυπταν από μια διαδικασία που καλείται «μετάθεση των μεριδίων αγοράς» (share shifting) και συνίσταται στην επέκταση στις αγορές αυτές της οικονομικής ισχύος της GE Capital, εταιρίας που ανήκει στον όμιλο της προσφεύγουσας, καθώς και των εμπορικών πλεονεκτημάτων που απορρέουν από την αγορά και χρηματοδοτική μίσθωση αεροσκαφών, κυρίως από την GE Capital Aviation Services (GECAS), επίσης εταιρία του ομίλου της προσφεύγουσας (αιτιολογικές σκέψεις 342 έως 348 και 405 έως 411). Δεύτερον, η Επιτροπή προέβλεψε αποτελέσματα που απορρέουν από τη μελλοντική στρατηγική της συγχωνευθείσας εταιρίας η οποία έγκειται σε συνολικές συμφωνίες –καθαρές, τεχνικές και μικτές– που περιλαμβάνουν συγχρόνως κινητήρες της πρώην GE, αφενός, και αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα της πρώην Honeywell, αφετέρου (αιτιολογικές σκέψεις 349 έως 404). Η Επιτροπή έκρινε ότι η μελλοντική στρατηγική συνολικών συμφωνιών θα ενίσχυε και την υφιστάμενη δεσπόζουσα θέση της GE στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη.
- 16 Επιπλέον, η Επιτροπή κατέληξε στην ενίσχυση της ήδη υπάρχουσας δεσπόζουσας θέσεως της GE στην παγκόσμια αγορά κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεριωθούμενα καθώς και στη δημιουργία δεσπόζουσας θέσεως της συγχωνευθείσας εταιρίας στην παγκόσμια αγορά κινητήρων αεριωθουμένων επιχειρηματικών αεροσκαφών, ιδίως λόγω των «οριζόντιων αλληλεπικαλύψεων», εφόσον η GE και η Honeywell ήσαν αμφότερες παρούσες ως κατασκευάστριες στις αγορές αυτές πριν από τη συγχώνευση (αιτιολογικές σκέψεις 428 έως 431 και 435 έως 437 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Θεώρησε επίσης ότι θα εδημιουργείτο δεσπόζουσα θέση, ιδίως λόγω οριζόντιας αλληλεπικαλύψεως μεταξύ των δύο μερών της κοινοποιηθείσας συγχωνεύσεως στην παγκόσμια αγορά των μικρών αεριοστροβίλων θαλάσσης (αιτιολογικές σκέψεις 468 έως 477).

- 17 Έτσι, αφού θεώρησε τις δεσμεύσεις που πρότειναν τα μέρη της συγχωνεύσεως ανεπαρκείς για την επίλυση του συνόλου των προβλημάτων ανταγωνισμού που προκύπτουν από τη συγκέντρωση (αιτιολογικές σκέψεις 500 έως 533 και 546 έως 563 της προσβαλλομένης αποφάσεως), η Επιτροπή κατέληξε, στην αιτιολογική σκέψη 567 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η συγκέντρωση θα οδηγούσε στη δημιουργία ή στην ενίσχυση πλειόνων δεσποζουσών θέσεων που θα έχουν ως συνέπεια να παρεμποδίζουν σε σημαντικό βαθμό τον πραγματικό ανταγωνισμό στην κοινή αγορά και ότι η συγκέντρωση θα έπρεπε, επομένως, να κηρυχθεί ασυμβίβαστη προς την κοινή αγορά, σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89.

Διαδικασία

- 18 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 12 Σεπτεμβρίου 2001, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή. Κατά την ίδια ημερομηνία, και η Honeywell άσκησε προσφυγή κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως (υπόθεση T-209/01).
- 19 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 11, 15 και 16 Ιανουαρίου 2002, αντιστοίχως, η Rolls-Royce plc, η Rockwell Collins Inc. (στο εξής: Rockwell) και η Thales SA ζήτησαν να παρέμβουν στην παρούσα διαδικασία προς υποστήριξη των αιτημάτων της Επιτροπής.
- 20 Η προσφεύγουσα ζήτησε την εμπιστευτική μεταχείριση, έναντι των παρεμβαίνουσών, ορισμένων στοιχείων που περιλαμβάνονται στα έγγραφά της και στα έγγραφα της Επιτροπής.

- 21 Με διάταξη της 26ης Ιουνίου 2002, ο πρόεδρος του πρώτου τμήματος του Πρωτοδικείου έκανε δεκτές τις αιτήσεις παρεμβάσεως της Rolls-Royce και της Rockwell. Με την ίδια διάταξη, έκανε δεκτή την αίτηση εμπιστευτικής μεταχειρίσεως που υπέβαλε η προσφεύγουσα, με την επιφύλαξη των παρατηρήσεων των εν λόγω παρεμβαίνουσών. Σύμφωνα με το άρθρο 116, παράγραφος 6, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, η αίτηση παρεμβάσεως της Thales έγινε δεκτή βάσει της εκθέσεως ακροατηρίου κατά την προφορική διαδικασία.
- 22 Επειδή η σύνθεση των τμημάτων του Πρωτοδικείου τροποποιήθηκε με απόφαση του Πρωτοδικείου της 13ης Σεπτεμβρίου 2004 (ΕΕ C 251, σ. 12), ο εισηγητής δικαστής τοποθετήθηκε στο δεύτερο τμήμα, στο οποίο υπήχθη, κατά συνέπεια, η υπό κρίση υπόθεση.
- 23 Κατ' εφαρμογή του άρθρου 14 του Κανονισμού Διαδικασίας και κατόπιν προτάσεως του δευτέρου τμήματος, το Πρωτοδικείο αποφάσισε, αφού άκουσε τους διαδίκους σύμφωνα με το άρθρο 51 του εν λόγω κανονισμού, την παραπομπή της υποθέσεως σε τμήμα μείζονος συνθέσεως.
- 24 Με έγγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 2 Φεβρουαρίου 2004, η Thales παραιτήθηκε από την παρέμβασή της. Με διάταξη της 23ης Μαρτίου 2004, ο πρόεδρος του δευτέρου τμήματος μείζονος συνθέσεως του Πρωτοδικείου έκανε δεκτή την παραίτηση αυτή, αφού άκουσε τους λοιπούς διαδίκους.
- 25 Με διάταξη της 17ης Μαρτίου 2004, η προσφεύγουσα ζήτησε τη συνεκδίκαση της υπό κρίση υποθέσεως με την υπόθεση T-209/01. Ο πρόεδρος του δευτέρου τμήματος μείζονος συνθέσεως έφερε το ζήτημα της αποφάσεως περί ενδεχόμενης συνεκδικάσεως ενώπιον του εν λόγω δικαστικού σχηματισμού, σύμφωνα με το άρθρο 50 του Κανονισμού Διαδικασίας.

- 26 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο αποφάσισε την έναρξη της προφορικής διαδικασίας και υπέβαλε ερωτήσεις στους διαδίκους στο πλαίσιο μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας που προβλέπονται στο άρθρο 64 του Κανονισμού Διαδικασίας. Ζήτησε επίσης από την Επιτροπή να προσκομίσει ορισμένα έγγραφα πριν από τη συνεδρίαση. Οι διάδικοι συμμορφώθηκαν προς τις αιτήσεις αυτές.
- 27 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη συνεδρίαση της 27ης Μαΐου 2004. Στο τέλος της συνεδριάσεως αυτής, ολοκληρώθηκε η προφορική διαδικασία.
- 28 Με έγγραφο της 8ης Ιουνίου 2004, η προσφεύγουσα κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου αίτηση επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας καθώς και πρόσθετες παρατηρήσεις ως προς ορισμένες πτυχές της υποθέσεως, στις οποίες είχαν επισυναφθεί πλείονα νέα έγγραφα. Με διάταξη της 8ης Ιουλίου 2004, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να διατάξει την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 62 του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 29 Αφού άκουσε τους διαδίκους, το Πρωτοδικείο διέταξε μέτρο οργανώσεως της διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 64 του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο συνίστατο στην προσθήκη στον φάκελο των εγγράφων και των παρατηρήσεων που κατέθεσε η προσφεύγουσα στις 8 Ιουνίου 2004. Οι παρατηρήσεις της Επιτροπής και των παρεμβαινουσών ως προς τη συνάφεια των εν λόγω στοιχείων προστέθηκαν επίσης στον φάκελο.
- 30 Κατόπιν αιτήσεως του Πρωτοδικείου, οι διάδικοι κατέθεσαν παρατηρήσεις και συμπληρωματικά έγγραφα σε σχέση με τα ζητήματα που έθεσε η προσφεύγουσα στις αρχικές παρατηρήσεις της. Και τα στοιχεία αυτά προστέθηκαν στον φάκελο.
- 31 Η προφορική διαδικασία έληξε, στη συνέχεια, εκ νέου στις 23 Νοεμβρίου 2004.

Αιτήματα των διαδίκων

- 32 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση,
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 33 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από τη Rolls-Royce και τη Rockwell, ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να απορρίψει την προσφυγή,
 - να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

- 34 Με τα έγγραφά της, η προσφεύγουσα θέτει μια σειρά ζητημάτων σχετικά με το περιεχόμενο της προσφυγής της, την έκταση του ελέγχου του Πρωτοδικείου και τα γενικά κριτήρια που εφάρμοσε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση. Τα ζητήματα αυτά θα εξετασθούν προκαταρκτικώς.

- 35 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί την ορθότητα της διαπιστώσεως στην οποία προέβη η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία αποτελεί την αφετηρία άλλων πτυχών της αναλύσεως της καταστάσεως του ανταγωνισμού, ότι δηλαδή η προσφεύγουσα κατείχε δεσπόζουσα θέση, πριν από τη συγχώνευση, στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη. Η πτυχή αυτή θα εξετασθεί πρώτη.
- 36 Η προσφεύγουσα βάλλει επίσης κατά των συμπερασμάτων της Επιτροπής σχετικά με την κάθετη αλληλεπικάλυψη, τις συνέπειες της συγκεντρώσεως και τις οριζόντιες αλληλεπικαλύψεις που προκάλεσε η συγχώνευση. Τα ζητήματα αυτά θα εξετασθούν διαδοχικά, ως δεύτερο, τρίτο και τέταρτο στη σειρά.
- 37 Τέλος, η προσφεύγουσα επικαλείται διαδικαστικές πλημμέλειες της προσβαλλομένης αποφάσεως. Οι πτυχές αυτές θα εξετασθούν τελευταίες.

A — Προκαταρκτικά ζητήματα

1. Επί της αιτήσεως συνεκδικάσεως

- 38 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η διάταξη περί συνεκδικάσεως δύο υποθέσεων στο πλαίσιο των οποίων οι προσφεύγουσες είναι διαφορετικές δεν μπορεί να μεταβάλει το περιεχόμενο του δικογράφου της προσφυγής που κατέθεσε χωριστά εκάστη εξ αυτών, διότι άλλως θα επηρεαζόταν η ανεξαρτησία και η αυτοτέλεια των χωριστών προσφυγών τους (απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Ιουνίου 2001, C-280/99 Ρ έως C 282/99 Ρ, *Moccia Imte κ.λπ. κατά Επιτροπής*, Συλλογή 2001, σ. I-4717, σκέψεις 61 έως 68, ειδικότερα το σημείο 66).

39 Το Πρωτοδικείο κρίνει ότι παρέλκει η συνεκδίκηση της υποθέσεως αυτής με την υπόθεση T-209/01, λαμβανομένης υπόψη, μεταξύ άλλων, της διαφοράς του περιεχομένου μεταξύ των δύο προσφυγών. Επομένως, απορρίπτει τη σχετική αίτηση που διατύπωσε η προσφεύγουσα με το από 17 Μαρτίου 2004 έγγραφό της.

2. Επί της διαρθρώσεως μεταξύ των διαφόρων σκελών που δικαιολογούν το συμπέρασμα της Επιτροπής ως προς την ασυμβατότητα της συγκεντρώσεως προς την κοινή αγορά

α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων

40 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι, με το υπόμνημα αντικρούσεως, η Επιτροπή υπογράμμισε ότι τα στοιχεία της συλλογιστικής της στην προσβαλλόμενη απόφαση ενισχύονται αμοιβαίως οπότε θα ήταν αυθαίρετη η μεμονωμένη εκτίμηση εκάστου εξ αυτών. Επομένως, δεν είναι δυνατόν να εφαρμοστεί εν προκειμένω, κατ' αναλογία, η λύση που απορρέει από την απόφαση του Πρωτοδικείου της 22ας Οκτωβρίου 2002, T-310/01, *Schneider Electric* κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. II-4071), κατά την οποία τα σφάλματα στα οποία υπέπεσε η Επιτροπή κατά την ανάλυση ορισμένων εξεταζομένων αγορών δεν αρκούν για να δικαιολογήσουν την ακύρωση αποφάσεως, εφόσον αυτή στηρίζεται και σε ανάλυση άλλων αγορών που αποδεικνύεται βάσιμη. Κατά την προφορική διαδικασία, η προσφεύγουσα υπογράμμισε, συναφώς, ότι το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να υποκαταστήσει τη δική του εκτίμηση ως προς τη συγκέντρωση στην εκτίμηση της Επιτροπής. Επομένως, στην περίπτωση κατά την οποία θα κρινόταν ότι ορισμένοι από τους λόγους που διατυπώθηκαν στην προσβαλλόμενη απόφαση πάσχουν ακυρότητα ενώ άλλοι όχι, δεν θα εναπέκειτο στον κοινοτικό δικαστή να εκτιμήσει αν τα βásiμα στοιχεία του συλλογισμού αρκούν για να θεμελιώσουν το συμπέρασμα της Επιτροπής ως προς την ασυμβατότητα της κοινοποιηθείσας συγχωνεύσεως με την κοινή αγορά.

41 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται σε ένα συνδυασμό πραγματικών και νομικών στοιχείων τα οποία αλληλοσυμπληρώνονται

και καλύπτουν οριζόντιες, κάθετες και ετερογενείς επιπτώσεις. Πάντως, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι έκαστο των στοιχείων αυτών δικαιολογεί αυτοτελώς την απαγόρευση της συγκεντρώσεως.

β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

42. Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι, στο μέτρο που ορισμένα σημεία του αιτιολογικού μιας αποφάσεως είναι, αφ' εαυτών, ικανά να δικαιολογήσουν επαρκώς από νομικής απόψεως την απόφαση, οι πλημμέλειες τις οποίες πάσχουν άλλα σημεία του αιτιολογικού της πράξεως δεν ασκούν, εν πάση περιπτώσει, επιρροή στο διατακτικό της (βλ., κατ' αναλογία, την απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 2001, C-302/99 P και C-308/99 P, Επιτροπή και Γαλλία κατά ΤF1, Συλλογή 2001, σ. I-5603, σκέψεις 26 έως 29).
43. Επιπλέον, εφόσον το διατακτικό αποφάσεως της Επιτροπής στηρίζεται σε πλείονες άξονες συλλογισμού έκαστος των οποίων θα αρκούσε αφ' εαυτού να στηρίξει το διατακτικό αυτό, επιβάλλεται η ακύρωση της πράξεως αυτής, καταρχήν, μόνον εάν έκαστος των αξόνων αυτών πάσχει παρανομία. Στην περίπτωση αυτή, ένα σφάλμα ή άλλη παρανομία που επηρεάζει ένα μόνον άξονα της συλλογιστικής δεν αρκεί για να δικαιολογήσει την ακύρωση της επίδικης αποφάσεως, εφόσον το σφάλμα αυτό δεν ασκούσε καθοριστική επιρροή ως προς το διατακτικό στο οποίο κατέληξε το όργανο που εξέδωσε την εν λόγω απόφαση (βλ., κατ' αναλογία, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 2002, T-126/99, Graphischer Maschinenbau κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-2427, σκέψεις 49 έως 51, και παρατεθείσα νομολογία).
44. Ο κανόνας αυτός έχει εφαρμογή στο πλαίσιο των αποφάσεων στον τομέα του ελέγχου των συγκεντρώσεων (βλ., υπό την έννοια αυτή, την απόφαση Schneider Electric κατά Επιτροπής, σκέψη 40 ανωτέρω, σκέψεις 404 έως 420).

- 45 Επιβάλλεται, συναφώς, η υπόμνηση ότι η Επιτροπή πρέπει να απαγορεύει μια συγκέντρωση εφόσον αυτή πληροί τα κριτήρια του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89. Πάντως, από το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού προκύπτει ότι η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη, κατά την εκτίμηση μιας διαδικασίας συγκεντρώσεως, μεταξύ άλλων, την ανάγκη διατηρήσεως και αναπτύξεως ουσιαστικού ανταγωνισμού μέσα στην κοινή αγορά με γνώμονα, μεταξύ άλλων, τη διάρθρωση όλων των σχετικών αγορών. Επομένως, η εκ μέρους της Επιτροπής εκτίμηση του ζητήματος αν μια συγκέντρωση δημιουργεί ή ενισχύει μία ή περισσότερες δεσπόζουσες θέσεις με αποτέλεσμα να παρακωλύεται σε μεγάλο βαθμό ο ουσιαστικός ανταγωνισμός πρέπει να πραγματοποιείται σε σχέση με τις συνθήκες που ισχύουν σε εκάστη των αγορών που μπορεί να επηρεαστεί από την κοινοποιηθείσα συγκέντρωση. Κατά συνέπεια, εάν διαπιστώσει ότι τα ως άνω κριτήρια πληρούνται ως προς μία μόνον από τις σχετικές αγορές, η συγκέντρωση πρέπει να κηρυχθεί ασυμβίβαστη προς την κοινή αγορά.
- 46 Εν προκειμένω, η Επιτροπή διευκρίνισε με την αιτιολογική σκέψη 567 της προσβαλλομένης αποφάσεως ότι, «για όλους αυτούς τους λόγους, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η προτεινόμενη συγκέντρωση οδηγεί στη δημιουργία ή στην ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης στις αγορές [κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεριωθούμενα αεροσκάφη], [κινητήρων για επιχειρηματικά αεριωθούμενα αεροσκάφη], των αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων, καθώς και των μικρών αεροστροβίλων θαλάσσης, η οποία παρεμποδίζει σε σημαντικό βαθμό τον πραγματικό ανταγωνισμό στην κοινή αγορά».
- 47 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν δημιουργεί ιεραρχική σχέση μεταξύ των προβλημάτων ανταγωνισμού που διαπιστώνονται σε εκάστη των αγορών που εξέτασε η Επιτροπή και απαρίθμησε, στη συνέχεια, στο συμπέρασμά της, το οποίο παρατέθηκε στην προηγούμενη σκέψη. Αντιθέτως μάλιστα, και λαμβανομένου υπόψη του γράμματος του άρθρου 2 του κανονισμού 4064/89, το συμπέρασμα αυτό δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, για εκάστη των απαριθμωμένων αγορών, η κοινοποιηθείσα συγκέντρωση θα οδηγούσε στη δημιουργία ή, ενδεχομένως, την ενίσχυση δεσπόζουσας θέσεως στην αγορά αυτή με αποτέλεσμα να παρακωλύεται σε μεγάλο βαθμό ο ουσιαστικός ανταγωνισμός στην κοινή αγορά.

48 Λαμβανομένων υπόψη των προηγούμενων σκέψεων, πρέπει να θεωρηθεί ότι η προσβαλλόμενη απόφαση μπορεί να ακυρωθεί μόνον εάν επιβάλλεται η διαπίστωση όχι μόνον ότι ορισμένα από τα σημεία του αιτιολογικού της πάσχουν παρανομία, αλλά, επιπλέον, ότι τα σημεία που ενδεχομένως δεν πάσχουν παρανομία δεν αρκούν για να δικαιολογήσουν την ασυμβατότητα της κοινοποιηθείσας συγκεντρώσεως προς την κοινή αγορά. Εντούτοις, η διαπίστωση αυτή δεν εξοβελίζει την ανάγκη να εξετασθεί αν ορισμένες πτυχές του ανταγωνισμού που εντοπίζονται στην προσβαλλόμενη απόφαση ενισχύονται αμοιβαίως όπως υποστηρίζει η Επιτροπή στο υπόμνημα αντικρούσεως, οπότε θα ήταν αυθαίρετη η εκτίμηση εκάστου εξ αυτών μεμονωμένως.

3. *Επί των προταθεισών δεσμεύσεων*

49 Καταρχάς, προκειμένου περί της ισχύος της δεύτερης σειράς δεσμεύσεων, της 28ης Ιουνίου 2001, είναι σαφές ότι τα μέρη της συγκεντρώσεως κατέθεσαν, στις 14 Ιουνίου 2001, μια πρώτη σειρά δεσμεύσεων (βλ. τις αιτιολογικές σκέψεις 485 έως 533 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η Επιτροπή υποστηρίζει, χωρίς να αντικρούεται συναφώς από την προσφεύγουσα, ότι η ημερομηνία εκείνη ήταν η τελευταία δυνατή για την υποβολή προτάσεως δεσμεύσεων, σύμφωνα με το άρθρο 18, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 447/98 της Επιτροπής, της 1ης Μαρτίου 1998, σχετικά με τις προθεσμίες και τις ακροάσεις που προβλέπονται στον κανονισμό 4064/89 (ΕΕ L 61, σ. 1). Πάντως, τα μέρη της συμπράξεως πρότειναν τη δεύτερη σειρά δεσμεύσεων στις 28 Ιουνίου 2001 (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 534 έως 566 της προσβαλλομένης αποφάσεως), αναφέροντας ότι οι δεσμεύσεις αυτές αντικαθιστούσαν τις δεσμεύσεις που προτάθηκαν στις 14 Ιουνίου 2001.

50 Επιβάλλεται, συναφώς, η διαπίστωση ότι οι μόνες διαφορές μεταξύ των δύο σειρών δεσμεύσεων αφορούν τη δέσμευση συμπεριφοράς σχετικά με τη GECAS και τις διαρθρωτικές δεσμεύσεις σχετικά με τις μελετώμενες εκχωρήσεις ορισμένων δραστηριοτήτων της Honeywell στις διάφορες αγορές αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων. Η ενδεχόμενη επίπτωση των διαφορών αυτών θα εξετασθεί κατωτέρω στο πλαίσιο της επί της ουσίας εξετάσεως των συνεπειών συγκεντρώσεως.

- 51 Αφού αμφισβήτησε, με το δικόγραφο της προσφυγής της, την ορθότητα της αρνήσεως της Επιτροπής να λάβει υπόψη τις δεσμεύσεις συμπεριφοράς, η προσφεύγουσα επισήμανε επίσης, κατά την προφορική διαδικασία, ότι, με την άρνηση αυτή, η Επιτροπή νόθευσε όλη τη διοικητική διαδικασία και στέρησε τα μέρη της συγκεντρώσεως από τη δυνατότητα να προτείνουν δεσμεύσεις ικανές να επιλύσουν, μεταξύ άλλων, τα προβλήματα ανταγωνισμού που απορρέουν από τις οριζόντιες αλληλεπικαλύψεις που εντόπισε η Επιτροπή. Λαμβανομένης υπόψη της λίαν ευρείας εκτάσεως του ισχυρισμού αυτού, προσήκει να εξετασθεί στο πλαίσιο του παρόντος προκαταρκτικού τμήματος.
- 52 Συναφώς, η Επιτροπή διατύπωσε με σαφήνεια, στην από 8 Μαΐου 2001 ανακοίνωση αιτιάσεων για την υπό κρίση υπόθεση, τις αιτιάσεις που αφορούν όλες τις αντίθετες προς τον ανταγωνισμό συνέπειες της συγχωνεύσεως, και ιδίως αυτές που αφορούν τα οριζόντια και κάθετα αποτελέσματα που απορρέουν απ' αυτήν, αιτιάσεις οι οποίες περιελήφθησαν μεταγενέστερα στην προσβαλλόμενη απόφαση (βλ., ειδικότερα, σημεία 118 έως 122, 124 έως 126, 459 έως 468, 469 έως 471, 473, 474, 578 έως 586 και 612 έως 633 της εν λόγω ανακοινώσεως αιτιάσεων). Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, για να απαντήσει στις εκτιθέμενες στην ανακοίνωση αιτιάσεων αιτιάσεις της Επιτροπής, η προσφεύγουσα πρότεινε, μεταξύ άλλων, διαρθρωτικές δεσμεύσεις στις 14 Ιουνίου 2001, τις οποίες η Επιτροπή εξέτασε και, στη συνέχεια, απέρριψε διότι πρακτικοί λόγοι εμπόδιζαν την υλοποίησή τους. Ενώπιον του Πρωτοδικείου, η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε στοιχεία ούτε προέβαλε επιχειρήματα για να εξηγήσει ειδικά ως προς τι η απόρριψη των δεσμεύσεων αυτών ήταν παράνομη ή αδικαιολόγητη (βλ., ειδικότερα, σκέψεις 487, 555 και επ., 564 *in fine*, και 610 κατωτέρω). Στο μέτρο που οι επίμαχες δεσμεύσεις παρουσίαζαν κενά από τεχνικής ή εμπορικής απόψεως, οπότε η Επιτροπή δεν τις θεώρησε επαρκείς για να της παράσχουν τη δυνατότητα να εγκρίνει την επίμαχη συγκέντρωση, τα κενά αυτά δεν μπορούν να αποδοθούν στην Επιτροπή ούτε, ειδικότερα, σε ενδεχόμενη επιφύλαξη εκ μέρους της να δεχθεί την εν δυνάμει αποτελεσματικότητα άλλων δεσμεύσεων συμπεριφοράς. Πράγματι, απόκειται στα μέρη της κοινοποιηθείσας συγκεντρώσεως να υποβάλουν πλήρεις και αποτελεσματικές από πάσης απόψεως δεσμεύσεις, καταρχήν πριν από τις 14 Ιουνίου 2001.
- 53 Στο πλαίσιο των παρατηρήσεών της κατόπιν της επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας, η προσφεύγουσα διόρθωσε την απάντησή της σε μία ερώτηση κατά τη συνεδρίαση, παραδεχόμενη ότι η Επιτροπή την είχε πράγματι ενημερώσει, στις 22 Ιουνίου 2001, ως προς τους λόγους για τους οποίους οι δεσμεύσεις της, που κατατέθηκαν στις 14 Ιουνίου 2001, έπρεπε να απορριφθούν. Υποστήριξε, στη

συνέχεια, ότι η Επιτροπή της είχε δημιουργήσει την εντύπωση ότι αρκούσε να ενισχύσει τη δέσμευσή της ως προς τη μελλοντική συμπεριφορά της GECAS ώστε η συγκέντρωση να κηρυχθεί συμβατή προς την κοινή αγορά. Για να στηρίξει την άποψή της προσκόμισε, στο μεταγενέστερο αυτό στάδιο της διαδικασίας, δύο ανακοινωθέντα Τύπου της 14ης και της 18ης Ιουνίου 2001 και ένα άρθρο της 11ης Φεβρουαρίου 2002, που αποδίδει συνέντευξη με το μέλος της Επιτροπής που τότε ήταν αρμόδιο για τον ανταγωνισμό. Κατ' ουσίαν, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή της παρέσχε διαβεβαιώσεις που είχαν ως συνέπεια να της δημιουργήσουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη.

54 Επιβάλλεται, καταρχάς, η διαπίστωση ότι την επανάληψη της ένδικης διαδικασίας ζήτησε η προσφεύγουσα, όσον αφορά τις δεσμεύσεις, αποκλειστικά και μόνο για να της παρασχεθεί η δυνατότητα να διορθώσει το πραγματικό σφάλμα του οποίου έγινε μνεία στην προηγούμενη σκέψη. Επομένως, στο μέτρο που επικαλείται τις επαφές της με την Επιτροπή, οι προτάσεις της είναι οψιγενείς και, κατά συνέπεια, απαράδεκτες. Επιπλέον, η σχετική με τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη επιχειρηματολογία, η οποία προβάλλεται για πρώτη φορά κατά την προφορική διαδικασία, συνιστά νέο ισχυρισμό και πρέπει να απορριφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας.

55 Εν πάση περιπτώσει, το δικαίωμα επικλήσεως της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης ανήκει σε κάθε ιδιώτη ο οποίος βρίσκεται σε κατάσταση από την οποία προκύπτει ότι η κοινοτική διοίκηση του δημιούργησε βάσιμες προσδοκίες (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 11ης Μαρτίου 1987, 265/85, Van den Bergh en Jurgens κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 1155, σκέψη 44, και της 26ης Ιουνίου 1990, C-152/88, Sofrimport κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-2477, σκέψη 26). Εν προκειμένω, οι επαφές τις οποίες προβάλλει η προσφεύγουσα και οι οποίες πραγματοποιήθηκαν μεταξύ αυτής και των υπηρεσιών της Επιτροπής κατόπιν της υποβολής της πρώτης σειράς δεσμεύσεων στις 14 Ιουνίου 2001, σε σχέση με τη δυνατότητα υποβολής νέας σειράς διαφορετικής ως προς ορισμένες απόψεις από την πρώτη σειρά δεσμεύσεων, δεν μπορούσαν να δημιουργήσουν τέτοιες προσδοκίες ούτε, κατά συνέπεια, δικαιολογημένη εμπιστοσύνη.

56 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι τα επιχειρήματα σχετικά με τις δεσμεύσεις που πρότεινε η προσφεύγουσα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση και στο πλαίσιο της επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας πρέπει να απορριφθούν.

4. *Επί των προδιαγραφών που ισχύουν για τις αποδείξεις και επί της εκτάσεως του ελέγχου στον οποίο προβαίνει ο κοινοτικός δικαστής*

α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων

57 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι μια συγκέντρωση συσπειρωτικής φύσεως, όπως αυτή που κοινοποιήθηκε εν προκειμένω, σπανίως έχει ως συνέπεια τη δημιουργία και την ενίσχυση δεσπόζουσας θέσεως, σε αντιδιαστολή προς τις συγκεντρώσεις οριζόντιας ή κάθετης φύσεως. Επομένως, κάθε ισχυρισμός περί του αντιθέτου καθιστά αναγκαία την ιδιαίτερα πειστική απόδειξη περί της υπάρξεως ειδικού μηχανισμού που καταλήγει σε νόθευση του ανταγωνισμού.

58 Στις παρατηρήσεις της επί των υπομνημάτων παρεμβάσεως καθώς και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα στηρίζεται συναφώς στην απόφαση του Πρωτοδικείου της 25ης Οκτωβρίου 2002, T-5/02, Tetra Laval κατά Επιτροπής (Συλλογή 2002, σ. II-4381), για να υπογραμμίσει ότι η απόδειξη συσπειρωτικών συνεπειών καθιστά αναγκαία ακριβή εξέταση, στηριζόμενη σε αδιάσειστες αποδείξεις, ότι η συνεκτίμηση μελλοντικών συμπεριφορών απαιτεί ιδιαίτερη σύνεση και ότι η ανάλυση της Επιτροπής πρέπει να είναι ιδιαίτερος εύλογη προκειμένου περί αποτελεσμάτων που πρόκεινται να εμφανισθούν μετά την πάροδο ορισμένου χρόνου. Επισήμανε επίσης ότι, κατά την απόφαση εκείνη, στην Επιτροπή εναπόκειται να λάβει υπόψη το αποτρεπτικό αποτέλεσμα που μπορεί να προκύψει για μια επιχείρηση από την απαγόρευση της καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως δεσπόζουσας θέσεως που διατυπώνει το άρθρο 82 ΕΚ.

59 Κατά την Επιτροπή και τις παρεμβαίνουσες, ούτε ο κανονισμός 4064/89 ούτε η νομολογία απαιτούν υψηλότερο επίπεδο αποδείξεως για μια συγκέντρωση συσπειρωτικής φύσεως.

β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

Γενικές θεωρήσεις

- 60 Επιβάλλεται, καταρχάς, η υπόμνηση ότι η Επιτροπή διαθέτει περιθώριο εκτιμήσεως σε οικονομικά ζητήματα ενόψει εφαρμογής των ουσιαστικού δικαίου κανόνων του κανονισμού 4064/89, ειδικότερα του άρθρου του 2. Επομένως, ο έλεγχος του κοινοτικού δικαστή περιορίζεται στην εξακρίβωση της ουσιαστικής ακρίβειας των πραγματικών περιστατικών και της ελλείψεως προδήλου σφάλματος εκτιμήσεως (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1998, C-68/94 και C-30/95, Γαλλία κ.λπ. κατά Επιτροπής, καλούμενη «Kali & Salz», Συλλογή 1998, σ. I-1375, σκέψεις 223 και 224, και της 15ης Φεβρουαρίου 2005, C-12/03 P, Επιτροπή κατά Tetra Laval, Συλλογή 2005, σ. I-987, σκέψη 38).
- 61 Επιπλέον, ο κανονισμός 4064/89 δεν θέτει τεκμήριο ως προς τη συμβατότητα ή την ασυμβατότητα κοινοποιηθείσας συγκεντρώσεως προς την κοινή αγορά. Δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή πρέπει να κλίνει προς την έγκριση κάθε πράξεως συγκεντρώσεως η οποία εμπίπτει στην αρμοδιότητά της, στην περίπτωση κατά την οποία θα είχε αμφιβολία, αλλά αντιθέτως ότι πρέπει πάντοτε να αποφασίζει θετικά προς τη μία ή την άλλη κατεύθυνση (βλ., υπό την έννοια αυτή, την απόφαση Tetra Laval κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω, σκέψη 120).
- 62 Ως προς τη φύση του ελέγχου του κοινοτικού δικαστή, πρέπει να υπογραμμιστεί η ουσιώδης διάκριση που υφίσταται μεταξύ των πραγματικών δεδομένων και διαπιστώσεων, αφενός, των οποίων την ενδεχόμενη ανακρίβεια μπορεί να ελέγξει ο δικαστής υπό το πρίσμα των επιχειρημάτων και των αποδεικτικών στοιχείων που του υποβλήθηκαν, και των εκτιμήσεων οικονομικού χαρακτήρα, αφετέρου.
- 63 Μολονότι πρέπει να αναγνωρισθεί στην Επιτροπή περιθώριο εκτιμήσεως ενόψει της εφαρμογής των ουσιαστικού δικαίου κανόνων του κανονισμού 4064/89, τούτο δεν συνεπάγεται ότι ο κοινοτικός δικαστής δεν πρέπει να ελέγχει τον νομικό

χαρακτηρισμό οικονομικών δεδομένων από την Επιτροπή. Συγκεκριμένα, ο κοινοτικός δικαστής οφείλει, μεταξύ άλλων, να εξακριβώσει όχι μόνο την ακρίβεια των αποδεικτικών στοιχείων των οποίων έγινε επίκληση, την αξιοπιστία και τη συνοχή τους, αλλά οφείλει και να ελέγχει αν τα στοιχεία αυτά αποτελούν ένα σύνολο κρίσιμων δεδομένων που πρέπει να ληφθούν υπόψη για να αξιολογηθεί μια περίπλοκη κατάσταση και αν μπορούν να στηρίξουν τα συμπεράσματα που συνήχθησαν βάσει αυτών (απόφαση Επιτροπή κατά Tetra Laval, σκέψη 60 ανωτέρω, σκέψη 39).

- 64 Ναι μεν οι αρχές αυτές εφαρμόζονται σε όλες τις εκτιμήσεις οικονομικής φύσεως, πλην όμως ο πραγματικός δικαστικός έλεγχος είναι ακόμη πιο αναγκαίος όταν η Επιτροπή πραγματοποιεί ανάλυση των προοπτικών εξελίξεως μιας αγοράς που θα μπορούσαν να προκύψουν από τη μελετώμενη συγκέντρωση. Όπως τόνισε το Δικαστήριο στην απόφασή του Επιτροπή κατά Tetra Laval, σκέψη 60 ανωτέρω (σκέψεις 42 και 43), η ανάλυση των προοπτικών εξελίξεως μιας αγοράς, όπως οι αναλύσεις που είναι αναγκαίες όταν πρόκειται να ελεγχθούν συγκεντρώσεις, πρέπει να γίνεται με μεγάλη προσοχή, καθόσον το ζήτημα δεν είναι να εξετασθούν πράξεις του παρελθόντος, για τις οποίες συχνά υπάρχουν πολλά στοιχεία που καθιστούν δυνατό να κατανοηθούν οι αιτίες τους, ούτε καν πράξεις του παρόντος, αλλά να προβλεφθούν με λίγο-πολύ ισχυρή πιθανολόγηση πράξεις που θα λάβουν χώρα αν δεν ληφθεί καμία απόφαση που να απαγορεύει τη σχεδιαζόμενη συγκέντρωση ή να της θέτει συγκεκριμένες προϋποθέσεις (βλ., υπό την έννοια αυτή, την απόφαση Tetra Laval κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω, σκέψη 155). Η ανάλυση των προοπτικών που συνίσταται στο να εξεταστεί κατά ποιον τρόπο η συγκέντρωση θα μπορέσει να μεταβάλει τους παράγοντες που καθορίζουν την κατάσταση του ανταγωνισμού στην αγορά αυτή προκειμένου να εξακριβωθεί αν το αποτέλεσμα θα είναι να δημιουργηθεί σημαντικό εμπόδιο για τον πραγματικό ανταγωνισμό απαιτεί να φανταστεί κανείς διάφορες σχέσεις αιτίου και αποτελέσματος, προκειμένου να επιλέξει εκείνες που είναι οι πιο πιθανές.

Αντιμετώπιση των συσπειρωτικών συνεπειών

- 65 Οι συγκεντρώσεις εταιριών ετερογενών δραστηριοτήτων είναι αυτές που δεν συνεπάγονται οριζόντιες επικαλύψεις μεταξύ των δραστηριοτήτων των μερών της συγκεντρώσεως ούτε κάθετες σχέσεις μεταξύ των μερών αυτών υπό αυστηρή έννοια. Ακόμη και αν, γενικώς, οι συγκεντρώσεις αυτές δεν παράγουν αντίθετα

προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα, μπορούν, πάντως, να έχουν τέτοια αποτελέσματα σε ορισμένες περιπτώσεις (απόφαση Tetra Laval κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω, σκέψη 142). Στο πλαίσιο μακροπρόθεσμης ανάλυσης των αποτελεσμάτων πράξεως συγκεντρώσεως εταιριών ετερογενών δραστηριοτήτων, αν η Επιτροπή μπορεί να συναγάγει, λόγω των συσπειρωτικών συνεπειών που διαπιστώνει, ότι, κατά πάσα πιθανότητα, θα δημιουργηθεί ή θα ενισχυθεί δεσπόζουσα θέση σε σχετικά εγγύς μέλλον και θα έχει ως συνέπεια ότι θα εμποδιστεί σε σημαντικό βαθμό ο πραγματικός ανταγωνισμός στην οικεία αγορά, πρέπει να την απαγορεύσει (απόφαση Tetra Laval κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω, σκέψη 153, και παρατεθείσα νομολογία).

- 66 Συναφώς, όπως τόνισε και το Δικαστήριο στην απόφασή του Επιτροπή κατά Tetra Laval, σκέψη 60 ανωτέρω, οι πράξεις συγκεντρώσεως εταιριών ετερογενών δραστηριοτήτων δημιουργούν ορισμένα ειδικά προβλήματα, μεταξύ άλλων στο μέτρο που, αφενός, η ανάλυση της πράξεως αυτής μπορεί να συνεπάγεται ανάλυση των προοπτικών εξελίξεως μιας αγοράς με συνυπολογισμό ενός μελλοντικού χρονικού διαστήματος και, αφετέρου, μια δεδομένη συμπεριφορά εκ μέρους της συγχωνευθείσας εταιρίας μπορεί να καθορίσει κατά μεγάλο μέρος τις συνέπειες της συγκεντρώσεως αυτής. Συγκεκριμένα, οι σχέσεις αιτίου και αποτελέσματος κατόπιν μιας τέτοιας συγκεντρώσεως μπορεί να είναι δυσδιάκριτες, αβέβαιες και δυσαπόδεικτες. Στο πλαίσιο αυτό, η ποιότητα των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίζονται από την Επιτροπή για να αποδειχθεί η ανάγκη μιας αποφάσεως με την οποία η συγκέντρωση κηρύσσεται ασύμβατη με την κοινή αγορά είναι ιδιαίτερος σημαντική, καθόσον τα στοιχεία αυτά πρέπει να επιρρωννύουν τις εκτιμήσεις της Επιτροπής ότι, αν δεν ληφθεί μια τέτοια απόφαση, θα είναι πιθανό το σενάριο οικονομικής εξελίξεως στο οποίο στηρίζεται το κοινοτικό αυτό όργανο (απόφαση Επιτροπή κατά Tetra Laval, σκέψη 60 ανωτέρω, σκέψη 44· βλ. επίσης, υπό την έννοια αυτή, την απόφαση Tetra Laval κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω, σκέψη 155).
- 67 Εν προκειμένω, η Επιτροπή θεώρησε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι η συγκέντρωση θα συνεπαγόταν, πρώτον, ευθεία κάθετη ολοκλήρωση μεταξύ της κατασκευής εκκινητήρων και κινητήρων, δεύτερον, συσπειρωτικές συνέπειες και, τρίτον, οριζόντιες αλληλεπικαλύψεις σε ορισμένες αγορές.
- 68 Από την περιγραφή των συσπειρωτικών συνεπειών στην προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει κατ' ουσίαν ότι, κατά την Επιτροπή, η συγκέντρωση θα μετάβαλλε αμέσως ή, πάντως σε σύντομο χρόνο, τις συνθήκες ανταγωνισμού σε ορισμένες αγορές λόγω των αποτελεσμάτων αυτών, και θα συνεπαγόταν έτσι τη δημιουργία ή

την ενίσχυση δεσπόζουσας θέσεως στις αγορές αυτές, λόγω της ισχύος και των εμπορικών δυνατοτήτων που προκύπτουν από τη δεσπόζουσα θέση που υπάρχει ήδη στην πρώτη αγορά (βλ. σκέψεις 325 επ. και 399 επ. κατωτέρω). Πάντως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι συνέπειες αυτές θα απέρρεαν από τη συγκέντρωση μόνο στο μέτρο που η συγχωνευθείσα εταιρία θα είχε υιοθετήσει ορισμένες συμπεριφορές κατόπιν της συγκεντρώσεως, πράγμα το οποίο η Επιτροπή θεωρούσε πιθανό. Πρόκειται, κατά την Επιτροπή, για την δυνάμενη να προβλεφθεί επέκταση σε νέες αγορές, κατόπιν της συγχωνεύσεως, ορισμένων εμπορικών πρακτικών επιζήμιων για τον ανταγωνισμό τις οποίες η Επιτροπή εντόπισε στο ένα ή στο άλλο μέρος της συγχωνεύσεως πριν από τη συγχώνευση.

- 69 Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή όφειλε να προσκομίσει αδιάσειστες αποδείξεις προς στήριξη του συμπεράσματός της ότι η συγχωνευθείσα οντότητα θα υιοθετούσε πιθανόν τις προβλεφθείσες συμπεριφορές. Ελλείψει των συμπεριφορών αυτών, ο συνδυασμός των θέσεων των δύο μερών της συγχωνεύσεως σε γειτονικές αλλά χωριστές αγορές δεν θα μπορούσε να καταλήξει στη δημιουργία ή στην ενίσχυση δεσποζουσών θέσεων, εφόσον οι θέσεις αυτές δεν θα είχαν επιπτώσεις εμπορικού χαρακτήρα οι μεν επί των δε.

Αντιμετώπιση των παραγόντων που μπορούν να αποτρέψουν τη συγχωνευθείσα εταιρία από την υιοθέτηση ορισμένων συμπεριφορών που προβλέπει η προσβαλλόμενη απόφαση

- 70 Με την απόφασή του Tetra Laval κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, μολονότι είναι πρόσφορο να λαμβάνονται υπόψη οι αντικειμενικές παροτρύνσεις για την υιοθέτηση αντίθετων προς τον ανταγωνισμό συμπεριφορών τις οποίες δημιουργεί μια συγχώνευση, η Επιτροπή υποχρεούται επίσης να εξετάζει σε ποιο μέτρο οι εν λόγω παροτρύνσεις θα μειωθούν, αν όχι εξαλειφθούν, λόγω του μη σύννομου χαρακτήρα της εν λόγω συμπεριφοράς, ιδίως σε σχέση με την απαγόρευση της καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως δεσπόζουσας θέσεως του άρθρου 82 ΕΚ, της πιθανότητας αποκαλύψεώς της, της διώξεώς της από τις αρμόδιες αρχές, τόσο σε κοινοτικό όσο και σε εθνικό επίπεδο, και των οικονομικών κυρώσεων που μπορεί να προκύψουν (σκέψη 159 της αποφάσεως). Με τις παρατηρήσεις της επί των υπομνημάτων παρεμβάσεως, η προσφεύγουσα

επικαλέστηκε τη νομολογία αυτή προς στήριξη της επιχειρηματολογίας της ότι ορισμένες από τις πρακτικές που η Επιτροπή θεωρεί ικανές να δημιουργήσουν ή να ενισχύσουν δεσποζούσες θέσεις στην πραγματικότητα δεν θα εκδηλωθούν.

- 71 Επιληφθέν αιτήσεως αναιρέσεως, το Δικαστήριο έκρινε συναφώς, με την απόφασή του Επιτροπή κατά Tetra Laval, σκέψη 60 ανωτέρω (σκέψεις 74 έως 78), ότι ορθώς το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η πιθανότητα τηρήσεως ορισμένων μορφών συμπεριφοράς στο μέλλον έπρεπε να υποβληθεί σε εξαντλητική εξέταση, δηλαδή λαμβάνοντας υπόψη τόσο τα κίνητρα να επιδειχθούν τέτοιες μορφές συμπεριφοράς όσο και οι παράγοντες που μπορούν να μειώσουν ή και να εξαλείψουν τα κίνητρα αυτά, περιλαμβανομένου και του τυχόν παράνομου χαρακτήρα των πιο πάνω μορφών συμπεριφοράς.
- 72 Πάντως, έκρινε επίσης ότι θα ήταν αντίθετο προς τον προληπτικό σκοπό του κανονισμού 4064/89 να απαιτηθεί να εξετάζει η Επιτροπή, για κάθε σχέδιο συγκεντρώσεως, σε ποιο μέτρο τα κίνητρα τηρήσεως αντίθετων προς τον ανταγωνισμό μορφών συμπεριφοράς θα μειώνονταν ή και θα εξαλείφονταν λόγω της ελλείψεως νομιμότητας των σχετικών μορφών συμπεριφοράς, της πιθανότητας να εντοπιστούν οι περιπτώσεις αυτές, των διώξεων που θα μπορούσαν να ασκηθούν από τις αρμόδιες αρχές, τόσο σε κοινοτικό όσο και σε εθνικό επίπεδο, και των κυρώσεων που θα μπορούσαν να επιβληθούν. Κατά συνέπεια, κατέληξε ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε νομική πλάνη όταν απέρριψε τα συμπεράσματα της Επιτροπής σχετικά με την τήρηση, από τη νέα εταιρία, των αντιθέτων προς τον ανταγωνισμό μορφών συμπεριφοράς που αποτελούσαν αντικείμενο της υποθέσεως εκείνης (απόφαση Επιτροπή κατά Tetra Laval, σκέψη 60 ανωτέρω, σκέψεις 76 και 77).
- 73 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι η Επιτροπή πρέπει, καταρχήν, να λαμβάνει υπόψη ότι το γεγονός ότι ορισμένη συμπεριφορά είναι ενδεχομένως παράνομη και, κατά συνέπεια, μπορεί να υποστεί κυρώσεις αποτελεί παράγοντα ικανό να μειώσει ή και να εξαλείψει τα κίνητρα μιας επιχειρήσεως να τηρήσει τη συγκεκριμένη συμπεριφορά. Αντιθέτως, η τελευταία αυτή εκτίμηση δεν απαιτεί εξαντλητική και εμπειριστατωμένη εξέταση των ρυθμίσεων των διαφόρων εφαρμοστέων εννόμων τάξεων και της κατασταλτικής πολιτικής που αυτές χαράσσουν, δεδομένου ότι μια ανάλυση που θα έχει ως σκοπό να αποδειχθεί η πιθανή ύπαρξη παραβάσεως και να εξασφαλιστεί ότι για την παράβαση αυτή θα επιβληθούν κυρώσεις εντός διαφόρων εννόμων τάξεων θα ήταν υπερβολικά θεωρητική.

- 74 Επομένως, στο μέτρο που η Επιτροπή μπορεί, χωρίς να διεξαγάγει ειδική και εμπειριστατωμένη έρευνα για το θέμα αυτό, να εντοπίσει τον παράνομο χαρακτήρα της επίμαχης συμπεριφοράς, σε σχέση με το άρθρο 82 ΕΚ ή με άλλες διατάξεις του κοινοτικού δικαίου τις οποίες έχει αρμοδιότητα να εφαρμόσει, οφείλει να τον διαπιστώσει και να τον λάβει υπόψη προκειμένου να εκτιμήσει την πιθανότητα τηρήσεως τέτοιας συμπεριφοράς εκ μέρους της συγχωνευθείσας εταιρίας (βλ., υπό την έννοια αυτή, την απόφαση Επιτροπή κατά Tetra Laval, σκέψη 60 ανωτέρω, σκέψη 74).
- 75 Συναφώς, μολοντί η Επιτροπή μπορεί να στηριχθεί σε σύντομη ανάλυση της νομιμότητας των επίμαχων μορφών συμπεριφοράς και του βαθμού πιθανολογήσεως να κατασταλούν, βασιζόμενη στα στοιχεία τα οποία διαθέτει κατά τον χρόνο εκδόσεως της αποφάσεώς της στον τομέα του ελέγχου των συγκεντρώσεων, οφείλει, πάντως, στο πλαίσιο της εκτιμήσεώς της, να εντοπίσει τις συμπεριφορές που προβλέπει και, ενδεχομένως, να αξιολογήσει και να λάβει υπόψη το αποτρεπτικό αποτέλεσμα που θα μπορούσε να έχει ο σαφώς ή λίαν πιθανώς παράνομος χαρακτήρας τους σε σχέση με το κοινοτικό δίκαιο.
- 76 Επομένως, πρέπει να εξετασθεί, στις επόμενες σκέψεις της αποφάσεως αυτής, αν η Επιτροπή στήριξε τη μακροπρόθεσμη ανάλυση της πιθανότητας συσπειρωτικών συνεπειών σε αρκούντως γερές αποδείξεις, λαμβάνοντας υπόψη συναφώς τους προαναφερθέντες κανόνες.

5. Επί της ελλείψεως αποδείξεως σχετικά με την αισθητή παρακώλυση του ουσιαστικού ανταγωνισμού

α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων

- 77 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, κατά το άρθρο 2, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 4064/89, προκειμένου να απαγορευθεί μια συγκέντρωση, η Επιτροπή πρέπει να αποδείξει, πρώτον, ότι η συγκέντρωση αυτή δημιουργεί ή ενισχύει

δεσπόζουσα θέση και, δεύτερον, ότι αυτή η δεσπόζουσα θέση παρακωλύει σε σημαντικό βαθμό τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στην κοινή αγορά. Ο σωρευτικός χαρακτήρας των κριτηρίων αυτών επιβεβαιώνεται από τις προπαρασκευαστικές εργασίες του κανονισμού 4064/89 από τις οποίες προκύπτει ότι το δεύτερο κριτήριο θεσπίστηκε κατόπιν εισηγήσεως της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής και κατόπιν αιτήσεως της Γαλλικής Κυβερνήσεως. Ο εν λόγω σωρευτικός χαρακτήρας επιβεβαιώθηκε από το Πρωτοδικείο, μεταξύ άλλων, με την απόφαση της 19ης Μαΐου 1994, T-2/93, Air France κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. II-323, σκέψη 79), και με την απόφαση Tetra Laval κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω.

- 78 Η Επιτροπή θα πρέπει να αποδείξει ότι πληρούνται και τα δύο αυτά κριτήρια. Ειδικότερα, στην Επιτροπή εναπόκειται να αποδείξει ότι υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να εμφανιστούν αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα, και όχι μόνον ότι ενδέχεται να εμφανισθούν, να προσδιορίσει ποσοτικά τα αποτελέσματα αυτά και να αποδείξει ότι θα προκύψουν από τη συγκέντρωση και όχι από τις συνθήκες της αγοράς που επικρατούσαν προηγουμένως. Η προϋπόθεση έχει ιδιαίτερη σημασία στις περιπτώσεις κατά τις οποίες, όπως εν προκειμένω, η συγκέντρωση αφορά επιχειρήσεις με ετερογενείς δραστηριότητες, για την οποία γίνεται δεκτό ότι σπανίως έχει αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα.
- 79 Κατά την προσφεύγουσα, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή δεν εξέτασε το ζήτημα αν η συγκέντρωση θα παρεμπόδιζε σε σημαντικό βαθμό τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό. Πράγματι, προκειμένου για εκάστη των αγορών ως προς τις οποίες η Επιτροπή θεωρεί ότι θα υπήρχε δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσεως, περιορίζεται να καταλήξει, με ασαφείς ισχυρισμούς χωρίς αριθμητικά δεδομένα, στο συμπέρασμα περί αποκλεισμού των ανταγωνιστών από τις αγορές αυτές και περί αρνητικού αποτελέσματος για τον ανταγωνισμό.
- 80 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, στην προσβαλλόμενη απόφαση, η μόνη μνεία του δευτέρου κριτηρίου του άρθρου 2 του κανονισμού 4064/89 εμφανίζεται στο γενικό συμπέρασμα της αιτιολογικής σκέψεως 567. Είναι προφανές ότι η Επιτροπή υπέθεσε απλώς ότι η υποτιθέμενη δημιουργία ή η υποτιθέμενη ενίσχυση δεσποζουσών θέσεων στις επίμαχες αγορές θα συνεπαγόταν αυτομάτως τα αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα που απαιτεί το δεύτερο κριτήριο του άρθρου 2 του εν λόγω κανονισμού.

- 81 Εξάλλου, η Επιτροπή δεν θα μπορούσε να ισχυριστεί ότι η πλήρωση του δευτέρου αυτού κριτηρίου είχε αποδειχθεί εμμέσως στο πλαίσιο της εξετάσεως της δημιουργίας ή της ενισχύσεως δεσποζουσών θέσεων. Δεν θα αρκούσε να «ανακυκλωθούν» τα πραγματικά περιστατικά που χρησιμοποιήθηκαν για να αποδειχθεί η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως και να χρησιμοποιηθούν χωρίς άλλη ανάλυση για να στηρίξουν ένα συμπέρασμα σχετικό με σημαντική παρακώλυση του ανταγωνισμού. Η αναπόφευκτη συνέπεια τέτοιας πλημμέλειας στην ανάλυση είναι η ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως. Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αρκεί αφεαυτής. Επομένως, είναι σκόπιμο να μη ληφθούν υπόψη τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισαν η Επιτροπή και οι παρεμβαίνουσες μετά από την έκδοση της αποφάσεως αυτής.
- 82 Η έλλειψη οποιασδήποτε θεωρήσεως ως προς την εφαρμογή του δευτέρου κριτηρίου του άρθρου 2 του κανονισμού 4064/89 συνιστά άλλωστε κατάφωρη παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως, καθόσον δεν παρέχει στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα να ενημερωθεί ως προς τους λόγους για τους οποίους η Επιτροπή θεωρεί ότι η συγκέντρωση συνιστά de facto σημαντικό εμπόδιο του αποτελεσματικού ανταγωνισμού.
- 83 Η Επιτροπή παραδέχεται ότι υπάρχει ακαδημαϊκή συζήτηση ως προς την ενιαία ή διττή φύση του άρθρου 2 του κανονισμού 4064/89, αλλά ισχυρίζεται ότι η σημασία της είναι περιορισμένη. Καθόσον την αφορά, θεωρεί ότι πρέπει να δοθεί έμφαση στο κριτήριο της δημιουργίας ή της ενισχύσεως δεσπόζουσας θέσεως και η στρέβλωση του ανταγωνισμού να αντιμετωπισθεί ως η συνέπιά της. Εν πάση περιπτώσει, αν υποθεθεί ότι το κριτήριο είναι διττό, η Επιτροπή και η Rockwell θεωρούν ότι οι πιθανές συνέπειες της συγκεντρώσεως εξετάστηκαν εν προκειμένω κατά τρόπο ενδελεχή και εμπεριστατωμένο.

β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 84 Από παγία νομολογία του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι το άρθρο 2, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 4064/89 θέτει δύο σωρευτικά κριτήρια που αφορούν, το μεν πρώτο, τη δημιουργία ή την ενίσχυση δεσπόζουσας θέσεως και, το δεύτερο, το γεγονός ότι θα παρακωλυθεί ουσιωδώς ο ανταγωνισμός στην κοινή αγορά (βλ., υπό

την έννοια αυτή, τις αποφάσεις του Πρωτοδικείου Air France κατά Επιτροπής, σκέψη 77 ανωτέρω, σκέψη 79 της 27ης Νοεμβρίου 1997, T-290/94, Kaysersberg κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-2137, σκέψη 156, και Tetra Laval κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω, σκέψη 146). Κατά συνέπεια, μια συγκέντρωση δεν μπορεί να απαγορευθεί παρά μόνον εάν συντρέχουν αμφότερα τα κριτήρια του άρθρου 2, παράγραφος 3.

85 Επιβάλλεται να υπομνησθεί, συναφώς, ότι η δεσπόζουσα θέση την οποία αφορά η διάταξη του άρθρου 2, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 4064/89 αφορά μια κατάσταση οικονομικής ισχύος που κατέχουν μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, η οποία τους επιτρέπει να παρεμποδίσουν τη διατήρηση ουσιαστικού ανταγωνισμού στη σχετική αγορά, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να συμπεριφέρονται σε μεγάλο βαθμό ανεξάρτητα έναντι των ανταγωνιστών, των πελατών τους και, τελικά, των καταναλωτών (απόφαση του Πρωτοδικείου της 25ης Μαρτίου 1999, T-102/96, Gencor κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-753, σκέψη 200).

86 Επιβάλλεται να τονισθεί επίσης ότι, στο πλαίσιο της καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως δεσπόζουσας θέσεως υπό την έννοια του άρθρου 82 ΕΚ, το Δικαστήριο έκρινε ότι μπορεί να αποτελέσει καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσεως το γεγονός ότι μια επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση ενισχύει τη θέση αυτή σε σημείο ώστε ο βαθμός κυριαρχίας που επιτυγχάνει παρακωλύει ουσιαστικά τον ανταγωνισμό, δηλαδή επιτρέπει να υπάρχουν μόνον επιχειρήσεις που εξαρτώνται, όσον αφορά τη συμπεριφορά τους, από την επιχείρηση που κατέχει τη δεσπόζουσα θέση (απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Φεβρουαρίου 1973, 6/72, Euroemballage και Continental Can κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 445, σκέψη 26). Από τη νομολογία αυτή προκύπτει ότι η ενίσχυση δεσπόζουσας θέσεως μπορεί αφεαυτής να παρακωλύσει ουσιαστικά τον ανταγωνισμό, τούτο δε σε σημείο ώστε να αποτελέσει από μόνη της καταχρηστική εκμετάλλευση της θέσεως αυτής.

87 Επομένως, κατά μείζονα λόγο, η ενίσχυση ή η δημιουργία δεσπόζουσας θέσεως, υπό την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89, μπορεί να αντιστοιχεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, στην απόδειξη ουσιαστικού παρακωλύσεως του αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Η διαπίστωση αυτή ουδόλως σημαίνει ότι το

δεύτερο κριτήριο που θέτει το άρθρο 2 του κανονισμού 4064/89 συγγέεται νομικά με το πρώτο, αλλά απλώς ότι μπορεί να προκύψει από την ίδια πραγματική ανάλυση συγκεκριμένης αγοράς ότι συντρέχουν τα δύο κριτήρια.

88 Οι περιστάσεις τις οποίες μπορεί να επικαλεστεί η Επιτροπή προκειμένου να αποδείξει τον βαθμό ελλείψεως ελευθερίας δράσεως των ανταγωνιστών μιας επιχειρήσεως που είναι αναγκαίος για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι δημιουργήθηκε ή ενισχύθηκε δεσπόζουσα θέση της επιχειρήσεως αυτής είναι συχνά οι ίδιες με αυτές που ασκούν επιρροή προκειμένου να εκτιμηθεί αν αυτή η δημιουργία ή ενίσχυση έχει ως συνέπεια ότι ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός παρακωλύεται ουσιωδώς στην κοινή αγορά. Πράγματι, ένα γεγονός που επηρεάζει ουσιωδώς την ελευθερία των ανταγωνιστών να καθορίσουν αυτοτελώς την εμπορική πολιτική τους μπορεί επίσης να έχει ως συνέπεια να παρακωλύει τον ουσιαστικό ανταγωνισμό.

89 Επομένως, στο μέτρο που από τις αιτιολογικές σκέψεις μιας αποφάσεως που διαπιστώνει την ασυμβατότητα κοινοποιηθείσας πράξεως συγκεντρώσεως προς την κοινή αγορά, ακόμη και από αυτές που αφορούν τυπικά ανάλυση της δημιουργίας ή της ενισχύσεως δεσπόζουσας θέσεως, προκύπτει ότι η πράξη αυτή θα παραγάγει σε σημαντικό βαθμό αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η απόφαση αυτή είναι παράνομη για τον λόγο και μόνον ότι η Επιτροπή δεν συνέδεσε ρητώς και ειδικώς την περιγραφή των εν λόγω στοιχείων με το δεύτερο κριτήριο του άρθρου 2 του κανονισμού 4064/89, είτε υπό το πρίσμα της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως του άρθρου 253 ΕΚ είτε ως προς την ουσία. Πράγματι, η αντίστροφη προσέγγιση συνίσταται στο να επιβληθεί στην Επιτροπή καθαρώς τυπική υποχρέωση που της επιβάλλει να επικαλεστεί δύο φορές ορισμένες από τις ίδιες σκέψεις, πρώτον στην ανάλυση της δημιουργίας ή της ενισχύσεως δεσπόζουσας θέσεως σε δεδομένη αγορά και δεύτερον σε σχέση με την ουσιώδη παρακώλυση του ανταγωνισμού στην κοινή αγορά.

90 Εν προκειμένω, η Επιτροπή δήλωσε ρητώς, στην αιτιολογική σκέψη 567 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι, «για όλους αυτούς τους λόγους», η προτεινόμενη συγκέντρωση οδηγεί στη δημιουργία ή στην ενίσχυση δεσπόζουσας θέσεως σε

πλείονες διαφορετικές αγορές, με συνέπεια να παρεμποδίζεται σε σημαντικό βαθμό ο πραγματικός ανταγωνισμός στην κοινή αγορά (βλ. παραπομπή in extenso στη σκέψη 46 ανωτέρω). Σε αντιδιαστολή προς τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας ως προς το σημείο αυτό και σύμφωνα με την άποψη που εξέφρασε η Επιτροπή ενώπιον του Πρωτοδικείου, ιδίως κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, από το γενικό αυτό συμπέρασμα συνάγεται ότι τα δύο κριτήρια του άρθρου 2 του κανονισμού 4064/89 πληρούνται σε σχέση με εκάστη των αγορών των οποίων γίνεται ρητά μνεία, και όχι βάσει του σωρευτικού αποτελέσματος των σχετικών με όλες αυτές τις αγορές διαπιστώσεων (βλ. σκέψη 47 ανωτέρω).

91. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή διαπίστωσε ρητώς σε ορισμένα σημεία της προσβαλλομένης απόφασης ότι η δημιουργία ή η ενίσχυση δεσπόζουσας θέσεως υπέρ της συγχωνευθείσας οντότητας σε ορισμένες αγορές θα παρεμπόδιζε σε σημαντικό βαθμό τον ανταγωνισμό. Συγκεκριμένα, οι ειδικές σκέψεις που διατυπώθηκαν στην απόφαση ως προς τα άμεσα αποτελέσματα της συγκεντρώσεως στην αγορά των κινητήρων αεριωθήσεως για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη αρκούν για να καταδείξουν ότι η ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας στην αγορά αυτή θα είχε ως συνέπεια να παρεμποδίζει σε σημαντικό βαθμό τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στην κοινή αγορά (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 428 επ. της προσβαλλομένης απόφασης).

B — Επί της δεσπόζουσας θέσεως που υπήρχε ήδη στην αγορά των κινητήρων αεριωθήσεως για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη

1. Εισαγωγή

92. Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή θεώρησε ότι η προσφεύγουσα κατείχε, πριν από τη συγκέντρωση, δεσπόζουσα θέση στην αγορά των κινητήρων αεριωθήσεως για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, πράγμα το οποίο αμφισβητεί η προσφεύγουσα. Η Επιτροπή στηρίζει το συμπέρασμα αυτό, κατ' ουσίαν, στη σημασία των μεριδίων αγοράς που κατέχει η προσφεύγουσα, τα οποία αθροίζονται προς τον σκοπό αυτόν με τα μερίδια της κοινής επιχειρήσεως CFMI στην οποία συμμετέχει μαζί με τη Snecma (αιτιολογικές σκέψεις 45 έως 83 της προσβαλλομένης απόφασης), στα εμπορικά πλεονεκτήματα που απορρέουν από την κάθετη ολοκλήρωση της δραστηριότητας κατασκευής κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη με την οικονομική ισχύ της GE Capital και με τη δραστηριότητα της

αγοράς και της χρηματοδοτικής μισθώσεως αεροσκαφών της GECAS (αιτιολογικές σκέψεις 107 έως 145), στην ανάλυση της καταστάσεως ανταγωνισμού στην αγορά (αιτιολογικές σκέψεις 163 έως 170) και, τέλος, στην έλλειψη ανταγωνιστικής και εμπορικής πιέσεως από τους ανταγωνιστές και τους πελάτες της προσφεύγουσας (αιτιολογικές σκέψεις 173 έως 228). Η ύπαρξη της εν λόγω δεσπόζουσας θέσεως που κατείχε ήδη η προσφεύγουσα είναι ένα ουσιώδες στοιχείο της αναλύσεως της Επιτροπής, καθόσον πλείονες πτυχές του συλλογισμού που εκτίθενται στην προσβαλλόμενη απόφαση, ιδίως αυτές που απαριθμούνται στην επόμενη σκέψη, εξαρτώνται από το στοιχείο αυτό.

93 Πρώτον, η κάθετη επικάλυψη που προκύπτει από την εκ μέρους της προσφεύγουσας άσκηση της δραστηριότητας της κατασκευής εκκινητήρων της Honeywell προκαλεί, κατά την Επιτροπή, την ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσεως που ήδη κατείχε η προσφεύγουσα στην αγορά κινητήρων αεριωθήσεως για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη. Δεύτερον, η ανάλυση της Επιτροπής σχετικά με τη δημιουργία δεσπόζουσας θέσεως στις διάφορες αγορές αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων λόγω της επιρροής που είναι σε θέση να ασκήσει η προσφεύγουσα μέσω της εμπορικής ισχύος των θυγατρικών της εξαρτάται από την ύπαρξη της δεσπόζουσας θέσεώς της στην αγορά των κινητήρων αεριωθήσεως για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη. Τρίτον, η δυνατότητα που υφίσταται, κατά την Επιτροπή, να εφαρμοστούν στο μέλλον πρακτικές συνολικών συμφωνιών εξαρτάται από την ύπαρξη την εν λόγω δεσπόζουσας θέσεως και θα έχει ως συνέπεια, μεταξύ άλλων, την ενίσχυση της θέσεως αυτής.

94 Κατά συνέπεια, πρέπει να εξετασθεί χωριστά το βάσιμο της προσβαλλομένης αποφάσεως ως προς την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας στην αγορά των κινητήρων αεριωθήσεως για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, στο παρόν τμήμα της αποφάσεως αυτής, και το βάσιμο των τριών πτυχών της προσβαλλομένης αποφάσεως των οποίων έγινε μνεία στην προηγούμενη σκέψη σε επόμενα τμήματα της αποφάσεως.

2. Τα επιχειρήματα των διαδίκων

95 Κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή κακώς θεωρεί ότι η GE κατείχε, πριν από τη συγκέντρωση, δεσπόζουσα θέση στην αγορά των κινητήρων μεγάλων εμπορικών

αεροσκαφών [ήτοι αεροσκαφών με περισσότερες από 100 θέσεις, ακτίνα δράσεως άνω των 2000 ναυτικών μιλίων και κόστος που υπερβαίνει τα 35 εκατομμύρια δολάρια (USD)]. Η GE υπενθυμίζει ότι η δεσπόζουσα θέση προκύπτει από την ισχύ της επίμαχης επιχειρήσεως η οποία της παρέχει τη δυνατότητα να υιοθετήσει ανεξάρτητη συμπεριφορά στην αγορά. Πάντως, η κατάσταση που επικρατεί στην επίμαχη αγορά, όπως αυτή διαπιστώθηκε σε πρόσφατες αποφάσεις της Επιτροπής στον τομέα της αεροναυπηγικής, αποδεικνύει ότι η GE δεν είναι σε θέση να υιοθετήσει ανεξάρτητη συμπεριφορά και ότι οι κυριότεροι ανταγωνιστές της, ιδίως η Rolls-Royce και η Pratt & Whitney (στο εξής: P & W), δεν διατρέχουν τον κίνδυνο να αποκλειστούν από την αγορά. Η όλη ανάλυση της Επιτροπής καταρρίπτεται λόγω του ότι η GE δεν κατείχε ήδη δεσπόζουσες θέσεις.

96 Όσον αφορά την εκ μέρους της Επιτροπής χρησιμοποίηση των αριθμητικών δεδομένων ως προς τα μερίδια αγοράς που αναφέρονται στην προσβαλλόμενη απόφαση, πρώτον, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι τα μερίδια αγοράς έχουν περιορισμένη χρησιμότητα προκειμένου να εκτιμηθεί μια δεσπόζουσα θέση σε αγορά που έχει τα χαρακτηριστικά ανταγωνιστικής αγοράς. Όπως προκύπτει από την πρακτική της Επιτροπής στον τομέα της αεροναυπηγικής, η αγορά των κινητήρων αεροσκαφών είναι μια ανταγωνιστική αγορά, στην οποία οι προμηθευτές λαμβάνουν μέρος σε διαγωνισμούς για σπάνιες συμβάσεις μεγάλης αξίας. Για κάθε νέο τύπο αεροσκάφους, οι κατασκευαστές ατράκτων επιλέγουν ένα ή περισσότερους κινητήρες που σχεδιάζονται ειδικά για τον τύπο αυτόν. Κατά συνέπεια, όποια και αν είναι τα προηγούμενα κέρδη, κάθε ανταγωνιστής που έχει να προσφέρει ένα προϊόν έχει ισχυρό κίνητρο να υποβάλει προσφορά στον επόμενο διαγωνισμό. Επομένως, τα ιστορικά μερίδια αγοράς δεν αντικατοπτρίζουν με ακρίβεια την ένταση του ανταγωνισμού που κυριαρχεί επί του παρόντος στην αγορά, όπως αποδεικνύει η πρόσφατη ιστορία του βιομηχανικού αυτού κλάδου. Η προσφεύγουσα αμφισβητεί την ορθότητα της αναλύσεως κατά την οποία η κατοχή του 50 % των μεριδίων αγοράς για τους κινητήρες που διαθέτουν τα μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη αρκεί για να αποδείξει την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως.

97 Δεύτερον, ο υπολογισμός των μεριδίων αγοράς της προσφεύγουσας στην προσβαλλόμενη απόφαση έχει τεχνητό χαρακτήρα, εφόσον η Επιτροπή επέλεξε αυθαίρετα να χρησιμοποιήσει ορισμένους τρόπους μετρήσεως μεριδίων αγοράς και όχι άλλους. Ειδικότερα, η Επιτροπή και η Rolls-Royce διέπραξαν σφάλμα καθόσον στηρίχθηκαν σε αριθμούς σχετικούς με τους κινητήρες των αεροσκαφών που βρίσκονται επί του παρόντος στο στάδιο της παραγωγής, διότι ο ορισμός αυτός αποκλείει τους κινητήρες της P & W για αεροσκάφη τα οποία δεν παράγονται πλέον και παραγγελίες κινητήρων για αεροσκάφη τα οποία δεν έχουν τεθεί ακόμη

σε λειτουργία, ενώ το τελευταίο αυτό στοιχείο είναι το πλέον σημαντικό ενόψει της αναλύσεως του ανταγωνισμού στην αγορά.

98 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται επίσης ότι κακώς η Επιτροπή προσέθεσε τα δικά της μερίδια αγοράς, τα οποία είναι σχετικώς μικρά, στα μερίδια της κοινής επιχειρήσεως CFMI («50/50 joint venture», αιτιολογική σκέψη 15 της προσβαλλομένης αποφάσεως· βλ. και τις αιτιολογικές σκέψεις 45 και 46), που σχηματίσθηκε από την προσφεύγουσα μαζί με τη γαλλική επιχείρηση Snecma. Επιπλέον, όπως διαπίστωσε το Υπουργείο Δικαιοσύνης (Department of Justice) των Ηνωμένων Πολιτειών, το φερόμενο σημαντικό μερίδιο αγοράς της GE προκύπτει κατ' ουσίαν από το γεγονός ότι η CFMI είναι ο αποκλειστικός κατασκευαστής κινητήρων ενός μόνον αεροσκάφους, δηλαδή του Boeing B737, αεροσκάφους το οποίο γνώρισε τη μεγαλύτερη εμπορική επιτυχία της ιστορίας της αεροναυπηγικής. Η Επιτροπή διέπραξε άλλωστε σφάλμα καθόσον απέδωσε στην προσφεύγουσα το σύνολο των μελλοντικών ροών εσόδων που θα αντληθούν από τα εν λόγω μερίδια αγοράς. Επιπλέον, η Επιτροπή καταχρηστικώς συνδέει τα μερίδια αγοράς της CFMI με τη θεωρία της περί συνολικών συμφωνιών, στο μέτρο που η Snecma δεν έχει κανένα συμφέρον να εγκρίνει πολιτική τιμών που ευνοεί τα προϊόντα της Honeywell. Τέλος, η προσέγγιση αυτή είναι αντίθετη προς αυτήν που υιοθέτησε η Επιτροπή με την απόφασή της 2000/182/EK, της 14ης Σεπτεμβρίου 1999, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ (υπόθεση IV/36.213/F2 — GEAE/P & W) (ΕΕ 2000, L 58, σ. 16, στο εξής: απόφαση Engine Alliance), με την οποία αντιμετώπισε την προσφεύγουσα και τη CFMI ως διακεκριμένες μεταξύ τους επιχειρήσεις.

99 Τρίτο και τελευταίο ζήτημα όσον αφορά τα μερίδια αγοράς, η σημασία αυτών των ιστορικών μεριδίων αγοράς υπερεκτιμήθηκε από την Επιτροπή, η οποία κακώς θεωρεί ότι τα μερίδια αυτά θα παράσχουν στην προσφεύγουσα την ευκαιρία να αναπτυχθεί στο μέλλον. Συναφώς, η προσφεύγουσα αμφισβητεί την ορθότητα της απόψεως της Επιτροπής ότι υπάρχει ένα φαινόμενο τυποποίησης του στόλου μιας αεροπορικής εταιρίας, δυνάμει του οποίου οι εταιρίες έχουν την τάση να αγοράζουν τους κινητήρες τους από ένα και μόνο κατασκευαστή κινητήρων με σκοπό τη μείωση των εξόδων που συνδέονται με τη συντήρηση των κινητήρων που διαθέτουν τα αεροσκάφη τους. Η GE ισχυρίζεται ότι το αποτέλεσμα της τυποποίησης ακόμη και στην ίδια οικογένεια κινητήρων είναι πολύ περιορισμένο και ότι, επιπλέον, η επιτυχία του κινητήρα CFM56 τον οποίο διαθέτει το Boeing B737 δεν συνεπάγεται κανένα πλεονέκτημα που να αποτελεί κίνητρο εφοδιασμού στην οικογένεια κινητήρων CF6 ή GE90. Οι απαντήσεις των αεροπορικών εταιριών στην Επιτροπή επιβεβαιώνουν ότι η τυποποίηση είναι δευτερεύων παράγων όσον αφορά τον εξοπλισμό των αεροσκαφών σε κινητήρες.

- 100 Επιπλέον, όσον αφορά την εκτίμηση ότι η προσφεύγουσα μπορεί να ενεργήσει αυτόνομα στην οικεία αγορά, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν ανέφερε καμία σημαντική τροποποίηση στον τομέα της αεροδιαστημικής που μπορεί να δικαιολογήσει το γεγονός ότι τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε με την προσβαλλόμενη απόφαση βρίσκονται σε ευθεία αντίφαση προς τα συμπεράσματα που συνήγαγε το 1999 με την απόφαση Engine Alliance. Πάντως, η προσφεύγουσα ανήκει στις 500 πλέον ισχυρές εταιρίες ήδη από δεκαετιών και η GECAS αγοράζει αεροσκάφη σε κερδοσκοπική βάση και με προτιμησιακούς όρους από το 1996 χωρίς ο ανταγωνισμός να έχει περιθωριοποιηθεί εξαιτίας της δραστηριότητας αυτής.
- 101 Η προσβαλλόμενη απόφαση περιέχει πολυάριθμα παραδείγματα που καταδεικνύουν ότι η προσφεύγουσα δεν μπόρεσε να υιοθετήσει ανεξάρτητη συμπεριφορά. Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι υφίσταται συχνά επιλογή κινητήρα στους τύπους μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών, πράγμα το οποίο παρέχει στους πελάτες τη δυνατότητα να αντλήσουν όφελος από τον ανταγωνισμό. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα υποχρεώθηκε να παράσχει σημαντικές εκπτώσεις για να κερδίσει τον εξοπλισμό του B777X της Boeing, καθόσον ο κινητήρας της ήταν λιγότερο ανταγωνιστικός από τους κινητήρες της P & W και της Rolls-Royce για την κλασική μορφή του εν λόγω τύπου αεροσκάφους. Η προσφεύγουσα χρειάστηκε να ενεργήσει κατά τον ίδιο τρόπο έναντι αεροπορικής εταιρίας όσον αφορά τα Airbus A330, για να αντισταθμίσει την λιγότερο καλή τεχνική φήμη ενός από τους κινητήρες της σε σχέση με αυτούς των αντιπάλων της και χρειάστηκε για τον λόγο αυτόν να αναπτύξει νέο κινητήρα. Οι εκπτώσεις αυτές, που εφαρμόζονται από όλους, αποδεικνύουν την ύπαρξη αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Η προσφεύγουσα επικαλείται συναφώς την απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Φεβρουαρίου 1979, 85/76, Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 215, σκέψη 71).
- 102 Επιπλέον, η προσφεύγουσα αμφισβητεί την ορθότητα των ισχυρισμών της Επιτροπής ότι διέθετε πριν από τη συγχώνευση οικονομική ισχύ που της παρείχε τη δυνατότητα να προσφέρει εκπτώσεις και να προκαλέσει έτσι τον αποκλεισμό των ανταγωνιστών της. Η Επιτροπή δεν απέδειξε ως προς τι οι εκπτώσεις αυτές αντικατόπτριζαν δεσπόζουσα θέση ή συνεπάγονταν την αποδυνάμωση ή τον αποκλεισμό των ανταγωνιστών.
- 103 Όσον αφορά τον ρόλο που υποτίθεται ότι διαδραμάτισε η GECAS στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, η θεωρία της «μεταβιβάσεως των μεριδίων αγοράς» της Επιτροπής, η οποία προβλήθηκε σε όψιμο στάδιο της

διαδικασίας, δεν είναι αξιόπιστη όσον αφορά το μικρό τμήμα της αγοράς (λιγότερο από 10 %) που κατέχει η GECAS. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει συναφώς ότι μια άλλη εταιρία χρηματοδοτικής μισθώσεως, η ILFC, είναι πολύ σημαντικότερος αγοραστής μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών από την GECAS. Η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι οι άλλες εταιρίες χρηματοδοτικής μισθώσεως αντισταθμίζουν την προτίμηση της GECAS για τους κινητήρες GE ή CFMI προκειμένου να λάβουν υπόψη τις προτιμήσεις των χρηστών. Ισχυριζόμενη ότι δεν ήταν σε θέση να «αντιγράψει» τη GECAS, η Rolls-Royce δεν απαντά στο επιχείρημα ότι η ίδια και οι άλλοι ανταγωνιστές παραμένουν ανταγωνιστικοί παρά την ύπαρξή της.

- 104 Η ανορθόδοξη αυτή θεωρία δεν στηρίζεται από τα πραγματικά περιστατικά. Κακώς η Επιτροπή και η Rolls-Royce θεωρούν τη GECAS ως πελάτη προβολής αεροσκάφους (launch customer) και ότι οι υποτιθέμενες παραγγελίες προβολής της GECAS ήσαν καθοριστικές για την επιλογή των κινητήρων GE στην οποία προέβησαν οι κατασκευαστές ατράκτων αεροσκαφών. Το συμπέρασμα αυτό δεν λαμβάνει υπόψη τις μαρτυρίες των ίδιων των κατασκευαστών ατράκτων (Bombardier, Embraer, BAe, Airbus, Fairchild Dornier και Boeing).
- 105 Το μοναδικό αποδεικτικό στοιχείο που επικαλέστηκε η Επιτροπή στηρίζεται στη διαπίστωση ότι οι πωλήσεις κινητήρων GE σε εταιρίες χρηματοδοτικής μισθώσεως αυξήθηκαν κατά 60 % μετά τη δημιουργία της GECAS, ενώ η πώληση των κινητήρων αυτών σε αεροπορικές εταιρίες μειώθηκε μόνο κατά 10 %. Πάντως, η διαπίστωση αυτή δεν μπορεί να αποδείξει αφεαυτής μεταβολή του συνολικού μεριδίου που κατέχει η GE στις αγορές αυτές και ακόμη λιγότερο τον ρόλο που διαδραμάτισε συναφώς η GECAS.
- 106 Η Επιτροπή αντιφάσκει και προς τα συμπεράσματα της απόφασεως Engine Alliance ότι οι P & W και Rolls-Royce ήσαν αξιόπιστοι ανταγωνιστές και είχαν την ικανότητα να αναπτύξουν νέους κινητήρες. Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η απόφαση Engine Alliance περιελάμβανε εμπεριστατωμένη έρευνα της αγοράς των κινητήρων μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών και ότι η Επιτροπή ουδέποτε προέβαλε λόγους που εξηγούν γιατί απέστη από την αξιολόγησή της στο πλαίσιο εκείνης της απόφασεως. Επομένως, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη το κριτήριο που διατυπώθηκε με την απόφαση Euroremballage και Continental Can κατά

Επιτροπής, σκέψη 86 ανωτέρω, ότι οφείλει να αιτιολογήσει επαρκώς από νομικής απόψεως ότι οι υπόλοιποι ανταγωνιστές δεν μπορούν να αποτελέσουν επαρκές αντίβαρο για να διαπιστωθεί η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως.

- 107 Η ανάλυση της Επιτροπής ως προς την κατάσταση του ανταγωνισμού στην αγορά βρίσκεται σε αντίφαση και με άλλες πρόσφατες αποφάσεις οι οποίες αφορούν τον κλάδο της αεροδιαστημικής, δηλαδή με την απόφαση 2001/417/EK της Επιτροπής, της 1ης Δεκεμβρίου 1999, για την κήρυξη συγκέντρωσης ως συμβιβάσιμης με την κοινή αγορά και με τη Συμφωνία για τον ΕΟΧ (υπόθεση COMP/M.1601 — AlliedSignal/Honeywell) (ΕΕ 2001, L 152, σ. 1, στο εξής: απόφαση AlliedSignal/Honeywell), και με την απόφαση της 11ης Μαΐου 2000, για την κήρυξη συγκεντρώσεως ως συμβιβάσιμης με την κοινή αγορά (υπόθεση COMP/M.1745 — EADS) (στο εξής: απόφαση EADS), με τις οποίες η Επιτροπή διαπίστωσε ότι τόσο οι κατασκευαστές ατράκτων όσο και οι αεροπορικές εταιρίες διέθεταν σημαντική αγοραστική δύναμη. Η αλληλεξάρτηση μεταξύ των προμηθευτών και των αγοραστών έδινε στους τελευταίους πραγματική αντισταθμιστική δύναμη, σημαντικό παράγοντα ανταγωνισμού. Η Επιτροπή διέθετε επιπλέον αποδείξεις, μεταξύ άλλων τις δηλώσεις της Airbus και της IAE, κοινής επιχειρήσεως της P & W και της Rolls-Royce, που επιβεβαίωναν την ύπαρξη της εν λόγω αγοραστικής δυνάμεως. Συναφώς, έχει σημασία το γεγονός ότι οι κατασκευαστές ατράκτων δεν αντιτάχθηκαν στη συγκέντρωση.
- 108 Επιπλέον, η Επιτροπή δεν προσκομίζει κανένα στοιχείο ή απόδειξη από τα οποία να προκύπτει πώς, γιατί και πότε η Rolls-Royce, η P & W και η IAE δεν θα μπορούν πλέον να λειτουργήσουν με πραγματικά ανταγωνιστικό τρόπο στο παρόν ή στο μέλλον. Η αξιοπιστία και η ευρωστία των τριών αυτών επιχειρήσεων συνιστούν το κυριότερο στοιχείο της εντάσεως του ανταγωνισμού στην αγορά των κινητήρων αεροσκαφών. Η προσφεύγουσα προσκόμισε, απαντώντας στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, έκθεση εμπειρογνώμωνων που αποδεικνύει ότι ούτε η GE, ούτε η P & W, ούτε η Rolls-Royce είχαν την ικανότητα να ενεργήσουν ανεξάρτητα η μία από την άλλη. Η Rolls Royce ισχυρίστηκε απλώς ότι δεν διαθέτει την οικονομική ισχύ της προσφεύγουσας, όχι όμως ότι η δική της οικονομική ισχύς ή η πρόσβασή της στα κεφάλαια είναι ανεπαρκής, ενώ η οικονομική της κατάσταση είναι καλή, όπως επιβεβαίωσε ένας από τους εμπειρογνώμονες, ο καθηγητής Shapiro. Προκειμένου για το επίχειρμα της Rolls-Royce σχετικά με [...] ¹, το στοιχείο αυτό είναι δείγμα ευρωστίας.

1 — Παραλειπόμενα απόρρητα στοιχεία.

- 109 Το μόνο οικονομικό στοιχείο που στηρίζει τη θέση της Επιτροπής ως προς την αδυναμία της Rolls-Royce και της P & W να ανταγωνιστούν αποτελεσματικά την GE στο μέλλον ήταν το οικονομικό μοντέλο του καθηγητή Choi, το οποίο παρήγγειλε η Rolls Royce μέσω του γραφείου εμπειρογνομόνων Frontier Economics (στο εξής: μοντέλο Choi), το οποίο, εντούτοις, εγκατέλειψε η Επιτροπή. Επιπλέον, η Επιτροπή δεν αμφισβήτησε την ορθότητα των αναλύσεων ανταγωνιστών εμπειρογνομόνων που καταλήγουν σε αντίθετα συμπεράσματα. Άλλωστε, ούτε η Rolls-Royce ούτε η P & W άφησαν να δημιουργηθεί η εντύπωση κατά τη διοικητική διαδικασία ότι θα εγκατέλειπαν την αγορά κατόπιν της συγκεντρώσεως.
- 110 Η Επιτροπή υπενθυμίζει τον νομολογιακό ορισμό της δεσπόζουσας θέσεως και θεωρεί ότι ορθώς κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τέτοια δεσπόζουσα θέση υπήρχε ήδη στη σχετική αγορά. Υποστηρίχθηκε συναφώς από τη Rolls-Royce.
- 111 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η GE είναι, με απόσταση, ο πρώτος προμηθευτής κινητήρων και παρουσιάζει τον υψηλότερο συντελεστή αναπτύξεως της αγοράς. Η GE μεγιστοποιεί ακόμη το πλεονέκτημα αυτό λαμβανομένων υπόψη των βιβλίων παραγγελιών.
- 112 Επιπλέον, το γεγονός ότι σημαντικό ποσοστό των μεριδίων αγοράς της GE οφείλεται σε ένα μόνο τύπο αεροσκάφους, το B737, δεν καθιστά άνευ σημασίας την αξιολόγηση της ισχύος της GE.
- 113 Κατά την Επιτροπή και τη Rolls-Royce, η ύπαρξη εκπτώσεων για την αγορά ορισμένων κινητήρων δεν συνιστά δείγμα ανταγωνισμού με θετικές συνέπειες, διότι η τιμή αγοράς δεν αντικατοπτρίζει το συνολικό κόστος των κινητήρων, περιλαμβανομένης και της συντηρήσεως. Ειδικότερα, το παράδειγμα του B777X δεν συνιστά παράδειγμα υγιούς ανταγωνισμού, αλλά αποδεικνύει μάλλον τα εμπορικά μέσα που διαθέτει η GE, μεταξύ άλλων λόγω της ισχύος της GE Capital και της GECAS, σε σχέση με τους ανταγωνιστές της.

3. Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

α) Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

- 114 Εκ προοιμίου, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά παγία νομολογία, η δεσπόζουσα θέση συνάγεται από το γεγονός ότι η οικεία επιχείρηση διαθέτει οικονομική ισχύ, πράγμα που της επιτρέπει να εμποδίζει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά αναφοράς και της προσφέρει, σε σημαντικό βαθμό, τη δυνατότητα ανεξάρτητης συμπεριφοράς έναντι των ανταγωνιστών της, των πελατών της και, σε τελική ανάλυση, των καταναλωτών (βλ., για παράδειγμα, την απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Νοεμβρίου 1983, 322/81, Michelin κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3461, σκέψη 30· απόφαση του Πρωτοδικείου της 23ης Οκτωβρίου 2003, T-65/98, Van den Bergh Foods κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-4653, σκέψη 154). Επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι η Επιτροπή δεν χρειάζεται να αποδείξει ότι οι ανταγωνιστές επιχειρήσεως θα αποκλειστούν από την αγορά, έστω και μακροπροθέσμως, προκειμένου να αποδειχθεί η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως.
- 115 Άλλωστε, μολονότι η σημασία των μεριδίων αγοράς μπορεί να διαφέρει από τη μια αγορά στην άλλη, ιδιαίτερα σημαντικά μερίδια αγοράς συνιστούν αφ' εαυτών, και πλην εξαιρετικών περιστάσεων, απόδειξη της υπάρξεως δεσπόζουσας θέσεως (απόφαση του Δικαστηρίου Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, σκέψη 101 ανωτέρω, σκέψη 41, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 28ης Απριλίου 1999, T-221/95, Endemol κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-1299, σκέψη 134). Το Δικαστήριο έκρινε, με την απόφαση της 3ης Ιουλίου 1991, C-62/86, ΑΚΟ κατά Επιτροπής (Συλλογή 1991, σ. I-3359, σκέψη 60), ότι αυτό συνέβαινε στην περίπτωση μεριδίου αγοράς 50 %.
- 116 Επιπλέον, όπως επισήμανε η προσφεύγουσα, από την απόφαση Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, σκέψη 101 ανωτέρω (σκέψη 71), προκύπτει ότι η υποχρέωση που επιβάλλεται σε μια επιχείρηση να μειώσει τις τιμές της, υπό την πίεση μειώσεων που οφείλονται στην πρωτοβουλία των ανταγωνιστών της, είναι γενικώς ασυμβίβαστη προς την ανεξαρτησία της συμπεριφοράς που χαρακτηρίζει μια δεσπόζουσα θέση.

- 117 Πάντως, η ύπαρξη ανταγωνισμού, έστω και έντονου, σε συγκεκριμένη αγορά δεν αποκλείει την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως στην ίδια αυτή αγορά, εφόσον η εν λόγω θέση χαρακτηρίζεται ουσιωδώς από την ικανότητα της επιχειρήσεως να συμπεριφέρεται χωρίς να λαμβάνει υπόψη, στη στρατηγική αγοράς που υιοθετεί, τον ανταγωνισμό αυτό και χωρίς, ωστόσο, να υφίσταται επιζήμιες συνέπειες από τη στάση της αυτή (απόφαση Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, σκέψη 101 ανωτέρω, σκέψη 70, και απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Φεβρουαρίου 1978, 27/76, United Brands κατά Επιτροπής, Συλλογή 1978, σ. 75). Επομένως, η ενδεχόμενη ύπαρξη ανταγωνισμού στην αγορά είναι, βεβαίως, γεγονός που ασκεί επιρροή, μεταξύ άλλων, προκειμένου να εκτιμηθεί η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως, αλλά δεν είναι, αφεαυτής, καθοριστικό γεγονός συναφώς.
- 118 Ως προς το ζήτημα αυτό, όταν η Επιτροπή αποφαινεται επί της συμβατότητας συγκεντρώσεως προς την κοινή αγορά βάσει κοινοποίησης και φακέλου που αφορούν την πράξη αυτή, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να αμφισβητήσει την ορθότητα των διαπιστώσεων αυτών με το αιτιολογικό ότι διαφέρουν από τις διαπιστώσεις που έγιναν προηγουμένως σε άλλη υπόθεση, βάσει διαφορετικής κοινοποίησης και διαφορετικού φακέλου, ακόμη και αν υποθεθεί ότι οι αγορές αναφοράς στις δύο υποθέσεις είναι παρεμφερείς, μάλιστα δε και όμοιες. Επομένως, στο μέτρο που η προσφεύγουσα επικαλείται, εν προκειμένω, τις αναλύσεις στις οποίες προέβη η Επιτροπή στις προηγούμενες αποφάσεις της, και ιδίως στην απόφαση Engine Alliance, το τμήμα αυτό της επιχειρηματολογίας της δεν ασκεί επιρροή.
- 119 Ακόμη και αν υποθεθεί ότι οι αιτιάσεις αυτές μπορούν να χαρακτηρισθούν εκ νέου καθόσον αντλούνται από παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, οι επιχειρηματίες δεν μπορούν να έχουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στη διατήρηση προηγούμενης πρακτικής σχετικά με το περιεχόμενο των αποφάσεων η οποία μπορεί να μεταβληθεί (βλ., υπό την έννοια αυτή, τις αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-347/94, Mayr-Melnhof κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1751, σκέψη 368, και της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, T-203/01, Michelin κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-4071, σκέψεις 254 έως 255 και 292 έως 293). Κατά μείζονα λόγο, δεν μπορούν να επικαλεστούν μια τέτοια εμπιστοσύνη για να αμφισβητήσουν την ορθότητα των διαπιστώσεων ή των εκτιμήσεων που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο δεδομένης διαδικασίας βάσει διαπιστώσεων ή εκτιμήσεων που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο μίας και μόνον προηγούμενης αποφάσεως.

- 120 Εν πάση περιπτώσει, ούτε η Επιτροπή ούτε, κατά μείζονα λόγο, το Πρωτοδικείο δεν δεσμεύονται εν προκειμένω από τις πραγματικές διαπιστώσεις και τις οικονομικές εκτιμήσεις που περιλαμβάνονται στην απόφαση Engine Alliance. Ακόμη και αν υποθεθεί ότι η ανάλυση στις δύο αποφάσεις είναι διαφορετική χωρίς η διαφορά αυτή να είναι αντικειμενικά δικαιολογημένη, το Πρωτοδικείο δεν θα έπρεπε να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας παρά μόνον εάν αυτή, και όχι η απόφαση Engine Alliance, έπασχε πλημμέλειες.
- 121 Επιπλέον, επιβάλλεται να γίνει διάκριση, στο πλαίσιο του ελέγχου της νομιμότητας της αναλύσεως της Επιτροπής σχετικά με ήδη υπάρχουσα δεσπόζουσα θέση, μεταξύ του υποστατού των διαπιστωθέντων πραγματικών περιστατικών και του νομικού χαρακτηρισμού τους, ο οποίος εμπίπτει στην εξουσία εκτιμήσεως της Επιτροπής, και να υπομνησθεί ότι η Επιτροπή απολαύει περιθωρίων εκτιμήσεως ως προς το ζήτημα αν, στηριζόμενη στα προσηκόντως αποδεδειγμένα πραγματικά περιστατικά, μπορούσε να καταλήξει στην ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως επιχειρήσεως σε δεδομένη αγορά (βλ. σκέψεις 60 επ. ανωτέρω).
- 122 Εν προκειμένω, η Επιτροπή δικαιολόγησε το συμπέρασμά της ότι υπήρχε ήδη δεσπόζουσα θέση της GE στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, πρώτον, βάσει των μεριδίων αγοράς που κατέχει (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 38 έως 83 της προσβαλλομένης αποφάσεως) και, στη συνέχεια, βάσει ορισμένων άλλων παραγόντων (αιτιολογικές σκέψεις 107 έως 229 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί την ορθότητα του ορισμού της παγκόσμιας αγοράς των κινητήρων για τα αεροσκάφη αυτά τον οποίο υιοθέτησε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση (βλ. την αιτιολογική σκέψη 10 της προσβαλλομένης αποφάσεως καθώς και τη σκέψη 95 ανωτέρω). Αντιθέτως, υποστηρίζει ότι η Επιτροπή κακώς θεωρεί ότι κατείχε, πριν από τη συγκέντρωση, δεσπόζουσα θέση στην αγορά των κινητήρων μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών.
- 123 Επομένως, πρέπει να εξετασθούν τα στοιχεία στα οποία στηρίχθηκε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση για να αιτιολογήσει το συμπέρασμά της ως προς την ύπαρξη της επίμαχης δεσπόζουσας θέσεως, λαμβανομένων υπόψη των επιχειρημάτων που προέβαλε η προσφεύγουσα κατά της απόψεως αυτής. Θα αναλυθούν,

πρώτον, οι σκέψεις σχετικά με τα μερίδια αγοράς της προσφεύγουσας, δεύτερον, αυτές που αφορούν την κάθετη ολοκλήρωση της προσφεύγουσας και, τρίτον, αυτές που αφορούν την κατάσταση του ανταγωνισμού στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη.

β) Επί των μεριδίων αγοράς

- 124 Η Επιτροπή εκθέτει, στην αιτιολογική σκέψη 41 της προσβαλλομένης απόφασης, τους λόγους για τους οποίους «η εμπορική θέση και οι ανεκτέλεστες παραγγελίες αεροσκαφών που εξακολουθούν να παράγονται είναι η καλύτερη υποκατάστατη μεταβλητή για τη μέτρηση και την ερμηνεία της θέσης των ανταγωνιστών στον εν λόγω κλάδο». Επιπλέον, διαπιστώνει ότι η προσφεύγουσα και η CFMI θα πρέπει να θεωρηθούν ως ενιαία οντότητα τόσο για σκοπούς που αφορούν το εμπόριο όσο και για τον ανταγωνισμό και ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, είναι σκόπιμο να αποδοθούν όλα τα μερίδια αγοράς της CFMI στη GE όταν εκτιμάται η δεσπίζουσα θέση της εταιρίας αυτής (αιτιολογικές σκέψεις 65 και 66 της προσβαλλομένης απόφασης).
- 125 Επομένως, στην αιτιολογική σκέψη 70 της προσβαλλομένης απόφασης, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το μερίδιο αγοράς της GE/CFMI για την εμπορική θέση των κινητήρων για τα μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη τα οποία εξακολουθούν να παράγονται ανέρχεται στο 51 % για τα αεροσκάφη στενής ατράκτου, στο 54 % για τα αεροσκάφη ευρείας ατράκτου, και στο 52,5 % για το σύνολο, ενώ η P & W/IAE κατέχει το 26,5 %, και η Rolls-Royce/IAE το 21 %. Επιπλέον, εκθέτει, στις αιτιολογικές σκέψεις 74 έως 76 της προσβαλλομένης απόφασης, ότι η εξέλιξη της εμπορικής θέσεως ήταν ευνοϊκή για την GE κατά τα πέντε τελευταία έτη. Όσον αφορά τις ανεκτέλεστες παραγγελίες για τα αεροσκάφη που εξακολουθούν να παράγονται, η Επιτροπή παρουσιάζει, στην αιτιολογική σκέψη 77 της προσβαλλομένης απόφασης, πίνακα από τον οποίο προκύπτει ότι η προσφεύγουσα κατείχε μερίδιο ανερχόμενο στο 65 % της αγοράς βάσει του κριτηρίου αυτού.
- 126 Επομένως, πρέπει να εξετασθεί κατωτέρω, πρώτον, αν η Επιτροπή ορθώς απέδωσε τα μερίδια αγοράς της CFMI στην προσφεύγουσα υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως και, δεύτερον, αν οι λοιπές διαπιστώσεις της σχετικά με τα μερίδια αγοράς, καθώς και τα συμπεράσματα τα οποία άντλησε συναφώς, ήταν βάσιμα.

Επί της αποδόσεως των μεριδίων αγοράς της CFMI στην προσφεύγουσα

— Εισαγωγή

- 127 Η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι άθροισε το μερίδιο αγοράς της ίδιας της προσφεύγουσας με το σύνολο των μεριδίων αγοράς της CFMI (βλ. τις αιτιολογικές σκέψεις 46 έως 66 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 128 Η προσφεύγουσα επισημαίνει, συναφώς, ότι το μερίδιο αγοράς που κατείχε δεν ανερχόταν παρά στο [...]%, και το μερίδιο αγοράς της στο [...]% (αριθμοί που στηρίζονται στις ανεκτέλεστες παραγγελίες για το 2000), και ότι αν η Επιτροπή της είχε αποδώσει το ήμισυ των μεριδίων αγοράς της κοινής επιχειρήσεως και όχι το σύνολο αυτών, όπως έκανε για την κοινή επιχείρηση των ανταγωνιστών της Rolls Royce και P & W, το μερίδιο αγοράς της θα ανερχόταν στο [...]%, ποσοστό πολύ χαμηλότερο από το κατώφλι του 40%.
- 129 Δεδομένου ότι η Επιτροπή κατέληξε, στις αιτιολογικές σκέψεις 65 και 66 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η GE και η CFMI «πρέπει να θεωρούνται ως μια εταιρία, τόσο για τους σκοπούς που αφορούν το εμπόριο όσο και τον ανταγωνισμό» και ότι θα ήταν, επομένως, σκόπιμο να αποδοθούν τα μερίδια αγοράς της CFMI στη GE ενόψει της εκτιμήσεως της θέσεώς της στις οικείες αγορές, πρέπει να εξετασθεί, αφενός, αν οι διαπιστώσεις της Επιτροπής ως προς την εσωτερική οργάνωση της κοινής επιχειρήσεως δικαιολογούν το συμπέρασμα ότι οι επιχειρήσεις αυτές συνιστούν ενιαία οντότητα «για τους σκοπούς που αφορούν το εμπόριο» και, αφετέρου, αν οι διαπιστώσεις της ως προς τη συμπεριφορά της GE, της CFMI και της Snecma στην αγορά δικαιολογούν το συμπέρασμα ότι η GE και η CFMI συνιστούν ενιαία οντότητα «όσον αφορά τον ανταγωνισμό».

130 Προσήκει να τονισθεί στο πλαίσιο αυτό ότι η ακρίβεια των ισχυρισμών που περιλαμβάνονται στην προσβαλλόμενη απόφαση σχετικά με τη λειτουργία της κοινής επιχειρήσεως CFMI, τις σχέσεις μεταξύ των μετόχων της και τη συμπεριφορά της στην αγορά είναι πραγματικό γεγονός, ενώ η Επιτροπή διέθετε εξουσία εκτιμήσεως ως προς το αν ήταν σκόπιμο να αποδοθούν τα μερίδια αγοράς της CFMI στην προσφεύγουσα.

— Ανάλυση της εσωτερικής οργάνωσης της CFMI

131 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι ο τρόπος οργάνωσης της κοινής επιχειρήσεως όσον αφορά την τεχνολογική και οικονομική διάσπαση (αιτιολογικές σκέψεις 53 έως 55 της προσβαλλομένης αποφάσεως) καθώς και τις πωλήσεις και την εμπορία των κινητήρων CFMI (αιτιολογικές σκέψεις 57 και 58) καθιστά εμφανή την ηγετική θέση της GE στο πλαίσιο της κοινής επιχειρήσεως.

132 Πάντως, η προσφεύγουσα αμφισβητεί την ορθότητα της αναλύσεως αυτής και υποστηρίζει, ειδικότερα, ότι η θέση της Επιτροπής, η οποία εκτίθεται στην αιτιολογική σκέψη 82 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ως προς το ενδεχόμενο επανεπενδύσεως των εσόδων της CFMI στην ανάπτυξη νέων κινητήρων, δεν στηρίζεται σε πραγματικά στοιχεία, κυρίως στο μέτρο που η CFMI δεν διατηρεί κεφάλαια για να τα επενδύσει στην ανάπτυξη μελλοντικών κινητήρων, αλλά, αντιθέτως, διανέμει τακτικά τα έσοδά της στη GE και στη Snecma.

133 Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί την ορθότητα αυτού του πραγματικού ισχυρισμού της προσφεύγουσας ενώπιον του Πρωτοδικείου και πρέπει να γίνει δεκτό ότι υπέπεσε σε πραγματική πλάνη συναφώς με την προσβαλλόμενη απόφαση. Η πλάνη αυτή ασκεί επιρροή στο υπό εξέταση πλαίσιο, στο μέτρο που δίδει έμφαση στον αμοιβαίο χαρακτήρα της αλληλεξαρτήσεως της GE και της Snecma εντός της κοινής τους επιχειρήσεως, της CFMI, ενώ η Επιτροπή υπογραμμίζει την κυρίαρχη επιρροή της

προσφεύγουσας. Δεδομένου ότι τα έσοδα της CFMI διανέμονται στους μετόχους της, η ικανότητα της CFMI να αναπτυχθεί εξαρτάται κατ' ανάγκη από τη βούλησή τους.

- 134 Πρέπει επίσης να τονισθεί ότι η Επιτροπή παραδέχεται η ίδια, στην αιτιολογική σκέψη 56 της προσβαλλόμενης απόφασης, ότι ο πρόεδρος και γενικός διευθυντής της CFMI στην πραγματικότητα προέρχεται πάντοτε από τη Sncma. Από την περιγραφή των πτυχών αυτών της λειτουργίας της CFMI στην προσβαλλόμενη απόφαση συνάγεται ότι, έστω και αν η λειτουργική συμμετοχή εκάστου των μετόχων δεν αντικατοπτρίζει τη διανομή 50/50 των μετοχών με ακρίβεια σε όλους τους τομείς, η επιχείρηση αυτή είναι όντως κοινή επιχείρηση και όχι οιονει θυγατρική της προσφεύγουσας.
- 135 Συναφώς, ορθώς η Επιτροπή διαπίστωσε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι η εμπορική συνεργασία μεταξύ της προσφεύγουσας και της Sncma στο πλαίσιο της CFMI είναι πολύ στενή και ότι το ίδιο ισχύει για την εμπορική συνεργασία μεταξύ της προσφεύγουσας και της CFMI, ιδίως όσον αφορά την εμπορία των κινητήρων της CFMI (αιτιολογικές σκέψεις 57 και 58 της προσβαλλόμενης απόφασης). Θα ήταν πολύ δυσχερές για τη Sncma να διατηρήσει την παρουσία της στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη με τρόπο διαφορετικό από τη συμμετοχή που έχει στην κοινή επιχείρηση CFMI. Επιπλέον, από την πραγματοποιηθείσα με την προσβαλλόμενη απόφαση ανάλυση της λειτουργίας της CFMI προκύπτει ότι κάθε αύξηση των μεριδίων αγοράς της CFMI εξυπηρετούσε πάντοτε το εμπορικό συμφέρον της GE και της Sncma, διαπίστωση της οποίας την ορθότητα δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα ενώπιον του Πρωτοδικείου. Επομένως, η πραγματική πλάνη που επισημάνθηκε στη σκέψη 133 ανωτέρω και η διαπίστωση σχετικά με την ταυτότητα του προέδρου και γενικού διευθυντή της CFMI σχετικοποιούνται ουσιαστικά λόγω του υψηλού βαθμού εμπορικής ολοκληρώσεως που υφίστατο, άλλωστε, μεταξύ της CFMI και των μετόχων της.
- 136 Πάντως, στο μέτρο που ο έτερος μέτοχος της CFMI, η Sncma, που είναι επιχείρηση ανεξάρτητη από την προσφεύγουσα, διαδραματίζει επίσης σημαντικό ρόλο στη διαχείριση της CFMI και εισπράττει ένα τμήμα των εσόδων της, η CFMI παραμένει εκτός του ομίλου GE και δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ανήκει πλήρως στην επιχείρηση της προσφεύγουσας. Λαμβανομένων υπόψη των προηγούμενων

σκέψεων, πρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή υπερέβαλε, σε ορισμένο μέτρο, τον ρόλο που διαδραματίζει η προσφεύγουσα στο πλαίσιο της κοινής επιχειρήσεως FMI, καθόσον έκρινε ότι η επιχείρηση αυτή συνιστούσε, μαζί με την προσφεύγουσα, ενιαία οντότητα για τους σκοπούς που αφορούν το εμπόριο.

— Ανάλυση της ανταγωνιστικής θέσεως της GE, της CFMI και της Snesma

- 137 Η Επιτροπή ισχυρίστηκε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, χωρίς να αντικρουστεί συναφώς από την προσφεύγουσα, ότι η Snesma δεν πωλεί κινητήρες για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη ανεξάρτητα από τη CFMI, πραγματικά ή έστω δυνητικά, και ότι οι κινητήρες της CFMI και της GE δεν τελούν σε ανταγωνιστική σχέση μεταξύ τους (αιτιολογικές σκέψεις 50 έως 52 και 59 έως 61 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 138 Άλλωστε, η Επιτροπή επισημαίνει, στην αιτιολογική σκέψη 64, και η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί εν προκειμένω ότι, κατά την εφαρμογή της πολιτικής της κατά προτίμηση αγοράς «GE only», που εξετάζεται διεξοδικώς στις σκέψεις 191 επ. κατωτέρω, η θυγατρική της GE, η GECAS, αγοράζει αποκλειστικά κινητήρες GE και CFMI στο μέτρο του δυνατού (αιτιολογικές σκέψεις 121 επ. της προσβαλλομένης αποφάσεως, ειδικότερα, αιτιολογική σκέψη 132). Το γεγονός ότι η GECAS επιφυλάσσει στους κινητήρες CFMI την ίδια μεταχείριση με τους κινητήρες GE επιρρωννύει την άποψη της Επιτροπής.
- 139 Τέλος, η Επιτροπή παρατηρεί, χωρίς να αντικρουστεί συναφώς από την προσφεύγουσα, ότι αυτή αθροίζει η ίδια τα μερίδια αγοράς της με τα μερίδια της CFMI στις ετήσιες εκθέσεις της από το 1995 και ότι οι κυριότεροι οικονομικοί αναλυτές πράττουν το ίδιο (αιτιολογική σκέψη 65 της προσβαλλομένης αποφάσεως καθώς και υποσημειώσεις 22 και 23 αυτής).
- 140 Βάσει των πραγματικών αυτών διαπιστώσεων των οποίων η ορθότητα δεν αμφισβητείται στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, η Επιτροπή κατέληξε, χωρίς να υποπέσει σε πρόδηλο σφάλμα, ότι η προσφεύγουσα και η CFMI συμπεριφέρονταν στην αγορά ως ενιαία οντότητα έναντι των ανταγωνιστών και των πελατών τους.

— Σύνθεση και συμπέρασμα επί της αποδόσεως των μεριδίων αγοράς της CFMI στην προσφεύγουσα

- 141 Επιβάλλεται να υπομνησθεί εκ προοιμίου ότι η απόδοση των μεριδίων της CFMI στην προσφεύγουσα έγινε προκειμένου, αφενός, πρωτίστως, να εκτιμηθεί η ενδεχόμενη ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη και, αφετέρου, επικουρικός, να εκτιμηθούν άλλες πτυχές της συγκεντρώσεως, όπως οι συσπειρωτικές συνέπειες.
- 142 Καθόσον η απόδοση αυτή σκοπεί στην αξιολόγηση της εν λόγω δεσπόζουσας θέσεως, εντάσσεται στο πλαίσιο αναλύσεως που αποβλέπει στον εντοπισμό των σχέσεων ανταγωνισμού στην αγορά και όχι άλλων πτυχών των εμπορικών σχέσεων μεταξύ των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην αγορά.
- 143 Πρέπει να θεωρηθεί ότι, στο πλαίσιο της εν λόγω ειδικής ασκήσεως, το συμπέρασμα της Επιτροπής ότι η CFMI και η προσφεύγουσα συνιστούν ενιαία οντότητα για τους σκοπούς του ανταγωνισμού (βλ. σκέψη 129 ανωτέρω) είναι βασικής σημασίας. Αντιθέτως, ο ακριβής χαρακτήρας των εσωτερικών σχέσεων μεταξύ των μετόχων της CFMI και ο βαθμός εμπορικής ολοκληρώσεώς τους είναι δευτερεύουσας σημασίας στη γενική οικονομία του τμήματος αυτού της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατά μείζονα λόγο διότι η διαπίστωση της Επιτροπής ως προς την ύπαρξη υψηλού βαθμού ολοκληρώσεως μεταξύ της προσφεύγουσας και της CFMI παραμένει ακριβής κατ' ουσίαν.
- 144 Επιπλέον, η μεθοδολογία του υπολογισμού των μεριδίων αγοράς που προτείνει η προσφεύγουσα, η οποία συνίσταται στο να θεωρεί ότι το ήμισυ των μεριδίων της CFMI, δηλαδή το [...] % της αγοράς, δεν μπορεί να αποδοθεί στην GE, θα δημιουργούσε εσφαλμένη εντύπωση της θέσεως της GE στην αγορά. Αντιθέτως, το γεγονός ότι η Επιτροπή αποδίδει στην GE τα μερίδια αγοράς της CFMI με το αιτιολογικό ότι, σε αντιδιαστολή προς τον εταίρο της, τη Snecma, έχει και ανεξάρτητη δραστηριότητα κατασκευής κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη αντικατοπτρίζει την πραγματικότητα της αγοράς όσον αφορά τον ανταγωνισμό η οποία διαπιστώθηκε με ακρίβεια στην προσβαλλόμενη απόφαση.

145 Άλλωστε, εφόσον η Επιτροπή αντιμετώπισε τα μερίδια αγοράς της κοινής επιχειρήσεως ΙΑΕ στην οποία συμμετέχουν οι ανταγωνιστές της προσφεύγουσας, δηλαδή η Rolls Royce και η P & W, κατά τρόπο ανάλογο, αποδίδοντας το ήμισυ των μεριδίων αγοράς της ΙΑΕ σε εκάστη των εταιριών αυτών, με το αιτιολογικό ότι είναι οι μόνες μεταξύ των μετόχων της ΙΑΕ που έχουν δική τους δραστηριότητα στην αγορά (αιτιολογική σκέψη 67 της προσβαλλομένης αποφάσεως), η προσέγγισή της όσον αφορά την απόδοση των μεριδίων αγοράς των κοινών επιχειρήσεων παρουσιάζει συνέπεια και δεν είναι προδήλως εσφαλμένη.

146 Υπό τις συνθήκες αυτές, ούτε η προαναφερθείσα πραγματική πλάνη σχετικά με τη μεταχείριση των εσόδων της CFMI (σκέψη 133 ανωτέρω) ούτε η σχετική υπερεκτίμηση του ρόλου που διαδραματίζει η προσφεύγουσα στη διαχείριση της κοινής επιχειρήσεως CFMI (σκέψη 134 ανωτέρω), θεωρούμενες από κοινού ή μεμονωμένως, μπορούν να θέσουν σε αμφισβήτηση τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι η προσφεύγουσα και η CFMI πρέπει να θεωρηθούν ως ενιαία οντότητα. Κατά συνέπεια, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προηγούμενων σκέψεων, δεν αποδεικνύεται ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως των περιστάσεων της υπό κρίση υποθέσεως καθόσον αποφάσισε να αποδώσει τα μερίδια αγοράς της CFMI στην προσφεύγουσα με τον σκοπό της ευρύτερης εκτιμήσεως της υπάρξεως δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, όσον αφορά τόσο την εμπορική θέση όσο και τις ανεκτέλεστες παραγγελίες.

147 Αντιθέτως, καθόσον η εν λόγω απόδοση μεριδίων αγοράς εντάσσεται στο πλαίσιο άλλων πτυχών της υποθέσεως, η προσφεύγουσα ορθώς επισημαίνει ότι η Snecma δεν έχει συμφέρον να προβεί σε οικονομικές θυσίες προκειμένου να παράσχει στη συγχωνευθείσα εταιρία τη δυνατότητα να προωθήσει τα αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα της Honeywell. Επιβάλλεται να ληφθεί υπόψη το επιχείρημα αυτό στο πλαίσιο της εξετάσεως, κατωτέρω, των τμημάτων της αποφάσεως που είναι αφιερωμένα στις άλλες αυτές πτυχές της υποθέσεως, κυρίως

των τμημάτων σχετικά με τις συσπειρωτικές συνέπειες. Πράγματι, στο μέτρο που το γεγονός που επισήμανε η προσφεύγουσα μπορεί να έχει συνέπειες στην οικονομική ανάλυση και τη σχετική με τον ανταγωνισμό ανάλυση των εν λόγω άλλων πτυχών της υποθέσεως, η Επιτροπή όφειλε να το λάβει υπόψη (βλ., ειδικότερα, την ανάλυση της επιπτώσεως Cournot στις αιτιολογικές σκέψεις 374 επ. της προσβαλλομένης αποφάσεως).

Επί των μεριδίων αγοράς στα οποία στηρίζεται η Επιτροπή για να εκτιμήσει την ισχύ των κατασκευαστών που δραστηριοποιούνται στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη

— Θεωρήσεις σχετικά με τη φύση της αγοράς των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη

148 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η επίκληση, με την προσβαλλόμενη απόφαση, των μεριδίων αγοράς της για να αποδειχθεί ότι κατέχει δεσπίζουσα θέση στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη δεν αποτελεί κατάλληλη μέθοδο λόγω της ίδιας της φύσεως της αγοράς, η οποία είναι αγορά υψηλής ζήτησεως.

149 Πράγματι, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα μερίδια αγοράς σε δεδομένη στιγμή είναι λιγότερο σημαντικά για την ανάλυση αγοράς όπως η αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη απ' ό,τι, για παράδειγμα, για την ανάλυση αγοράς προϊόντων τρέχουσας καταναλώσεως. Χωρίς να αναγνωρίζει ρητώς ότι η αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη είναι «αγορά υψηλής ζήτησεως», η Επιτροπή παραδέχεται ενώπιον του Πρωτοδικείου ότι η αγορά αυτή χαρακτηρίζεται από τη σύναψη περιορισμένου αριθμού συμβάσεων μεγάλης αξίας. Σε μια τέτοια αγορά, το γεγονός ότι συγκεκριμένη εταιρία κέρδισε τους τελευταίους διαγωνισμούς δεν σημαίνει κατ' ανάγκην ότι κάποιος από τους ανταγωνιστές της δεν θα μπορέσει να κερδίσει τον επόμενο διαγωνισμό. Υπό την προϋπόθεση ότι διαθέτει

ένα ανταγωνιστικό προϊόν και ότι άλλοι παράγοντες δεν λειτουργούν υπέρ της πρώτης εταιρίας κατά καθοριστικό τρόπο, ο ανταγωνιστής θα μπορούσε πάντοτε να κερδίσει ένα σημαντικό διαγωνισμό και να αυξήσει διαμιάς ουσιαστικά τα μερίδια αγοράς του.

150 Πάντως, η διαπίστωση αυτή δεν δικαιολογεί το συμπέρασμα ότι τα μερίδια αγοράς δεν έχουν καμία σχεδόν αξία για την εκτίμηση της ισχύος των διαφόρων κατασκευαστών σε αγορά της φύσεως αυτής, ιδίως στο μέτρο που τα μερίδια αυτά παραμένουν σχετικώς σταθερά ή αποκαλύπτουν τάση ενισχύσεως της θέσεως επιχειρήσεως. Εν προκειμένω, η Επιτροπή ορθώς συνάγει από τους αριθμούς που παρατίθενται στην προσβαλλόμενη απόφαση και υπομνήσθηκαν στη σκέψη 125 ανωτέρω ότι, κατά την περίοδο των πέντε ετών που προηγήθηκαν της ημερομηνίας εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, «η GE όχι μόνο κατάφερε να διατηρήσει την ηγετική θέση της, αλλά σημείωσε και το υψηλότερο ποσοστό αύξησης του μεριδίου της αγοράς» (αιτιολογική σκέψη 74 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

151 Ακόμη και σε μια αγορά που υπόκειται σε διαγωνισμούς, το γεγονός ότι ένας κατασκευαστής διατηρεί, μάλιστα δε ενισχύει τα μερίδια αγοράς του επί σειρά ετών, συνιστά ένδειξη ισχύος στην αγορά. Πράγματι, φθάνει υποχρεωτικά κάποια στιγμή κατά την οποία η διαφορά μεταξύ των μεριδίων αγοράς ενός κατασκευαστή και των μεριδίων αγοράς των ανταγωνιστών του δεν μπορεί πλέον να αποδοθεί στον περιορισμένο αριθμό διαγωνισμών που συνιστούν τη ζήτηση στην αγορά. Επομένως, η δυναμική πτυχή που έγκειται στην πρόσφατη αύξηση των μεριδίων αγοράς της GE είναι ένα στοιχείο ιδιαίτερα πειστικό στο πλαίσιο της αναλύσεως της Επιτροπής, στην οποία δεν μπορεί, κατά συνέπεια, να προσαφθεί ότι υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως.

— Θεωρήσεις σχετικά με τις αγορές ανταλλακτικών και εξαρτημάτων (aftermarkets)

152 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι κατασκευαστές κινητήρων προσπαθούν όλο και περισσότερο να καλύψουν την επένδυση μέσω της αγοράς εξαρτημάτων και

ανταλλακτικών, παρά από το περιθώριο κέρδους που πραγματοποιούν αρχικώς επί της πωλήσεως του κινητήρα (αιτιολογικές σκέψεις 79 έως 82 και 90 έως 106 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η πραγματική αυτή διαπίστωση της Επιτροπής, την ορθότητα της οποίας δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα και η οποία μάλιστα στηρίζεται στους ισχυρισμούς των ίδιων των διαδίκων (αιτιολογικές σκέψεις 39 και 95), αρκεί για να καταδείξει ότι η σημασία των παρόντων κερδών ενός κατασκευαστή κινητήρων εξαρτάται κατά μεγάλο μέρος από τις πωλήσεις του παρελθόντος.

- 153 Βεβαίως, η προσφεύγουσα ορθώς επισημαίνει ότι, στο μέτρο που σημαντικό τμήμα των μεριδίων αγοράς που της αποδόθηκαν αφορά πωλήσεις κινητήρων της CFMI, τα έσοδα που προκύπτουν από τις πωλήσεις αυτές είναι μικρότερα απ' ό,τι εάν οι πωλήσεις μπορούσαν να της αποδοθούν ευθέως (βλ. σκέψη 147 ανωτέρω). Για τον λόγο αυτόν, η οικονομική ισχύς που απορρέει για την προσφεύγουσα από τα μερίδια αγοράς της που υπολογίζονται βάσει της εμπορικής θέσεως των κινητήρων είναι λιγότερο σημαντική από αυτό που καταδεικνύει ο ακαθάριστος αριθμός μεριδίων αγοράς που δέχεται η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση. Πάντως, στο μέτρο που η Snecma και η προσφεύγουσα έχουν αμφότερες συμφέρον να εξασφαλίσουν την επιτυχία της CFMI στο μέλλον, το τμήμα των εσόδων της CFMI που διανέμονται στη Snecma δεν μπορεί να μη λαμβάνεται καθόλου υπόψη. Τελικώς, η επιχειρηματολογία αυτή δεν έχει καμία επίπτωση στα υψηλά μερίδια αγοράς της προσφεύγουσας όσον αφορά τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, λαμβανομένου ειδικότερα υπόψη του γεγονότος που επισημάνθηκε στη σκέψη 140 ανωτέρω, ότι η CFMI και η προσφεύγουσα συνιστούν ενιαία οντότητα από απόψεως ανταγωνισμού έναντι των τρίτων, των ανταγωνιστών και των πελατών.

- 154 Η Επιτροπή επισημαίνει, επιπλέον, στην αιτιολογική σκέψη 104 της προσβαλλομένης αποφάσεως, χωρίς να αντικρούεται συναφώς από την προσφεύγουσα, ότι η GE παρέχει υπηρεσίες εξαρτημάτων και ανταλλακτικών για κινητήρες στα προϊόντα των ανταγωνιστών της σε υψηλότερο ποσοστό απ' ό,τι το έπρατταν οι ίδιοι. Λαμβανομένης υπόψη της σημασίας της ροής εσόδων από τις υπηρεσίες εξαρτημάτων και ανταλλακτικών, που επισημάνθηκε ανωτέρω, το γεγονός αυτό είναι σημαντικό, διότι από αυτό συνάγεται ότι το μερίδιο αγοράς της GE για την εμπορική θέση κινητήρων υποβαθμίζει, σε ορισμένο μέτρο, την ισχύ της στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη στο επίπεδο των υπηρεσιών εξαρτημάτων και ανταλλακτικών.

— Θεωρήσεις σχετικά με την έννοια των «κοινών χαρακτηριστικών» στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη

- 155 Η Επιτροπή επικαλείται επίσης την έννοια των «κοινών χαρακτηριστικών» (commonality) κατά την οποία, στην ουσία, το γεγονός ότι μια αεροπορική εταιρία εξοπλίζει όλα τα αεροσκάφη του στόλου της με τους ίδιους κινητήρες ή τουλάχιστον με κινητήρες της ίδιας σειράς εξασφαλίζει οικονομίες (αιτιολογικές σκέψεις 41 και 146 έως 162 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Επισημαίνει συναφώς ότι «τα οφέλη από τα κοινά χαρακτηριστικά των κινητήρων προκύπτουν από διάφορα επίπεδα δραστηριοτήτων μιας αεροπορικής εταιρίας και ως τέτοια αποτελούν αδιάφευστο παράγοντα που λαμβάνουν υπόψη τους οι επιχειρήσεις όταν κάνουν παραγγελίες αεροσκαφών» (αιτιολογική σκέψη 161 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 156 Επιβάλλεται να τονισθεί ότι το φαινόμενο αυτό υπογραμμίζει το πλεονέκτημα που απορρέει για ένα κατασκευαστή κινητήρων από την υφιστάμενη θέση του σε μεγάλο αριθμό τύπων ή σε τύπους αεροσκαφών που σημειώνουν υψηλό αριθμό πωλήσεων, προκειμένου να πωλήσει ακόμη περισσότερους από τους ίδιους αυτούς κινητήρες στο μέλλον. Η σημασία του πλεονεκτήματος αυτού για ένα κατασκευαστή κινητήρων είναι κατ' ανάγκην συνάρτηση της εμπορικής θέσεως των κινητήρων του, ιδίως στα αεροσκάφη που εξακολουθούν να παράγονται. Κατά συνέπεια, τα κοινά χαρακτηριστικά είναι ένα ιδιαίτερος σημαντικό στοιχείο της αναλύσεως της Επιτροπής που δικαιολογεί τη χρησιμοποίηση των αριθμών σχετικά με τα μερίδια αγοράς της προσφεύγουσας προκειμένου να αποδειχθεί η εμπορική ισχύς της. Πάντως, η προσφεύγουσα αμφισβητεί την ύπαρξη των πλεονεκτημάτων που απορρέουν από τα κοινά χαρακτηριστικά (σκέψη 99 ανωτέρω).
- 157 Στο πλαίσιο της αναλύσεως του ρόλου της GECAS, στην αιτιολογική σκέψη 135 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή παρέθεσε ένα απόσπασμα της ετήσιας εκθέσεως της GE για το έτος 1999 που διευκρινίζει τα εξής: «Το 1999 [η GECAS] σημειώσαμε σημαντική πρόοδο στη δέσμευσή μας να βοηθήσουμε τους πελάτες μας να επιτύχουν τους στόχους που έχουν θέσει ως προς τον στόλο τους και τον ισολογισμό τους. Για παράδειγμα, η GECAS βοήθησε την China Eastern, μια από τις μεγαλύτερες αεροπορικές εταιρίες της Κίνας, να μειώσει τη βραχυπρόθεσμη ικανότητά της, να [τυποποιήσει] τον στόλο της γύρω από τον άξονα των αεροσκαφών Airbus στενής ατράκτου με κινητήρα CFM[I] και να παραγάγει σκληρό νόμισμα.» Το παράδειγμα αυτό αποτελεί ένδειξη που ασκεί επιρροή και πιστοποιεί το υποστατό των θετικών αποτελεσμάτων των κοινών χαρακτηριστικών

των κινητήρων. Η προσφεύγουσα αντιμετωπίζει, στην έκθεση αυτή, ως δεδομένο το γεγονός ότι η τυποποίηση του στόλου των αεροσκαφών της παρουσιάζει ορισμένα οικονομικά πλεονεκτήματα για μια αεροπορική εταιρία.

- 158 Αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, η πλειονότητα των απαντήσεων που έδωσαν οι αεροπορικές εταιρίες στην ερώτηση αυτή δεν τελούν σε αντίφαση προς την άποψη της Επιτροπής (σκέψη 99 ανωτέρω, in fine).
- 159 Συναφώς, η Lufthansa αναφέρει ότι οι επιπτώσεις των κοινών χαρακτηριστικών είναι αμελητέα στην περίπτωση της διότι η συντήρηση των κινητήρων της εξασφαλίζεται από τρίτους, αλλά επισημαίνει ότι τα κοινά χαρακτηριστικά ενός στόλου είναι σημαντικά σε λειτουργικό επίπεδο. Η United Airlines δηλώνει χωρίς περιστροφές ότι τα κοινά χαρακτηριστικά είναι σημαντικό στοιχείο στην επιλογή του κινητήρα, μεταξύ άλλων, και η Alitalia αναγνωρίζει ότι η αγορά όμοιων κινητήρων μπορεί να μειώσει το μέσο συνολικό κόστος λόγω μειώσεων των δαπανών συντηρήσεως, έστω και αν ενδέχεται να προκύψουν ορισμένα άλλα πλεονεκτήματα από την ύπαρξη ετερογενούς στόλου. Η US Airways ισχυρίζεται ότι επιχειρεί να εξασφαλίζει τα κοινά χαρακτηριστικά του στόλου της, αλλά ότι, στο παρελθόν, επέλεξε κινητήρες σε συνάρτηση με άλλους παράγοντες και ότι, κατά συνέπεια, το επίπεδο τυποποίησης του στόλου της δεν είναι υψηλό προς το παρόν και ότι, επομένως, δεν ασκεί ιδιαίτερα σημαντική επιρροή στην εκ μέρους της επιλογή κινητήρων. Κατά την Iberia, δεν είναι δυνατόν να προβληθεί γενικώς ο ισχυρισμός ότι τα κοινά χαρακτηριστικά έχουν καθοριστική σημασία εφόσον, εάν η επιλογή του κινητήρα είναι σαφής στο οικονομικό, τεχνικό και χρηματοοικονομικό επίπεδο, καθώς και ως προς την εκτίμηση του κινδύνου, τα κοινά χαρακτηριστικά δεν αποτελούν σημαντικό παράγοντα. Αντιθέτως, ισχυρίζεται ότι εκτιμά τα πλεονεκτήματα που απορρέουν από τα κοινά χαρακτηριστικά των εξοπλισμών εάν οι άλλοι αυτοί παράγοντες έχουν εξισορροπηθεί. Τέλος, η απάντηση της British Airways, η οποία επισυνάφθηκε στο δικόγραφο της προσφυγής, αφορά αποκλειστικά τα αεροηλεκτρονικά προϊόντα, αλλά επιβεβαιώνει, γενικώς, την άποψη ότι τα κοινά χαρακτηριστικά των εξοπλισμών παρέχουν τη δυνατότητα πραγματοποίησης οικονομικών. Επομένως, από τη μελέτη του συνόλου των απαντήσεων που επικαλείται η προσφεύγουσα δεν προκύπτει ότι τα κοινά χαρακτηριστικά των κινητήρων στο εσωτερικό ενός στόλου αεροσκαφών δεν ασκεί καμία επιρροή στην επιλογή κινητήρων αεροπορικής εταιρίας.

- 160 Επιπλέον, προσηύκει να τονισθεί ότι η Επιτροπή ανέφερε με την προσβαλλόμενη απόφαση, ειδικότερα στις αιτιολογικές σκέψεις 154 και 155, πλείονα ειδικά παραδείγματα στα οποία οι αεροπορικές εταιρίες προτίμησαν ρητώς ορισμένο κινητήρα έναντι άλλου, με το αιτιολογικό ότι ο πρώτος είχε ήδη χρησιμοποιηθεί στον στόλο τους. Δεν υποστηρίχθηκε, και ακόμη λιγότερο δεν αποδείχθηκε, ότι τα παραδείγματα αυτά δεν υφίστανται και, επομένως, πρέπει να θεωρηθεί ότι στηρίζουν την άποψη της Επιτροπής.
- 161 Επιβάλλεται να τονισθεί ότι η Επιτροπή δεν ισχυρίστηκε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι τα κοινά χαρακτηριστικά είναι πάντοτε καθοριστικά σε σχέση με την επιλογή του κινητήρα, εφόσον αναφέρει, στην αιτιολογική σκέψη 148, ότι, «[ε]νώ τα κοινά χαρακτηριστικά [σε επίπεδο κινητήρων] είναι [ένας μόνον από τους παράγοντες] που λαμβάνουν υπόψη τους οι επιχειρήσεις όταν αγοράζουν αεροσκάφη, η έρευνα της Επιτροπής έδειξε ότι η οργάνωση των δραστηριοτήτων των αεροπορικών εταιριών που αφορούν τη συντήρηση είναι σημαντικό στοιχείο που θα επηρεάσει μια αεροπορική εταιρία όταν αποφασίζει αγορές». Μέχρι του σημείου αυτού, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πραγματική πλάνη καθόσον θεώρησε ότι τα οφέλη που προκύπτουν από τα κοινά χαρακτηριστικά ενός στόλου υφίστανται, τουλάχιστον στο πλαίσιο της ίδιας οικογένειας κινητήρων, και μπορούν να ευνοήσουν, καταρχήν, την αγορά εκ μέρους των αεροπορικών εταιριών των κινητήρων που χρησιμοποιούν ήδη στον στόλο τους κατά προτίμηση έναντι των κινητήρων που δεν έχουν αγοράσει ακόμη. Δεν υπέπεσε επίσης σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως καθόσον εκτίμησε ότι το φαινόμενο αυτό συμβάλλει και στη δεσπόζουσα θέση της GE.

— Επί του μέτρου των μεριδίων αγοράς που δέχθηκε η Επιτροπή προκειμένου να εκτιμήσει την ισχύ της προσφεύγουσας στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη

- 162 Η Επιτροπή απέκλεισε από την ανάλυση των μεριδίων αγοράς της προσφεύγουσας, όσον αφορά την εμπορική θέση, τα αεροσκάφη που δεν παράγονται πλέον με το αιτιολογικό ότι «αποτελούν λιγότερο σημαντική πηγή εσόδων για τους προμηθευτές κινητήρων απ' ό,τι τα αεροσκάφη των οποίων η παραγωγή συνεχίζεται» (αιτιολογική σκέψη 42 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Επισημαίνει, ειδικότερα, χωρίς να την αντικρούει συναφώς η προσφεύγουσα, ότι οι παλαιότεροι κινητήρες

είναι απλούστεροι από τους σύγχρονους, αποφέρουν, επομένως, λιγότερο σημαντικά έσοδα στο πλαίσιο των υπηρεσιών ανταλλακτικών και εξαρτημάτων και εξαφανίζονται σταδιακά από τον στόλο των αεροπορικών εταιριών. Υπό το πρίσμα των διευκρινίσεων αυτών, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως καθόσον αποφάσισε να μη λάβει υπόψη από το τμήμα της εμπορικής θέσεως προκειμένου να εκτιμήσει την πραγματική ισχύ των διαφόρων κατασκευαστών στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη.

163 Όσον αφορά τους αριθμούς για τις ανεκτέλεστες παραγγελίες, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη, όσον αφορά τα μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, τις ανεκτέλεστες παραγγελίες για τα αεροσκάφη που δεν λειτουργούν ακόμη, ενώ τις έλαβε υπόψη για τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη (αιτιολογική σκέψη 85 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η προσφεύγουσα παραπέμπει συναφώς σε πίνακα που περιλαμβάνεται στο παράρτημα 8 του δικογράφου της προσφυγής της («GE's and Honeywell's slides presentation at oral hearing», ντοσιέ 8/14, καρτέλα 3, πίνακας στην ενάτη σελίδα με τίτλο «Backlog of Engine Sales for Aircraft not Yet in Service»), κατά τον οποίο οι ανεκτέλεστες παραγγελίες για τα αεροσκάφη που δεν χρησιμοποιούνται ακόμη αναφέρουν ένα μερίδιο αγοράς που ανέρχεται στο 38 % για τη GE, στο 21 % για την P & W και στο 40 % για τη Rolls Royce.

164 Καταρχάς, όσον αφορά το γεγονός που επισημαίνει η προσφεύγουσα, ότι η Επιτροπή χρησιμοποίησε αριθμούς σχετικά με τις ανεκτέλεστες παραγγελίες για τα αεροσκάφη που δεν λειτουργούν ακόμη προκειμένου να εκτιμήσει την κατάσταση στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη, πρέπει να τονισθεί ότι η προσφεύγουσα δεν έβαλε κατά της χρησιμοποίησής τους στο πλαίσιο αυτό, οπότε παρέλκει η εξέταση του αν η χρησιμοποίησή τους είναι κατάλληλη σε σχέση με την αγορά αυτή (σκέψη 540 κατωτέρω). Εν πάση περιπτώσει, η συνεκτίμηση των αριθμών αυτών μπορεί να δικαιολογείται όσον αφορά την αγορά των κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη, από την ταχεία ανάπτυξη της εν λόγω αγοράς, η οποία επισημαίνεται στη σκέψη 552 κατωτέρω, πράγμα που δεν ισχύει για την αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη για τους λόγους που θα εκτεθούν κατωτέρω στις σκέψεις 165 επ. Επομένως, από τη διαφορετική μεταχείριση των ανεκτέλεστων παραγγελιών για τα αεροσκάφη που δεν χρησιμοποιούνται ακόμη στις δύο αυτές αγορές δεν προκύπτει αντίφαση στην προσέγγιση της Επιτροπής, ακόμη δε λιγότερο πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως εκ μέρους της.

- 165 Από τις ενδείξεις που παρέσχον οι δύο κύριοι διάδικοι κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση προκύπτει ότι οι αριθμοί που αναγράφονται στον πίνακα του οποίου έγινε μνεία στη σκέψη 163 και αυτοί που αναγράφονται στον πίνακα που περιλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 77 της προσβαλλομένης αποφάσεως, σχετικά με τις ανεκτέλεστες παραγγελίες κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη που εξακολουθούν να παράγονται, αναφέρονται στον αριθμό των κινητήρων. Επομένως, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι ο αριθμός κινητήρων που αποτελούν το αντικείμενο των παραγγελιών για αεροσκάφη που δεν χρησιμοποιούνται ακόμη σύμφωνα με τον πίνακα που υπέβαλε η προσφεύγουσα (936 παραγγελθέντες κινητήρες) είναι πολύ χαμηλός σε σύγκριση με τον αριθμό κινητήρων για αεροσκάφη που συνεχίζουν να παράγονται βάσει παραγγελίας (5 466 παραγγελθέντες κινητήρες). Επομένως, το γεγονός ότι η Rolls Royce έχει ελαφρώς περισσότερες παραγγελίες από την προσφεύγουσα για αεροσκάφη που δεν χρησιμοποιούνται ακόμη δεν έχει περιθωριακές απλώς επιπτώσεις στην ανταγωνιστική σχέση μεταξύ τους εάν ληφθεί υπόψη το σύνολο των παραγγελιών.
- 166 Από τον συνδυασμό του προαναφερθέντος πίνακα στη σκέψη 163 και του πίνακα που περιλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 77 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι τα μερίδια αγοράς της προσφεύγουσας για τις ανεκτέλεστες παραγγελίες ανέρχονται στο 60,9% ($3\,542 + 360 = 3\,902$ κινητήρες κατόπιν παραγγελίας), της P & W στο 17,0% ($887 + 200 = 1\,087$ κινητήρες κατόπιν παραγγελίας) και της Rolls-Royce στο 22,1% ($1\,037 + 376 = 1\,413$ κινητήρες κατόπιν παραγγελίας).
- 167 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι τιμές που προκύπτουν από τον συνδυασμό των δύο αυτών πινάκων προσεγγίζουν επαρκώς τις τιμές που επικαλείται η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 77 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ώστε να μπορεί να συναχθεί ότι η περιθωριακή διαφορά μεταξύ των αριθμών δεν είχε επιπτώσεις στο συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η Επιτροπή ότι το μερίδιο αγοράς της προσφεύγουσας όσον αφορά τους κινητήρες κατόπιν παραγγελίας ήταν ενδεικτικό δεσπόζουσας θέσεως.
- 168 Επιπλέον, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή ισχυρίστηκε, απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, ότι οι αριθμοί για τα αεροσκάφη που δεν χρησιμοποιούνται ακόμη δεν αντικατοπτρίζουν κατά τρόπο αντιπροσωπευτικό και αξιόπιστο την κατάσταση του ανταγωνισμού στην αγορά. Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση, πράγματι, όσον αφορά έναν τύπο αεροσκάφους που προέρχεται από πολλές πηγές — δηλαδή ένα μεγάλο εμπορικό αεροσκάφος στο οποίο δύο ή περισσότεροι διαφορετικοί κινητήρες έχουν πιστοποιηθεί από τον κατασκευαστή ατράκτων, ενώ η τελική επιλογή του κινητήρα

έχει γίνει από την αεροπορική εταιρία— το οποίο δεν χρησιμοποιείται ακόμη, ότι τα προσωρινά μερίδια αγοράς των διαφόρων κατασκευαστών κινητήρων που έχουν πιστοποιηθεί για τον εν λόγω τύπο αεροσκάφους μπορούν να εξελιχθούν ουσιαστικά στη συνέχεια εάν ο τύπος αυτός βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο του κύκλου εμπορίας του. Σε αντιδιαστολή προς τα επιχειρηματικά αεροσκάφη και τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη που είναι πάντοτε αεροσκάφη με κινητήρα από μία μόνο πηγή, υπό την έννοια ότι ένας μόνο κινητήρας είναι πιστοποιημένος για κάθε τύπο, τα μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη μπορούν να έχουν κινητήρα από μία πηγή ή κινητήρες από πολλές πηγές.

169 Η Επιτροπή παρατήρησε, συναφώς, ότι το μερίδιο αγοράς της P & W που αναγράφεται στον πίνακα, του οποίου γίνεται μνεία στη σκέψη 163 ανωτέρω, και το οποίο επικαλέστηκε η προσφεύγουσα για τους κινητήρες του αεροσκάφους A318-100, δηλαδή το 69% (200 παραγγελίες επί 290), δεν είναι ανώτερο του [...] % σήμερα, ενώ το μερίδιο αγοράς της προσφεύγουσας ανήλθε έκτοτε στο [...]%. Άλλωστε, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το μερίδιο αγοράς της Rolls-Royce, δηλαδή το [...] % επί των παραγγελιών για το A380, που αναγράφεται στον πίνακα, δεν αντιστοιχεί στη μεταγενέστερη εξέλιξη της αγοράς εφόσον η προσφεύγουσα είχε μερίδιο της τάξεως του [...] % των παραγγελιών για το αεροσκάφος αυτό τον Μάρτιο του 2004. Πρέπει να θεωρηθεί ότι, εάν οι αριθμοί αυτοί δεν έχουν καμία άμεση επίπτωση στην ανάλυση που περιλαμβάνεται στην προσβαλλόμενη απόφαση εφόσον αφορούν χρονική περίοδο μεταγενέστερη της εκδόσεως της εν λόγω αποφάσεως, στηρίζουν την επιχειρηματολογία της Επιτροπής ότι δεν ήταν σκόπιμο να λάβει υπόψη τις παραγγελίες που έγιναν για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη τα οποία δεν χρησιμοποιούνταν ακόμη.

170 Κατά την απάντησή της στην επιχειρηματολογία αυτή, η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε το υποστατό των παραδειγμάτων αυτών. Επισήμανε απλώς ότι [...] για το A318-100 [...], πράγμα το οποίο εξηγεί την πτώση του μεριδίου αγοράς της εταιρίας αυτής για τον επίμαχο τύπο αεροσκάφους, και ότι η Επιτροπή είχε παρουσιάσει επλεκτικές τιμές συναφώς δοθέντος, μεταξύ άλλων, ότι «το μερίδιο αγοράς της Rolls-Royce είχε αυξηθεί από [...] % σε [...] % τον Μάρτιο του 2004». Η προσφεύγουσα δεν εξήγησε ποιους κινητήρες αφορά η τιμή του [...] % την οποία επικαλείται. Ακόμη και αν υποθεθεί ότι αφορά (πράγμα που φαίνεται να συμβαίνει λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται) τις παραγγελίες κινητήρων για τα αεροσκάφη των οποίων η παραγωγή δεν είχε αρχίσει ακόμη κατά την ημερομηνία της επ' ακροατηρίου συζητήσεως, δεν αναιρεί την άποψη της Επιτροπής στο μέτρο που από τα παραδείγματα που εξέθεσε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση προκύπτει ότι οι αριθμοί σχετικά με το προσωρινό μερίδιο αγοράς κατασκευαστή κινητήρων για τον εξοπλισμό ενός τύπου αεροσκάφους με κινητήρες από πολλές πηγές παρουσιάζουν, καταρχήν, σχετικώς μικρή αξιοπιστία, υπό την έννοια ότι μπορεί να μεταβληθούν ριζικά στη συνέχεια.

- 171 Όσον αφορά [...] για το A318-100, η επιχειρηματολογία αυτή, την οποία προβάλλει η προσφεύγουσα, ενισχύει, υπό τύπον παραδείγματος, την άποψη της Επιτροπής ότι οι αριθμοί που στηρίζονται σε παραγγελίες που δόθηκαν για αεροσκάφη με εξοπλισμό από πολλές πηγές τα οποία δεν βρίσκονται ακόμη στην αγορά μπορούν να δημιουργήσουν εσφαλμένη εντύπωση ως προς την οριστική σχέση δυνάμεων μεταξύ των κατασκευαστών κινητήρων που είναι παρόντες στην αγορά αυτή. Επομένως, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού για τον οποίον η Επιτροπή επικαλέστηκε τα εν λόγω παραδείγματα, δηλαδή προκειμένου να εξηγήσει γιατί δεν έλαβε υπόψη τις παραγγελίες για μελλοντικούς τύπους αεροσκαφών, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα αντεπιχειρήματα της προσφεύγουσας δεν αναιρούν την ορθότητα του συλλογισμού που εκτέθηκε στην προηγούμενη σκέψη.
- 172 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προηγούμενων σκέψεων, η ανάλυση της Επιτροπής δεν κατέστη ελαττωματική από το γεγονός ότι δεν συνυπολόγισε, στην προσβαλλόμενη απόφαση, τις παραγγελίες που δόθηκαν για αεροσκάφη τα οποία δεν χρησιμοποιούνταν ακόμη και, επομένως, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως συναφώς λόγω του ότι απέκλεισε τους αριθμούς αυτούς από τους υπολογισμούς της.

— Η αντιμετώπιση του Boeing 737

- 173 Η προσφεύγουσα προβάλλει και ένα επιχείρημα το οποίο συνδέεται ειδικά με το B737 της Boeing. Όπως διαπίστωσε το United States Department of Justice, το υψηλό μερίδιο αγοράς της GE οφείλεται ουσιαδώς στο γεγονός ότι η CFMI είναι ο αποκλειστικός προμηθευτής κινητήρων ενός μόνον αεροσκάφους, της δεύτερης και τρίτης μορφής του B737, το οποίο γνώρισε τη μεγαλύτερη εμπορική επιτυχία στην ιστορία της πολιτικής αεροπορίας.
- 174 Κατ' ουσίαν, η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας συναφώς επαναλαμβάνει τον γενικότερο ισχυρισμό που εξετάστηκε ανωτέρω, ότι δηλαδή τα μερίδια αγοράς στερούνται σημασίας για την αξιολόγηση της καταστάσεως του ανταγωνισμού σε αγορά με υψηλή ζήτηση. Πάντως, για όλους τους λόγους που εκτέθηκαν ανωτέρω, και λαμβανομένου ειδικότερα υπόψη του γεγονότος ότι η εμπορική θέση των

κινητήρων που κατασκευάζονται από ένα κατασκευαστή έχει επιπτώσεις στα παρόντα και μελλοντικά έσοδά του, οι άμεσες και έμμεσες συνέπειες εμπορικής επιτυχίας σε μια τέτοια αγορά εξακολουθούν να υφίστανται, παρά την παρέλευση σημαντικού χρονικού διαστήματος.

- 175 Ο εκ μέρους της GE εφοδιασμός του B737 με κινητήρες μπορεί, επομένως, να θεωρηθεί ότι ασκεί επιρροή εν προκειμένω, διότι αυξάνει τα μερίδια αγοράς της προσφεύγουσας και της παρέχει τη δυνατότητα να επωφελείται ακόμη σήμερα από ροή συμπληρωματικών εσόδων καθώς και από τα θετικά εμπορικά αποτελέσματα που απορρέουν για υφιστάμενο κατασκευαστή κινητήρων σε τύπο αεροσκάφους από τα οφέλη τα οποία αποφέρει στις αεροπορικές εταιρίες η τυποποίηση του στόλου τους.
- 176 Η προσφεύγουσα επισήμανε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι ο οικονομολόγος στον οποίο προσέφυγε η Επιτροπή για να παράσχει συμβουλές στους υπαλλήλους της κατά τη διοικητική διαδικασία, ο καθηγητής Vives, περιέγραψε, σε ηλεκτρονική επιστολή την οποία προσκόμισε η Επιτροπή στις 26 Απριλίου 2004 απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα κέρδισε τους διαγωνισμούς σχετικά με τον εξοπλισμό του B737 ως «μάλλον ένα τυχαίο γεγονός (με τεράστιες επιπτώσεις) παρά ως παράδειγμα αδράνειας των μεριδίων αγοράς» [«more a case of luck (with tremendous impact) than a case of market share inertia»]. Ο καθηγητής Vives δεν είχε καμία ιδιαίτερη υπηρεσιακή ιδιότητα στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας και το γεγονός ότι εξέφρασε μια άποψη η οποία θα μπορούσε να θεωρηθεί ασυμβίβαστη προς τη θέση που υιοθέτησε τελικώς η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση δεν μπορεί να αναιρέσει το βάσιμο της θέσεως αυτής. Αντιθέτως, το γεγονός αυτό καταδεικνύει ότι η Επιτροπή οικειοθελώς έλαβε υπόψη διαφορετικές απόψεις.
- 177 Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή δεν ισχυρίζεται, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι η προσφεύγουσα κατείχε δεσπόζουσα θέση κατά τον χρόνο συνάψεως των επίμαχων συμβάσεων στις αρχές, αντιστοίχως, των δεκαετιών του 1980 και του 1990. Αυτό που έχει σημασία στην υπό κρίση υπόθεση είναι το γεγονός ότι η εν λόγω εμπορική επιτυχία του παρελθόντος εξακολουθεί αφεαυτής να έχει συνέπειες για την ανταγωνιστική θέση της προσφεύγουσας σήμερα, όπως περιγράφηκε ανωτέρω.

- 178 Μολονότι η επιτυχία της προσφεύγουσας κατά τον διαγωνισμό για τον εξοπλισμό του B737 «αλλοιώνει» τις τιμές σχετικά με τα μερίδια αγοράς των διαφόρων κατασκευαστών κινητήρων, υπό την έννοια ότι αυξάνει ουσιαστικά το μερίδιο της προσφεύγουσας, η Επιτροπή ορθώς εκτίμησε ότι το σημαντικό μερίδιο αγοράς της προσφεύγουσας, το οποίο προέκυπτε εν μέρει από τον ως άνω διαγωνισμό, μπορούσε να μεταβάλει την κατάσταση του ανταγωνισμού στην ίδια την αγορά υπέρ της προσφεύγουσας. Αντιθέτως, το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν λαμβάνει υπόψη τον διαγωνισμό που κέρδισε η προσφεύγουσα ο οποίος αποτελεί την πλέον σημαντική εμπορική επιτυχία στη σχετική αγορά θα μπορούσε σίγουρα να επηρεάσει την ορθότητα της αναλύσεως της συναφώς.
- 179 Το γεγονός που επικαλείται η προσφεύγουσα, ότι το United States Department of Justice θεώρησε προφανώς ότι ήταν σκόπιμο να αποκλείσει τις πωλήσεις κινητήρων που οφείλονται στις πωλήσεις του εν λόγω αεροσκάφους προκειμένου να εκτιμηθεί η ισχύς της προσφεύγουσας στον τομέα αυτόν, στερείται σημασίας για την παρούσα διαδικασία. Συναφώς, το γεγονός ότι οι αρμόδιες αρχές ενός ή περισσοτέρων τρίτων κρατών αξιολογούν ένα ζήτημα κατά συγκεκριμένο τρόπο στο πλαίσιο των δικών τους διαδικασιών δεν αρκεί αφ' εαυτού για να άρει την ορθότητα αποκλίνουσας εκτιμήσεως που υιοθέτησαν ενδεχομένως οι αρμόδιες κοινοτικές αρχές. Τα στοιχεία και τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας σε κοινοτικό επίπεδο, όπως και οι εφαρμοστέοι νομικοί κανόνες, δεν είναι κατ' ανάγκη τα ίδια με αυτά που έλαβαν υπόψη οι αρχές των τρίτων αυτών κρατών, και οι εκατέρωθεν εκτιμήσεις ενδέχεται, κατά συνέπεια, να διαφέρουν μεταξύ τους. Εάν ο διάδικος θεωρεί ότι ο συλλογισμός που δικαιολογεί το συμπέρασμα των αρχών τρίτου κράτους έχει ιδιαίτερη σημασία και μπορεί να μεταφερθεί στο πλαίσιο κοινοτικής διαδικασίας, μπορεί πάντοτε να τον επικαλεστεί επί της ουσίας, όπως έπραξε η προσφεύγουσα εν προκειμένω, αλλά η αποδεικτική ισχύς του συλλογισμού αυτού δεν μπορεί να είναι καθοριστική.
- 180 Λαμβανομένων υπόψη των προηγούμενων σκέψεων, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως καθόσον έλαβε υπόψη τις πωλήσεις κινητήρων που προορίζονταν για το B737.

Συμπέρασμα επί των μεριδίων αγοράς

- 181 Επιβάλλεται το συμπέρασμα, λαμβανομένης υπόψη της προηγηθείσας αναλύσεως, ότι τα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίχθηκε η Επιτροπή στο πλαίσιο της

αναλύσεως των μεριδίων αγοράς της προσφεύγουσας στην οποία προέβη έχουν κατ' ουσίαν αποδειχθεί. Η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως καθόσον θεώρησε ότι το μερίδιο αγοράς της προσφεύγουσας, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της υπό κρίση υποθέσεως, μπορεί να υποδηλώνει ότι αυτή κατείχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη πριν από τη συγκέντρωση. Επιβάλλεται να τονισθεί, επιπλέον, ότι στήριξε το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι η προσφεύγουσα κατείχε ήδη δεσπόζουσα θέση, σε άλλους παράγοντες, οι οποίοι θα εξετασθούν στη συνέχεια.

γ) Κάθετη ολοκλήρωση — GE Capital και GECAS

Εισαγωγή

¹⁸² Στο πλαίσιο της αναλύσεώς της όσον αφορά τη θέση της GE στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, η Επιτροπή, και με την προσβαλλόμενη απόφαση, στηρίζεται, για να καταλήξει στην ύπαρξη ηγετικής θέσεως, στην οικονομική και εμπορική εξουσία που ασκείται από τις δύο θυγατρικές της GE, δηλαδή την GE Capital και την GECAS. Στις αιτιολογικές σκέψεις 107 έως 120, η Επιτροπή εκθέτει τους λόγους για τους οποίους θεωρεί ότι η οικονομική ισχύς της GE Capital ενισχύει τη δεσπόζουσα θέση της προσφεύγουσας και, στις αιτιολογικές σκέψεις 121 έως 139, εκθέτει τους λόγους για τους οποίους θεωρεί ότι η ύπαρξη και η εμπορική πολιτική της GECAS συμβάλλουν επίσης στην ενίσχυση αυτή. Στη συνέχεια, στις αιτιολογικές σκέψεις 140 έως 145, η Επιτροπή επισημαίνει ότι θα ήταν αδύνατον για τους ανταγωνιστές της προσφεύγουσας να αναπαραγάγουν ισχύ ανάλογη προς αυτήν της προσφεύγουσας. Τέλος, η Επιτροπή αναφέρει επίσης ορισμένα παραδείγματα και άλλα σχετικά με την επιρροή της GE Capital και της GECAS στοιχεία στις αιτιολογικές σκέψεις 163 έως 172, με τον τίτλο «Η κυριαρχία της GE».

¹⁸³ Η προσφεύγουσα επικρίνει την ανάλυση αυτή, επισημαίνοντας, ειδικότερα, ότι είναι ανορθόδοξη, ιδίως στο μέτρο που, όσον αφορά την GECAS, στηρίζεται στην

υποτιθέμενη άσκηση ισχύος στην αγορά υπό την ιδιότητα αγοραστή εκ μέρους επιχειρηματία του οποίου το μερίδιο αγοράς είναι κατώτερο του 10 % (σκέψεις 103 και 104 ανωτέρω). Η άποψη της Επιτροπής δεν στηρίζεται σε καμία οικονομική ανάλυση ικανή να τη δικαιολογήσει. Στο μέτρο που η Επιτροπή επικαλείται ορισμένα παραδείγματα προς στήριξη της απόψεώς της, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι οι επεμβάσεις των θυγατρικών της με σκοπό την προώθηση των κινητήρων της είναι ενδεικτικές της υπέρξεως έντονου ανταγωνισμού.

184 Προκίκει να υπομνησθεί ότι η ύπαρξη κάποιου βαθμού ανταγωνισμού σε αγορά δεν είναι ασυμβίβαστη προς την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως στην ίδια αυτή αγορά (βλ. τις αποφάσεις Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, σκέψη 101 ανωτέρω, σκέψεις 39 και 70, και United Brands κατά Επιτροπής, σκέψη 117 ανωτέρω, σκέψη 113). Εν προκειμένω, η Επιτροπή διαπίστωσε, πράγματι, ότι υπάρχει ανταγωνιστική σχέση μεταξύ των διαφόρων κατασκευαστών κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη. Πάντως, διαπίστωσε επίσης ότι, σε αντιδιαστολή προς τους ανταγωνιστές της, η προσφεύγουσα είχε στη διάθεσή της, χάρη στις θυγατρικές της, μέσα τα οποία της παρέιχαν τη δυνατότητα να επιβληθεί σε συγκεκριμένες περιπτώσεις κερδίζοντας διαγωνισμούς τους οποίους δεν θα είχε κατ' ανάγκην κερδίσει στηριζόμενη αποκλειστικά στον ανταγωνισμό όσον αφορά την τεχνική και τις τιμές. Επομένως, η ύπαρξη διαγωνισμών ανταγωνιστικού χαρακτήρα που επικαλείται η προσφεύγουσα δεν είναι ασυμβίβαστη προς την άποψη της Επιτροπής σχετικά με τη σημασία των άλλων αυτών μέσων ασκήσεως επιρροής.

185 Άλλωστε, η ύπαρξη και μόνον της GE Capital και το γεγονός ότι ο όμιλος GE διαθέτει τον υψηλότερο δείκτη φερεγγυότητας «AAA» (αιτιολογική σκέψη 142 της προσβαλλομένης αποφάσεως) δεν αποτελούν αφ' εαυτών περιστάσεις ενδεικτικές δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας στις αγορές των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη. Ορθώς η προσφεύγουσα επισημαίνει, συναφώς, ότι το δίκαιο του ανταγωνισμού δεν κολάζει τις επιχειρήσεις απλώς και μόνο λόγω του μεγέθους τους ή των χρηματοοικονομικών τους μέσων.

186 Ομοίως, το γεγονός ότι η GECAS δραστηριοποιείται στον τομέα της αγοράς, της χρηματοδότησεως και της χρηματοδοτικής μισθώσεως των μεγάλων εμπορικών

αεροσκαφών δεν είναι αφ' εαυτού επιζήμιο για τον ανταγωνισμό. Το γεγονός και μόνον ότι μια επιχείρηση είναι, μέσω μιας εκ των θυγατρικών της, εν προκειμένω της GECAS, ο ένας από τους κυριότερους πελάτες των ίδιων των πελατών της, δηλαδή της Boeing και Airbus εν προκειμένω, δεν αρκεί για να της εξασφαλίσει στην αγορά εξουσία που καταλήγει σε δεσπόζουσα θέση.

- 187 Πάντως, επιβάλλεται να τονισθεί ότι η Επιτροπή δεν προβάλλει, με την προσβαλλόμενη απόφαση, οικονομική θεωρία κατά την οποία ένας αγοραστής αντιδραστήρων που αντιπροσωπεύει το 8 έως 10 % του συνόλου των αγορών έχει, εκ του γεγονότος αυτού και μόνον, οικονομική ισχύ που του παρέχει τη δυνατότητα να εξοβελίσει από την αγορά έναν ή περισσότερους από τους κατασκευαστές των κινητήρων αυτών. Δεν ισχυρίζεται επίσης ούτε ότι το γεγονός ότι ένας από τους κατασκευαστές κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη είναι οικονομικώς ισχυρότερος από τους ανταγωνιστές του συνεπάγεται αφ' εαυτού ότι μπορεί να τους εξοβελίσει από την αγορά ούτε καν ότι το συνδυασμένο αποτέλεσμα των δύο αυτών γεγονότων καταλήγει στη συνέπεια αυτή, στην περίπτωση κατά την οποία ο αγοραστής αεροσκαφών και ο κατασκευαστής κινητήρων ανήκουν στον ίδιο όμιλο εταιριών.
- 188 Αντιθέτως, η Επιτροπή επισήμανε, στο πλαίσιο της αναλύσεώς της όσον αφορά τη δεσπόζουσα θέση που ήδη κατείχε η προσφεύγουσα, ότι αυτή εκμεταλλεύεται την οικονομική ισχύ των θυγατρικών της κατά τρόπο «στρατηγικό» για να αυξήσει την ισχύ που ήδη έχει, λόγω της σημασίας των πωλήσεών της, στις αγορές κινητήρων. Από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι η πραγματική αυτή διαπίστωση δεν στηρίζεται, όσον αφορά τους κινητήρες για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, σε οικονομική ανάλυση του ζητήματος αν η συμπεριφορά αυτή ήταν αποτελεσματική και εξυπηρετούσε αντικειμενικά το εμπορικό συμφέρον της προσφεύγουσας, αλλά σε πραγματικά στοιχεία τα οποία συγκεντρώθηκαν κατά τη διοικητική διαδικασία και τα οποία καταδεικνύουν ότι η συμπεριφορά αυτή υφίσταται και ότι ευνοεί στην πράξη την πώληση των κινητήρων της προσφεύγουσας έναντι των κινητήρων των ανταγωνιστών της.
- 189 Διαπιστώνουσα την ύπαρξη της στρατηγικής αυτής συμπεριφοράς, η Επιτροπή συνήγαγε ότι η κάθετη ολοκλήρωση της προσφεύγουσας με τις θυγατρικές της GE Capital και GECAS συμβάλλει στην κυριαρχία της η οποία ήδη υπήρχε στις αγορές των κινητήρων και, ειδικότερα, στην αγορά των κινητήρων για τα μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη (αιτιολογικές σκέψεις 107 επ. και 121 επ. της προσβαλλομένης αποφάσεως, αντιστοίχως).

190 Στο Πρωτοδικείο απόκειται να εξακριβώσει, στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως, αν η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη περί τα πράγματα καθόσον διαπίστωσε την ύπαρξη της ανωτέρω περιγραφείσας στρατηγικής συμπεριφοράς και, επιπλέον, αν υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως καθόσον κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η συμπεριφορά αυτή συμβάλλει στην κυριαρχία που ήδη είχε η προσφεύγουσα στην αγορά των μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών. Οι θεωρήσεις σχετικά με τα δύο αυτά ζητήματα συνδέονται άρρηκτα μεταξύ τους, ιδίως όσον αφορά τα ειδικά παραδείγματα που προβλήθηκαν, και θα εξετασθούν από κοινού κατωτέρω στο πλαίσιο των διαδοχικών αναλύσεων, πρώτον, της εμπορικής επιρροής της GECAS, δεύτερον, της οικονομικής ισχύος της GE Capital, τρίτον, των σκέψεων σχετικά με την εκ μέρους της GECAS και της GE Capital της επιρροής τους επί των πελατών της GE και, τέταρτον, των σκέψεων σχετικά με τους αριθμούς που αφορούν την εξέλιξη των μεριδίων αγοράς της προσφεύγουσας μετά τη δημιουργία της GECAS στο πλαίσιο του ομίλου της.

Η εμπορική επιρροή της GECAS

— Επί της πολιτικής «GE-only» της GECAS

191 Είναι σαφές ότι η GECAS ακολουθεί την πολιτική αγοράς «GE-only», που συνίσταται στο να αγοράζει αποκλειστικά αεροσκάφη εξοπλισμένα με κινητήρα κατασκευασμένο από την GE. Η μόνη εξαίρεση από την πολιτική αυτή συνίσταται στην αγορά οκτώ B757 (επί 1 040 αεροσκαφών, βλ. αιτιολογικές σκέψεις 122 και 132 της προσβαλλομένης αποφάσεως), αεροσκάφη για τα οποία κανένας κινητήρας GE δεν είναι διαθέσιμος. Κατά συνέπεια, ο στόλος της GECAS αποτελείται σε ποσοστό ανώτερο του 99 % από αεροσκάφη που διαθέτουν κινητήρες της προσφεύγουσας ή της κοινής επιχειρήσεως CFMI.

192 Η προσφεύγουσα είναι της γνώμης ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρεί ότι το γεγονός αυτό συμβάλλει στην κυριαρχία της. Η προσφεύγουσα παραπέμπει συναφώς στο δικόγραφο της προσφυγής της, ειδικότερα, σε μια έκθεση της Lexecon η οποία επισυνάφθηκε ως παράρτημα στο δικόγραφο, κατά την οποία είναι φυσικό για μια εταιρία χρηματοδοτικής μισθώσεως καθέτως ολοκληρωμένη με

κατασκευαστή κινητήρων, να αγοράζει τους κινητήρες αυτούς, διότι μια διαφορετική επιλογή θα μπορούσε να δημιουργήσει την εντύπωση ελλείψεως εμπιστοσύνης εκ μέρους του ομίλου στους ίδιους τους κινητήρες του, διότι ορισμένες δαπάνες που αφορούν την αγορά θα είναι μικρότερες και διότι θα ήταν δύσκολο για την εν λόγω εταιρία χρηματοδοτικής μισθώσεως να επιτύχει ευνοϊκές συνθήκες από τους άμεσους ανταγωνιστές εταιρίας του ομίλου της.

193 Επιβάλλεται συναφώς η διαπίστωση ότι, για να αποδειχθεί το βάσιμο της θέσεώς της ως προς τις επιπτώσεις της συμπεριφοράς της GECAS στην αγορά των μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών, δεν είναι αναγκαίο να αμφισβητήσει η Επιτροπή ότι είναι φυσικό να συμπεριφέρεται η GECAS κατά τον τρόπο αυτόν συναφώς ούτε καν να αποδείξει ότι ο σκοπός που επιδίωκε η προσφεύγουσα με τη δραστηριοποίησή της στην αγορά της χρηματοδοτικής μισθώσεως ήταν η προώθηση των πωλήσεων των δικών της κινητήρων. Πράγματι, εφόσον είναι αποδεδειγμένο ότι η πολιτική της αποκλειστικής αγοράς της GECAS ευνοεί την πώληση των κινητήρων της προσφεύγουσας στην αγορά, η διαπίστωση αυτή αρκεί για να θεωρήσει βασίμως η Επιτροπή ότι ο παράγων αυτός συμβάλλει στην κυριαρχία της προσφεύγουσας. Επομένως, η επιχειρηματολογία που αφορά τον φερόμενο φυσιολογικό χαρακτήρα της συμπεριφοράς της GECAS στερείται σημασίας εν προκειμένω.

194 Εν πάση περιπτώσει, τα επιχειρήματα των οποίων γίνεται μνεία στη σκέψη 192 ανωτέρω είναι ελάχιστα πειστικά, στο μέτρο που το γεγονός ότι η GECAS περιορίζεται σε συναλλαγές σχετικές με τους κινητήρες της προσφεύγουσας αντιπροσωπεύει κατ' ανάγκη κάποια εμπορική επιβάρυνση. Πράγματι, το γεγονός ότι οποιοσδήποτε αγοραστής περιορίζει οικειοθελώς τις πηγές εφοδιασμού του για λόγους αρχής και όχι βάσει αντικειμενικών εμπορικών κριτηρίων του επιβάλλει, εξ ορισμού, δαπάνη, πλην της εξαιρετικής περιπτώσεως κατά την οποία τα προϊόντα στα οποία περιορίζεται είναι παγίως καλύτερα και λιγότερο ακριβά από τα εναλλακτικά προϊόντα. Αντιθέτως, οι υποτιθέμενες αρνητικές συνέπειες της υιοθέτησεως από τη GECAS ουδέτερης πολιτικής αγορών, τις οποίες συνέπειες προβάλλει η προσφεύγουσα, είναι ασαφείς και θεωρητικές, ιδίως στο μέτρο που στηρίζονται κατ' ουσίαν στις εμπορικές θέσεις που θα υιοθετούσαν τρίτοι επιχειρηματίες στην περίπτωση κατά την οποία η GECAS θα επέλεγε την πολιτική αυτή.

¹⁹⁵ Εφόσον δεν λαμβάνονται υπόψη τα επιχειρήματα αυτά, εάν η άποψη της προσφεύγουσας ότι η προτίμηση της GECAS δεν αυξάνει τις συνολικές πωλήσεις των κινητήρων της GE ήταν ορθή, η δική της εμπορική πολιτική όσον αφορά τη GECAS δεν θα είχε πλέον κανένα νόημα. Πράγματι, ο σχεδόν απόλυτος χαρακτήρας της προτιμήσεως αυτής για τους κινητήρες της GE, την οποία επιδεικνύει η GECAS, είναι ο ίδιος ισχυρή ένδειξη της στρατηγικής φύσεως της πολιτικής αυτής.

— Επί της εμπορικής θέσεως της GECAS

¹⁹⁶ Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η ILFC είναι πολύ σημαντικότερος αγοραστής μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών από τη GECAS. Ειδικότερα, υποστηρίζει ότι, την 1η Μαρτίου 2001, η ILFC είχε το διπλό αριθμό παραγγελιών μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών σε σχέση με τη GECAS, δηλαδή 529 έναντι 268 για τη GECAS. Αντιθέτως, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η GECAS είναι ο μεγαλύτερος αγοραστής αεροσκαφών στον κόσμο και ότι είναι δύο φορές μεγαλύτερη από την ILFC όσον αφορά τον αριθμό αεροσκαφών στον στόλο της, εφόσον έχει 1 040 αεροσκάφη συνολικώς έναντι [400 έως 500] για την ILFC. Η Επιτροπή παραθέτει επίσης συνολικούς αριθμούς για όλα τα αεριωθούμενα αεροσκάφη, κατά τους οποίους οι παραγγελίες της GECAS ανέρχονταν σε 796, ενώ οι παραγγελίες της ILFC σε 535 στο τέλος του 2000. Όσον αφορά τους τελευταίους αυτούς αριθμούς, επιβάλλεται να τονισθεί ότι αφορούν τόσο τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη όσο και τα μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, πράγμα το οποίο εξηγεί τη διαφορά σε σχέση με τους αριθμούς που επικαλείται η προσφεύγουσα.

¹⁹⁷ Λαμβανομένου υπόψη του μεγέθους του στόλου της GECAS, το γεγονός ότι, βάσει άλλων παραμέτρων, η ILFC είναι μεγαλύτερη δεν σημαίνει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη περί τα πράγματα ή σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως, καθόσον έκρινε ότι η GECAS είναι η μεγαλύτερη εταιρία χρηματοδοτικής μισθώσεως, ούτε ότι, κατά τα έτη που προηγήθηκαν της συγκεντρώσεως, ήταν ο μεγαλύτερος αγοραστής αεροσκαφών στον κόσμο.

- 198 Επιβάλλεται να προστεθεί ότι η ορθότητα του συλλογισμού της Επιτροπής δεν εξαρτάται από το αν το ακριβές ποσοστό των συνολικών αγορών μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών και, κατά συνέπεια, των κινητήρων με τους οποίους είναι εξοπλισμένα, που αντιπροσωπεύουν οι αγορές της GECAS, ήταν της τάξεως του 10 % —όπως ισχυρίζεται η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 122 της προσβαλλομένης αποφάσεως— ή του 7 έως 8 % —όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα. Πράγματι, η διαφορά μεταξύ των αριθμών αυτών δεν επηρεάζει σημαντικά την ανάλυση της Επιτροπής. Αυτό που έχει σημασία στο πλαίσιο αυτό είναι το ζήτημα αν η GECAS ήταν σε θέση, συγκεκριμένα, λόγω της συνιστάμενης στην αγορά και τη χρηματοδοτική μίσθωση αεροσκαφών δραστηριότητά της, να ασκήσει ουσιαστική επιρροή στις επιλογές κινητήρων στις οποίες προβαίνουν οι κατασκευαστές ατράκτων αεροσκαφών και οι αεροπορικές εταιρίες.
- 199 Συναφώς, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα κατείχε μερίδιο αγοράς της τάξεως του 7 έως 10 % το οποίο της ανήκει de facto, χάρη στην προτιμησιακή πολιτική αγοράς της GECAS, αντιπροσώπευε αφ' εαυτού όχι αμελητέο πλεονέκτημα για την προσφεύγουσα. Πράγματι, ακόμη και αν υποθεθεί ότι οι προτιμησιακές αγορές της GECAS αντισταθμίζονταν στην πράξη, τουλάχιστον σε ορισμένο μέτρο, από αυτές των άλλων εταιριών χρηματοδοτικής μισθώσεως, η προσφεύγουσα, σε αντιδιαστολή προς τους ανταγωνιστές της, μπορούσε να προβλέψει ορισμένο ποσοστό των πωλήσεών της με υψηλό βαθμό βεβαιότητας, ενώ οι ενδεχόμενες αντισταθμιστικές αγορές εκ μέρους άλλων εταιριών χρηματοδοτικής μισθώσεως συνιστούσαν στην καλύτερη περίπτωση δυνητικές πωλήσεις όσον αφορά τους άλλους κατασκευαστές κινητήρων μέχρι να πραγματοποιηθούν.
- 200 Επιπλέον, στις αιτιολογικές σκέψεις 140 έως 145 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή εκθέτει την αδυναμία για τους ανταγωνιστές της προσφεύγουσας να αναπαραγάγουν εταιρία χρηματοδοτικής μισθώσεως ισοδύναμη της GECAS και, στις αιτιολογικές σκέψεις 209 και 210, επισημαίνει ότι η Pembroke, η εταιρία χρηματοδοτικής μισθώσεως στην οποία η Rolls-Royce έχει συμμετοχή της τάξεως του 50 %, δεν μπορεί να συγκριθεί με τη GECAS και δεν εφαρμόζει πολιτική αποκλειστικής αγοράς υπέρ των κινητήρων της Rolls-Royce. Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί την ορθότητα των πραγματικών αυτών διαπιστώσεων, αλλά αντιτάσσει ότι οι ανταγωνιστές είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό της προσφεύγουσας παρά την ύπαρξη της GECAS. Επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι οι ως άνω αιτιολογικές σκέψεις είναι ακριβείς και ασκούν επιρροή καθόσον διαπιστώνουν τον αποκλεισμό μιας από τις δυνατές οδούς μέσω των οποίων οι ανταγωνιστές της προσφεύγουσας θα μπορούσαν να την ανταγωνιστούν.

Η οικονομική ισχύς της GE Capital

201 Η Επιτροπή διαπίστωσε, χωρίς να αντικρουστεί από την προσφεύγουσα, ότι η οικονομική ισχύς της GE Capital είναι επωφελής για το σύνολο του ομίλου εταιριών στις οποίες ανήκει, ιδίως στο μέτρο που λαμβάνουν βαθμολογία φερεγγυότητας «AAA» η οποία τους παρέχει τη δυνατότητα ευχερέστερης προσβάσεως σε σχέση με τους ανταγωνιστές τους στις χρηματοοικονομικές αγορές (βλ. αιτιολογική σκέψη 142 της προσβαλλομένης αποφάσεως και υποσημείωση 32).

202 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο πρέπει να λάβει υπόψη το γεγονός αυτό.

Θεωρήσεις σχετικά με την άσκηση από τη GECAS και τη GE Capital της επιρροής τους στους πελάτες της προσφεύγουσας στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη

203 Στο πλαίσιο της συλλογιστικής της, η Επιτροπή αναλύει δύο διαφορετικές περιπτώσεις, δηλαδή, πρώτον, την περίπτωση κατά την οποία ο κατασκευαστής ατράκτων αεροσκαφών επιλέγει κινητήρα κατ' αποκλειστικότητα για να προωθήσει νέο τύπο αεροσκάφους και, δεύτερον, την περίπτωση κατά την οποία η τελική επιλογή του κινητήρα πραγματοποιείται από την αεροπορική εταιρία μεταξύ των διαφόρων πιστοποιημένων κινητήρων για τύπο αεροσκάφους με εξοπλισμό από πολλές πηγές. Κατά την Επιτροπή, στην πρώτη από τις περιπτώσεις αυτές, σημασία έχει η επιρροή που ασκούν οι θυγατρικές της προσφεύγουσας στον κατασκευαστή ατράκτων, ενώ στη δεύτερη περίπτωση μεγαλύτερη σημασία έχει η επιρροή τους στις αεροπορικές εταιρίες.

204 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί την ορθότητα της συλλογιστικής αυτής στο σύνολό της ισχυριζόμενη, ειδικότερα, ότι, βάσει των οικονομικών θεωριών, δεν γίνεται δεκτό ότι ένας αγοραστής που αντιπροσωπεύει λιγότερο από το 10% των αγορών

σε συγκεκριμένη αγορά μπορεί να ασκήσει σημαντική από εμπορικής απόψεως επιρροή επ' αυτής. Επομένως, τα διάφορα παραδείγματα και οι σκέψεις που προβάλλει συναφώς η Επιτροπή στερούνται παντελώς σημασίας.

— Επί της εκ μέρους της GE ασκήσεως επιρροής που απορρέει από την ισχύ των θυγατρικών της στους κατασκευαστές ατράκτων

205 Ως προς την επιρροή της GE Capital και της GECAS στους κατασκευαστές ατράκτων αεροσκαφών, η Επιτροπή στηρίζεται, ειδικότερα, όσον αφορά τα μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, σε ένα παράδειγμα που αφορά το B777X (εκτεταμένη εκδοχή του B777) της Boeing. Η Επιτροπή επισημαίνει, στην αιτιολογική σκέψη 166 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η προσφεύγουσα κατόρθωσε να πετύχει την αποκλειστικότητα αυτή χάρη σε ένα συνδυασμό παραγόντων που οι ανταγωνιστές της δεν μπορούσαν να αναπαραγάγουν, μολονότι όλοι ήσαν, τεχνικώς, ικανοί να κατασκευάσουν τον κινητήρα. Επικαλείται συναφώς εσωτερικά έγγραφα της GE τα οποία επιβεβαιώνουν ότι τον διαγωνισμό κέρδισε ο συνδυασμός προσφοράς που περιλαμβάνεται [...].

206 Ειδικότερα, δύο έγγραφα της 12ης Μαΐου 1999 που φέρουν τους αριθμούς 120 CID 000168 και 120 CID 000166 περιλαμβάνουν, αντιστοίχως, τα ακόλουθα χωρία: «[...]» και «[...]».

207 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα αναγνώρισε ότι η GECAS είχε «διαδραματίσει κάποιο ρόλο» στην επιλογή του κινητήρα που εξοπλίζει αυτόν τον τύπο αεροσκάφους, αλλά ισχυρίζεται ότι η σύμβαση που υπέγραψαν η προσφεύγουσα και η Boeing τον Οκτώβριο του 1999 δεν αντικατοπτρίζει το περιεχόμενο των εγγράφων αυτών, ιδίως στο μέτρο που οι προβλεπόμενες παραγγελίες της GECAS δεν αντιμετωπίζονταν ως παραγγελίες προβολής και έπρεπε να αποτελέσουν το αντικείμενο μεταγενέστερων διαπραγματεύσεων. Πάντως, η επίμαχη σύμβαση δεν προσκομίστηκε ενώπιον του Πρωτοδικείου. Αντιθέτως, η Επιτροπή επισήμανε με το υπόμνημα αντικρούσεως, χωρίς να αντικρουστεί συναφώς από την προσφεύγουσα, ότι τον Ιούλιο του 2000 η Boeing ανακοίνωσε ότι η GECAS είχε [...], πράγμα το οποίο επιβεβαιώνει την πληροφορία που περιλαμβάνεται στα δύο προαναφερθέντα εσωτερικά έγγραφα.

- 208 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προηγουμένων σκέψεων, αποδεικνύεται επαρκώς από νομικής απόψεως ότι η GECAS ανέλαβε δέσμευση πριν από την προώθηση του B777X της Boeing, είτε κατά νομικά δεσμευτικό τρόπο ή απλώς σε εμπορικό επίπεδο, [...] και ότι η δέσμευση αυτή διευκόλυνε την προσφεύγουσα να κερδίσει τη σύμβαση σχετικά με τους κινητήρες με τους οποίους πρέπει να εξοπλισθεί κατ' αποκλειστικότητα ο υπό εξέταση τύπος αεροσκάφους.
- 209 Όσον αφορά [...], η προσφεύγουσα επισήμανε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι η GE Capital δεν διαδραμάτισε κανένα ρόλο στις διαπραγματεύσεις σχετικά με το σχέδιο αυτό, [...]. Το γεγονός αυτό δεν είναι ασυμβίβαστο προς την άποψη της Επιτροπής, εφόσον αυτή δεν ισχυρίστηκε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι η GE Capital [...]. Η ταυτότητα του νομικού προσώπου στο πλαίσιο του ομίλου της, το οποίο [...], είναι άνευ σημασίας, εφόσον είναι σαφές ότι πρόκειται για [...].
- 210 Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης σε σχέση με το παράδειγμα αυτό, στην αιτιολογική σκέψη 160 της προσβαλλομένης απόφασης, ότι η GE «υστερούσε πράγματι της [Rolls-Royce] αλλά ακολουθούσε από κοντά την P & W όσον αφορά τις παραγγελίες κινητήρων για την κλασική εκδοχή [του B777]», αλλά ότι αντιμετώπισε αυτόν τον περιορισμό του πλεονεκτήματος των κοινών χαρακτηριστικών εξασφαλίζοντας την αποκλειστική διάθεση κινητήρων για το B777X. Κατά την Επιτροπή, τα γεγονότα που κατέληξαν στην εκ μέρους της Boeing επιλογή του κινητήρα της προσφεύγουσας για το B777X καταδεικνύουν ότι η προσφεύγουσα ήταν σε θέση, χάρη στην εμπορική προσφορά των θυγατρικών της, να κερδίσει τον διαγωνισμό αυτόν κατ' αποκλειστικότητα, παρά τις αδυναμίες του προϊόντος της από ορισμένες απόψεις, των οποίων την ύπαρξη δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα.
- 211 Συναφώς, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται η ίδια ότι υποχρεώθηκε να χορηγήσει σημαντικές εκπτώσεις για να εξοπλίσει το B777X, εφόσον ο κινητήρας της ήταν λιγότερο ανταγωνιστικός από τους κινητήρες της P & W και της Rolls Royce στην κλασική εκδοχή αυτού του τύπου αεροσκάφους. Από το γεγονός αυτό η προσφεύγουσα συνάγει ότι ο ανταγωνισμός στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη είναι έντονος.

- 212 Στο μέτρο που η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι υποχρεώθηκε να χορηγήσει εκπτώσεις για να κερδίσει τον διαγωνισμό σχετικά με το B777X, το γεγονός ότι ένας κατασκευαστής κινητήρων [...] (βλ. σκέψη 205 ανωτέρω) δεν ισοδυναμεί με το γεγονός της χορηγήσεως εκπτώσεων. Πράγματι, [...].
- 213 Πρέπει να θεωρηθεί ότι το γεγονός ότι η προσφεύγουσα μπορεί να προσφέρει εμπορικούς όρους όπως αυτοί που πρότεινε στη Boeing εν προκειμένω αντικατοπτρίζει την ανεξαρτησία της έναντι των ανταγωνιστών της υπό την έννοια της νομολογίας που παρατέθηκε στη σκέψη 117 ανωτέρω. Πράγματι, η αδυναμία της να αναπτύξει κινητήρα που να είναι αντικειμενικά όμοιος προς αυτούς των ανταγωνιστών της δεν την εμπόδισε να κερδίσει τον διαγωνισμό αυτόν. Η GE αποφάσισε, στο πλαίσιο διαγωνισμού που θα είχε πιθανώς χάσει εάν η ποιότητα του προϊόντος της και η καταβλητέα τιμή κατά την παράδοση ήσαν τα μόνα κριτήρια που ασκούν επιρροή, ότι έπρεπε να ανατρέψει την κατάσταση αυτή με τη χρησιμοποίηση μέσων εξωτερικών σε σχέση με την αγορά αναφοράς.
- 214 Επομένως, όσον αφορά την ουσιαστική αυτή πτυχή της εμπορικής πολιτικής της, η προσφεύγουσα συμπεριφέρθηκε κατά τρόπο ανεξάρτητο. Επομένως, νομίμως η Επιτροπή θεώρησε με την προσβαλλόμενη απόφαση (βλ., ειδικότερα, τις αιτιολογικές σκέψεις 121 επ., 162 επ. και 229) ότι το γεγονός ότι η προσφεύγουσα υποβάλλεται σε θυσίες σε αντιδιαστολή, ή τουλάχιστον σε μεγαλύτερο βαθμό, προς τους ανταγωνιστές της αποτελεί εκδήλωση της εμπορικής της ανεξαρτησίας. Πράγματι, προστατεύεται σε σημαντικό βαθμό χάρη στις διάφορες εμπορικές δυνατότητες που διαθέτει από τις συνέπειες της άμεσης εμπορικής πίεσεως που προκύπτει από τον ανταγωνισμό της P & W και της Rolls Royce. Επομένως, έχει τη δυνατότητα να [...] χωρίς, ωστόσο, να υποστεί επιζήμια αποτελέσματα λόγω της στάσεως αυτής.
- 215 Επιβάλλεται να υπομνησθεί συναφώς ότι η απόφαση Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, σκέψη 101 ανωτέρω, αφορά τις αγορές προϊόντων τρέχουσας καταναλώσεως, ενώ η υπό κρίση υπόθεση αφορά προϊόντα που πωλούνται στο πλαίσιο διαγωνισμών οι οποίοι διεξάγονται περιοδικώς, έκαστος εκ των οποίων αφορά πωλήσεις μεγάλης αξίας, και χαρακτηρίζονται από παρατεταμένες διαπραγματεύσεις. Στο πλαίσιο αυτό, υπάρχουν κατ' ανάγκη οικονομικές παραχωρήσεις, υπό τη μία ή την άλλη μορφή, εκ μέρους των διαγωνιζομένων στο μέτρο που τα φαινόμενα αυτά αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα μιας τέτοιας διαδικασίας

διαπραγματεύσεων. Επομένως, το γεγονός και μόνον ότι η προσφεύγουσα πρότεινε εκπτώσεις για να κερδίσει ορισμένους διαγωνισμούς δεν είναι, αφ' εαυτού, ασυμβίβαστο, στο παρόν πλαίσιο, με την εκ μέρους της κατοχή δεσπόζουσας θέσεως.

- 216 Επιβάλλεται να θεωρηθεί, λαμβανομένων υπόψη των προηγουμένων σκέψεων, ότι η Επιτροπή θεώρησε, χωρίς να υποπέσει σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως συναφώς, ότι το γεγονός ότι η προσφεύγουσα κέρδισε τον διαγωνισμό σχετικά με την κατ' αποκλειστικότητα κατασκευή κινητήρων για το B777X, χάρη στην εμπορική συνδρομή των θυγατρικών της, ήταν ενδεικτικό όχι του υγιούς χαρακτήρα του ανταγωνισμού, αλλά της ισχύος της στην αγορά.
- 217 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί επίσης την ορθότητα του ισχυρισμού της Επιτροπής ότι η GECAS ενήργησε ως «πελάτης προβολής» (launch customer) ή «πελάτης προωθήσεως» (boost customer) (αιτιολογικές σκέψεις 133 και 193 της προσβαλλόμενης αποφάσεως), μεταξύ άλλων για [...], και ισχυρίζεται ότι, εάν η GECAS δεν ενήργησε με την ιδιότητα αυτή, επηρεάζεται η ορθότητα της απόψεως της Επιτροπής ως προς τη σημασία της εμπορικής επιρροής της GECAS. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι καταθέσεις [...] καθώς και [...] και [...] επιβεβαιώνουν ότι η GECAS δεν διαδραματίζει τον ρόλο πελάτη προβολής. Κατά την προσφεύγουσα, ένας πελάτης προβολής είναι ένας πελάτης ο οποίος προβαίνει σε πρώιμο στάδιο σε παραγγελίες στις οποίες στηρίζεται ο κατασκευαστής ατράκτων αεροσκαφών για να καθορίσει αν θα αρχίσει την παραγωγή συγκεκριμένου αεροσκάφους. Κατά την προσφεύγουσα, οι εταιρίες χρηματοδοτικής μισθώσεως δεν θεωρούνται, γενικώς, ως πελάτες προβολής. Η Επιτροπή χαρακτηρίζει τη συμπεριφορά [...] συναφώς «παράδοση». Επισημαίνει ότι [...] αρχικώς ανέφερε ότι διαδραμάτισε τον ρόλο του πελάτη προβολής για πλείονα αεροσκάφη [...] και [...], αλλά ότι [...] φαίνεται ότι άλλαξε τον ορισμό της έννοιας αυτής στη συνέχεια και αναγνώρισε τυπικώς την ιδιότητα αυτή στην [...], σε αντιδιαστολή με την ιδιότητα της απλής συμμετόχου στην προβολή, μόνο για [...].
- 218 Επιβάλλεται, καταρχάς, η διαπίστωση ότι οι αναφορές που περιλαμβάνει η προσβαλλόμενη απόφαση στην έννοια του «πελάτη προβολής» δεν προσθέτουν τίποτε στη συλλογιστική της. Μολονότι το γεγονός ότι η GECAS παραγγέλλει

αεροσκάφη μπορεί στη συνέχεια να αυξήσει τον αριθμό των αεροσκαφών με κινητήρα της GE που υπάρχουν στους στόλους των αεροπορικών εταιριών, οι μεταγενέστερες αυτές παραγγελίες πραγματοποιούνται υπερβολικά αργά ώστε να επηρεάσουν άμεσα την επιλογή των κατασκευαστών ατράκτων αεροσκαφών. Κατά τον χρόνο της αρχικής προβολής ενός αεροσκάφους ο κατασκευαστής τους αποφασίζει με ποιο κινητήρα θα το εξοπλίσει, ή ενδεχομένως ποιοι κινητήρες θα είναι διαθέσιμοι στον τύπο αυτόν. Επομένως, καταρχήν, η GECAS μπορεί να επηρεάσει την επιλογή κινητήρα ή κινητήρων εκ μέρους του κατασκευαστή ατράκτων μόνο κατά τον χρόνο της προβολής του νέου τύπου αεροσκάφους.

- 219 Επιβάλλεται, πάντως, να επισημανθεί ότι το κατά πόσον είναι κατάλληλη η ετικέτα «πελάτης προβολής», καθώς και πόσον είναι χρήσιμη ή άχρηστη η έννοια του «πελάτη προβολής», σε σχέση με τον ρόλο που διαδραματίζουν οι εταιρίες χρηματοδοτικής μισθώσεως γενικά και η GECAS ειδικότερα έναντι των κατασκευαστών ατράκτων, έχει ελάχιστη σημασία στο ευρύτερο πλαίσιο της συλλογιστικής της Επιτροπής. Αυτό που ενδιαφέρει συναφώς είναι το ζήτημα αν η GECAS είναι σε θέση να επηρεάσει την επιλογή κινητήρα στην οποία προβαίνουν οι κατασκευαστές ατράκτων για να εξοπλίσουν κατά συγκεκριμένο τρόπο ορισμένους τύπους αεροσκαφών. Πάντως, από το παράδειγμα σχετικά με το B777X, που εξετάστηκε ανωτέρω, προκύπτει συγκεκριμένα ότι η επέμβαση της GECAS συνέβαλε ουσιωδώς στην απόφαση της Boeing να επιλέξει κατ' αποκλειστικότητα στον κινητήρα της προσφεύγουσας. Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να θεωρηθεί ότι η GECAS διαθέτει πράγματι την επιρροή που διαπίστωσε η Επιτροπή χωρίς να χρειάζεται να καθοριστεί αν οι κατασκευαστές ατράκτων την θεώρησαν ως «πελάτη προβολής» ή ως «πελάτη προωθήσεως».

— Επί της εκ μέρους της GE ασκήσεως επιρροής που απορρέει από την ισχύ των θυγατρικών της επί των αεροπορικών εταιριών

- 220 Όσον αφορά την επιρροή των θυγατρικών της προσφεύγουσας στις αεροπορικές εταιρίες, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η επιρροή της GECAS βαίνει κατά πολύ πέρα του γεγονότος ότι αγοράζει περίπου το 10 % των μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών που πωλούνται παγκοσμίως, εφόσον αγοράζει αεροσκάφη με κινητήρα της GE σε

κερδοσκοπική βάση, δηλαδή πριν υπάρξει συγκεκριμένος τελικός πελάτης για τα αεροσκάφη αυτά (αιτιολογική σκέψη 123 της προσβαλλομένης αποφάσεως), οπότε μπορεί να «τροφοδοτεί» (seed) μικρές αεροπορικές εταιρίες με τους κινητήρες της GE, πράγμα το οποίο δημιουργεί, συντηρεί και ενισχύει τη θέση της GE, μεταξύ άλλων για τους λόγους που αφορούν τα κοινά χαρακτηριστικά, οι οποίοι εξετάστηκαν ανωτέρω (βλ. την αιτιολογική σκέψη 125 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

221 Η Επιτροπή επικαλείται συναφώς, στην αιτιολογική σκέψη 135 της προσβαλλομένης αποφάσεως, την περίπτωση της China Eastern, η οποία περιγράφηκε στη σκέψη 157 ανωτέρω στο πλαίσιο των συνεπειών των κοινών χαρακτηριστικών. Από το χωρίο της ετήσιας εκθέσεως της GE για το 1999, η οποία παρατέθηκε στην εν λόγω αιτιολογική σκέψη, προκύπτει ότι η GECAS βοήθησε ποικιλοτρόπως την εταιρία αυτή, μεταξύ άλλων, να τυποποιήσει τον στόλο της «γύρω από τον άξονα των αεροσκαφών Airbus στενής ατράκτου με κινητήρα CFM[I]». Η εν λόγω τυποποίηση του στόλου χάρη στην παρέμβαση της GECAS αντιστοιχεί στο φαινόμενο «τροφοδοτήσεως» που περιγράφει η Επιτροπή καθόσον η GECAS προωθεί τη δημιουργία καταστάσεως στην οποία η τυποποίηση λειτουργεί υπέρ της αγοράς, από συγκεκριμένη αεροπορική εταιρία, κινητήρων της προσφεύγουσας στο μέλλον. Επομένως, το επίμαχο χωρίο στηρίζει την άποψη της Επιτροπής ως προς την ύπαρξη αυτού του φαινομένου.

222 Στην αιτιολογική σκέψη 136 της προσβαλλομένης αποφάσεως, και ειδικότερα στην υποσημείωση 45 αυτής, η Επιτροπή επικαλέστηκε ένα παράδειγμα σχετικό με [...], το οποίο περιέγραψε διεξοδικά στην αιτιολογική σκέψη 192, στο τμήμα της προσβαλλομένης αποφάσεως που είναι αφιερωμένο στην ανάλυση της P & W. Από εσωτερικό μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της προσφεύγουσας που παρατίθεται στην εν λόγω αιτιολογική σκέψη 192 προκύπτουν, μεταξύ άλλων, τα εξής: «[...]». Ο συγγραφέας του εν λόγω μηνύματος συνεχάρη επίσης εαυτόν για τον λόγο ότι η επιτυχία αυτή είχε [...] Επισήμανε επιπλέον ότι «[...]».

223 Από τα ειδικά αυτά παραδείγματα προκύπτει ότι η ίδια η προσφεύγουσα θεωρεί ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι υπηρεσίες χρηματοδοτικής μισθώσεως που η GECAS είναι σε θέση να προτείνει στις αεροπορικές εταιρίες διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο καθόσον παρέσχον στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα να συνάψει σύμβαση για να κατασκευάσει τους κινητήρες των αεροσκαφών αεροπορικής εταιρίας.

- 224 Ένα άλλο στοιχείο, το εσωτερικό έγγραφο της GECAS υπ' αριθ. 702 CID 000080, το οποίο επικαλέστηκε η Επιτροπή ενώπιον του Πρωτοδικείου για να απορρίψει τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι η GECAS δεν είχε ως στρατηγικό στόχο την προώθηση των κινητήρων της προσφεύγουσας, διαλαμβάνει τα εξής: «[...]». Το έγγραφο αυτό επιβεβαιώνει, πράγματι, την ύπαρξη του εν λόγω στρατηγικού στόχου.
- 225 Όσον αφορά τη στρατηγική συνδρομή της GE Capital σε σχέση με τις αεροπορικές εταιρίες, η Επιτροπή παραθέτει επίσης ένα άρθρο, το οποίο, όπως αναφέρει, έχει συντάξει ο πρόεδρος και γενικός διευθυντής της προσφεύγουσας κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, ο Jack Welch, στην αιτιολογική σκέψη 117 της προσβαλλομένης αποφάσεως:

«Και τι προσφέρει η [GE] Capital στη GE; Πολύτιμους πελάτες, για ένα πράγμα: η [GE] Capital παρέχει χρηματοδότηση για πελάτες τμημάτων της GE, όπως αεροσκάφη, συστήματα παραγωγής ισχύος και αυτοκινητοβιομηχανία, προλειαινόντας το έδαφος για να κλείσουν τα τμήματα αυτά σημαντικά συμβόλαια. Μια από τις πιο χαρακτηριστικές περιπτώσεις πιθανής σύνδεσης παρουσιάστηκε όταν η Continental Airlines αγωνιζόταν να αποφύγει τη χρεοκοπία το 1993. Τα δάνεια από την GE Capital βοήθησαν την Continental να απογειωθεί και πάλι. Έπειτα ήρθε μια μεγάλη παραγγελία από την Continental για νέα αεροσκάφη — τα περισσότερα με κινητήρες GE. Όπως λέει και ο σύμβουλος ακροάσεων Tichy: “η [GE] Capital αποτελεί τμήμα του οπλοστασίου με το οποίο το βιομηχανικό σκέλος της GE θα νικήσει τον ανταγωνισμό.”»

- 226 Η προσφεύγουσα διαπιστώνει, όσον αφορά παράθεση αποσπάσματος από το ίδιο άρθρο στο υπόμνημα αντικρούσεως, ότι το άρθρο αυτό συνέταξε ένας δημοσιογράφος του περιοδικού «Fortune». Πάντως, η Επιτροπή επισήμανε, μεταξύ άλλων στην προσβαλλομένη απόφαση στις υποσημειώσεις 37 και 38, χωρίς αυτό να αμφισβητηθεί από την προσφεύγουσα, ότι η ίδια η προσφεύγουσα είχε δημοσιεύσει το εν λόγω άρθρο στον δικτυακό τόπο της. Από την ηλεκτρονική αυτή δημοσίευση προκύπτει ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητούσε, μάλιστα δε ότι δεχόταν, την ανάλυση που εκτίθεται στο κείμενο αυτό.

- 227 Η Επιτροπή εκθέτει στη συνέχεια, στις αιτιολογικές σκέψεις 118 έως 120 της προσβαλλομένης απόφασης, ότι, από της χρηματοοικονομικής επεμβάσεως που περιγράφηκε στο επίμαχο απόσπασμα, η Continental Airlines επέλεγε πάντοτε κινητήρες της προσφεύγουσας όποτε αγόραζε μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη για τα οποία η επιλογή αυτή ήταν δυνατή. Η Επιτροπή συνήγαγε ότι η εκ μέρους της GE Capital χρηματοδότηση του χρέους της Continental Airlines είχε ως όρο την εφαρμογή από την Continental Airlines προτιμησιακής πολιτικής σχετικά με τους κινητήρες της προσφεύγουσας.
- 228 Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί τα πραγματικά στοιχεία σχετικά με τα παραδείγματα αυτά. Δεν σχολιάζει το παράδειγμα σχετικά με την China Eastern και, όσον αφορά το παράδειγμα που εξετάστηκε στη σκέψη 222 ανωτέρω, επισημαίνει ότι στο σχετικό μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αναφέρεται επίσης ότι η εμπορική εκστρατεία την οποία αφορά υπήρξε πολύ σκληρή. Όσον αφορά το παράδειγμα της Continental Airlines, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι πρόκειται για μεμονωμένη περίπτωση και ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή δεν προσπαθεί να καθορίσει τη σημασία ή τον αντίκτυπο της πρακτικής που περιγράφει. Πρέπει να θεωρηθεί ότι τα επιχειρήματα αυτά δεν αναιρούν ορθότητα της απόψεως της Επιτροπής, εφόσον αυτή εξέθεσε προσηκόντως, με την προσβαλλόμενη απόφαση, τη σημασία των παραδειγμάτων αυτών σε σχέση με τον ρόλο που διαδραμάτισαν η GECAS και η GE Capital για να προωθήσουν τους κινητήρες της προσφεύγουσας για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη στις αεροπορικές εταιρίες.

— Συμπέρασμα επί της εκ μέρους GE ασκήσεως επιρροής που απορρέει από την ισχύ των θυγατρικών της

- 229 Υπό το πρίσμα του συνόλου των προηγούμενων σκέψεων και λαμβανομένων υπόψη, μεταξύ άλλων, των συγκεκριμένων παραδειγμάτων τα οποία παρέθεσε η Επιτροπή για να αποδείξει την εκ μέρους της GE άσκηση επιρροής που απορρέει από την εμπορική ισχύ των θυγατρικών της και των οποίων παραδειγμάτων η ακρίβεια και η σημασία δεν αμφισβητήθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, η αιτίαση της προσφεύγουσας σχετικά με την έλλειψη της επιρροής αυτής πρέπει να απορριφθεί. Ειδικότερα, τα επιχειρήματά της που στηρίζονται στον φερόμενο ανορθόδοξο χαρακτήρα, σε σχέση με τις οικονομικές θεωρίες, των διαπιστώσεων της Επιτροπής δεν μπορούν να υπερισχύσουν έναντι των γερών αποδείξεων που προσκόμισε η Επιτροπή.

Θεωρήσεις σχετικά με τους αριθμούς που αφορούν την εξέλιξη των μεριδίων αγοράς της προσφεύγουσας μετά την έναρξη από τη GECAS της δραστηριότητας αγοράς και χρηματοδοτικής μισθώσεως αεροσκαφών

- 230 Στην αιτιολογική σκέψη 138 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή συνέκρινε τη θέση της προσφεύγουσας στην αγορά πριν από την εκ μέρους της GECAS έναρξη των κερδοσκοπικών αγορών (από το 1988 έως το 1995) με την κατάσταση που επικράτησε μετά την ημερομηνία αυτή (από το 1996 έως το 2000). Διαπιστώνει ότι, ενώ οι πωλήσεις κινητήρων της GE στις εταιρίες χρηματοδοτικής μισθώσεως, συμπεριλαμβανομένης της GECAS, αυξήθηκαν πάνω από 20 μονάδες μεριδίων αγοράς (δηλαδή αύξηση πάνω από 60%), οι απευθείας αγορές κινητήρων της GE από τις αεροπορικές εταιρίες μειώθηκαν μόνο κατά 5 μονάδες (δηλαδή λιγότερο από 10%). Η Επιτροπή συνάγει ότι άλλες εταιρίες χρηματοδοτικής μισθώσεως και αεροπορικές εταιρίες δεν αντιστάθμισαν τις μεροληπτικές αγορές της GECAS και ότι η δραστηριότητά της είχε ως αποτέλεσμα σαφή μετακίνηση των μεριδίων της αγοράς κινητήρων προς την GE.
- 231 Η προσφεύγουσα ορθώς επισημαίνει ότι η προαναφερθείσα συλλογιστική δεν παρέχει τη δυνατότητα συγκρίσεως του μεγέθους του τμήματος της αγοράς που αντιπροσωπεύουν οι αγορές των εταιριών χρηματοδοτικής μισθώσεως προς το μέγεθος που αντιπροσωπεύουν οι άμεσες αγορές των αεροπορικών εταιριών. Επομένως, πράγματι η Επιτροπή δεν απέδειξε, αναφερόμενη στα στατιστικά αυτά στοιχεία, ότι η GECAS προώθησε συνολικά το μερίδιο αγοράς της προσφεύγουσας στην αγορά κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη.
- 232 Η προσφεύγουσα επισημαίνει, επιπλέον, ότι οι αριθμοί που η ίδια προέβαλε, μεταξύ άλλων αυτοί που περιλαμβάνονται σε παράρτημα του δικογράφου της προσφυγής της, δηλαδή η ανάλυση του καθηγητή Nalebuff (παράρτημα 7.4), σχετικά με τις αγορές όλων των εταιριών χρηματοδοτικής μισθώσεως, περιλαμβανομένης και της GECAS, αποδεικνύουν την έλλειψη θετικού αποτελέσματος της δραστηριότητας της GECAS στις πωλήσεις της προσφεύγουσας και την ύπαρξη ενός φαινομένου αντισταθμίσεως που ευνοεί την αγορά των κινητήρων των άλλων κατασκευαστών κινητήρων εκτός της GE εκ μέρους των άλλων εταιριών χρηματοδοτικής μισθώσεως σε αντίδραση προς την προτιμησιακή πολιτική της GECAS. Η προσφεύγουσα επικαλείται συναφώς ισχυρισμό της Επιτροπής που περιλαμβάνεται στο υπόμνημα ανταπαντήσεως, ότι οι πωλήσεις της προσφεύγουσας μειώθηκαν και κατήλθαν στο

[...]%, αντί για [...]%, χάρη στις αγορές της GECAS, για να αποδείξει ότι η άποψη της Επιτροπής ως προς την αύξηση του μεριδίου αγοράς της προσφεύγουσας που πρέπει να αποδοθεί στη GECAS είναι εσφαλμένη.

- 233 Πρέπει να τονισθεί ότι οι αριθμοί που αναγράφονται στην έκθεση του καθηγητή Nalebuff αφορούν μόνο τους τύπους αεροσκαφών με κινητήρες από πολλές πηγές για τους οποίους υπάρχει δυνατότητα επιλογής μεταξύ ενός κινητήρα CFMI/GE και ενός άλλου κινητήρα. Οι αριθμοί αυτοί αποκλείουν, κατά συνέπεια, όλα τα αεροσκάφη για τα οποία έχει πιστοποιηθεί ένας μόνο κινητήρας, και κυρίως το B737, το οποίο εξοπλίζεται αποκλειστικά με κινητήρα της προσφεύγουσας. Επομένως, στο μέτρο που η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι το μερίδιο αγοράς της μειώθηκε κατά την ίδια την Επιτροπή, πρόκειται για ισχυρισμό ο οποίος προβάλλεται εκτός του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται, καθόσον αφορά ένα μόνο τμήμα της αγοράς των κινητήρων μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών.
- 234 Επιπλέον, η Επιτροπή επικρίνει την εκ μέρους του καθηγητή Nalebuff αντιμετώπιση των στατιστικών στοιχείων, μεταξύ άλλων στο μέτρο που υπέθεσε ότι οι επιλογές που είχαν ήδη πραγματοποιήσει οι τελικοί χρήστες για περιορισμένο αριθμό αεροσκαφών αντικατοπτρίζονται στις μελλοντικές επιλογές των άλλων αεροσκαφών που παραγγέλλουν οι εταιρίες χρηματοδοτικής μισθώσεως και για τα οποία δεν έχει ακόμη επιλεγεί ο κινητήρας. Επιβάλλεται η διαπίστωση, πράγματι, ότι, για τα πλέον πρόσφατα έτη, ο αριθμός των παραγγελιών για τις οποίες δεν είχε ακόμη επιλεγεί ο κινητήρας ήταν ιδιαίτερα υψηλός στα αριθμητικά στοιχεία που χρησιμοποίησε ο καθηγητής Nalebuff, πράγμα το οποίο είναι αναπόφευκτο, αλλά μειώνει σημαντικά την αξιοπιστία των στοιχείων αυτών. Δεδομένου ότι ο καθηγητής Nalebuff κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι άλλες εταιρίες χρηματοδοτικής μισθώσεως είχαν αντιδράσει στην προτιμησιακή πολιτική της GECAS συγκρίνοντας τα τρία πλέον πρόσφατα έτη, 1998, 1999 και 2000, προς προγενέστερη χρονική περίοδο, από το 1991 έως το 1997, η εν λόγω έλλειψη αξιοπιστίας επηρεάζει και την ορθότητα του συμπεράσματος αυτού.
- 235 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι είναι αναπόφευκτη κάποια αύξηση του ποσοστού κατασκευασμένων από τους ανταγωνιστές της προσφεύγουσας αντιδραστήρων που αγοράζονται από τις εταιρίες χρηματοδοτικής μισθώσεως, εκτός εάν θεωρηθεί ότι η μετάθεση των μεριδίων αγοράς που προκύπτει από τις αγορές της GECAS είναι πλήρως αποτελεσματική υπό την έννοια ότι κάθε κατασκευασμένος από την προσφεύγουσα κινητήρας που αγοράζεται από τη GECAS αντιπροσωπεύει

πρόσθετη πώληση σε σχέση με αυτές που πραγματοποιήθηκαν όταν η εταιρία αυτή δεν υπήρχε. Υπάρχει κατ' ανάγκη ζήτηση για τους αντιδραστήρες των ανταγωνιστών της προσφεύγουσας, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των πλεονεκτημάτων των κοινών χαρακτηριστικών που επισημάνθηκαν ανωτέρω, εφόσον ορισμένες αεροπορικές εταιρίες έχουν επιλέξει τους αντιδραστήρες αυτούς στο παρελθόν. Δεδομένου ότι η GECAS απέκτησε σημαντικό μερίδιο της αγοράς της χρηματοδοτικής μισθώσεως και δεν αγοράζει, καταρχήν, κινητήρες που κατασκευάζουν οι ανταγωνιστές της προσφεύγουσας, η ζήτηση αυτή για τους άλλους κινητήρες θα απορροφηθεί κατ' ανάγκη από τις άλλες εταιρίες χρηματοδοτικής μισθώσεως.

236 Όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι οι άλλες εταιρίες χρηματοδοτικής μισθώσεως θα αντιδράσουν συνειδητά στην προτιμησιακή πολιτική της GECAS για να προωθήσουν τους άλλους κινητήρες, μπορεί να ασκήσει επιρροή μόνο στο μέτρο που οι εταιρίες αυτές επιλέγουν οι ίδιες τον κινητήρα που εξοπλίζει το αεροσκάφος. Πάντως, η Επιτροπή διαπιστώνει, με την προσβαλλόμενη απόφαση ότι, όσον αφορά τις πρόσφατες παραγγελίες της ILFC, αφήνει, στη μεγάλη πλειονότητα των περιπτώσεων, την επιλογή του κινητήρα «προς καθορισμό», σε αντιδιαστολή προς την πολιτική «GE-only» της GECAS, πράγμα το οποίο παρέχει στους μελλοντικούς πελάτες της ILFC, δηλαδή στις αεροπορικές εταιρίες, τη δυνατότητα να συμμετέχουν στην επιλογή του κινητήρα (αιτιολογική σκέψη 137 της προσβαλλομένης απόφασεως). Το πραγματικό αυτό γεγονός επιβεβαιώνεται από τα αριθμητικά στοιχεία που υπέβαλε η ίδια η προσφεύγουσα και περιλαμβάνονται στην έκθεση του καθηγητή Nalebuff.

237 Όπως διαπιστώθηκε ανωτέρω, η Επιτροπή επισήμανε με την προσβαλλόμενη απόφαση ότι το μερίδιο αγοράς της προσφεύγουσας, όσον αφορά την εξέλιξη της εμπορικής θέσεως των κινητήρων, σημείωσε αύξηση από το τέλος του 1995 (αιτιολογικές σκέψεις 74 έως 76 της προσβαλλομένης αποφάσεως και παράρτημα Ι). Πάντως, η προσφεύγουσα διαπιστώνει ότι η αύξηση του μεριδίου της στην εμπορική θέση των κινητήρων από το 1995 δεν μπορεί να αποδοθεί στη GECAS εφόσον, στην εν λόγω αύξηση [...] των κινητήρων, [...] κινητήρες μόνον μπορούν να αποδοθούν σε παραγγελίες της GECAS. Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί τα εν λόγω αριθμητικά στοιχεία, αλλά επισημαίνει ότι το αποτέλεσμα των παραγγελιών που πραγματοποιήθηκαν μετά την έναρξη της δραστηριότητας της GECAS καθυστερεί όσον αφορά την εμπορική θέση των κινητήρων, καθόσον η θέση αυτή αποτελεί μέτρο του μεριδίου αγοράς που εξαρτάται από την πραγματική παράδοση του αεροσκάφους, μαζί με τους κινητήρες που το εξοπλίζουν. Επισημαίνει επίσης ότι η εμπορική θέση των κινητήρων της προσφεύγουσας σημείωσε σαφή αύξηση από το 1999, έτος από το οποίο άρχισε να γίνεται αισθητή η επίδραση της GECAS.

238 Επομένως, πρέπει να τονισθεί ότι, μολονότι οι κινητήρες που αγοράζει η GECAS συμβάλλουν εν τινι μέτρω στην αύξηση που σημειώνει η εμπορική θέση της προσφεύγουσας της οποίας έγινε επίκληση στην προσβαλλόμενη απόφαση, και η συμβολή αυτή φαίνεται ότι καθίσταται σταδιακά όλο και περισσότερο σημαντική, παραμένει ελάχιστη. Εντούτοις, το γεγονός αυτό δεν αποδεικνύει ότι η GECAS δεν ασκεί σημαντική επιρροή στη σχέση δυνάμεων στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη. Στην πραγματικότητα, και λαμβανομένων, μεταξύ άλλων, υπόψη των διαπιστώσεων που έγιναν στην προηγούμενη σκέψη, είναι πολύ νωρίς για να εκτιμηθεί η έκταση της επιρροής της GECAS στα αριθμητικά δεδομένα που αφορούν την εξέλιξη της εμπορικής θέσεως των κινητήρων. Υπό τις συνθήκες αυτές, μολονότι από την προσβαλλόμενη απόφαση συνάγεται ότι η έναρξη των αγορών εκ μέρους της GECAS συνέπεσε με την αύξηση του μεριδίου αγοράς της προσφεύγουσας όσον αφορά την εθνική θέση των κινητήρων, η Επιτροπή δεν απέδειξε με την προσβαλλόμενη απόφαση ότι υφίσταται σχέση αιτίου-αποτελέσματος μεταξύ των δύο αυτών γεγονότων.

239 Υπό το πρίσμα του συνόλου των προηγούμενων σκέψεων, προσήκει να τονισθεί ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε, σε επίπεδο πραγματικών περιστατικών, ότι η αγοραστική δραστηριότητα της GECAS είχε ως συνέπεια την αύξηση του συνολικού μεριδίου αγοράς της προσφεύγουσας στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη. Αντιθέτως, ούτε η προσφεύγουσα κατόρθωσε να αποδείξει ότι η GECAS δεν είχε κανένα θετικό αποτέλεσμα στο συνολικό μερίδιο αγοράς της προσφεύγουσας ούτε ότι οι άλλες εταιρίες χρηματοδοτικής μισθώσεως αντέδρασαν στην προτιμησιακή πολιτική της GECAS υιοθετώντας αντίθετη προτιμησιακή πολιτική υπέρ των κινητήρων των ανταγωνιστών της.

240 Λαμβανομένων υπόψη των διαπιστώσεων αυτών, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η αντιπαράθεση των στατιστικών στοιχείων των διαδικών που εξετάστηκε ανωτέρω κατέληξε σε ουδέτερο αποτέλεσμα. Το γεγονός ότι η συλλογιστική της Επιτροπής δεν στηρίζεται σε στατιστικά στοιχεία πρέπει να ληφθεί υπόψη προκειμένου να εκτιμηθεί το βάσιμό της στο σύνολό της. Εντούτοις, πρέπει να ληφθεί επίσης υπόψη το γεγονός ότι ούτε η περί του αντιθέτου άποψη της προσφεύγουσας, ότι η δραστηριότητα της GECAS δεν είχε καμία επίπτωση στην αγορά, αποδείχθηκε με τα σχετικά στατιστικά στοιχεία.

Το συμπέρασμα επί της κάθετης ολοκληρώσεως

241 Βάσει των ανωτέρω προσκομισθέντων αποδεικτικών στοιχείων, η Επιτροπή ορθώς θεώρησε ότι η προσφεύγουσα είχε στη διάθεσή της, λόγω των δραστηριοτήτων των

θυγατρικών της, εμπορικά μέσα που είχε εκμεταλλευθεί, τουλάχιστον σε ορισμένες περιπτώσεις, για να κερδίσει διαγωνισμούς τους οποίους πιθανόν δεν θα είχε κερδίσει χωρίς τα μέσα αυτά. Πράγματι, σε ορισμένες περιπτώσεις, η GECAS και/ή GE Capital διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στην επιλογή κινητήρα από τον κατασκευαστή ατράκτων αεροσκαφών ή από την αεροπορική εταιρία. Επιπλέον, τα έγγραφα που παραθέτει η Επιτροπή αποδεικνύουν ότι η προσφεύγουσα εφαρμόζει εμπορική πολιτική που συνίσταται στη χρησιμοποίηση της εξουσίας αυτής για την αύξηση της ισχύος της στην αγορά των αντιδραστήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη.

242 Το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν μπόρεσε να αποδείξει αναφερόμενη σε στατιστικά στοιχεία, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι η εκ μέρους της προσφεύγουσας χρησιμοποίηση της εξουσίας αυτής είχε θετικές συνέπειες για το συνολικό μερίδιό της στην αγορά των κινητήρων μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών δεν αναιρεί την άποψή της ως προς την εμπορική επιρροή που ασκεί η GECAS. Καθόσον η Επιτροπή απέδειξε, όσον αφορά ειδικές περιπτώσεις, ότι η προσφεύγουσα χρησιμοποίησε εκ προθέσεως τις εμπορικές δυνατότητες που απορρέουν από τη δραστηριότητα της GECAS και από την οικονομική ισχύ GE Capital για να προωθήσει τους κινητήρες της, και ότι η πολιτική αυτή απέφερε θετικά αποτελέσματα, απέδειξε επαρκώς από νομικής απόψεως την ανάλυσή της ως προς το γεγονός ότι η χρήση των εν λόγω εμπορικών μοχλών συμβάλλει στην κυριαρχία της.

δ) Η κατάσταση του ανταγωνισμού στην αγορά των κινητήρων μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών

243 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί την ορθότητα του ισχυρισμού της Επιτροπής ότι η προσφεύγουσα ήταν σε θέση να αποκλείσει κάθε ουσιαστικό ανταγωνισμό εκ μέρους της P & W και της Rolls-Royce στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη (αιτιολογική σκέψη 163 της προσβαλλομένης αποφάσεως και σκέψη 109 ανωτέρω). Αρκεί να επισημανθεί συναφώς ότι δεν ήταν αναγκαίο για την Επιτροπή να καταδείξει ότι αυτός ο αποκλεισμός του ανταγωνισμού είναι η συνέπεια της θέσεως της προσφεύγουσας στην αγορά αυτή προκειμένου να αποδείξει ότι η θέση αυτή ήταν δεσπόζουσα θέση (βλ. σκέψη 114 ανωτέρω). Πράγματι, μολονότι η συνέπεια αυτή αποτελούσε την πλέον ακραία εκδήλωση της υπάρξεως δεσπόζουσας θέσεως, δεν είναι αναγκαία συνέπεια της δεσπόζουσας

θέσεως. Επομένως, η ως άνω επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας, η οποία στηρίζεται στην υποτιθέμενη έλλειψη των αποδεικτικών στοιχείων ενός τέτοιου αποκλεισμού, δεν ασκεί επιρροή στο πλαίσιο αυτό.

244 Επιβάλλεται επίσης η διαπίστωση ότι, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή ανέφερε, στην αιτιολογική σκέψη 164, ότι η προσφεύγουσα μπόρεσε να τοποθετήσει τα προϊόντα της σε δέκα από τους δώδεκα τελευταίους τύπους αεροσκαφών για τους οποίους οι κατασκευαστές ατράκτων αεροσκαφών προσέφεραν αποκλειστικές τοποθετήσεις. Με το υπόμνημα αντικρούσεως, η Επιτροπή επισήμανε συναφώς ότι η προσφεύγουσα κέρδισε το σύνολο των διαγωνισμών στους οποίους είχε συμμετάσχει για τους εν λόγω τύπους αεροσκαφών. Η προσφεύγουσα αμφισβητεί την ορθότητα της αναλύσεως αυτής, θεωρώντας, αντιθέτως, ότι ο ανταγωνισμός στη σχετική αγορά είναι έντονος.

245 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ευστόχως ότι πλείονες από τους εν λόγω τύπους αεροσκαφών δεν ήσαν τύποι μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών, αλλά τύποι μεγάλων ή μικρών περιφερειακών αεροσκαφών. Δεδομένου ότι η Επιτροπή όρισε τρεις χωριστές αγορές που αντιστοιχούν στις τρεις αυτές κατηγορίες αεροσκαφών, προκειμένου να εκτιμήσει την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως, ο αριθμός στον οποίο στηρίζεται η Επιτροπή είναι αφ' εαυτού άνευ σημασίας για εκάστη εκ των τριών αγορών, κυρίως δε για την αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη.

246 Ομοίως, το παράδειγμα που επικαλείται η προσφεύγουσα προκειμένου να αποδείξει ότι δεν κέρδισε όλους τους διαγωνισμούς στους οποίους συμμετείχε για την αποκλειστική τοποθέτηση των κινητήρων της αφορά ένα μικρό περιφερειακό αεροσκάφος, το ERJ 145. Το παράδειγμα αυτό στερείται, κατά συνέπεια, σημασίας για την υπό κρίση υπόθεση, καθόσον η Επιτροπή δεν ανέλυσε την αγορά αυτή με την προσβαλλόμενη απόφαση.

247 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα ανέλυσε τους τέσσερις πλέον πρόσφατους διαγωνισμούς για τον εξοπλισμό με κινητήρες των μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών. Ισχυρίζεται ότι για το A318 της Airbus ένας μόνο κινητήρας, ο κινητήρας της P & W, πιστοποιήθηκε αρχικώς και ότι στη συνέχεια πιστοποιήθηκε

επιπλέον ένας κινητήρας της CFM1. Κατόπιν διαπραγματεύσεων οι οποίες δεν κατέληξαν σε συμφωνία μεταξύ της GE και της Airbus για την κατασκευή κινητήρων για το A340 500-600, η Airbus επέλεξε ένα κινητήρα της Rolls-Royce κατ' αποκλειστικότητα. Στο A380, οι δύο πιστοποιημένοι κινητήρες είναι ο κινητήρας της Rolls-Royce και ο κινητήρας της Engine Alliance, και, τέλος, η προσφεύγουσα κέρδισε τον διαγωνισμό σχετικά με το B777X παρά τον σκληρό ανταγωνισμό της Rolls-Royce. Από τα παραδείγματα αυτά, θεωρούμενα στο σύνολό τους, η προσφεύγουσα συνάγει ότι δεν κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη.

248 Όσον αφορά ειδικά το παράδειγμα σχετικά με την κατασκευή κινητήρων για το A340 500-600, η Επιτροπή εξέτασε τον επίμαχο διαγωνισμό στην αιτιολογική σκέψη 170 της προσβαλλομένης αποφάσεως όπου επισημαίνει ότι [...]. Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί το γεγονός αυτό αλλά επισημαίνει ότι [...]. Πάντως, [...], η επιχειρηματολογία αυτή δεν αναιρεί το συμπέρασμα της Επιτροπής ότι το παράδειγμα αυτό αντικατοπτρίζει τη δεσπόζουσα θέση της GE.

249 Γενικότερα, οι τέσσερις διαγωνισμοί τους οποίους εξέτασε η προσφεύγουσα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση δεν αποδεικνύουν την ύπαρξη πρόδηλου σφάλματος εκτιμήσεως εκ μέρους της Επιτροπής σχετικά με την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας. Πράγματι, από τα παραδείγματα αυτά συνάγεται ότι υπήρχε ανταγωνισμός στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη. Πάντως, όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, το γεγονός και μόνον ότι υπάρχει ανταγωνισμός στην αγορά δεν είναι ασυμβίβαστο με την ιδέα ότι ένας από τους ανταγωνιστές διαθέτει τέτοια μέσα ώστε να είναι σε μεγάλο βαθμό ανεξάρτητος από τους ανταγωνιστές του. Πράγματι, η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως δεν είναι συνώνυμη με την ύπαρξη μονοπωλίου· επομένως, το γεγονός ότι υπάρχουν διαγωνισμοί τους οποίους κέρδισαν οι ανταγωνιστές της κυρίαρχης επιχειρήσεως δεν αρκεί αφ' εαυτού για να αναιρέσει το συμπέρασμα ότι η επιχείρηση αυτή κατέχει δεσπόζουσα θέση.

250 Ομοίως, οι διαπιστώσεις που περιλαμβάνονται στις σκέψεις 244 και 245 ανωτέρω ως προς το ότι ορισμένοι ισχυρισμοί στην προσβαλλόμενη απόφαση στερούνται σημασίας, δεν είναι καθοριστικοί στο πλαίσιο της γενικής οικονομίας της

αναλύσεως της δεσπόζουσας θέσεως που κατείχε ήδη η προσφεύγουσα στη σχετική αγορά. Επομένως, δεν αναιρούν το συμπέρασμα της Επιτροπής ότι υπήρχε ήδη δεσπόζουσα θέση της προσφεύγουσας.

ε) Έλλειψη ή αδυναμία ανταγωνιστικής και εμπορικής πίεσεως

Η πίεση που ασκούν οι ανταγωνιστές

251 Όσον αφορά τους ανταγωνιστές της προσφεύγουσας στην αγορά των αντιδραστήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, η Επιτροπή επισημαίνει, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι τα μερίδια αγοράς της P & W στην αγορά των αντιδραστήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη μειώνονται δραματικά (αιτιολογικές σκέψεις 174 έως 195 της προσβαλλομένης αποφάσεως) και ότι η Rolls-Royce είναι από τεχνικής πλευράς επίφοβος ανταγωνιστής αλλά ότι [...], λαμβανομένου ιδίως υπόψη του μικρού μεγέθους της σε σχέση με την προσφεύγουσα (αιτιολογικές σκέψεις 196 έως 223).

252 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι, με την απόφαση Engine Alliance, η Επιτροπή θεώρησε ότι η P & W και η Rolls-Royce ήταν σοβαροί και βιώσιμοι ανταγωνιστές της προσφεύγουσας. Επιβάλλεται να υπομνησθεί συναφώς ότι ούτε η Επιτροπή ούτε κατά μείζονα λόγο το Πρωτοδικείο δεσμεύονται εν προκειμένω από τις διαπιστώσεις που περιλαμβάνονται στην απόφαση Engine Alliance (βλ. σκέψεις 118 και 120 ανωτέρω, και την παρατεθείσα νομολογία).

253 Τονίζεται ότι η αξιολόγηση της σχέσεως δυνάμεως μεταξύ των διαφόρων επιχειρήσεων που τελούν σε ανταγωνισμό στην αγορά εντάσσεται, καταρχήν, σε περίπλοκη οικονομική εκτίμηση για την οποία η Επιτροπή διαθέτει περιθώρια εκτιμήσεως (βλ., ειδικότερα, σκέψεις 60 επ. ανωτέρω, και την παρατεθείσα νομολογία).

254 Εν προκειμένω, η Επιτροπή δεν αρνείται την ύπαρξη κάποιου ανταγωνισμού εκ μέρους της P & W και της Rolls-Royce στην αγορά των αντιδραστήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη.

— Επί της θέσεως της P & W

255 Όσον αφορά ειδικά την P & W, η Επιτροπή προβάλλει έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία καθώς και αριθμητικά στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι οι κινητήρες που κατασκευάζονται από τον εν λόγω κατασκευαστή κινητήρων τοποθετούνται πρωτίστως σε αεροσκάφη τα οποία δεν παράγονται πλέον και ότι το μερίδιο αγοράς της φθίνει.

256 Η σχετική αυτή μείωση αντικατοπτρίζεται, ειδικότερα, στο γεγονός ότι το μερίδιο αγοράς της για την εμπορική θέση κινητήρων σε αεροσκάφη τα οποία δεν παράγονται πλέον είναι υψηλότερο από το μερίδιο αγοράς της όσον αφορά την εμπορική θέση κινητήρων στα αεροσκάφη τα οποία εξακολουθούν να παράγονται (αιτιολογική σκέψη 81 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Επιπλέον, το τμήμα της εμπορικής θέσεως στα αεροσκάφη που εξακολουθούν να παράγονται (26,5%) είναι μεγαλύτερο από το μερίδιο αγοράς της όσον αφορά τους κινητήρες που κατασκευάζονται κατόπιν παραγγελίας, που είναι μόνον 16%.

257 Η Επιτροπή επικαλείται, μεταξύ άλλων, τις δηλώσεις του προέδρου της UTC, μητρικής εταιρίας της P & W, στις 22 Σεπτεμβρίου 1999, τις οποίες καταχώρισε στέλεχος της προσφεύγουσας σε εσωτερικό σημείωμα, κατά τις οποίες περισσότεροι κινητήρες της P & W αποσύρονται από την υπηρεσία από τους κινητήρες των άλλων κατασκευαστών και ότι το ήμισυ των 450 ακινητοποιημένων αεροσκαφών (parked) το 1999 διέθεταν κινητήρα της P & W (αιτιολογική σκέψη 177 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Κατά την ετήσια έκθεση της UTC του 2000, τα έσοδα της P & W μειώθηκαν κατά 202 εκατομμύρια USD, δηλαδή κατά 3% μεταξύ 1998 και 1999, πράγμα το οποίο αντικατοπτρίζει τη μείωση των παραδόσεων εμπορικών και στρατιωτικών αεροσκαφών και των ποσοτήτων ανταλλακτικών για εμπορικά αεροσκάφη, που εν μέρει αντισταθμίζονται από τις αυξήσεις των εμπορικών δραστηριοτήτων επιθεωρήσεως και επισκευής (αιτιολογική σκέψη 181). Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης, στην αιτιολογική σκέψη 183 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι [...].

- 258 Η Επιτροπή συνεχίζει τον συλλογισμό της επισημαίνοντας, στις αιτιολογικές σκέψεις 185 έως 187 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι φαίνεται ότι [...]. Η Επιτροπή συνάγει ότι η P & W θα εστιάσει κυρίως τις ανεξάρτητες επιχειρηματικές δραστηριότητές της στο μέλλον σε άλλες αγορές κινητήρων εκτός αυτής των κινητήρων μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών.
- 259 Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ευθέως την ορθότητα των πραγματικών στοιχείων που προβάλλει συναφώς η Επιτροπή, αλλά επισημαίνει ότι η P & W εξακολουθεί να επενδύει για τη βελτίωση των κινητήρων της και μετέσχε με την προσφεύγουσα στην Engine Alliance προκειμένου να αναπτυχθεί εντελώς νέος κινητήρας για τον εξοπλισμό του A380 και του B747-400. Επισημαίνει επίσης ότι οι πωλήσεις του κινητήρα της P & W που διαθέτει το A318 προηγούνται των πωλήσεων του εναλλακτικού κινητήρα της CFMI στον εν λόγω τύπο αεροσκάφους. Πρέπει να θεωρηθεί ότι τα γεγονότα αυτά, μολονότι καταδεικνύουν πράγματι ότι η P & W εξακολουθεί να δραστηριοποιείται στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, δεν αναιρούν ωστόσο την άποψη της Επιτροπής.
- 260 Βεβαίως, όπως επισημαίνει η προσφεύγουσα αναφερόμενη στην παράθεση που περιλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 192 της προσβαλλομένης αποφάσεως [...], υπάρχει ανταγωνισμός μεταξύ αυτής και της P & W σε ορισμένες αγορές ο οποίος σε ορισμένες περιπτώσεις ενδέχεται να είναι έντονος. Αντιθέτως, η εξέλιξη και το επίπεδο του μεριδίου αγοράς της P & W υπογραμμίζουν τον περιορισμένο χαρακτήρα του ανταγωνισμού αυτού και το γεγονός, που επισημάνθηκε ανωτέρω, ότι η προσφεύγουσα κέρδισε εν πάση περιπτώσει τον επίμαχο διαγωνισμό αυτόν, χάρη, μεταξύ άλλων, στην επέμβαση της GECAS, παρά τις θεωρήσεις περί κοινών χαρακτηριστικών, είναι σημαντικότερο από το γεγονός ότι υπήρξε ανταγωνισμός για τη σύμβαση. Όπως επισήμανε ο συντάκτης του μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που παρατέθηκε στην αιτιολογική σκέψη 192 της προσβαλλομένης αποφάσεως, «[...]» και το παράδειγμα αυτό καθιστά σαφή ειδικώς τη δυνατότητα συνυπάρξεως κάποιου ανταγωνισμού και ηγετικής θέσεως του ενός εκ των υφισταμένων ανταγωνιστών.
- 261 Υπό το πρίσμα του συνόλου των προηγούμενων σκέψεων, η Επιτροπή ορθώς κατέληξε στο συμπέρασμα, στην αιτιολογική σκέψη 194, ιδίως βάσει των αριθμητικών στοιχείων και των εγγράφων αποδεικτικών στοιχείων που επικαλείται ρητώς στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι η P & W δεν συνιστούσε πλέον πραγματικό άμεσο ανεξάρτητο ανταγωνιστή της GE για μεγάλο μέρος της αγοράς κινητήρων μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών.

— Επί της θέσεως της Rolls-Royce

- 262 Όσον αφορά τη Rolls-Royce, η Επιτροπή εκθέτει, στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι η ανταγωνιστική θέση της έναντι της προσφεύγουσας επηρεάζεται από [...] (αιτιολογικές σκέψεις 196 επ.).
- 263 Η Επιτροπή επικαλείται, ειδικότερα, μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που απέστειλε ο πρόεδρος της GECAS, στο οποίο ισχυρίζεται [...] (αιτιολογικές σκέψεις 200 και 204 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 264 Η Επιτροπή αναφέρεται επίσης σε εσωτερικό έγγραφο [...] (αιτιολογική σκέψη 205).
- 265 Κατά την Επιτροπή, [...] η Rolls-Royce υποχρεώθηκε να καταφύγει σε εξωτερική χρηματοδότηση για να αναπτύξει νέους κινητήρες, μέσω προγραμμάτων κατανομής κινδύνων και εσόδων («RRSP»). Επικαλείται συναφώς σχόλια οικονομικών αναλυτών της Schroder Salomon Smith Barney από τα οποία προκύπτει ότι τα προγράμματα αυτά έγιναν πολύ σημαντικά για τη Rolls-Royce. Κατά την ανάλυση της Deutsche Bank, προκαλεί ανησυχίες το ότι η αύξηση των καθαρών κερδών προ τόκων και φόρων της Rolls-Royce προέρχεται κατά 60% περίπου από τα προγράμματα RRSP των οποίων η προβλεψιμότητα είναι περιορισμένη, και επισημαίνει ότι η αναμενόμενη μεταβολή των ροών κεφαλαίων βάσει των εν λόγω προγραμμάτων θα επιφέρει αυξανόμενη ένταση στη μακροπρόθεσμη δραστηριότητα της Rolls-Royce, διότι οι εισροές αναμένεται να μειωθούν μετά το 2001 (αιτιολογικές σκέψεις 201 έως 203 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 266 Η Επιτροπή εκθέτει ότι [...] (αιτιολογικές σκέψεις 211 έως 214).

- 267 Τέλος, η Επιτροπή επισημαίνει στο πλαίσιο αυτό ότι η προσφεύγουσα είναι «ο υφιστάμενος προμηθευτής κινητήρων» πολλών αεροπορικών εταιριών, υπό την έννοια ότι οι κινητήρες της αντιπροσωπεύουν άνω του 60 % της εμπορικής θέσεως στους κινητήρες αεροσκαφών που παράγονται σήμερα (αιτιολογικές σκέψεις 215 έως 217 της προσβαλλομένης απόφασης). Παραθέτει, στην αιτιολογική σκέψη 218 της απόφασης αυτής, δήλωση της ίδιας της Rolls Royce από την οποία προκύπτει ότι [...].
- 268 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Rolls-Royce είναι πολύ ισχυρός ανταγωνιστής από τεχνικής απόψεως και επισημαίνει ότι, με την απόφαση Engine Alliance, η Επιτροπή θεώρησε ότι «[έβλεπε] το μερίδιό της στην αγορά να αυξάνεται και [διέθετε] σημαντικές δυνατότητες κατασκευής νέων κινητήρων και παραλλαγών υφισταμένων κινητήρων». Η προσφεύγουσα θεωρεί, ειδικότερα, ότι είναι παράλογο να προβάλλεται το γεγονός ότι [...], ενώ το γεγονός αυτό αντικατοπτρίζει στην πραγματικότητα τη σημαντική εμπορική επιτυχία της επιχειρήσεως αυτής.
- 269 Πρέπει να θεωρηθεί, δεδομένων των διαπιστώσεων που την αφορούν στην προσβαλλόμενη απόφαση και λαμβανομένων υπόψη των σκέψεων που προέβαλε συναφώς η προσφεύγουσα, ότι η δραστηριότητα κατασκευής κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη από τη Rolls-Royce είναι πράγματι σε καλή κατάσταση από εμπορικής απόψεως και δεν αντιμετωπίζει άμεσες δυσκολίες σε εμπορικό επίπεδο ή σε επίπεδο χρηματοδοτήσεως. Άλλωστε, είναι ακριβές ότι το γεγονός [...] είναι, καταρχήν, ένδειξη εμπορικής επιτυχίας και εγγύηση χρηματοοικονομικής σταθερότητας.
- 270 Πάντως, η Επιτροπή, με την προσβαλλόμενη απόφαση, δεν αρνήθηκε την εμπορική επιτυχία της Rolls-Royce. Ειδικότερα, δεν θεώρησε ότι το γεγονός [...] ήταν παράγων εμπορικής αδυναμίας, όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα. Αντιθέτως, επισήμανε ότι, παρά την αξία της, η εταιρία αυτή [...] και, επομένως, δεν μπορούσε να θεωρηθεί ότι συνιστά επαρκή αντισταθμιστική πίεση στην αγορά των μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών γενικώς, ώστε να εμποδίσει την προσφεύγουσα να υιοθετήσει, σε μεγάλο βαθμό, ανεξάρτητη συμπεριφορά.

- 271 Πράγματι, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι [...] (αιτιολογικές σκέψεις 211 έως 213 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί, με τα υπομνήματά της, το υποστατό των στοιχείων στα οποία στηρίζεται η ανάλυση αυτή, αλλά επισημαίνει απλώς ότι [...]. Πρέπει να θεωρηθεί, πάντως, ότι η συλλογιστική αυτή στηρίζει το ειδικό συμπέρασμα της Επιτροπής, στην αιτιολογική σκέψη 214 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι [...].
- 272 Όσον αφορά τη χρηματοοικονομική κατάσταση της Rolls-Royce, από τη συλλογιστική της Επιτροπής που υπομνήστηκε στις σκέψεις 263 έως 265 ανωτέρω προκύπτει [...] και ότι ο τρόπος με τον οποίο χρηματοδότησε τα πλέον πρόσφατα προγράμματά της, δηλαδή με προσφυγή σε RRSF, θα έχει αρνητική επίπτωση στα έσοδά της τα επόμενα έτη. Η Επιτροπή επικαλέστηκε, προς στήριξη του εν λόγω τμήματος της συλλογιστικής της, τους ισχυρισμούς ανεξάρτητων οικονομικών αναλυτών που αφορούν ειδικά τις συνέπειες για τη Rolls Royce του γεγονότος ότι χρηματοδότησε τα προγράμματά της κατά τον τρόπο αυτόν. Αντιθέτως, η προσφεύγουσα επισημαίνει απλώς ότι η Rolls-Royce είναι σε καλή εμπορική κατάσταση χωρίς να διευκρινίζει ως προς τι η ανάλυση της Επιτροπής σχετικά με [...] της Rolls-Royce είναι εσφαλμένη.
- 273 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως καθόσον επισήμανε, στην αιτιολογική σκέψη 196 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι «παρόλο που πρόκειται για πολύ ικανό προμηθευτή από τεχνικής πλευράς, η εταιρία [Rolls-Royce] δεν θεωρείται συνεπώς αξιόπιστος προσφέρων για όλους τους κινητήρες σε όλες τις αγορές και, ιδίως, στο να επιτυγχάνει αποκλειστικότητα κινητήρα».

Η πίεση που ασκούν οι αγοραστές

- 274 Τέλος, η Επιτροπή εκθέτει, στην προσβαλλόμενη απόφαση, τους λόγους για τους οποίους δεν υφίσταται αντισταθμιστική αγοραστική ισχύς εκ μέρους της Boeing και της Airbus, που είναι οι δύο μόνοι κατασκευαστές μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών, ούτε εκ μέρους των αεροπορικών εταιριών (αιτιολογικές σκέψεις 224 έως 228).

- 275 Κατ' ουσίαν, η Επιτροπή επισημαίνει ότι μεγάλος αριθμός αεροπορικών εταιριών εξαρτώνται από την προσφεύγουσα λόγω της ιδιότητάς της ως υφισταμένου προμηθευτή κινητήρων του στόλου τους. Επισημαίνει, επιπλέον, ότι η ζήτηση που προκύπτει από τις αεροπορικές εταιρίες που είναι οι τελικοί χρήστες των κινητήρων είναι αποσπασματική λόγω του ότι καμία εταιρία δεν αντιπροσωπεύει, μεμονωμένως θεωρούμενη περισσότερο από το 5 % των αγορών αεροσκαφών (αιτιολογική σκέψη 226), διαπίστωση της οποίας την ορθότητα δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα.
- 276 Όσον αφορά τους κατασκευαστές ατράκτων αεροσκαφών, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η προσφεύγουσα ασκεί μεγάλη επιρροή σ' αυτούς μέσω των πελατών τους, λόγω του μεριδίου της στην εμπορική θέση του στόλου των πελατών αυτών. Υπενθυμίζει συναφώς ότι η GECAS μπορεί «να τροφοδοτεί» τη ζήτηση αεροσκαφών με κινητήρες της προσφεύγουσας στις αεροπορικές εταιρίες και ότι η GE Capital και η GECAS επηρέασαν μάλιστα άμεσα την εκ μέρους των εταιριών αυτών επιλογή κινητήρα (αιτιολογική σκέψη 228).
- 277 Η προσφεύγουσα προβάλλει δύο επικρίσεις συναφώς. Πρώτον, επισημαίνει ότι, με την απόφασή της Allied Signal κατά Honeywell, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η Boeing και η Airbus είναι ισχυροί αγοραστές και, με την απόφαση αυτή καθώς και με την απόφαση EADS, ότι οι αεροπορικές εταιρίες έχουν σημαντική ισχύ ως αγοραστές. Αρκεί να επισημανθεί συναφώς, όπως πράττει η Επιτροπή, ότι η ισχύς των αγοραστών που διαπιστώθηκε στις εν λόγω αποφάσεις υφίστατο έναντι άλλων εταιριών εκτός της προσφεύγουσας σχετικά με άλλα προϊόντα. Πάντως, δεδομένου ότι η Επιτροπή στηρίζεται, συναφώς, σε πλεονεκτήματα που αφορούν ειδικά την προσφεύγουσα και την ιδιαίτερη κατάστασή της στις αγορές των κινητήρων, η επιχειρηματολογία αυτή στερείται σημασίας εν προκειμένω.
- 278 Δεύτερον, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι ούτε η Boeing ούτε η Airbus αντιτάχθηκαν στη συγκέντρωση. Πάντως, η έλλειψη αντιδράσεως στερείται σημασίας όσον αφορά το ζήτημα αν η προσφεύγουσα κατείχε δεσπόζουσα θέση πριν από τη συγκέντρωση. Η εν λόγω έλλειψη αντιδράσεως θα μπορούσε να οφείλεται σε πολλούς διαφορετικούς λόγους και, μεταξύ άλλων, στο ενδεχόμενο, που προέβλεπε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι η Boeing και η Airbus δεν είχαν κάποιο ιδιαίτερο συμφέρον στη μείωση της τιμής των κινητήρων καθόσον αμφότερες επηρεάζονται εξίσου από το σχετικά υψηλό επίπεδο των τιμών. Επιπλέον, το γεγονός ότι αποδίδεται υπερβολικά μεγάλη σημασία στην έλλειψη

αντιδράσεως θα μπορούσε να ισοδυναμεί με το να θεωρηθεί ότι οι πελάτες επιχειρήσεως μπορούν να καθορίσουν με ένα είδος ιδιωτικού ελέγχου των συγκεντρώσεων αν ο προμηθευτής τους κατέχει δεσπόζουσα θέση σε συγκεκριμένη αγορά.

279 Επομένως, πρέπει να απορριφθούν τα επιχειρήματα που προέβαλε συναφώς η προσφεύγουσα. Υπό τις συνθήκες αυτές και υπό το πρίσμα των διαφόρων διαπιστώσεων ανωτέρω σχετικά με τη θέση ισχύος της προσφεύγουσας στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη περί τα πράγματα, ούτε διέπραξε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως καθόσον θεώρησε ότι η Boeing, η Airbus και οι αεροπορικές εταιρίες δεν ασκούν εμπορική πίεση στην προσφεύγουσα σε βαθμό ικανό να αναιρέσει το συμπέρασμα της Επιτροπής ως προς την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας.

στ) Συμπέρασμα επί της δεσπόζουσας θέσεως

280 Υπό το πρίσμα του συνόλου των προηγουμένων σκέψεων, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα, στην αιτιολογική σκέψη 229 της προσβαλλομένης αποφάσεως, χωρίς να διαπράξει πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως συναφώς, ότι η GE κατείχε πριν από τη συγκέντρωση δεσπόζουσα θέση στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη.

Γ — *Επί της κάθετης αλληλεπικάλυψης*

1. *Τα επιχειρήματα των διαδίκων*

281 Η προσφεύγουσα φρονεί, όσον αφορά τον πυλώνα της προσβαλλομένης αποφάσεως σχετικά με την κάθετη αλληλεπικάλυψη που δημιουργεί η ένωση που

προκύπτει από τη συγχώνευση των εκκινητήρων για κινητήρες της Honeywell και των κινητήρων της GE, ότι η Επιτροπή δεν λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι η Honeywell προμηθεύει με τους εκκινητήρες της τους ανταγωνιστές κατασκευαστές κινητήρων της GE. Η Επιτροπή δεν προσκομίζει κανένα αποδεικτικό στοιχείο ότι η πράξη της συγκεντρώσεως θα έχει ως συνέπεια τον αποκλεισμό των ανταγωνιστών της οντότητας που θα προκύψει από τη συγκέντρωση, ειδικότερα λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι ο εκκινητήρας αντιπροσωπεύει μόνο το 0,2 % της τιμής του κινητήρα.

282 Η προσφεύγουσα προσθέτει, με το υπόμνημα απαντήσεως στις παρατηρήσεις της Rolls-Royce και της Rockwell, καθώς και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να λάβει υπόψη τις υποχρεώσεις που υπέχει η οντότητα που προέκυψε από τη συγκέντρωση δυνάμει του άρθρου 82 ΕΚ, σύμφωνα με την απόφαση Tetra Laval κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω.

283 Προκειμένου περί των δεσμεύσεων σχετικά με τους εκκινητήρες, η GE πρότεινε την εκποίηση των δραστηριοτήτων της Honeywell όσον αφορά την κατασκευή εκκινητήρων για κινητήρες αεροσκαφών. Οι αντιρρήσεις που προβλήθηκαν κατά της δεσμεύσεως αυτής με την προσβαλλόμενη απόφαση στερούνται παντελώς βάσεως.

284 Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από τη Rolls-Royce, υπενθυμίζει ότι η Honeywell είναι ο μόνος ανεξάρτητος και αξιόπιστος κατασκευαστής εκκινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, λαμβανομένης υπόψη της καταστάσεως στην αγορά, και ότι η ενσωμάτωσή της στην ίδια επιχείρηση με τον κατασκευαστή κινητήρων που κατέχει δεσπόζουσα θέση θα παρείχε στην οντότητα που θα προκύψει από τη συγχώνευση τη δυνατότητα να υιοθετήσει ανεξάρτητη συμπεριφορά η οποία δεν ήταν δυνατή προηγουμένως. Η Επιτροπή παρατηρεί, επίσης, ότι οι επικρίσεις της προσφεύγουσας σχετικά με την απόρριψη των δεσμεύσεων που αφορούν την αγορά αυτή περιορίζονται σε απλούς ισχυρισμούς.

285 Η Rolls-Royce υπογραμμίζει, μεταξύ άλλων, ότι οι εκκινητήρες συνιστούν σημαντικό εξάρτημα του κινητήρα και ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα μπορεί, κατόπιν της πράξεως συγχωνεύσεως, να αποκτήσει το εξάρτημα αυτό υπό ευνοϊκότερες συνθήκες. Για τη Rolls-Royce, θα ήταν από οικονομικής και τεχνικής απόψεως δύσκολο να επιλέξει άλλον κατασκευαστή εκτός της Honeywell.

2. Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 286 Στις αιτιολογικές σκέψεις 331 έως 340 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή περιέγραψε τη θέση της Honeywell στις διάφορες αγορές ορισμένων εξαρτημάτων και συστημάτων ελέγχου κινητήρων. Ειδικότερα, επισήμανε ότι η Honeywell κατείχε μερίδιο αγοράς της τάξεως του [50 à 60] % στην αγορά ενός των προϊόντων αυτών, των εκκινήτηρων για κινητήρες, ενώ η Hamilton Sundstrand, η αδελφή εταιρία της P & W, είναι ο δεύτερος κατασκευαστής με μερίδιο της τάξεως του [40 à 50] %, σε όρους όγκου παραγωγής (αιτιολογικές σκέψεις 337 και 338 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 287 Υπενθυμίζεται επίσης ότι η Επιτροπή δεν θεώρησε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι η συγκέντρωση θα είχε ως συνέπεια τη δημιουργία ή την ενίσχυση δεσπόζουσας θέσεως της Honeywell στην αγορά αυτή.
- 288 Αντιθέτως, η Επιτροπή θεώρησε, στην αιτιολογική σκέψη 419 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι, «[ε]κτός των επιπτώσεων των προσφορών “πακέτων” προϊόντων, η προτεινόμενη συγκέντρωση θα ενισχύσει τη δεσπόζουσα θέση της GE στην αγορά κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη λόγω του κάθετου αποκλεισμού των ανταγωνιστών κατασκευαστών κινητήρων, πράγμα που θα οδηγήσει σε κάθετη σχέση μεταξύ της GE ως κατασκευαστή κινητήρων και της Honeywell ως προμηθευτή εκκινήτηρων για κινητήρες στη GE και των ανταγωνιστών της». Κατά την Επιτροπή: «Μετά την προτεινόμενη συγκέντρωση, η συγχωνευθείσα εταιρία θα έχει κίνητρο να καθυστερήσει ή να διακόψει τον κανονικό ρυθμό προμήθειας εκκινήτηρων Honeywell στους ανταγωνιστές κατασκευαστές κινητήρων, πράγμα που θα έβλαπτε τον εφοδιασμό, τη διανομή, την κερδοφορία και την ανταγωνιστικότητα των ανταγωνιστών κατασκευαστών κινητήρων της GE. Επίσης, η συγχωνευθείσα εταιρία μπορεί να αυξήσει τις τιμές των εκκινήτηρων ή των ανταλλακτικών τους, αυξάνοντας έτσι το κόστος για τους ανταγωνιστές κατασκευαστές κινητήρων και μειώνοντας ακόμη περαιτέρω την ικανότητά τους να ανταγωνιστούν τη συγχωνευθείσα εταιρία.» (Αιτιολογική σκέψη 420 της προσβαλλομένης αποφάσεως.)

- 289 Η Επιτροπή απέρριψε, στη συνέχεια, τα διάφορα επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα για να αναίρεσει την ανάλυσή της. Επισημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι η Hamilton Sundstrand κατασκευάζει εφεξής εκκινητήρες που τοποθετούνται αποκλειστικά στους κινητήρες της P & W και ισχυρίζεται ότι δεν έχει εμπορικό κίνητρο να πωλήσει τους εκκινητήρες της σε άλλους κατασκευαστές κινητήρων, ακόμη και στην περίπτωση αυξήσεως των τιμών (αιτιολογικές σκέψεις 338 και 421). Κατά συνέπεια, η Επιτροπή φρονεί ότι η Hamilton Sundstrand δεν πρέπει να θεωρηθεί ανταγωνιστής της Honeywell (αιτιολογική σκέψη 338). Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι δεν υπάρχει άλλος ανταγωνιστής ικανός να ασκήσει αποτελεσματική ανταγωνιστική πίεση στην επιχείρηση Honeywell στην αγορά και ότι οι φραγμοί στην είσοδο είναι σημαντικοί, οπότε ούτε η πιθανότητα εισόδου νέου ανταγωνιστή στην αγορά αποτελεί πραγματική πίεση (αιτιολογικές σκέψεις 422 και 423).
- 290 Περαιτέρω, η Επιτροπή εξετάζει τον ισχυρισμό, ο οποίος προβλήθηκε στο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, ότι οι συμβάσεις που συνήψε η Honeywell προβλέπουν τον κίνδυνο να αρνηθεί η εταιρία αυτή να προμηθεύσει τους εκκινητήρες της σε ορισμένους πελάτες, μάλιστα δε να αποσυρθεί από την αγορά ως προμηθευτής τρίτων. Απορρίπτει την αποτελεσματικότητα της υποχρέωσης αυτής, επισημαίνοντας ότι, παρά τις εν λόγω συμβατικές διατάξεις, άρνηση πώλησεως εκ μέρους της Honeywell θα δημιουργούσε διαταραχές και σημαντικό κόστος στους ανταγωνιστές κατασκευαστές κινητήρων της GE, κατά μείζονα λόγο διότι «τόσο αυστηροί συμβατικοί έλεγχοι που περιορίζουν τη δυνατότητα εκάστου μέρους να αποκλείει αναίτια είναι τυπικοί των πρόσφατων προγραμμάτων κινητήρων, ενώ παλαιότερα προγράμματα δεν περιλαμβάνουν τέτοιες συμβατικές ρυθμίσεις» (αιτιολογική σκέψη 424).
- 291 Η Επιτροπή απορρίπτει και το επιχειρήμα ότι δεν υπήρξε αποκλεισμός των ανταγωνιστών από την αγορά μέχρι τώρα, παρά το υφιστάμενο μερίδιο αγοράς της Honeywell στους εκκινητήρες αεροστροβίλων, διαπιστώνουσα συναφώς ότι οι μικροί αυτοί κινητήρες αποτελούν το αντικείμενο συμβάσεων αποκλειστικότητας, οπότε το κίνητρο αποκλεισμού των ανταγωνιστών από την αγορά αυτή είναι σαφώς λιγότερο ισχυρό από το κίνητρο της συγχωνευθείσας εταιρίας για τους τύπους των μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών, στους οποίους μπορούν να πιστοποιηθούν πλείονες κινητήρες (αιτιολογική σκέψη 425 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Τέλος, όσον αφορά το επιχειρήμα ότι οι εκκινητήρες μπορούν να διατεθούν στους κατασκευαστές ατράκτων αεροσκαφών απευθείας και ότι οποιαδήποτε άρνηση εφοδιασμού των κατασκευαστών κινητήρων θα μπορούσε να αντισταθμιστεί με παραγγελίες εκκινητήρων που γίνονται απευθείας από τους κατασκευαστές

ατράκτων, η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι εκκινητήρες για την πλειονότητα των κινητήρων πωλούνται στον προμηθευτή κινητήρων για να ενσωματωθούν στους ολοκληρωμένους κινητήρες που παραδίδονται στον κατασκευαστή ατράκτων (αιτιολογική σκέψη 426 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

292 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε, ενώπιον του Πρωτοδικείου, την εκ μέρους της Επιτροπής απόρριψη, για τους λόγους που εκτέθηκαν στην προσβαλλόμενη απόφαση και επανελήφθησαν στις προηγούμενες σκέψεις, των επιχειρημάτων που προέβαλε στο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας. Για τις ανάγκες της παρούσας διαδικασίας, πρέπει επομένως να θεωρηθεί ότι οι λόγοι αυτοί δικαιολογούν, καταρχήν, την απόρριψη αυτή. Αντιθέτως, στο Πρωτοδικείο απόκειται να εξετάσει τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας που συνοψίζονται στις σκέψεις 281 έως 283 ανωτέρω.

293 Η άποψη της Επιτροπής ως προς την ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσεως που κατείχε ήδη η προσφεύγουσα στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη στηρίζεται, καταρχήν, στο γεγονός ότι, κατόπιν της πράξεως συγκεντρώσεως, η συγχωνευθείσα εταιρία θα είχε κίνητρο «να καθυστερήσει ή να διακόψει τον κανονικό ρυθμό προμήθειας εκκινητήρων Honeywell στους ανταγωνιστές κατασκευαστές κινητήρων» και ότι θα ήταν σε θέση να αυξήσει την τιμή. Επισήμανε επίσης, στο πλαίσιο της απορρίψεως των επιχειρημάτων σχετικά με τις συμβατικές δεσμεύσεις που εμποδίζουν τις αρνήσεις πωλήσεως εκ μέρους της Honeywell, ότι η άρνηση αυτή θα προκαλούσε διαταραχές και σημαντικό κόστος, στην πράξη, στους ανταγωνιστές κατασκευαστές κινητήρων.

294 Είναι σαφές ότι τα εξαρτήματα και τα συστήματα ελέγχου για τους κινητήρες της Honeywell, που περιλαμβάνουν τους εκκινητήρες της, χρησιμοποιούνται σε σημαντικό αριθμό κινητήρων των ανταγωνιστών της, ιδίως στους κινητήρες της Rolls-Royce. Λαμβανομένης υπόψη της εμπορικής πολιτικής του κυριότερου ανταγωνιστή της Honeywell (Hamilton Sundstrand), την οποία δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα, που συνίσταται στο να μη διαθέτει πλέον στο εμπόριο τους εκκινητήρες της στην αγορά, η Rolls-Royce εξαρτάται στο εξής από τη Honeywell,

και το μερίδιο αγοράς της Honeywell της τάξεως του [50 έως 60] % δεν αντικατοπτρίζει, επομένως, προσηκόντως το εύρος της εμπορικής επιρροής που ασκεί η εταιρία αυτή έναντι της Rolls-Royce. Η Επιτροπή επισήμανε επίσης, στην αιτιολογική σκέψη 425, ότι το γεγονός ότι υπάρχει συχνά επιλογή κινητήρα για τα μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, σε αντιδιαστολή προς τα αεροσκάφη που εξοπλίζονται με αεριοστροβίλους, παρακινεί, σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει σε άλλες περιπτώσεις, τους κατασκευαστές κινητήρων να αποκλείσουν άμεσα τους ανταγωνιστές τους.

295 Τα αποτελέσματα της επίμαχης συγκεντρώσεως σε αυτό το τμήμα της αποφάσεως δεν είναι οι συσπειρωτικές συνέπειες στο μέτρο που απορρέουν από άμεση κάθετη σχέση, προμηθευτή και πελάτη. Πάντως, από την ανωτέρω περιγραφή, και ειδικότερα από τη σκέψη 293 ανωτέρω, προκύπτει ότι η άποψη της Επιτροπής ως προς τα αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα της συγκεντρώσεως λόγω της σχέσεως αυτής εξαρτάται από τη μελλοντική συμπεριφορά της συγχωνευθείσας εταιρίας, χωρίς την οποία η εν λόγω πτυχή της συγχωνεύσεως δεν θα έχει καμία αρνητική συνέπεια. Επομένως, στην Επιτροπή απόκειται να προσκομίσει γερές αποδείξεις ως προς την πιθανότητα επιδείξεως της συμπεριφοράς αυτής (βλ., κατ' αναλογία, την απόφαση Tetra Laval κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω, και σκέψεις 65 επ. ανωτέρω).

296 Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι αποδείξεις αυτές θα είναι δυνατό να αποτελούνται από οικονομικές μελέτες που αποδεικνύουν την πιθανή εξέλιξη της καταστάσεως στην αγορά και την ύπαρξη κινήτρου για τη συγχωνευθείσα εταιρία να υιοθετήσει συγκεκριμένη συμπεριφορά. Όπως επισημαίνει η προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν προσκόμισε τέτοια αποδεικτικά στοιχεία εν προκειμένω.

297 Επιβάλλεται, πάντως, να υπομνησθεί ότι, εφόσον η αρχή που ισχύει στο κοινοτικό δίκαιο είναι η αρχή της ελεύθερης εκτιμήσεως των αποδείξεων (βλ., υπό την έννοια αυτή, προτάσεις του δικαστή B.Vesterdorf που εκτελούσε χρέη γενικού εισαγγελέα στην απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Οκτωβρίου 1991, T-1/89, Rhône-Roulenc κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-867, 869 και 954, και την παρατεθείσα νομολογία), η έλλειψη αυτού του είδους αποδείξεων δεν είναι αφεαυτής καθοριστική. Ειδικότερα, σε μια περίπτωση όπου είναι προφανές ότι το εμπορικό

συμφέρον μιας επιχειρήσεως συνηγορεί επιτακτικά υπέρ δεδομένης συμπεριφοράς, όπως η εκμετάλλευση της δυνατότητας να προκαλέσει διαταραχές στην επιχείρηση ανταγωνιστή, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως καθόσον θεώρησε ότι είναι πιθανόν να τηρήσει πράγματι η συγχωνευθείσα επιχείρηση την προβλεφθείσα συμπεριφορά. Στην περίπτωση αυτή, οι απλές οικονομικές και εμπορικές συνθήκες της υπό κρίση περιπτώσεως συνιστούν τις γερές αποδείξεις που απαιτεί η νομολογία.

298 Εν προκειμένω, η Επιτροπή διαπίστωσε, πρώτον, την ύπαρξη σημαντικής συγκεντρώσεως της προσφοράς στην αγορά των εκκινητήρων που δημιουργεί εξάρτηση σε μεγάλο βαθμό της προσφεύγουσας και των ανταγωνιστών της, ειδικότερα της Rolls-Royce, από τη Honeywell και, δεύτερον, τη δημιουργία κάθετα ολοκληρωμένης εμπορικής δομής που προκύπτει από τη συγκέντρωση και συνδυάζει τη δραστηριότητα κατασκευής ενός βασικού στοιχείου (του εκκινητήρα) με τη δραστηριότητα κατασκευής του τελικού προϊόντος που ανήκει στην αγορά του επομένου σταδίου της παραγωγής, δραστηριότητα η οποία συνιστά ήδη δεσπόζουσα θέση στην αγορά αυτή. Βάσει των εν λόγω συνθηκών αγοράς, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι το εμπορικό συμφέρον της συγχωνευθείσας εταιρίας θα την ωθήσει, μη λαμβανομένων υπόψη στο στάδιο αυτό των ενδεχομένων νομικών υποχρεώσεων που μπορούν να έχουν κάποια επίπτωση συναφώς, να χρησιμοποιήσει την εξουσία της ως αναπόφευκτου προμηθευτή, σε ορισμένες περιπτώσεις, ενός σχετικά μη ακριβού αλλά ουσιώδους συστατικού για τη λειτουργία του κινητήρα, για να προκαλέσει διαταραχές στην παραγωγή αντιδραστήρων των ανταγωνιστών της.

299 Η ανάλυση της Επιτροπής συναφώς είναι πειστική, ακόμη και ελλείψει οικονομικών μελετών, διότι είναι σαφές ότι οι προβλεφθείσες συμπεριφορές, που της παρέχουν τη δυνατότητα να προκαλέσει σημαντική βλάβη στα συμφέροντα των ανταγωνιστών της, θα εξυπηρετούσαν το εμπορικό συμφέρον της συγχωνευθείσας εταιρίας. Πράγματι, είναι σαφές μεταξύ των διαδίκων ότι ο εκκινητήρας αντιπροσωπεύει ελάχιστο ποσοστό του κόστους του κινητήρα, 0,2% κατά την προσφεύγουσα στις παρατηρήσεις της επί των παρεμβάσεων. Κατά συνέπεια, τα κέρδη που θα μπορούσε να πραγματοποιήσει η συγχωνευθείσα εταιρία πωλώντας το προϊόν αυτό στη Rolls-Royce και στην P & W είναι κατ' ανάγκην ελάχιστα σε σχέση με τα κέρδη που θα μπορούσε να πραγματοποιήσει αυξάνοντας το μερίδιο αγοράς της στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη εις βάρος των εταιριών αυτών.

- 300 Συναφώς, η Επιτροπή επισήμανε ειδικά στην προσβαλλόμενη απόφαση, στο πλαίσιο της αναλύσεώς της του ενδεχομένου να αποφασίσει η Hamilton Sundstrand να πωλήσει τους εκκινητήρες της στην ελεύθερη αγορά, ότι «τα αναμενόμενα κέρδη στην αγορά του προηγούμενου σταδίου παραγωγής, που προέρχονται από την πώληση εκκινητήρων για κινητήρες στη [Rolls Royce] δεν μπορούν να υπερκεράσουν τη ζημία που ενδέχεται να υποστεί η P & W στην αγορά του επομένου σταδίου για κινητήρες» (αιτιολογική σκέψη 338 της προσβαλλομένης αποφάσεως· βλ. και αιτιολογική σκέψη 421). Η εμπορική αυτή λογική επιβεβαιώνει *mutatis mutandis* την άποψή της ότι η συγχωνευθείσα εταιρία έχει κίνητρο να περιορίσει ή να διαταράξει τον κανονικό ρυθμό προμήθειας εκκινητήρων για κινητήρες μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών στους ανταγωνιστές της.
- 301 Όσον αφορά το ενδεχόμενο να αποτρέψουν οι νομικές υποχρεώσεις συμβατικής φύσεως τη συμπεριφορά που προέβλεψε η Επιτροπή, επιβάλλεται να επισημανθεί καταρχάς ότι, για τους λόγους που εκτέθηκαν στις σκέψεις 290 έως 292 ανωτέρω, ειδικότερα την έλλειψη αμφισβήτησεως ενώπιον του Πρωτοδικείου που επισημάνθηκε στην τελευταία από τις σκέψεις αυτές, δεν αποδεικνύεται στην παρούσα διαδικασία ότι οι συμβατικές διατάξεις που σκοπούν στην απαγόρευση των ενδεχομένων αρνήσεων πώλησεως μπορούν να εμποδίσουν την επιβλαβή για τους ανταγωνιστές συμπεριφορά της συγχωνευθείσας εταιρίας την οποία προέβλεψε η Επιτροπή.
- 302 Πάντως, η προσφεύγουσα προβάλλει και επιχείρημα που στηρίζεται στις σκέψεις που δέχθηκε το Πρωτοδικείο στην απόφασή του Tetra Laval κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω, η οποία εκδόθηκε μετά την κατάθεση του δικογράφου της προσφυγής στην υπό κρίση υπόθεση, κατά το οποίο η Επιτροπή όφειλε να λάβει υπόψη τις υποχρεώσεις που υπέχει η οντότητα που προκύπτει από τη συγκέντρωση δυνάμει του άρθρου 82 ΕΚ (σκέψεις 156 έως 160 της αποφάσεως). Κατά την προσφεύγουσα, ακόμη και αν υποτεθεί ότι η ανάλυση της εμπορικής καταστάσεως και της καταστάσεως του ανταγωνισμού στις αγορές αυτές είναι ακριβής, η συμπεριφορά που προέβλεψε η Επιτροπή, η οποία συνίσταται στην εκ μέρους της συγχωνευθείσας εταιρίας οικειοθελή πρόκληση διαταραχών στις δραστηριότητες κατασκευής κινητήρων των ανταγωνιστών της, θα συνιστούσε προδήλως καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσεως που ήδη υπήρχε και την οποία διαπίστωσε η Επιτροπή στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη. Καθόσον η Επιτροπή δεν εξέτασε το αποτρεπτικό αποτέλεσμα που μπορεί να προκύπτει εν προκειμένω από ενδεχόμενη εφαρμογή του άρθρου 82 ΕΚ, η ανάλυσή της ως προς το κίνητρο της συγχωνευθείσας εταιρίας να συμπεριφερθεί κατά τον προβλεφθέντα τρόπο είναι εσφαλμένη.

- 303 Επιβάλλεται να υπομνησθεί, συναφώς, ότι το Δικαστήριο έκρινε, κατόπιν αναιρέσεως, με την απόφασή του Επιτροπή κατά Tetra Laval, σκέψη 60 ανωτέρω (σκέψεις 74 έως 78), ότι ορθώς το Πρωτοδικείο έκρινε με την απόφασή του Tetra Laval κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω, ότι η πιθανότητα τηρήσεως ορισμένων μορφών συμπεριφοράς στο μέλλον έπρεπε να εξεταστεί πλήρως, δηλαδή λαμβανομένων υπόψη τόσο των κινήτρων να επιδειχθούν τέτοιες μορφές συμπεριφοράς όσο και των παραγόντων που μπορούν να μειώσουν ή και να εξαλείψουν τα κίνητρα αυτά, περιλαμβανομένου του τυχόν παρανόμου χαρακτήρα των πιο πάνω μορφών συμπεριφοράς. Πάντως, το Δικαστήριο έκρινε επίσης, μεταξύ άλλων, ότι θα ήταν αντίθετο προς τον προληπτικό σκοπό του κανονισμού 4064/89 να απαιτηθεί να εξετάζει η Επιτροπή, για κάθε σχέδιο συγκεντρώσεως, σε ποιο μέτρο τα κίνητρα τηρήσεως αντίθετων προς ανταγωνισμό μορφών συμπεριφοράς θα μειωνονταν ή και θα εξαλείφονταν λόγω της ελλείψεως νομιμότητας των σχετικών μορφών συμπεριφοράς, της πιθανότητας να εντοπιστούν οι περιπτώσεις αυτές και των δώξεων που θα μπορούσαν να ασκηθούν από τις αρμόδιες αρχές (βλ. σκέψεις 72 επ. ανωτέρω).
- 304 Επομένως, η Επιτροπή πρέπει, καταρχήν, να λάβει υπόψη τον πιθανώς παράνομο χαρακτήρα συμπεριφοράς, και, ως εκ τούτου, το ενδεχόμενο να τύχει κυρώσεων, ως παράγοντα ικανό να μειώσει ή και να εξαλείψει τα κίνητρα της επιχειρήσεως να επιδείξει συγκεκριμένη συμπεριφορά (σκέψη 74 ανωτέρω). Αντιθέτως, δεν είναι υποχρεωμένη να αποδείξει ότι η προβλεφθείσα για το μέλλον συμπεριφορά θα συνιστά πράγματι παράβαση του άρθρου 82 ΕΚ ούτε ότι, ενδεχομένως, η παράβαση αυτή θα μπορεί να εντοπιστεί και να υποβληθεί σε κυρώσεις, περιοριζόμενη συναφώς σε συνοπτική ανάλυση που στηρίζεται στα στοιχεία τα οποία διαθέτει.
- 305 Εν προκειμένω, η Επιτροπή προέβλεψε μελλοντικές συμπεριφορές στην αγορά των εκκινητήρων με σκοπό και, εάν αποδεικνύονταν αποτελεσματικές, με αποτέλεσμα την ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσεως στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη ειδικά μέσω της αποδυναμώσεως των ανταγωνιστών της συγχωνευθείσας εταιρίας στην αγορά αυτή. Πράγματι, οι εν λόγω μορφές συμπεριφορών, δηλαδή η διακοπή των προμηθειών εκκινητήρων στους ανταγωνιστές ή ακόμη η άρνηση πωλήσεως του συστατικού αυτού και οι αυξήσεις των τιμών, θα παρήγαγαν αποτελέσματα στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη μόνο στο μέτρο που θα έβλαπταν σημαντικά τη δραστηριότητα κατασκευής των κινητήρων των ανταγωνιστών της συγχωνευθείσας εταιρίας.

306 Πρέπει να υπομνησθεί συναφώς ότι, μολονότι η δεσπόζουσα θέση δεν μπορεί να στερήσει μια επιχείρηση του δικαιώματος να προστατεύει τα εμπορικά συμφέροντά της, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι οι συμπεριφορές αυτές έχουν καταχρηστικό χαρακτήρα, εφόσον σκοπούν ειδικά στην ενίσχυση της εν λόγω δεσπόζουσας θέσεως και στην καταχρηστική εκμετάλλευσή της (απόφαση United Brands κατά Επιτροπής, σκέψη 117 ανωτέρω, σκέψη 189· απόφαση του Πρωτοδικείου της 1ης Απριλίου 1993, T-65/89, BPB Industries και British Gypsum κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. II-389, σκέψεις 117 επ.· βλ. και απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Οκτωβρίου 1996, T-24/93 έως T-26/93 και T-28/93, Compagnie maritime belge transports κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-1201, σκέψη 149). Επομένως, η εκ μέρους επιχειρήσεως με δεσπόζουσα θέση άρνηση πωλήσεως ουσιώδους στατικού στους ανταγωνιστές της συνιστά αφεαυτής κατάχρηση της εν λόγω δεσπόζουσας θέσεως (βλ., υπό την έννοια αυτή, την απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Μαρτίου 1974, 6/73 και 7/73, Istituto Chemioterapico Italiano και Commercial Solvents κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1974, σ. 113, σκέψη 25).

307 Ως προς το ενδεχόμενο αυξήσεως εκ μέρους της συγχωνευθείσας εταιρίας της τιμής των εκκινητήρων της, τονίζεται ότι, για να έχει ουσιαστική επίπτωση στην ανταγωνιστικότητα της Rolls-Royce στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, η αύξηση αυτή θα πρέπει να είναι τόσο σημαντική ώστε να συνιστά σαφώς καταχρηστική συμπεριφορά. Πράγματι, ενδεχόμενη αύξηση κατά 50 % της τιμής των εκκινητήρων, η οποία δεν έχει προφανή εμπορική δικαιολογία, εκπροσωπεί απλώς μια αύξηση του 0,1 % της τιμής κινητήρα και, επομένως, δεν έχει πρακτικώς καμία συνέπεια στην αγορά των κινητήρων. Επιπλέον, ακόμη και αν υποθεθεί ότι μια αύξηση της τιμής των εκκινητήρων εφαρμόζεται κατά τρόπο που δεν εισάγει δυσμενείς διακρίσεις, θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά ορισμένους πελάτες της συγχωνευθείσας εταιρίας και, επομένως, να έχει επιζήμιες εμπορικές συνέπειες γι' αυτήν. Θα μπορούσε, ειδικότερα, να επηρεάσει τις σχέσεις της με τις αεροπορικές εταιρίες που είναι οι πελάτες εκκινητήρων τόσο έμμεσα ως αγοραστές αεροσκαφών όσο και άμεσα στις αγορές των εξαρτημάτων και ανταλλακτικών, και οι οποίες μπορούν άλλωστε να είναι πελάτες της συγχωνευθείσας εταιρίας για κινητήρες καθώς και για αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα. Αντιθέτως, στην περίπτωση εφαρμογής της αυξήσεως αυτής κατά τρόπο που εισάγει δυσμενείς διακρίσεις έναντι των ανταγωνιστών της, ο σκοπός του αποκλεισμού από την αγορά που επιδιώκεται με την αύξηση αυτή και, κατά συνέπεια, ο καταχρηστικός χαρακτήρας της θα ήσαν προφανείς.

- 308 Ομοίως, οι ενδεχόμενες διαταραχές του κανονικού ρυθμού των προμηθειών που θα δημιουργούσε η συγχωνευθείσα εταιρία κατόπιν της συγκεντρώσεως θα επηρέαζαν αρνητικά τους πελάτες της στην περίπτωση κατά την οποία θα είχαν γενικό χαρακτήρα και θα συνιστούσαν προφανώς κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως εάν προκαλούνταν κατά τρόπο εισάγοντα δυσμενείς διακρίσεις, ιδίως έναντι της Rolls-Royce.
- 309 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι οι μορφές συμπεριφοράς που προέβλεψε η Επιτροπή εν προκειμένω μπορούν να συνιστούν κατάχρηση δεσπόζουσας θέσεως. Στην υπό κρίση υπόθεση, όσο πιο πειστική είναι η άποψη της Επιτροπής ως προς την αποτελεσματικότητα των επίμαχων συμπεριφορών και, συνεπώς, όσο σαφέστερη είναι η ύπαρξη εμπορικού κινήτρου να τεθούν σε εφαρμογή τόσο περισσότερες πιθανότητες υπάρχουν να χαρακτηρισθούν οι εν λόγω μορφές συμπεριφοράς αντίθετες προς τον ανταγωνισμό. Πράγματι, οι πλέον ακραίες ακριβώς μορφές συμπεριφοράς που προέβλεψε η Επιτροπή θα ήσαν ταυτόχρονα οι πιο αποτελεσματικές σε σχέση με τον σκοπό προκλήσεως ζημίας στις δραστηριότητες των ανταγωνιστών και οι πλέον ικανές να αποτελέσουν σαφείς και πρόδηλες καταχρηστικές εκμεταλλεύσεις —και, επομένως, να τύχουν κυρώσεων— της δεσπόζουσας θέσεως της συγχωνευθείσας εταιρίας.
- 310 Συναφώς, το γεγονός ότι η καταχρηστική εκμετάλλευση πραγματοποιείται σε συγκεκριμένη αγορά (την αγορά των εκκινήτρων εν προκειμένω) δεν σημαίνει ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η σχετική αγορά για την εκτίμηση της υπάρξεως δεσπόζουσας θέσεως ήταν η συναφής αγορά, του επομένου σταδίου παραγωγής (αυτού των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη εν προκειμένω), εφόσον η συμπεριφορά που προέβλεψε η Επιτροπή στην πρώτη αγορά σκοπεί ειδικά στη διατήρηση ή την ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσεως της επιχειρήσεως στη δεύτερη αγορά (βλ., υπό την έννοια αυτή, την απόφαση ΑΚΟ κατά Επιτροπής, σκέψη 115 ανωτέρω, σκέψεις 40 έως 45, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 2003, T-219/99, British Airways κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-5917, σκέψεις 270 έως 300).
- 311 Επομένως, λαμβανομένου υπόψη ότι η προσφεύγουσα κατείχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη πριν από τη συγκέντρωση (βλ. σκέψη 280 ανωτέρω), η Επιτροπή είχε, κατ' ανάγκη, στη διάθεσή της όλα τα αναγκαία στοιχεία αναλύσεως για να εκτιμήσει εν προκειμένω, χωρίς να χρειάζεται να προβεί σε διεξοδική έρευνα συναφώς, σε ποιο μέτρο οι συμπεριφορές

που η ίδια προέβλεψε στην αγορά των εκκινητήρων θα μπορούσαν να αποτελέσουν παραβάσεις του άρθρου 82 ΕΚ και να διωχθούν ως παραβάσεις. Επομένως, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον παρέλειψε να λάβει υπόψη το αποτρεπτικό αποτέλεσμα που το γεγονός αυτό θα μπορούσε να έχει όσον αφορά τη συγχωνευθείσα εταιρία.

- 312 Επιπλέον, είναι σαφές ότι ο συνυπολογισμός του αποτρεπτικού αυτού αποτελέσματος θα μπορούσε πράγματι να έχει επιπτώσεις στην εκ μέρους της Επιτροπής εκτίμηση της πιθανότητας τηρήσεως των εν λόγω συμπεριφορών. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν απόκειται στο Πρωτοδικείο να υποκαταστήσει τη δική του κρίση στην κρίση της Επιτροπής επιδιώκοντας να αποδείξει αυτό που η ίδια θα είχε πράξει εάν είχε λάβει υπόψη το εν λόγω αποτρεπτικό αποτέλεσμα του άρθρου 82 ΕΚ. Επομένως, η ανάλυση αυτού του σκέλους της υποθέσεως στην οποία προέβη η Επιτροπή, εφόσον δεν περιέλαβε συνεκτίμηση του κρίσιμου Εντούτοις στοιχείου που συνίσταται στο αποτρεπτικό αποτέλεσμα του άρθρου 82 ΕΚ, πάσχει κατ' ανάγκη, εκ του γεγονότος αυτού, πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως.

3. Συμπέρασμα

- 313 Επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι ο πυλώνας της προσβαλλομένης αποφάσεως σχετικά με την ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσεως που ήδη κατείχε η προσφεύγουσα στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, η οποία προκύπτει από την κάθετη ολοκλήρωση που υφίσταται μεταξύ της δραστηριότητας της προσφεύγουσας που συνίσταται στην κατασκευή των κινητήρων αυτών και της δραστηριότητας της Honeywell που συνίσταται στην κατασκευή εκκινητήρων για τους κινητήρες αυτούς, δεν αποδείχθηκε προσηκόντως από νομικής απόψεως.
- 314 Παρέλκει, επομένως, η εξέταση, στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, του κύρους της εκ μέρους της Επιτροπής απορρίψεως της δεσμεύσεως που πρότειναν τα κοινοποιούντα μέρη, σχετικά με τους εκκινητήρες.

Δ — Επί των συσπειρωτικών συνεπειών

1. Επί της οικονομικής ισχύος και της κάθετης ολοκλήρωσης

α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων

³¹⁵ Όσον αφορά τον πυλώνα της προσβαλλομένης απόφασης σχετικά με την οικονομική ισχύ και την κάθετη ολοκλήρωση που προκύπτει από τον συνδυασμό της GE Capital, χρηματοοικονομικής επιχείρησης της GE, της GECAS και της GE Capital Corporate Aviation Group (GECCAG), εταιρίες χρηματοδοτικής μισθώσεως αεροσκαφών της GE, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν αποδεικνύει τη δημιουργία ή την ενίσχυση δεσπόζουσας θέσεως λόγω των εταιριών αυτών, είτε στη μία ή στην άλλη από τις αγορές κινητήρων είτε στη μία ή στην άλλη από τις αγορές των αεροηλεκτρονικών ή μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων.

Επί της οικονομικής ισχύος

³¹⁶ Όσον αφορά την GE Capital, οι ισχυρισμοί της Επιτροπής σχετικά με τα αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα της ενώσεως της οικονομικής ισχύος της εταιρίας αυτής και της Honeywell στερούνται παντελώς νομικού, οικονομικού ή πραγματικού ερείσματος. Λαμβανομένου υπόψη του ασυνήθιστου χαρακτήρα της απόψεως αυτής από πλευράς οικονομικής ανάλυσης, στην Επιτροπή απόκειται να προβάλλει μια συνεπή νομική και οικονομική ανάλυση.

³¹⁷ Η Επιτροπή υπενθυμίζει τους αντικειμενικούς παράγοντες, που διατυπώθηκαν στην αιτιολογική σκέψη 107 της προσβαλλομένης απόφασης, οι οποίοι συμβάλλουν στη δημιουργία δεσπόζουσας θέσεως της GE. Πάντως, υποστηρίζει ότι δεν επέβαλε

κυρώσεις στη GE λόγω της σημαντικής χρηματιστηριακής αξίας της, αλλά ότι έλαβε υπόψη την οικονομική αυτή ισχύ στο ειδικό πλαίσιο της αεροδιαστημικής βιομηχανίας. Το ύψος και η διάρκεια των επενδύσεων στην εν λόγω βιομηχανία καθιστούν την οικονομική ισχύ της σημαντικό στοιχείο ανταγωνιστικότητας. Η ικανότητα χρηματοδοτήσεως της GE δεν μπορεί να συγκριθεί με αυτήν των ανταγωνιστών της.

- 318 Οι αντικειμενικοί αυτοί παράγοντες, οι οποίοι συμβάλλουν ήδη στην εξασφάλιση δεσπόζουσας θέσεως στη GE πριν από τη συγκέντρωση στο μέτρο που η ισχύς αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί προς στήριξη της εμπορικής και βιομηχανικής πολιτικής της στις αγορές των κινητήρων αεροσκαφών, βοήθησαν τη συγχωνευθείσα εταιρία να αποκτήσει δεσπόζουσα θέση στις αγορές των διαφόρων αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων.
- 319 Η Rockwell επισημαίνει, συναφώς, ότι η GE Capital διαδραματίζει ταυτοχρόνως τον ρόλο της εσωτερικής τράπεζας και του δανειοδότη για τους πελάτες της προσφεύγουσας. Η Rolls-Royce υπενθυμίζει ότι ανέφερε στην Επιτροπή πλείονες περιπτώσεις κατά τις οποίες η GE χρησιμοποίησε την οικονομική ισχύ της για να επιτύχει την αποκλειστικότητα στην προμήθεια κινητήρων.

Επί της κάθετης ολοκλήρωσεως

- 320 Όσον αφορά τη GECAS και τη GECCAG, η προσφεύγουσα αμφισβητεί το βάσιμο της θεωρίας της Επιτροπής ως προς τη «μεταβίβαση των μεριδίων αγοράς» (share-shifting), κατά την οποία οι δύο αυτές εταιρίες ευνοούν την αγορά προϊόντων της Honeywell εις βάρος των προϊόντων των ανταγωνιστών της. Ακόμη και αν υποθεθεί ότι η δραστηριότητα της GECAS είχε το αποτέλεσμα αυτό πριν από τη συγκέντρωση στις αγορές των κινητήρων, τίποτε δεν αποδεικνύει ότι τέτοιου είδους αποτελέσματα θα δημιουργούνταν υπέρ της Honeywell μετά από τη συγκέντρωση, η οποία επιπλέον αφορά τις διαφορετικές αγορές των αεροηλεκτρονικών και των μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων. Η προσφεύγουσα επισήμανε συναφώς, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι η Επιτροπή δεν ανέλυσε την κατάσταση σε κάθε αγορά χωριστά, περιορίζομενη αντιθέτως στη διατύπωση γενικών ισχυρισμών που δεν λαμβάνουν υπόψη τις διαφορές μεταξύ των αγορών αυτών.

- 321 Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι η GECAS είναι ο μεγαλύτερος αγοραστής μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών, με το 10% της αγοράς, και ότι συμβάλλει ήδη στην δεσπόζουσα θέση που κατέχει η προσφεύγουσα στις αγορές των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη.
- 322 Προκειμένου περί των αποτελεσμάτων που συνδέονται με την κάθετη ολοκλήρωση όσον αφορά τη Honeywell, η Επιτροπή παραπέμπει, ως προς το σημείο αυτό, στην προσβαλλόμενη απόφαση και ισχυρίζεται, όπως και η Rockwell, ότι είναι πιθανό ότι η GE θα επεκτείνει τις μεθόδους της στα προϊόντα της Honeywell. Υπενθυμίζει, ειδικότερα, ότι τα προϊόντα SFE (supplier-furnished equipment, εξοπλισμός που τοποθετείται από τον προμηθευτή) επιλέγονται αποκλειστικά από τον κατασκευαστή ατράκτων αεροσκαφών και εξασφαλίζουν μακροπροθέσμως πηγή εσόδων. Κατά την Επιτροπή και τη Rockwell, μετά από τη συγκέντρωση, η Honeywell θα επωφεληθεί άμεσα από την ικανότητα και το κίνητρο της GE Capital να εξασφαλίσει την αποκλειστικότητα των προϊόντων της μέσω της GECAS.
- 323 Η Επιτροπή δεν ισχυρίζεται ότι η GECAS θα αγοράζει μόνον αεροσκάφη «εξ ολοκλήρου Honeywell», αλλά ότι η GECAS θα χρησιμοποιείται ως μοχλός για να παρακινήσει κατασκευαστές ατράκτων αεροσκαφών και αεροπορικές εταιρίες να επιλέγουν τη Honeywell ή να της χορηγούν την αποκλειστικότητα. Συναφώς, η Επιτροπή υπογραμμίζει την άνιση σχέση μεταξύ της συγχωνευθείσας εταιρίας και των πελατών της, λόγω του σημαντικού ποσοστού του αεροσκάφους που θα προμηθεύει. Η Επιτροπή και η Rockwell ισχυρίζονται ότι οι ανταγωνιστές της Honeywell θα περιθωριοποιηθούν σταδιακά και θα υποχρεωθούν να αναδιπλωθούν σε εξειδικευμένες αγορές στις οποίες η Honeywell δεν είναι παρούσα.
- 324 Όσον αφορά τη GECCAG, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι, στο παρελθόν, η επιχείρηση αυτή δεν είχε συμφέρον να εφαρμόσει πολιτική κερδοσκοπικής αγοράς. Η κατάσταση αυτή άλλαξε ριζικά με την άφιξη της Honeywell, σημαντικού προμηθευτή εξοπλισμού και υπηρεσιών για τα επιχειρηματικά αεροσκάφη μετά από τη συγκέντρωση.

β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

Εισαγωγή

- 325 Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι, για τους λόγους που εκτέθηκαν ανωτέρω, στις σκέψεις 182 επ., η Επιτροπή ορθώς θεώρησε ότι οι δραστηριότητες της GECAS καθώς και ο εμπορικός μοχλός που έγκειται στην ισχύ της προσφεύγουσας, η οποία προκύπτει από τη χρηματοοικονομική θέση της GE Capital, συμβάλλουν στη διατήρηση της κυριαρχίας την οποία είχε ήδη η προσφεύγουσα στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη.
- 326 Αντιθέτως, όπως ορθώς επισημαίνει η προσφεύγουσα, από τις διαπιστώσεις αυτές δεν προκύπτει κατ' ανάγκην ότι, κατόπιν της συγκεντρώσεως, η συγχωνευθείσα εταιρία χρησιμοποίησε πρακτικές ανάλογες προς αυτές που διαπιστώθηκαν στο παρελθόν στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη προκειμένου να προωθήσει τα αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα της κατά τρόπον ώστε να δημιουργηθεί ή να ενισχυθεί δεσπόζουσα θέση στις αντίστοιχες αγορές των προϊόντων αυτών.
- 327 Σύμφωνα με τη νομολογία που προκύπτει από την απόφαση Tetra Laval κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω, η οποία επιβεβαιώθηκε συναφώς από το Δικαστήριο με την απόφασή του Επιτροπή κατά Tetra Laval, σκέψη 60 ανωτέρω, στην Επιτροπή απόκειται να αποδείξει όχι μόνον ότι η συγχωνευθείσα εταιρία έχει την ικανότητα να μεταφέρει τις πρακτικές της στις αγορές των αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων, αλλά, επιπλέον, βάσει γερών αποδείξεων, ότι είναι πιθανή η επίδειξη της συμπεριφοράς αυτής από τη συγχωνευθείσα εταιρία. Επιπλέον, η Επιτροπή έπρεπε να αποδείξει ότι οι πρακτικές αυτές θα είχαν δημιουργήσει, στο εγγύς σχετικά μέλλον, δεσπόζουσα θέση, τουλάχιστον σε ορισμένες από τις επίμαχες αγορές αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων (βλ., υπό την έννοια αυτή, την απόφαση Tetra Laval κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω, σκέψεις 146 έως 162, που επιβεβαιώθηκε συναφώς από το Δικαστήριο με την απόφασή του Επιτροπή κατά Tetra Laval, σκέψη 60 ανωτέρω, σκέψεις 37 έως 45, καθώς και σκέψεις 60 επ. ανωτέρω). Οι δύο αυτές πτυχές της αναλύσεως στην οποία έπρεπε να προβεί η Επιτροπή θα εξετασθούν διαδοχικά στη συνέχεια.

Επί του πιθανού χαρακτήρα της μελλοντικής συμπεριφοράς που προέβλεψε η Επιτροπή

328 Η άποψη της Επιτροπής ως προς τη λειτουργία των «κάθετων» συσπειρωτικών συνεπειών που απορρέουν από τη διαδικασία της «μεταφοράς των μεριδίων αγοράς» διαφέρει ανάλογα με το αν πρόκειται, αφενός, για αεροηλεκτρονικά ή μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα SFE-standard (supplier-furnished equipment, εξοπλισμός που τοποθετείται από τον προμηθευτή και προτείνεται κατ' αποκλειστικότητα) (αιτιολογικές σκέψεις 342 έως 348) ή, αφετέρου, για προϊόντα BFE (buyer-furnished equipment, εξοπλισμός που τοποθετείται από τον αγοραστή) ή SFE-option (δύο ή περισσότερα SFE προτείνονται εναλλακτικά) (αιτιολογικές σκέψεις 405 έως 411 της προσβαλλομένης απόφασης). Πράγματι, τα προϊόντα SFE-standard επιλέγονται οριστικά από τον κατασκευαστή ατράκτων αεροσκαφών κατά τον χρόνο του σχεδιασμού του αεροσκάφους, ενώ η τελική επιλογή του συστατικού μέρους BFE και, τουλάχιστον μεταξύ δύο προεπιλεγέντων προϊόντων, η επιλογή του συστατικού μέρους SFE-option πραγματοποιούνται από την αεροπορική εταιρία κατά τον χρόνο της παραγγελίας.

— Επί των προϊόντων SFE-standard

329 Όσον αφορά τα αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα SFE-standard, η Επιτροπή, αφού υπενθύμισε το συμπέρασμά της όσον αφορά την ικανότητα της προσφεύγουσας να εξασφαλίσει την αποκλειστικότητα των κινητήρων της σε ορισμένους τύπους αεροσκαφών (αιτιολογική σκέψη 343 της προσβαλλομένης απόφασης), επισημαίνει ότι, κατόπιν της συγκεντρώσεως, η Honeywell θα επωφεληθεί αμέσως από την ως άνω ικανότητα της προσφεύγουσας. Η Επιτροπή υποστηρίζει, συναφώς, ότι οι αεροπορικές εταιρίες επιδεικνύουν σχετική αδιαφορία στο θέμα της επιλογής των αεροηλεκτρονικών και των μη αεροηλεκτρονικών κατασκευαστικών μερών, οπότε «τα οφέλη μιας επιλογής εκτός GE θα καταστούν λιγότερο σημαντικά για τους κατασκευαστές ατράκτων απ' ό,τι τα οφέλη που θα είχαν υπό μορφή αγοράς πρόσθετων αεροσκαφών από τη GECAS» (αιτιολογική σκέψη 344 της προσβαλλομένης απόφασης).

330 Κατά την προσβαλλόμενη απόφαση, «η συγχωνευθείσα εταιρία θα είναι σε θέση να προωθήσει την επιλογή των προϊόντων SFE της Honeywell χρησιμοποιώντας την οικονομική ισχύ της και την κάθετη ολοκλήρωσή της ως μοχλό για την προώθηση

νέων τύπων (για παράδειγμα, μέσω της χρηματοδοτήσεως ή και μέσω παραγγελιών της GECAS), πράγμα το οποίο θα στερήσει από τους ανταγωνιστές της τη δυνατότητα να εγκαταστήσουν τα προϊόντα τους σε τέτοιους νέους τύπους» (αιτιολογική σκέψη 344) και, επιπλέον, «η Honeywell, μετά τη συγκέντρωση, θα είναι σε θέση να επωφεληθεί από την οικονομική επιφάνεια της GE και την ικανότητά της να χορηγεί διασταυρούμενες επιδοτήσεις στα διάφορα τμήματα των δραστηριοτήτων της» (αιτιολογική σκέψη 345). Η Επιτροπή προβλέπει, επομένως, ότι οι ανταγωνιστές της Honeywell θα αποδυναμωθούν σοβαρά από τη συγχώνευση (αιτιολογικές σκέψεις 347 και 348) και ότι «η στρατηγική χρήση, από τη GE, της πρόσβασης της GECAS στην αγορά και της οικονομικής ισχύος της GE Capital για να ευνοηθούν τα προϊόντα της Honeywell θα καταστήσει τη Honeywell κυρίαρχο προμηθευτή στις αγορές αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων SFE, όπου ήδη προπορεύεται» (αιτιολογική σκέψη 346).

331 Επομένως, η Επιτροπή εξέθεσε, στις προαναφερθείσες αιτιολογικές σκέψεις, ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα έχει την ικανότητα να επηρεάσει την επιλογή εκ μέρους των κατασκευαστών ατράκτων αεροσκαφών των κατασκευαστικών μέρων SFE και να τους παρακινήσει να επιλέξουν τα προϊόντα της Honeywell. Αντιθέτως, η περιγραφή της διαδικασίας με την οποία η εμπορική ισχύς των θυγατρικών της προσφεύγουσας θα δημιουργήσει, κατά την Επιτροπή, δεσπόζουσα θέση της συγχωνευθείσας εταιρίας δεν καθιστά γνωστούς τους λόγους για τους οποίους η «στρατηγική» συμπεριφορά εκ μέρους της συγχωνευθείσας εταιρίας η οποία θα προκαλούσε τις συνέπειες αυτές ήταν προβλέψιμη με επαρκή βαθμό πιθανολογήσεως.

332 Πάντως, στην Επιτροπή απόκειται να αποδείξει, βάσει γερών αποδείξεων, την ύπαρξη της πιθανότητας αυτής. Δεδομένου ότι έπρεπε να αποδειχθεί, πριν από την πράξη συγκεντρώσεως, ποια θα ήταν η συμπεριφορά της συγχωνευθείσας εταιρίας μετά τη συγκέντρωση σε αγορές όπου δεν υφίστατο καμία πιθανότητα επιδείξεως συμπεριφοράς του τύπου που προέβλεψε η Επιτροπή πριν από τη συγχώνευση, οι αποδείξεις αυτές δεν μπορούν, καταρχήν, να συνίστανται αποκλειστικά σε στοιχεία σχετικά με συμπεριφορές του παρελθόντος. Επομένως, η ανάλυση της Επιτροπής, που επιβεβαιώθηκε ανωτέρω όσον αφορά τον ρόλο που διαδραμάτισαν η GECAS και η GE Capital στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, δεν αρκεί για να ικανοποιήσει την απαίτηση αυτή, έστω και αν μπορεί να συμβάλει.

- 333 Εν πάση περιπτώσει, γερές αποδείξεις θα μπορούσαν, καταρχήν, να συνίστανται είτε σε έγγραφα που πιστοποιούν τη σαφή πρόθεση της διευθύνσεως της προσφεύγουσας και/ή της Honeywell να εκμεταλλευθούν από εμπορικής απόψεως, στις αγορές των αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων, την ισχύ της GECAS και της GE Capital κατά τον τρόπο που περιγράφηκε ανωτέρω στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη κατόπιν της συγκεντρώσεως, είτε μέσω οικονομικής αναλύσεως η οποία καταδεικνύει ότι η συμπεριφορά αυτή θα εξυπηρετούσε αντικειμενικά το εμπορικό συμφέρον της συγχωνευθείσας εταιρίας. Καθόσον η Επιτροπή δεν προέβαλε στοιχεία ικανά να αποδείξουν την ύπαρξη προθέσεως μεταφοράς των πρακτικών που ακολούθησε στην εν λόγω αγορά η GE και στις αγορές των αεροηλεκτρονικών και των μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων κατόπιν της συγκεντρώσεως, πρέπει να εξετασθεί αν αποδείχθηκε, στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι η μεταφορά αυτή θα εξυπηρετούσε το εμπορικό συμφέρον της συγχωνευθείσας εταιρίας.
- 334 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, συναφώς, ότι δεν εξυπηρετεί το εμπορικό συμφέρον της συγχωνευθείσας εταιρίας να ασκήσει πίεση στους κατασκευαστές ατράκτων αεροσκαφών ώστε αυτοί να επιλέξουν τα αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα SFE της πρώην Honeywell. Επισημαίνει ότι υπάρχει τεράστια διαφορά τιμής μεταξύ, αφενός, των κινητήρων που κατασκευάζει η προσφεύγουσα για περιφερειακά αεροσκάφη και για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη και, αφετέρου, κάθε αεροηλεκτρονικού και μη αεροηλεκτρονικού προϊόντος. Υποστηρίζει, επομένως, ότι η συγχωνευθείσα εταιρία δεν είχε εμπορικό συμφέρον στην προώθηση των αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων κατά τον τρόπο αυτόν.
- 335 Η οικονομική ανάλυση που υιοθέτησε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση δέχεται ότι υπάρχει ανταγωνισμός στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη. Ειδικότερα, η Επιτροπή επικαλέστηκε, στο πλαίσιο της περιγραφής του διαγωνισμού που αφορά την κατασκευή κινητήρων για το B777X της Boeing, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα μπόρεσε, με [...], να επηρεάσει την επιλογή κινητήρα εκ μέρους της Boeing (σκέψεις 205 επ. ανωτέρω).
- 336 Στο πλαίσιο αυτό, σημασία για να εκτιμηθεί η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως που ήδη κατείχε η προσφεύγουσα είχε το γεγονός ότι η προσφεύγουσα ήταν σε θέση να προβεί βραχυπροθέσμως σε κάποια εμπορική θυσία για να τοποθετήσει τον

κινητήρα της. Επιβάλλεται να τονισθεί ότι οι επίμαχες πρακτικές συνεπάγονται ή ενδέχεται να συνεπάγονται ορισμένο κόστος για την προσφεύγουσα, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμως, το οποίο αντιπροσωπεύει στην περίπτωση του B777X [...]. Το κόστος αυτό μπορεί να δικαιολογηθεί από τα μελλοντικά που επιφέρει η υπηρεσία εξαρτημάτων και ανταλλακτικών των κινητήρων.

337 Στο πλαίσιο αυτό, μπορεί να θεωρηθεί ότι η συγκέντρωση ενδέχεται να ασκήσει επιρροή στην κατάσταση της αγοράς αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων μόνο στο μέτρο που η συγχωνευθείσα εταιρία θα είχε πείσει τους κατασκευαστές ατράκτων αεροσκαφών να επιλέξουν προϊόντα της πρώην Honeywell σε περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν θα τα είχαν επιλέξει ελλείψει τέτοιας εμπορικής πίεσεως. Λαμβανομένου υπόψη του ότι, όπως προαναφέρθηκε, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα πέτυχε την αποκλειστική τοποθέτηση των κινητήρων της στο B777X συνεπαγόταν κάποιο εμπορικό «κόστος», δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να απαιτήσε ένας κατασκευαστής ατράκτων [...] στην περίπτωση κατά την οποία η συγχωνευθείσα εταιρία επέμενε επίσης στην επιλογή αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων SFE, περίπτωση την οποία εντούτοις δεν εξέτασε η Επιτροπή. Πάντως, τίποτα δεν εγγυάται ότι το κόστος αυτό θα είχε καλυφθεί από πρόσθετα μελλοντικά έσοδα. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή δεν μπορούσε να θεωρήσει ότι δεν θα υπήρχε πρόσθετο κόστος για τη συγχωνευθείσα εταιρία στην υποθετική αυτή περίπτωση.

338 Επομένως, η μεταφορά των επίμαχων πρακτικών στις αγορές των αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων SFE-standard θα συνιστούσε ορθολογική εμπορική συμπεριφορά κατόπιν της συγκεντρώσεως μόνον στο μέτρο που τα έσοδα που θα μπορούσαν να προκύψουν για τη συγχωνευθείσα εταιρία θα είχαν αντισταθμίσει το ενδεχόμενο αυτό κόστος. Επομένως, η Επιτροπή δεν μπορούσε να θεωρήσει ως λογική και αναπόφευκτη εξέλιξη την πρόγνωσή της ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα μετέφερε τις πρακτικές αυτές στις αγορές των αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων.

339 Επομένως, ελλείψει οικονομικών μελετών που καθιστούν δυνατή τη σύγκριση, τουλάχιστον βάσει ευλόγων εκτιμήσεων, αυτού του κόστους και αυτών των εσόδων, η Επιτροπή δεν απέδειξε, εν προκειμένω, ποιες θα ήσαν οι πιθανές εμπορικές συνέπειες της εν λόγω μεταφοράς σε άλλη αγορά των πρακτικών της προσφεύγουσας. Η προσβαλλόμενη απόφαση δεν απαντά ούτε στο ερώτημα αν

το γεγονός ότι η συγχωνευθείσα εταιρία εμμένει στην επιλογή των προϊόντων της SFE θα της είχε προκαλέσει πρόσθετο εμπορικό κόστος, ούτε, συνεπώς, στο ερώτημα αν τα έσοδα που προκύπτουν από την επιλογή των προϊόντων αυτών εκ μέρους των κατασκευαστών ατράκτων αεροσκαφών θα είχαν εξουδετερώσει το ενδεχόμενο αυτό κόστος. Ελλείψει των στοιχείων αυτών, είναι αδύνατον, υπό τις συνθήκες της υπό κρίση υποθέσεως, να καθοριστεί αν η συγχωνευθείσα εταιρία θα είχε επιλέξει να μεταφέρει τις επίμαχες πρακτικές στις αγορές των αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων SFE-standard στην περίπτωση κατά την οποία θα ελάμβανε χώρα η συγκέντρωση.

- 340 Επομένως, η Επιτροπή δεν κατέδειξε βάσει αδιάσειστων αποδείξεων και με επαρκή βαθμό πιθανολόγησης ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα είχε χρησιμοποιήσει την εμπορική ισχύ της GECAS καθώς και την οικονομική ισχύ του ομίλου που προκύπτει από τη θέση της GE Capital για να προωθήσει τα αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα SFE της πρώην Honeywell στο μέλλον.

— Επί των προϊόντων BFE και SFE-option

- 341 Όσον αφορά τα αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα BFE και SFE-option, η Επιτροπή θεωρεί ότι «ο συνδυασμός της Honeywell με την οικονομική ισχύ και την κάθετη ολοκλήρωση της GE σε χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, αγορά και χρηματοδοτική μίσθωση αεροσκαφών, καθώς και σε υπηρεσίες εξαρτημάτων και ανταλλακτικών, θα συμβάλει στον αποκλεισμό που ήδη περιγράφηκε για αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα SFE» (αιτιολογική σκέψη 405 της προσβαλλομένης απόφασης). Επισημαίνει ότι «η GE θα έχει το κίνητρο να επιταχύνει την παρούσα τάση των κατασκευαστών ατράκτων να αλλάξουν τα προϊόντα BFE με προϊόντα SFE, εφόσον αργότερα θα μπορούσε να στοχεύσει αυτά τα προϊόντα και να επιτύχει αποκλειστικές θέσεις αναπτύσσοντας τις επιχειρηματικές πρακτικές που περιγράφονται στις προηγούμενες παραγράφους» (αιτιολογική σκέψη 408 της προσβαλλομένης απόφασης).

- 342 Η Επιτροπή υποστηρίζει επίσης ότι «το φάσμα προϊόντων BFE της Honeywell θα επωφεληθεί από την ικανότητα της GE Capital να εξασφαλίσει αποκλειστικές θέσεις για τα προϊόντα της σε αεροπορικές εταιρίες (βλ. το παράδειγμα της Continental

Airlines) και την καθοριστικής σημασίας ικανότητα της GECAS να ενισχύει τη διάθεση των προϊόντων της GE μέσω της επέκτασης της “αποκλειστικά GE” πολιτικής της και στα προϊόντα της Honeywell» (αιτιολογική σκέψη 406 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Επιπλέον, «τα προϊόντα BFE της Honeywell θα επωφεληθούν επίσης από το φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών της GE για να στοχεύουν κατασκευαστικά μέρη ανταγωνιστών σε περιπτώσεις αντικαταστάσεων, αναβαθμίσεων και μετατροπών μέσω της ικανότητας της GECAS να ευνοεί προϊόντα GE στις αεροπορικές εταιρίες» (αιτιολογική σκέψη 407 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

343 Η Επιτροπή καταλήγει βάσει της συλλογιστικής αυτής ότι «η στρατηγική χρήση της GECAS και της οικονομικής ισχύος της GE Capital, από τη GE, θα καταστήσει λοιπόν τη Honeywell δεσπόζοντα προμηθευτή αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων BFE, αγορά στην οποία ήδη κατέχει ηγετικές θέσεις» και προβλέπει σταδιακή αναθεώρηση εκ μέρους των ανταγωνιστών της συμμετοχής τους στις αγορές αυτές (αιτιολογική σκέψη 409 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

344 Όσον αφορά τα στοιχεία της συλλογιστικής που επαναλαμβάνονται στη σκέψη 341 ανωτέρω και καταδεικνύουν ότι έχει σημασία για τις αγορές αεροηλεκτρονικών προϊόντων BFE η λογική που εκτέθηκε στο πλαίσιο της ανάλυσης της καταστάσεως στις αγορές των αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων SFE, πρέπει να υπομνησθεί ότι η ανάλυση αυτή θεωρήθηκε ανεπαρκής ανωτέρω. Εν πάση περιπτώσει, δεδομένου ότι οι πελάτες για τα προϊόντα BFE και SFE-option είναι οι αεροπορικές εταιρίες, ενώ οι πελάτες για τα προϊόντα SFE-standard είναι οι κατασκευαστές ατράκτων, δεν μπορεί να εφαρμοστεί η ίδια εμπορική λογική και στις δύο περιπτώσεις. Ως προς το ενδεχόμενο να προωθήσει η συγχωνευθείσα εταιρία τη διεύρυνση της κατηγορίας προϊόντων SFE, η απόρριψη της απόψεως της Επιτροπής σχετικά με τα προϊόντα αυτά στερεί παντελώς σημασίας την υποθετική αυτή περίπτωση, ακόμη και αν θεωρηθεί ακριβής.

345 Ως προς τους λόγους που εκτέθηκαν στη σκέψη 342 ανωτέρω και αφορούν ειδικά τις αγορές προϊόντων BFE και SFE-option, η Επιτροπή μπορούσε να προβλέψει ότι η GECAS θα είχε η ίδια έντονη προτίμηση για τα προϊόντα της πρώην Honeywell κατόπιν της συγκεντρώσεως, δεδομένου ότι οι δύο αυτές εταιρίες θα ανήκαν εφεξής

στον ίδιο όμιλο. Η προσφεύγουσα επισημαίνει, ορθώς, ότι η προτίμηση αυτή δεν θα μπορούσε να είναι απόλυτη στο μέτρο που η Honeywell δεν κατασκευάζει το σύνολο των αναγκαίων για ένα αεροσκάφος αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων BFE και SFE-option, οπότε κανένα αεροσκάφος δεν θα μπορούσε να είναι «εξοπλισμένο μόνο με προϊόντα Honeywell». Η επιχειρηματολογία αυτή δεν αναιρεί, πάντως, την άποψη της Επιτροπής διότι η προτιμησιακή πολιτική της GECAS δεν χρειάζεται κατ' ανάγκην να είναι απόλυτη, υπό την έννοια που αναφέρει η προσφεύγουσα, για να είναι αποτελεσματική, καθόσον η GECAS επιλέγει συστηματικά τα προϊόντα της πρώην Honeywell εφόσον έχει τη δυνατότητα.

346 Αντιθέτως, η Επιτροπή επισημαίνει, στην αιτιολογική σκέψη 396 της προσβαλλομένης απόφασης, ότι τα μέρη της συγκεντρώσεως υποστήριξαν, στο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, ότι η προτεινόμενη συγκέντρωση δεν θα προκαλέσει καμία αισθητή αλλαγή στην αγοραστική συμπεριφορά της GECAS διότι [...] λόγω συμφωνίας [...]. Η Επιτροπή διαφωνεί με την εν λόγω επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας, στην αιτιολογική σκέψη 397 της προσβαλλομένης απόφασης, διότι μια συγκέντρωση «ενσωματώνει» την επίμαχη συμφωνία και, αντίθετα προς τη συμφωνία αυτή, η συγκέντρωση προκαλεί διαρθρωτική αλλαγή στην αγορά. Επιπλέον, διαπιστώνει ότι η συμφωνία [...]. Επισημαίνει επίσης ότι [...] (αιτιολογική σκέψη 396).

347 Τονίζεται ότι, μολονότι τα στοιχεία που επισήμανε η Επιτροπή συνιστούν μερική απάντηση στα επιχειρήματα που προέβαλαν συναφώς τα μέρη της συγκεντρώσεως, η ύπαρξη της επίμαχης συμβάσεως αποδυναμώνει εντούτοις ουσιαστικά την άποψη της Επιτροπής όσον αφορά τα προϊόντα BFE. Καίτοι είναι σαφές ότι θα είχαν πραγματοποιηθεί λίγες πρόσθετες πωλήσεις προϊόντων BFE και SFE-option δυνάμενες να αποδοθούν στην προτιμησιακή πολιτική της GECAS κατόπιν της συγκεντρώσεως, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι, όποια και αν είναι η νομική ή εμπορική αιτία που εξηγεί το φαινόμενο αυτό, η συγκέντρωση θα είχε αμελητέα επίπτωση στις επίμαχες αγορές.

348 Ελλείψει [...], θα μπορούσε να υποτεθεί εν προκειμένω, όπως επισημαίνει η Rockwell στο υπόμνημα παρεμβάσεώς της, ότι, λόγω του ότι η GECAS μετέφερε, όπως ήταν φυσικό, τις προτιμήσεις της στα προϊόντα που κατασκευάζονται στον

όμιλο της προσφεύγουσας, η αγορά της Honeywell από την προσφεύγουσα θα οδηγούσε αυτόματα σε αύξηση του μεριδίου της Honeywell κατά 5 % περίπου για ένα προϊόν BFE, ενώ το μερίδιο αγοράς της για το προϊόν αυτό ήταν ήδη 50 %, εφόσον το μερίδιο της GECAS στις αγορές αεροσκαφών είναι 10 % περίπου.

349 Πάντως, η ύπαρξη της συμβάσεως [...].

350 Πάντως, η Επιτροπή δεν εκτίμησε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, σε ποιο βαθμό [...]. Το κενό αυτό θίγει την αξιοπιστία του συλλογισμού της όσον αφορά τα προϊόντα αυτά, περιλαμβανομένης και της δυνατότητας για τη GECAS να «τροφοδοτεί» με προϊόντα BFE και SFE-option της πρώην Honeywell τις μικρές αεροπορικές εταιρίες.

351 Επιπλέον, η Επιτροπή αναγνωρίζει, στην αιτιολογική σκέψη 410 της προσβαλλομένης αποφάσεως, την ύπαρξη προτιμήσεων εκ μέρους πελατών και των αποτελεσμάτων των κοινών στοιχείων όσον αφορά τα προϊόντα BFE. Θεωρεί ότι το γεγονός αυτό δεν είναι σημαντικό εν προκειμένω διότι «λόγω των περιορισμένων περιθωρίων κέρδους τους, οι αεροπορικές εταιρίες δεν είναι σε θέση να απορρίψουν εμπορικές προσφορές που αντιπροσωπεύουν βραχυπρόθεσμες μειώσεις δαπανών» και διότι, για τις εταιρίες αυτές, «η βραχυπρόθεσμη μείωση του κόστους αντισταθμίζει την πιθανότητα πιο μακροπρόθεσμης μείωσης του ανταγωνισμού». Η Επιτροπή δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο προς στήριξη του ισχυρισμού της σχετικά με την οικονομική αδυναμία των αεροπορικών εταιριών. Επιπλέον, δεν προτείνει ούτε συγκεκριμένα στοιχεία ικανά να στηρίξουν την εκτίμησή της, ότι οι προτιμήσεις και οι μειώσεις του κόστους που προκύπτουν από την τυποποίηση των κατασκευαστικών μερών BFE στον στόλο αεροπορικής εταιρίας θα είναι λιγότερο σημαντικοί παράγοντες για τον καθορισμό των επιλογών της ως προς τα προϊόντα BFE από τις «βραχυπρόθεσμες μειώσεις δαπανών» που αντιπροσωπεύουν οι όροι αγοράς ή χρηματοδοτικής μισθώσεως που θα προταθούν, κατά την άποψή της, από τη GECAS. Ελλείψει οικονομικής εκτιμήσεως ή, τουλάχιστον, εκτιμήσεως του πλεονεκτήματος που αντιπροσωπεύουν οι όροι αυτοί, είναι αδύνατον να εκτιμηθεί ο εύλογος χαρακτήρας της απόψεώς της συναφώς.

352 Επομένως, όπως για τα προϊόντα SFE-standard, η άποψη της Επιτροπής στηρίζεται στην ιδέα ότι η GECAS θα προτείνει ευνοϊκούς όρους στις αεροπορικές εταιρίες για να τις παρακινήσει να δεχθούν αεροσκάφη εξοπλισμένα με προϊόντα BFE της συγχωνευθείσας εταιρίας τα οποία δεν θα είχαν επιλέξει εάν μπορούσαν να προβούν σε ανεξάρτητη επιλογή. Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η δημιουργία του κινήτρου αυτού μπορεί να αντιπροσωπεύει ορισμένο «κόστος» για τη συγχωνευθείσα εταιρία στο μέτρο που μια αεροπορική εταιρία δεν θα δεχθεί, καταρχήν, εξοπλισμό ή, ενδεχομένως, αεροσκάφος που έχει ήδη αγορασθεί από τη GECAS και φέρει ήδη εξοπλισμό παρά μόνον εάν η συνολική προσφορά που παρουσιάζει η συγχωνευθείσα εταιρία είναι αρκούντως ενδιαφέρουσα ώστε η επιλογή αυτή να εξυπηρετεί το εμπορικό της συμφέρον.

353 Πράγματι, εφόσον η Επιτροπή αναγνώρισε ότι υπάρχουν προτιμήσεις των αεροπορικών εταιριών για ορισμένα προϊόντα, η συγχωνευθείσα εταιρία πρέπει, στην περίπτωση αυτή, να υπερβεί το εμπόδιο που αντιπροσωπεύει η προτίμηση αεροπορικής εταιρίας για τα προϊόντα άλλου κατασκευαστή αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων. Ενδέχεται το κόστος αυτό να είναι αμελητέο σε σχέση με τα έσοδα που αντλεί η συγχωνευθείσα εταιρία από την πώληση των επίμαχων κατασκευαστικών μερών BFE, οπότε η πρακτική αυτή θα αποτελούσε ορθολογική εμπορική συμπεριφορά για τη συγχωνευθείσα εταιρία, αλλά η Επιτροπή όφειλε να εξετάσει το ζήτημα αυτό, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών της υπό κρίση υποθέσεως.

Επί της δημιουργίας δεσποζουσών θέσεων στις αγορές των αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων στο μέλλον

354 Ακόμη και αν υποτεθεί ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς από νομικής απόψεως, σε αντιδιαστολή προς αυτό που προκύπτει από την ανωτέρω ανάλυση, ότι η συγχωνευθείσα εταιρία χρησιμοποίησε την ισχύ των θυγατρικών της στις αγορές των αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων, έπρεπε ακόμη να αποδείξει ότι το φαινόμενο αυτό θα δημιουργούσε δεσπόζουσα θέση στις επίμαχες αγορές. Πράγματι, η άποψη που προέβαλε η Επιτροπή στην προσβαλλομένη απόφαση συνίσταται στον ισχυρισμό ότι η Honeywell είχε την πρωτοπορία στις αγορές αυτές χωρίς ωστόσο να κατέχει δεσπόζουσα θέση πριν από τη συγχώνευση, αλλά ότι η συγκέντρωση ενίσχυσε την ισχύ της κατά τρόπον ώστε να αποκτήσει

δεσπόζουσα θέση κατόπιν της συγχωνεύσεως (αιτιολογικές σκέψεις 241 έως 243 και 341 της προσβαλλομένης απόφασεως). Επιβάλλεται να τονισθεί, συναφώς, ότι η Επιτροπή θεώρησε, στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι υφίστατο χωριστή αγορά για κάθε αεροηλεκτρονικό και μη αεροηλεκτρονικό προϊόν (αιτιολογική σκέψη 242 και υποσημείωση 89) και ότι διέκρινε ακόμη, για έκαστο των αεροηλεκτρονικών προϊόντων, μεταξύ της αγοράς των προϊόντων που προορίζονται για τα μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, αφενός, και της αγοράς των προϊόντων που προορίζονται για τα περιφερειακά και επιχειρηματικά αεροσκάφη, αφετέρου (αιτιολογική σκέψη 231).

355 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η ανάλυση της Επιτροπής σχετικά με την ισχύ των θυγατρικών της συγχωνευθείσας εταιρίας ουδόλως λαμβάνει υπόψη τις διαφορές μεταξύ των δραστηριοτήτων της προσφεύγουσας και των θυγατρικών της σε σχέση με εκάστη των κατηγοριών αεροσκαφών. Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, πριν από τη συγκέντρωση, η GE κατείχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη και για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη, ενώ είχε κάποια παρουσία και στην αγορά των κινητήρων για επιχειρηματικά αεροσκάφη, και ότι η GECAS αγόραζε μεγάλα εμπορικά και περιφερειακά αεροσκάφη σε κερδοσκοπική βάση, αλλά η προσβαλλόμενη απόφαση δεν περιέχει κανένα πληροφοριακό στοιχείο σχετικά με τις ενδεχόμενες δραστηριότητές τους στην αγορά των μικρών περιφερειακών αεροσκαφών. Μια άλλη θυγατρική της προσφεύγουσας, η GECCAG, η οποία δεν αγόραζε αεροσκάφη σε κερδοσκοπική βάση, ασκούσε δραστηριότητες ως αγοραστής στην αγορά των επιχειρηματικών αεροσκαφών.

356 Επομένως, για παράδειγμα, η επιρροή που άσκησε η GECAS στις αγορές των αεροηλεκτρονικών προϊόντων που προορίζονται για τα περιφερειακά και τα επιχειρηματικά αεροσκάφη μειώθηκε σημαντικά λόγω του ότι αγόραζε, καταρχήν, αεροσκάφη μόνο σε έναν από τους τρεις επίμαχους τομείς, αυτόν των μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών. Εφόσον δεν έλαβε υπόψη τις ποικίλες αυτές παραμέτρους σχετικά με τις διαφορές μεταξύ των σχετικών αγορών, και τους παράγοντες οι οποίοι θα επηρεάσουν ενδεχομένως τις παραμέτρους αυτές μετά τη συγκέντρωση, η Επιτροπή δεν απέδειξε επαρκώς από νομικής απόψεως τη δημιουργία δεσποζουσών θέσεων στις αγορές αυτές.

357 Επιπλέον, πρέπει να τονισθεί ότι, αφού διέκρινε, στην αιτιολογική σκέψη 239 της προσβαλλομένης απόφασεως, μεταξύ των προϊόντων SFE-standard, που επιλέγο-

νται οριστικά από τον κατασκευαστή ατράκτων αεροσκαφών, και των προϊόντων SFE-option, για τα οποία ο κατασκευαστής λαμβάνει πιστοποίηση και η τελική επιλογή μεταξύ των δύο, μάλιστα δε τριών, δυνατών προϊόντων γίνεται από την αεροπορική εταιρία, η Επιτροπή δεν ανέφερε, στην προσβαλλόμενη απόφαση, ποια από τα αεροηλεκτρονικά προϊόντα SFE που εξετάστηκαν με την προσβαλλόμενη απόφαση εμπίπτουν σε εκάστη των δύο αυτών κατηγοριών. Πάντως, όπως διαπιστώθηκε ανωτέρω, η εκ μέρους της Επιτροπής ανάλυση της διαδικασίας μέσω της οποίας η επιρροή των θυγατρικών της προσφεύγουσας μπορεί να παραγάγει αποτελέσματα είναι πολύ διαφορετική ανάλογα με το αν η τελική επιλογή του αεροηλεκτρονικού προϊόντος γίνεται από τον κατασκευαστή ατράκτων αεροσκαφών ή από την αεροπορική εταιρία (βλ. σκέψη 328 ανωτέρω). Κατά συνέπεια, από την προσβαλλόμενη απόφαση δεν προκύπτει σε ποιο τμήμα της αναλύσεως της Επιτροπής εμπίπτει κάθε αγορά ειδικού προϊόντος SFE.

358 Ομοίως, η Επιτροπή δεν ανέφερε, στην προσβαλλόμενη απόφαση, ποια από τα μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα που εξέτασε πωλούνται, αντιστοίχως, ως SFE, ως SFE-option και ως BFE. Επομένως, εκ νέου, δεν είναι δυνατόν να καθοριστεί, από τη μελέτη της προσβαλλομένης αποφάσεως, ποιο τμήμα της αναλύσεως της Επιτροπής αφορά την αγορά συγκεκριμένου προϊόντος.

359 Απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή και η Rockwell Collins ανέφεραν για έκαστο των οικείων αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων αν εμπίπτει στην κατηγορία των προϊόντων SFE-standard ή στην κατηγορία των προϊόντων SFE-option ή, για τα μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα, στην κατηγορία των προϊόντων BFE. Πάντως, εάν το Πρωτοδικείο ελάμβανε υπόψη τις απαντήσεις αυτές για να κατανείμει τα προϊόντα αυτά μεταξύ των τριών προαναφερθεισών κατηγοριών προκειμένου να καθορίσει την ταυτότητα του πελάτη που θα επέλεγε το προϊόν, και, συνακολούθως, ποιο τμήμα της αναλύσεως της Επιτροπής έχει εφαρμογή στο προϊόν αυτό, θα έβαινε πέρα των ορίων απλής ερμηνείας της προσβαλλομένης αποφάσεως, τούτο δε θα συνιστούσε τροποποίηση του σκεπτικού από τον δικαστή.

360 Εν πάση περιπτώσει, από τις απαντήσεις της Επιτροπής και της Rockwell Collins, των οποίων έγινε μνεία στη σκέψη 359 ανωτέρω, προκύπτει ότι δεν είναι πάντοτε προφανές σε ποια κατηγορία προϊόντων (SFE standard, SFE-option, BFE) πρέπει να ταξινομηθεί κάθε προϊόν, εφόσον υπάρχουν διαφορές μεταξύ των δύο αυτών απαντήσεων σε σχέση με ορισμένα προϊόντα. Από τις απαντήσεις αυτές προκύπτει επίσης ότι ορισμένα αεροηλεκτρονικά και κυρίως μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα είναι μικτά προϊόντα, που διατίθενται στο εμπόριο άλλοτε ως SFE-standard και

άλλοτε ως SFE-option, ανάλογα με τον τύπο του αεροσκάφους. Κατά συνέπεια, τα πληροφοριακά στοιχεία που λείπουν από την απόφαση ως προς την ταξινόμηση των μεμονωμένων προϊόντων δεν είναι κατ' ανάγκην γνωστά, ακόμη και για τους ειδικούς της αεροδιαστημικής βιομηχανίας.

361 Πρέπει να τονισθεί, επιπλέον, ότι η Επιτροπή ανέλυσε εκάστη των οικείων αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών αγορών πολύ σύντομα στην προσβαλλόμενη απόφαση, στις αιτιολογικές σκέψεις 245 έως 275. Κατ' ουσίαν, ανέφερε τη φύση εκάστου προϊόντος, την ταυτότητα των διαφόρων κατασκευαστών του προϊόντος και το μερίδιο αγοράς τους, στην περίπτωση των αεροηλεκτρονικών προϊόντων, στις δύο αγορές που καθορίζονται από το μέγεθος του αεροσκάφους το οποίο εξοπλίζεται με το προϊόν.

362 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ούτε οι ειδικές αυτές περιγραφές κάθε αγοράς πριν από τη συγκέντρωση που περιλαμβάνεται στην προσβαλλόμενη απόφαση ούτε οι, ανωτέρω αναλυθείσες, γενικές περιγραφές που αφορούν την εκ μέρους των θυγατρικών της προσφεύγουσας άσκηση της εμπορικής εξουσίας τους στις αγορές SFE-standard, αφενός, και στις αγορές SFE-option και BFE, αφετέρου, δεν καθιστούν δυνατόν να καθοριστεί ποια θα ήταν η πιθανή επίπτωση της εν λόγω πτυχής της συγκεντρώσεως σε εκάστη των σχετικών αγορών. Από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει, πράγματι, ότι η κατάσταση του ανταγωνισμού σε εκάστη των αγορών είναι διαφορετική, καθόσον η σχετική θέση και ακόμη και η ταυτότητα των ανταγωνιστών που είναι παρόντες ποικίλλουν ανάλογα με την αγορά.

363 Επομένως, η Επιτροπή δεν απέδειξε επαρκώς από νομικής απόψεως ότι οι μελετώμενες πρακτικές στην προσβαλλόμενη απόφαση, ακόμη και αν υποθεθεί ότι τέθηκαν σε εφαρμογή, θα δημιουργούσαν δεσπόζουσα θέση στη μία ή στην άλλη από τις αγορές αυτές, και ακόμη λιγότερο στις αγορές αυτές ως σύνολο.

Συμπέρασμα

364 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι η Επιτροπή πιθανολόγησε βασίμως ότι, κατόπιν της συγκεντρώσεως, η συγχωνευθείσα εταιρία εφάρμοσε και στις

αγορές των αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων τις πρακτικές που διαπίστωσε η Επιτροπή στην αγορά κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη οι οποίες συνίσταντο στην εκμετάλλευση της οικονομικής ισχύος του ομίλου GE που αποδίδεται στην GE Capital και του εμπορικού μοχλού τον οποίο αντιπροσωπεύουν οι αγορές αεροσκαφών της GECAS, για να προωθήσει τις πωλήσεις των προϊόντων της. Εν πάση περιπτώσει, δεν απέδειξε προσηκόντως ότι οι πρακτικές αυτές, ακόμη και αν υποτεθεί ότι τέθηκαν σε εφαρμογή, δημιούργησαν πιθανώς δεσπόζουσες θέσεις στις διάφορες αγορές αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως καθόσον θεώρησε ότι η οικονομική ισχύς και η κάθετη ολοκλήρωση της συγχωνευθείσας εταιρίας θα είχαν ως συνέπεια τη δημιουργία ή την ενίσχυση δεσποζουσών θέσεων στις αγορές των αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων.

³⁶⁵ Λαμβανομένων υπόψη των προηγούμενων σκέψεων, παρέλκει η εξέταση της εκ μέρους της Επιτροπής αντιμετώπισεως των δεσμεύσεων που αφορούν αυτή την πτυχή της υποθέσεως, ειδικότερα όσον αφορά τη δέσμευση σχετικά με τη μελλοντική συμπεριφορά της GECAS.

2. Επί των συνολικών συμφωνιών

α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

³⁶⁶ Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, όσον αφορά τον πυλώνα της συλλογιστικής της Επιτροπής σχετικά με τη δυνατότητα και το κίνητρο της συγχωνευθείσας εταιρίας να εφαρμόζει συνολικές συμφωνίες, ότι δεν στηρίζεται ούτε σε αποδεικτικά στοιχεία ούτε σε κάποιο οικονομικό πρότυπο.

- 367 Κατά την προσφεύγουσα, πρέπει να γίνει διάκριση, ιδίως από την πλευρά των αποτελεσμάτων τους, των διαφόρων τύπων συνολικών συμφωνιών, δηλαδή των «μικτών συνολικών συμφωνιών» (mixed bundling), των «καθαρών συνολικών συμφωνιών» (pure bundling) και των «τεχνικών συνολικών συμφωνιών» (technical bundling).
- 368 Οι καθαρές συνολικές συμφωνίες και οι τεχνικές συνολικές συμφωνίες που εφαρμόζει επιχείρηση η οποία κατέχει δεσπύζουσα θέση θεωρούνται γενικώς, κατά την προσφεύγουσα, αντίθετες προς τον ανταγωνισμό, στο μέτρο που η επιχείρηση αυτή συνδέει τις αγορές προϊόντων ή υπηρεσιών σε αγορά στην οποία είναι ισχυρή (συνδέουσα αγορά) με τις αγορές προϊόντων ή υπηρεσιών σε άλλη αγορά (συνδεόμενη αγορά), είτε για καθαρώς εμπορικούς λόγους, αλλά χωρίς οικονομικό αντάλλαγμα, είτε για τεχνικούς λόγους.
- 369 Αντιθέτως, θεωρείται γενικώς ότι οι μικτές συνολικές συμφωνίες στις οποίες η αγορά συνόλου προϊόντων συνεπάγεται μείωση της συνολικής τιμής ευνοούν τον ανταγωνισμό. Η προσφεύγουσα εκθέτει ότι οι μικτές συνολικές συμφωνίες δεν μπορούν να είναι, κατ' εξαίρεση, αντίθετες προς τον ανταγωνισμό παρά μόνον όταν συνεπάγονται τον αποκλεισμό ή τη μόνιμη περιθωριοποίηση των ανταγωνιστών. Πάντως, για να αποδειχθούν τα αποτελέσματα αυτά, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί διεξοδική οικονομική ανάλυση.
- 370 Κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή προέβαλε, με το υπόμνημα αντικρούσεως, νέα θεωρία επί των συσπειρωτικών συνεπειών προφασισζόμενη «αποτέλεσμα μοχλού» (leveraging) που παρέχει τη δυνατότητα χρησιμοποίησης της ισχύος σε μια αγορά κατά στρατηγικό τρόπο για τον αποκλεισμό των ανταγωνιστών σε άλλη αγορά. Ακόμη και αν υποθεθεί ότι η θεωρία αυτή μπορεί να συνδεθεί με τις διαπιστώσεις της προσβαλλομένης απόφασης, δεν μπορεί να προβληθεί ενώπιον του Πρωτοδικείου, εφόσον δεν περιλαμβάνεται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων.
- 371 Αντιθέτως, η θεωρία σχετικά με τις συνολικές συμφωνίες που διατυπώνεται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και στηρίζεται στο πρότυπο Choi δεν εμπίπτει στο

αποτέλεσμα του μοχλού. Ομοίως, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν εξετάζει, επαρκώς τουλάχιστον, το ενδεχόμενο του αποτελέσματος μοχλού, στηριζόμενη, αντιθέτως, σε ανάλυση των προβλεπομένων αντίθετων προς τον ανταγωνισμό αποτελεσμάτων η οποία εξηγείται μόνον βάσει του προτύπου Choi, παρά την υποτιθέμενη εγκατάλειψή του.

- 372 Άλλωστε, στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν γίνεται μνεία της επιθετικής πολιτικής τιμών και η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι η GE θα έχει κίνητρο να εφαρμόσει την πολιτική αυτή. Η Επιτροπή δεν εξήγησε ούτε τη σημασία των παραπομπών που περιλαμβάνει η προσβαλλόμενη απόφαση σε υποτιθέμενα αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα που απορρέουν από διασταυρούμενες επιδοτήσεις.
- 373 Η Επιτροπή, η Rolls-Royce και η Rockwell ισχυρίζονται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση περιέχει πειστικές αποδείξεις για την ύπαρξη των συνολικών συμφωνιών και των νέων δυνατοτήτων που θα έχει συναφώς η συγχωνευθείσα εταιρία.
- 374 Η Επιτροπή εκθέτει τα κυριότερα χαρακτηριστικά των σχετικών αγορών τα οποία την οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα έχει το κίνητρο και την ικανότητα να αποκλείσει τον ανταγωνισμό. Μεταξύ των χαρακτηριστικών αυτών περιλαμβάνονται, κυρίως, τα μερίδια αγοράς εκάστου μέρους της συγκεντρώσεως, το γεγονός ότι οι κινητήρες αεροσκαφών και τα αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα είναι συμπληρωματικά μεταξύ τους, οι σημαντικοί φραγμοί εισόδου στις σχετικές αγορές, το σημαντικό κόστος έρευνας και αναπτύξεως, το μακροπρόθεσμο της κερδοφορίας και η έλλειψη αντισταθμιστικής πίεσεως των πελατών ή αξιοσημείωτης πίεσεως των ανταγωνιστών.
- 375 Ο συνδυασμός ευρέος φάσματος συμπληρωματικών προϊόντων παρέχει στη συγχωνευθείσα εταιρία τη δυνατότητα να χορηγεί εκπτώσεις που εισάγουν δυσμενείς διακρίσεις μέσω διασταυρουμένων επιδοτήσεων στους πελάτες οι οποίες θα ευνοήσουν την αγορά του πλήρους φάσματος. Μολονότι, βραχυπροθέσμως, η πρακτική αυτή έχει θετικά αποτελέσματα για τις τιμές, θα καταλήξει μεσοπρόθεσμως και μακροπρόθεσμως στον αποκλεισμό των ανταγωνιστών.

- 376 Η Επιτροπή εκθέτει ότι θεώρησε, καθόλη τη διάρκεια της διαδικασίας, ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα έχει, σε αντιδιαστολή προς τους ανταγωνιστές της, την ικανότητα και το κίνητρο να εφαρμόσει τις συνολικές συμφωνίες χορηγώντας εκπτώσεις στα προϊόντα της GE και της Honeywell που αποτελούν το αντικείμενο της συνολικής προσφοράς. Η ανάλυση αυτή δεν είναι νέα, εφόσον η προβληματική αυτή αποτελούσε ήδη τον πυρήνα των συζητήσεων που προηγήθηκαν της κοινοποιήσεως της συγκεντρώσεως. Η Επιτροπή και η Rolls-Royce υπογραμμίζουν ότι γίνεται μνεία της θεωρίας του αποτελέσματος του μοχλού στην προσβαλλόμενη απόφαση (αιτιολογική σκέψη 415).
- 377 Η Επιτροπή εμμένει επίσης στο γεγονός ότι οι συνολικές συμφωνίες συνεπάγονται προσωρινές μόνον πτώσεις της τιμής για ορισμένους συνδυασμούς προϊόντων, μεταξύ άλλων διότι από τη συγκέντρωση δεν προκύπτει σημαντική αύξηση της αποδόσεως. Σε τελική ανάλυση, η πρακτική αυτή αποκλείει τον ανταγωνισμό βάσει της αξίας σε πλείονες αγορές.
- 378 Η προσβαλλόμενη απόφαση αναφέρει σαφώς τους διαφόρους τύπους συνολικών συμφωνιών. Η συγχωνευθείσα εταιρία έχει την ικανότητα να αντλεί όφελος από την ισχύ της στην αγορά, από την οικονομική ισχύ της και από το φάσμα των συμπληρωματικών προϊόντων, μεταξύ άλλων εφαρμόζοντας διασταυρούμενες επιδοτήσεις.

Επί της υπάρξεως καθαρών ή τεχνικών συνολικών συμφωνιών

- 379 Κατά την προσφεύγουσα, μολονότι η Επιτροπή αναφέρει, στην αρχή της αναλύσεώς της στην προσβαλλόμενη απόφαση, τις καθαρές συνολικές συμφωνίες και τις τεχνικές συνολικές συμφωνίες, δεν κάνει στη συνέχεια καμία μνεία πλέον στις καθαρές συνολικές συμφωνίες και αναφέρει απλώς δύο φορές τις τεχνικές συνολικές συμφωνίες χωρίς να επικαλείται αποδείξεις ή οικονομικά στοιχεία ως προς την ύπαρξή τους.

- 380 Προκειμένου περί του σχεδιασμού του κινητήρα ΜΕΕ (More Electrical Engine), το παράδειγμα αυτό δεν περιλαμβάνεται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και ο σχεδιασμός αυτός παραμένει εντελώς υποθετικός. Το παράδειγμα που προβάλλει η Rockwell σχετικά με το αεροηλεκτρονικό σύστημα Primus Epic δεν αφορά τη συγκέντρωση και δεν ελήφθη υπόψη στην προσβαλλόμενη απόφαση.
- 381 Η Επιτροπή ισχυρίζεται εκ νέου ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα έχει την ικανότητα να εξαρτήσει την πώληση αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων της Honeywell από την πώληση κινητήρων GE και αντιστρόφως, και να εφαρμόσει έτσι καθαρές συνολικές συμφωνίες. Η Επιτροπή υπογραμμίζει, συναφώς, ότι η συγχώνευση προκάλεσε μια άνευ προηγουμένου συγκέντρωση από την πλευρά της προσφοράς και επικαλείται συναφώς το EGPWS (Enhanced Ground Proximity Warning System, Ενισχυμένο σύστημα προειδοποίησης προσέγγισης εδάφους) της Honeywell. Η Rockwell παραθέτει δύο παραδείγματα προϊόντων για να αποδείξει τις ικανότητες ολοκληρώσεως της Honeywell και την εκ μέρους της χρήση κλειστών διεπαφών. Η Rockwell επικαλείται επίσης το σύστημα Primus Epic της Honeywell ως παράδειγμα συνολικών συμφωνιών που εφαρμόζει η Honeywell.
- 382 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, κατά την προσβαλλόμενη απόφαση, δεν υπήρξε ακόμη σαφής ολοκλήρωση κινητήρων αεροσκαφών και άλλων συστημάτων. Ο σχεδιασμός του ΜΕΕ καθιστά σαφή την ικανότητα της Honeywell και τη σημασία της ως ανεξάρτητου προμηθευτή για την ανάπτυξη του μοντέλου αυτού.

Επί της υπάρξεως μικτών συνολικών συμφωνιών

- 383 Κατά την προσφεύγουσα, το γεγονός ότι οι μικτές συνολικές συμφωνίες θεωρούνται γενικώς ευνοϊκές για τον ανταγωνισμό υποχρέωνε την Επιτροπή να αποδείξει, αφενός, ότι η συγχωνευθείσα εταιρία όντως εφάρμοζε την πρακτική αυτή και, αφετέρου, ότι η πρακτική αυτή είχε πράγματι ως συνέπεια τον αποκλεισμό ή την περιθωριοποίηση των ανταγωνιστών. Πάντως, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν απέδειξε τίποτε από τα ανωτέρω.

- 384 Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι η Επιτροπή ισχυρίζεται ρητώς ότι δεν χρειαζόταν να στηριχθεί στο ένα ή στο άλλο από τα προβληθέντα πρότυπα για να καταλήξει ότι οι συνολικές διαπραγματευτικές προτάσεις που θα είναι σε θέση να προσφέρει η συγχωνευθείσα εταιρία, θα αποκλείσουν τους ανταγωνιστές από τις αγορές κινητήρων και αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων (αιτιολογική σκέψη 352 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Ειδικότερα, η Επιτροπή αποφάσισε να μη στηριχθεί στο οικονομικό πρότυπο Choi. Καθόσον η Επιτροπή θεώρησε ότι κανένα οικονομικό πρότυπο δεν ήταν αναγκαίο προς στήριξη των συμπερασμάτων της, η GE ισχυρίζεται ότι δεν έλαβε στην ουσία υπόψη τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η ίδια και τα οποία στηρίζονται στις εργασίες των καθηγητών Nalebuff, Rey και Shapiro, παρά το βάσιμο των εν λόγω αποδεικτικών στοιχείων.
- 385 Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι οι παρατηρήσεις των παρεμβαινουσών ως προς τις μη στρατηγικές συνολικές συμφωνίες δεν συμβιβάζονται με την άποψη της Επιτροπής η οποία απέρριψε το στατικό πρότυπο Choi. Η εκ των υστέρων δικαιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως διά της θεωρίας στρατηγικής συμπεριφοράς θα πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, διότι δεν περιλαμβάνεται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η οποία στηρίζεται αποκλειστικά στο πρότυπο Choi (απόφαση Schneider Electric κατά Επιτροπής, σκέψη 40 ανωτέρω). Επιπλέον, η Επιτροπή δεν θα μπορούσε θεμιτά να συνδυάσει τα μερίδια αγοράς της CFMI με τη θεωρία της περί μικτών συνολικών συμφωνιών, στο μέτρο που η Spesma δεν θα είχε κανένα συμφέρον να εγκρίνει μια πολιτική τιμών που ευνοεί τα προϊόντα της Honeywell.
- 386 Εν πάση περιπτώσει, οι συνθήκες για την άσκηση επιδράσεως μοχλού δεν αποδεικνύονται είτε πρόκειται για τις μικτές συνολικές συμφωνίες ή για τις πρόσθετες θεωρίες που αφορούν τις διασταυρούμενες επιδοτήσεις ή τις επιθετικές τιμές. Πράγματι, η Επιτροπή δεν ανέλυσε τις οικείες αγορές ούτε έλαβε υπόψη το γεγονός ότι η αξία των κινητήρων υπερβαίνει κατά πολύ την αξία των αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων και ότι είναι αδύνατον να εφαρμοστεί η πρακτική των μικτών συνολικών συμφωνιών όταν υφίσταται ήδη σύμβαση μεταξύ του προμηθευτή και του κατασκευαστή ατράκτων αεροσκαφών που υποχρεώνει τον κατασκευαστή να αγοράζει ειδικό προϊόν σε σταθερή τιμή.
- 387 Ομοίως, καμία ακριβής ένδειξη δεν παρέχεται ως προς την εμφάνιση συσπειρωτικών συνεπειών σε σχετικά εγγύς μέλλον. Η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη ούτε το αποτρεπτικό αποτέλεσμα του άρθρου 82 ΕΚ συναφώς.

- 388 Η προσφεύγουσα επισημαίνει συναφώς, με την απάντησή της στα υπομνήματα παρεμβάσεως, ότι, ακόμη και αν υποθεθεί ότι η θεωρία της Επιτροπής σχετικά με τη στρατηγική συμπεριφορά (αποτελέσματα μοχλού) είναι παραδεκτή, η Επιτροπή δεν τήρησε καμία από τις προϋποθέσεις που τέθηκαν με την απόφαση Tetra Laval κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω.
- 389 Το μόνο παράδειγμα στην προσβαλλόμενη απόφαση (αιτιολογική σκέψη 368) μικτής συνδυασμένης πωλήσεως κινητήρων με άλλα στοιχεία συνίσταται σε προσφορά της Honeywell για τον τύπο αεροσκάφους ενός κατασκευαστή. Πάντως, η Επιτροπή δεν ανέφερε εκπτώσεις τιμών στην περίπτωση αυτή. Επιπλέον, ο κατασκευαστής αυτός απέρριψε την προσφορά της Honeywell που αφορούσε πρόσθετα συστήματα, πράγμα το οποίο καταδεικνύει τη δυνατότητα των κατασκευαστών ατράκτων να συνδυάσουν διαφόρους προμηθευτές.
- 390 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι τα οικονομικά πρότυπα που της υποβλήθηκαν ήσαν αμφιλεγόμενα. Παράλληλα με τη δική της ανάλυση, η Επιτροπή αξιολόγησε το πρότυπο Choi και το παρουσίασε στην ανακοίνωση των αιτιάσεων για να καταστήσει δυνατή την αντιπαράθεση. Δεν μπορούσε να στηριχθεί στο πρότυπο αυτό, στο μέτρο που περιελάμβανε εμπιστευτικά αριθμητικά στοιχεία τα οποία δεν μπορούσε να κοινοποιήσει στα μέρη της συγκεντρώσεως. Καθόσον την αφορά, ούτε υιοθέτησε ούτε απέρριψε το πρότυπο Choi, το οποίο ελήφθη ως βάση μόνο για τον καθορισμό των κινήτρων για τη βραχυπρόθεσμη μεγιστοποίηση των κερδών. Εν πάση περιπτώσει, διαφοροποιείται από το πρότυπο αυτό, διότι αυτό δεν λαμβάνει υπόψη τη στρατηγική βούληση της συγχωνευθείσας εταιρίας ούτε την ηγετική θέση που υπήρχε ήδη. Το γεγονός ότι δεν λαμβάνεται υπόψη μια στρατηγική συμπεριφορά είναι άλλωστε κοινό χαρακτηριστικό των προτύπων Choi και Nalebuff, τα οποία προτείνουν μια στατική απλώς θεώρηση. Τα δύο αυτά πρότυπα εξετάζουν το ζήτημα αν οι συνολικές συμφωνίες αυξάνουν βραχυπρόθεσμως τα κέρδη επιχειρήσεως και μειώνουν τα κέρδη των ανταγωνιστών της, οπότε η επιχείρηση έχει κίνητρο να υιοθετήσει την πρακτική αυτή.
- 391 Η Επιτροπή θεωρεί ότι, στο πλαίσιο δυναμικής θεωρήσεως, οι συνολικές συμφωνίες είναι εξίσου ελκυστικές για τη συγχωνευθείσα εταιρία, ακόμη και με βραχυπρόθεσμη θυσία των κερδών. Η Επιτροπή και η Rockwell ισχυρίζονται ότι, λαμβανομένης

υπόψη της αξίας των κινητήρων, η συγχωνευθείσα εταιρία θα αποκτούσε άφθαστη ικανότητα να εφαρμόζει τις διασταυρούμενες επιδοτήσεις, έκφραση στρατηγικής συμπεριφοράς. Άλλωστε, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα είχε πράγματι την ικανότητα και το κίνητρο να εφαρμόζει επιθετική πολιτική τιμών. Θεωρεί ότι μνεία της πρακτικής αυτής έγινε στην προσβαλλόμενη απόφαση, στην αιτιολογική σκέψη 369.

- 392 Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, στην προσβαλλόμενη απόφαση, εξέτασε αν τα χαρακτηριστικά του τομέα καθιστούσαν δυνατές και αποδοτικές πρακτικές αποκλεισμού όπως οι συνολικές συμφωνίες. Τα χαρακτηριστικά αυτά καταδεικνύουν ότι η GE είχε τη δυνατότητα να επεκτείνει τις δεσπόζουσες θέσεις της για τους κινητήρες στις ηγετικές θέσεις της Honeywell για τους κινητήρες επιχειρηματικών αεροσκαφών και για τα αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα. Η Επιτροπή δεν απομακρύνθηκε ποτέ από την εν λόγω παγιωμένη οικονομική θεωρία.
- 393 Η Επιτροπή θεωρεί ότι απάντησε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, στις αντιρρήσεις που περιέχει η έκθεση Shapiro, μεταξύ άλλων στις αιτιολογικές σκέψεις 359 έως 386, στηριζόμενη ειδικότερα σε παραδείγματα από το παρελθόν. Ανέλυσε, επομένως, πλήρως την άποψη των μερών.
- 394 Η Rolls-Royce θεωρεί ότι η θεωρία των συνολικών συμφωνιών δεν είναι νέα και έχει ήδη χρησιμοποιηθεί από την Επιτροπή. Παρά την έλλειψη σαφήνειας των επικρίσεων της GE σχετικά με το οικονομικό πρότυπο που έγινε δεκτό, η Rolls-Royce ισχυρίζεται ότι η έκθεση της Frontier Economics καταδεικνύει είτε ότι η Επιτροπή συμφωνεί με τα πρότυπα Choi και Nalebuff, είτε ότι τα πρότυπα αυτά συμφωνούν τα ίδια μεταξύ τους, είτε, τέλος, ότι στηρίχθηκε σε επαρκείς εμπειρικές αποδείξεις.
- 395 Η Επιτροπή ισχυρίζεται, επιπλέον, ότι έλαβε πλήρως υπόψη την απόφαση AlliedSignal κατά Honeywell αλλά ότι τα συμπεράσματα της αποφάσεως εκείνης δεν μπορούν να μεταφερθούν απλώς στην προκειμένη περίπτωση. Η υπό κρίση υπόθεση χαρακτηρίζεται από την ισχύ της GE και το φάσμα των οικείων προϊόντων.

- 396 Η Rolls-Royce φρονεί ότι η τάση για συνολικές συμφωνίες στον τομέα αυτόν αποδεικνύεται σε μεγάλο βαθμό και ότι η συγκέντρωση θα δημιουργούσε νέες ευκαιρίες και νέα κίνητρα συναφώς.
- 397 Όσον αφορά την έλλειψη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ των πρακτικών που προσάπτονται και της συγκεντρώσεως, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι το αποτέλεσμα των πρακτικών αυτών ενισχύεται από τη συγκέντρωση λόγω του φάσματος των προϊόντων που επιτυγχάνεται και της ισχύος της GE. Η συγχωνευθείσα εταιρία έχει την ικανότητα, χάρη στη δεσπόζουσα θέση της στις αγορές κινητήρων, να επεκτείνει την ισχύ αυτή στις αγορές των συμπληρωματικών προϊόντων της Honeywell όπου δεν έχει ακόμη ηγετική θέση και να αποκλείσει τους ανταγωνιστές της. Τα χαρακτηριστικά της αγοράς καθιστούν δυνατό τον, μερικό τουλάχιστον, αποκλεισμό αυτόν.
- 398 Η Επιτροπή προβάλλει, επιπλέον, τη σειρά παραδειγμάτων που παρατέθηκαν στην προσβαλλόμενη απόφαση σχετικά με τις συνολικές συμφωνίες.

β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

- 399 Η Επιτροπή επισήμανε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, κατ' ουσίαν, ότι, κατόπιν της συγκεντρώσεως, η συγχωνευθείσα εταιρία έχει τη δυνατότητα, σε αντιδιαστολή προς τους ανταγωνιστές της, να προτείνει στους πελάτες σύνολα προϊόντων (πακέτα) για τα μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη και τα επιχειρηματικά αεροσκάφη που περιλαμβάνουν ταυτόχρονα τους αντιδραστήρες και τα αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα. Θεώρησε επίσης ότι η συμπεριφορά αυτή εξυπηρετεί σαφώς το εμπορικό συμφέρον της συγχωνευθείσας εταιρίας η οποία, επομένως, θα την υιοθετήσει πιθανώς κατόπιν

της συγκεντρώσεως (αιτιολογικές σκέψεις 350 έως 404, 412 έως 416, 432 έως 434, 443 και 444, και 445 έως 458). Επομένως, θα δημιουργηθεί δεσπόζουσα θέση υπέρ της πρώην Honeywell στις αγορές αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων και θα ενισχυθούν οι δεσπόζουσες θέσεις της GE, ιδίως στην αγορά κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη (αιτιολογική σκέψη 458 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

400 Η άποψη της Επιτροπής στηρίζεται στο γεγονός ότι οι αντιδραστήρες, αφενός, και τα αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα, αφετέρου, είναι συμπληρωματικά προϊόντα στο μέτρο που όλα αυτά τα προϊόντα είναι αναγκαία για την κατασκευή ενός αεροσκάφους. Ο τελικός πελάτης, η επιχείρηση εκμεταλλεύσεως αεροσκαφών, πρέπει, κατά συνέπεια, να τα αγοράσει όλα, άμεσα ή έμμεσα, από τον κατασκευαστή τους. Η Επιτροπή θεώρησε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι οι πελάτες για όλα αυτά τα προϊόντα είναι κατ' ουσίαν οι ίδιοι και ότι η πώλησή τους πρέπει, κατά συνέπεια, να είναι συνδυασμένη. Η Επιτροπή διαπιστώνει επίσης ότι ο όμιλος της προσφεύγουσας είναι πολύ ισχυρός από οικονομικής απόψεως, τόσο σε σχέση με τους κυριότερους ανταγωνιστές της στις αγορές των κινητήρων όσο και σε σχέση με τους ανταγωνιστές στις αγορές των αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων (βλ., όσον αφορά τα προϊόντα αυτά, τις αιτιολογικές σκέψεις 302 έως 304, 323 και 324 της προσβαλλομένης αποφάσεως· βλ. και αιτιολογικές σκέψεις 398 επ.). Η συγχωνευθείσα εταιρία είναι, επομένως, σε θέση να μειώσει το περιθώριο κέρδους της στα αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα με σκοπό να αυξήσει το μερίδιο αγοράς της και να πραγματοποιήσει σημαντικότερα κέρδη στο μέλλον.

401 Επιβάλλεται η διαπίστωση, εκ προοιμίου, ότι οι μελλοντικές συμπεριφορές που προβλέπονται για τη συγχωνευθείσα εταιρία αποτελούν αναγκαίο στοιχείο της αναλύσεως των συνολικών πωλήσεων στην οποία προέβη εν προκειμένω η Επιτροπή. Πράγματι, από το γεγονός ότι η προσφεύγουσα δεν είχε παρουσία στις αγορές των αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων πριν από τη συγκέντρωση, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η Honeywell δεν είχε παρουσία στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη πριν από τη συγκέντρωση, συνάγεται ότι η συγκέντρωση δεν είχε αντίθετο προς τον ανταγωνισμό αποτέλεσμα οριζοντίου τύπου στις προαναφερθείσες αγορές. Επομένως, η συγκέντρωση δεν είχε, καταρχήν, καμία συνέπεια στις αγορές αυτές.

402 Επιπλέον, στο μέτρο που η Επιτροπή προβλέπει, στις αιτιολογικές σκέψεις 443 και 444 της προσβαλλομένης απόφασης, ότι το φαινόμενο των συνολικών συμφωνιών είχε επιπτώσεις στην αγορά των κινητήρων για επιχειρηματικά αεροσκάφη, επισημαίνεται ότι το μερίδιο αγοράς της προσφεύγουσας στην αγορά αυτή, πριν από τη συγκέντρωση, ήταν της τάξεως του [10 έως 20] % μόνον σε όρους εμπορικής θέσεως, ενώ το μερίδιο της Honeywell ήταν της τάξεως του [40 έως 50] %, και του [0 έως 10] % μόνον σε όρους εμπορικής θέσεως στα αεροσκάφη που εξακολουθούν να παράγονται και μόνον, συγκρινόμενο προς [40 έως 50] % για τη Honeywell (αιτιολογική σκέψη 88 της προσβαλλομένης απόφασης). Υπό τις συνθήκες αυτές, ακόμη και αν υποθεθεί ότι καταδείχθηκε ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα εφαρμόζει συνδυασμένες πωλήσεις κινητήρων και αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων κατόπιν της συγκεντρώσεως, επιβάλλεται να θεωρηθεί ότι δεν υπάρχει κανείς αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της συγκεντρώσεως και των προσφορών αυτών, πλην των ελαχίστων περιπτώσεων κατά τις οποίες ο κινητήρας αυτός είναι προϊόν της πρώην GE. Επιπλέον, από την προσβαλλόμενη απόφαση δεν προκύπτει ότι το ένα ή το άλλο εκ των δύο μερών της συγκεντρώσεως κατασκευάζει κινητήρες για τον εξοπλισμό των μικρών περιφερειακών αεροσκαφών. Επομένως, οι ενδεχόμενες συνολικές συμφωνίες που θα μπορούσε να πραγματοποιήσει η συγχωνευθείσα εταιρία στην αγορά των περιφερειακών αεροσκαφών αφορούν εν πάση περιπτώσει μόνον τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη.

403 Η Επιτροπή θεώρησε, στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι υπάρχει μία μόνον αγορά για κάθε αεροηλεκτρονικό προϊόν που εξοπλίζει όλα τα περιφερειακά και τα επιχειρηματικά αεροσκάφη καθώς και μία μόνον αγορά για κάθε μη αεροηλεκτρονικό προϊόν που εξοπλίζει όλα τα αεροσκάφη, περιλαμβανομένων και των μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών. Επομένως, η συλλογιστική της ως προς τη δημιουργία δεσποζουσών θέσεων στις αγορές των διαφόρων αεροηλεκτρονικών προϊόντων μέσω συνολικών συμφωνιών δεν μπορεί να γίνει δεκτή όσον αφορά την αγορά εκάστου των διαφόρων αεροηλεκτρονικών προϊόντων που εξοπλίζουν τα επιχειρηματικά και περιφερειακά αεροσκάφη. Πράγματι, οι συνολικές συμφωνίες που μπορούν να αποδοθούν στη συγκέντρωση, ακόμη και αν υποθεθεί ότι όντως πραγματοποιούνται κατόπιν της συγκεντρώσεως, μπορούν να επηρεάσουν ένα μόνο τμήμα των αγορών αυτών, δηλαδή το τμήμα που αντιπροσωπεύουν τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη. Ομοίως, η συλλογιστική της Επιτροπής αποδυναμώνεται, αλλά σε μικρότερο βαθμό, όσον αφορά τα μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα για τα οποία η Επιτροπή όρισε μεμονωμένη αγορά για κάθε ειδικό προϊόν, ανεξαρτήτως του μεγέθους και των λοιπών χαρακτηριστικών του εξοπλισμένου αεροσκάφους.

404 Επομένως, η άποψη της Επιτροπής περί των συνολικών συμφωνιών θα μπορούσε ενδεχομένως να επιβεβαιωθεί, καταρχήν, στον τομέα των μεγάλων εμπορικών

αεροσκαφών, για τα οποία η Επιτροπή όρισε χωριστές αγορές τόσο όσον αφορά τους κινητήρες όσο και όσον αφορά κάθε αεροηλεκτρονικό προϊόν.

405 Όσον αφορά την ενδεχόμενη επίπτωση της συγκεντρώσεως στις αγορές κινητήρων για τα μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη και για τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη καθώς και στις αγορές των αεροηλεκτρονικών προϊόντων για τα μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη και στις αγορές των μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων, πρέπει να εξετασθεί αν η Επιτροπή απέδειξε ότι η συγχωνευθείσα εταιρία όχι μόνον είχε την υλική δυνατότητα να εφαρμόσει τις πρακτικές συνολικών πωλήσεων που περιγράφηκαν στην προσβαλλόμενη απόφαση, αλλά και, βάσει γερών αποδείξεων, ότι πιθανώς εφάρμοσε τις πρακτικές αυτές κατόπιν της συγκεντρώσεως, με συνέπεια τη δημιουργία ή την ενίσχυση δεσπόζουσας θέσεως σε μία ή πλείονες από τις επίμαχες αγορές στο εγγύς σχετικά μέλλον (απόφαση Tetra Laval κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω, σκέψεις 146 έως 162).

406 Είναι αναγκαίο να γίνει η διάκριση επίσης, όπως ορθώς επισημαίνει η προσφεύγουσα, μεταξύ τριών φαινομένων, δηλαδή των καθαρών συνολικών συμφωνιών (pure bundling), ήτοι των εξαρτημένων πωλήσεων που οφείλονται στην καθαρώς εμπορική υποχρέωση αγοράς δύο ή περισσότερων προϊόντων μαζί, των τεχνικών συνολικών συμφωνιών (technical bundling), ήτοι των εξαρτημένων πωλήσεων που οφείλονται στην τεχνική ολοκλήρωση των προϊόντων, και των μικτών συνολικών συμφωνιών (mixed bundling), στο πλαίσιο των οποίων πλείονα προϊόντα πωλούνται από κοινού με καλύτερους όρους από αυτούς που προτείνονται σε περίπτωση χωριστής αγοράς των κατ' ιδίαν προϊόντων. Η ανάλυση της Επιτροπής σε σχέση με έκαστο των τριών τύπων συνολικών συμφωνιών θα εξετασθεί, υπό τρεις χωριστούς τίτλους, κατωτέρω. Πάντως, πρέπει να εξετασθούν, καταρχάς, ορισμένοι πρακτικοί περιορισμοί οι οποίοι επηρεάζουν το σύνολο της συλλογιστικής της Επιτροπής περί των συνολικών συμφωνιών και οι οποίοι προκύπτουν από την προσβαλλόμενη απόφαση.

Επί των συνολικών πωλήσεων γενικώς

407 Υπάρχει ένα γενικό πρόβλημα όσον αφορά την ανάλυση από την Επιτροπή των συνολικών συμφωνιών, στο μέτρο που ο τελικός πελάτης για τους διαφόρους κινητήρες, τα αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα δεν είναι πάντοτε ο ίδιος.

- 408 Πράγματι, όταν τον κινητήρα επιλέγει ο κατασκευαστής ατράκτων αεροσκαφών κατ' αποκλειστικότητα, οπότε ο τύπος αεροσκάφους εξοπλίζεται από μία πηγή (sole source platform), ο κατασκευαστής ατράκτων είναι κατ' ουσίαν ο τελικός πελάτης του κατασκευαστή, πράγμα το οποίο ισχύει και όσον αφορά τα αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα SFE-standard. Στην περίπτωση αυτή, η μόνη επιλογή στην οποία προβαίνει η αεροπορική εταιρία συναφώς είναι, a priori, να αγοράσει ή να μην αγοράσει το αεροσκάφος.
- 409 Αντιθέτως, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο κατασκευαστής ατράκτων αεροσκαφών εγκρίνει πλείονες κινητήρες για τον τύπο του, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι ο εξοπλισμός του εν λόγω τύπου προέρχεται από πολλές πηγές (multi source platform), η αεροπορική εταιρία επιλέγει τον κινητήρα μεταξύ των διαθέσιμων, όπως το πράττει όσον αφορά τα αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα BFE και SFE-option. Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι, a priori, συνολικές συμφωνίες είναι δυνατές, έναντι των κατασκευαστών ατράκτων αεροσκαφών, μόνο μεταξύ των κινητήρων της GE και των προϊόντων της Honeywell SFE-standard επί των τύπων αεροσκαφών που «εξοπλίζονται από μια πηγή» και, έναντι των αεροπορικών εταιριών, μόνο μεταξύ των κινητήρων της GE και των προϊόντων της Honeywell BFE/SFE-option επί των τύπων των οποίων «ο εξοπλισμός προέρχεται από πολλές πηγές».
- 410 Οι διαπιστώσεις αυτές αποκλείουν, καταρχήν, τη δυνατότητα καθαρών συνολικών συμφωνιών σε περιπτώσεις εκτός των προαναφερθεισών, δηλαδή την αποκλείουν στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο πελάτης που επιλέγει τον κινητήρα δεν ταυτίζεται με τον πελάτη που επιλέγει το επίμαχο αεροηλεκτρονικό και μη αεροηλεκτρονικό προϊόν.
- 411 Εξάλλου, όσον αφορά την προώθηση αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων SFE-standard επί τύπων αεροσκαφών των οποίων ο εξοπλισμός προέρχεται από πολλές πηγές μέσω μικτών συνολικών συμφωνιών, η προσβαλλόμενη απόφαση ουδόλως εξετάζει το πρόβλημα που επισημάνθηκε στη σκέψη 408 ανωτέρω. Η Επιτροπή ισχυρίζεται απλώς, στην αιτιολογική σκέψη 349 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι «ο συμπληρωματικός χαρακτήρας των προσφορών προϊόντων της GE και της Honeywell, σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες υφιστάμενες θέσεις τους στην αγορά, θα παράσχει στη συγχωνευθείσα εταιρία τη

δυνατότητα και το οικονομικώς ορθολογικό κίνητρο για να αρχίσει συνδυασμένες προσφορές ή διασταυρούμενες επιδοτήσεις όλων των πωλήσεων προϊόντων και στις δύο κατηγορίες πελατών», παραπέμποντας κατά τα λοιπά στην ανάλυσή της όσον αφορά τα προϊόντα SFE-option και BFE στις αιτιολογικές σκέψεις 350 επ.

- 412 Όσον αφορά τη δυνατότητα της συγχωνευθείσας εταιρίας να προωθήσει τα προϊόντα της BFE ή SFE-option μέσω μικτών συνολικών συμφωνιών στους τύπους αεροσκαφών που εξοπλίζονται από μία πηγή, υπάρχουν επίσης δυσκολίες εφόσον θα είναι υποχρεωμένη, καταρχήν, έναντι του κατασκευαστή ατράκτων, να παράσχει τον κινητήρα της σε σταθερή τιμή, ανεξαρτήτως της επιλογής των αεροπορικών εταιριών για τα αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα BFE.
- 413 Μολονότι από την αιτιολογική σκέψη 391 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι το γεγονός ότι η τιμή του κινητήρα έχει καθοριστεί εκ των προτέρων δεν αποκλείει κατ' ανάγκη τη δυνατότητα μικτών συλλογικών συμφωνιών, πάντως ο παράγων αυτός περιορίζει σημαντικά τις δυνατότητες μικτών συλλογικών συμφωνιών που περιλαμβάνουν τον κινητήρα αυτόν και καθιστά την πραγματοποίησή τους δυσκολότερη για τη συγχωνευθείσα εταιρία.
- 414 Επιπλέον, κατά τη διοικητική διαδικασία, τα μέρη της συγκεντρώσεως ισχυρίστηκαν ότι υπάρχουν και πρακτικά προβλήματα λόγω του γεγονότος ότι οι κινητήρες για ένα τύπο αεροσκάφους επιλέγονται καταρχήν νωρίτερα στο πλαίσιο της διαδικασίας σχεδιασμού νέου αεροσκάφους απ' ό,τι τα αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα, έστω και SFE (βλ. την αιτιολογική σκέψη 371 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Απαντώντας στις επικρίσεις αυτές, η Επιτροπή παραθέτει, στην προσβαλλόμενη απόφαση, παραδείγματα περιπτώσεων στις οποίες οι κινητήρες και τα αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα επελέγησαν σχεδόν ταυτοχρόνως (αιτιολογική σκέψη 372) και καταλήγει ότι «δεν μπορεί, συνεπώς, να υποστηριχθεί ότι η διαδικασία επιλογής συστημάτων προσαρμόζεται σε χρονοδιάγραμμα που διευκολύνει [τις συνολικές συμφωνίες]» (αιτιολογική σκέψη 373).

- 415 Από τις παρατηρήσεις αυτές, τις οποίες η Επιτροπή διατύπωσε στην προσβαλλόμενη απόφαση και τις οποίες η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε ειδικά ενώπιον του Πρωτοδικείου, συνάγεται ότι οι συνολικές συμφωνίες δεν είναι αδύνατες λόγω του χρονοδιαγράμματος επιλογής των διαφόρων προϊόντων. Πάντως, οι επίμαχες εμπορικές πρακτικές δεν εντάσσονται κανονικά στον συνήθη τρόπο λειτουργίας των οικείων αγορών, πράγμα που συνεπάγεται πρόσθετη εμπορική προσπάθεια για την επιχείρηση η οποία επιθυμεί να τις επιβάλει στους πελάτες της.
- 416 Μολονότι τα πρακτικά αυτά προβλήματα δεν καθιστούν βεβαίως αδύνατες τις συνολικές συμφωνίες, πάντως αυξάνουν τη δυσκολία εφαρμογής τους και, κατά συνέπεια, καθιστούν την εφαρμογή αυτή λιγότερο πιθανή.

Επί των καθαρών συνολικών συμφωνιών

- 417 Όσον αφορά τις καθαρές συνολικές συμφωνίες, η Επιτροπή προβλέπει ότι ο κινητήρας ή ένα από τα αεροηλεκτρονικά ή μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα μπορεί να αποτελεί το προϊόν εξαρτήσεως, δηλαδή το αναγκαίο συστατικό ή τουλάχιστον το συστατικό πρώτης επιλογής που η συγχωνευθείσα εταιρία θα αρνηθεί να πωλήσει ανεξάρτητα από τα άλλα προϊόντα της (αιτιολογικές σκέψεις 351 και 415 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 418 Λαμβανομένου υπόψη ότι, για τους λόγους που εκτέθηκαν ανωτέρω, ιδίως στις σκέψεις 408 έως 410, οι καθαρές συνολικές συμφωνίες είναι νοητές μόνον όταν οι πελάτες είναι οι ίδιοι για κάθε προϊόν, επιβάλλεται, επιπλέον, η διαπίστωση ότι, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ένας τύπος αεροσκάφους εξοπλίζεται «από περισσότερες πηγές» όσον αφορά τον κινητήρα του και τα επίμαχα αεροηλεκτρονικά προϊόντα είναι προϊόντα BFE ή SFE-option, η δυνατότητα καθαρής συνολικής συμφωνίας είναι πολύ περιορισμένη. Πράγματι, μόνο στην περίπτωση κατά την οποία, για τεχνικούς ή άλλους λόγους, μια αεροπορική εταιρία θα είχε σαφή προτίμηση για τον κινητήρα της συγχωνευθείσας εταιρίας, η στρατηγική αυτή θα μπορούσε ενδεχομένως να την παρακινήσει να αγοράσει αεροηλεκτρονικό ή μη

αεροηλεκτρονικό προϊόν BFE από τη συγχωνευθείσα εταιρία. Πάντως, πρέπει να τονισθεί ότι η Επιτροπή δεν εξέτασε *in concreto* στην προσβαλλόμενη απόφαση για ποιους τύπους αεροσκαφών και/ή για ποια ειδικά προϊόντα η εν λόγω εμπορική πολιτική θα μπορούσε να είναι αποτελεσματική.

419 Επιβάλλεται, επίσης, να υπομνησθεί συναφώς η επισημανθείσα ανωτέρω, ειδικότερα στη σκέψη 362, έλλειψη αναλύσεως των αποτελεσμάτων της συγκεντρώσεως στις μεμονωμένες αγορές των αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων που όρισε η Επιτροπή. Επιπλέον, δεδομένου ότι οι προτιμήσεις για ένα προϊόν είναι συχνά σχετικές, δηλαδή όχι απόλυτες, θα ήταν αναγκαίο, στο πλαίσιο της εξετάσεως αυτής, να ληφθούν υπόψη και οι ενδεχόμενες αρνητικές εμπορικές συνέπειες των εν λόγω καθαρών συνολικών συμφωνιών, υπό την έννοια ότι η στάση αυτή θα μπορούσε ενδεχομένως να αποτρέψει τον αγοραστή του κινητήρα από τη συγχωνευθείσα εταιρία παρά την ελαφρή, ενδεχομένως, προτίμηση για τον κινητήρα αυτόν. Εφόσον η Επιτροπή δεν προέβη σε καμία διεξοδική εξέταση τέτοιας φύσεως στην προσβαλλόμενη απόφαση, δεν απέδειξε ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα ήταν σε θέση να εφαρμόσει την πρακτική των καθαρών συνολικών συμφωνιών σε περιπτώσεις κατά τις οποίες το προϊόν εξαρτήσεως θα ήταν ένας από τους κινητήρες της που εξοπλίζει τύπο αεροσκάφους του οποίου ο εξοπλισμός προέρχεται από πολλές πηγές.

420 Όσον αφορά τις ενδεχόμενες εξαρτημένες πωλήσεις κινητήρα που εξοπλίζει αεροσκάφος κατ' αποκλειστικότητα καθώς και των αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων SFE, η Επιτροπή δεν παρουσίασε κανένα συγκεκριμένο παράδειγμα ως προς το πώς θα λειτουργούσαν οι συμπεριφορές που προβλέπει στο μέλλον. Εκ νέου, η έλλειψη ειδικής αναλύσεως των αγορών στερεί τη συλλογιστική της από την αναγκαία ακρίβεια για να μπορεί να δικαιολογήσει το συμπέρασμα που αντλεί από αυτήν. Μολονότι η Επιτροπή κατέληξε στην ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, θεώρησε, εντούτοις, ότι εξακολουθούσε να υφίσταται κάποιος ανταγωνισμός στην αγορά αυτή, οπότε το γεγονός ότι η συγχωνευθείσα εταιρία «πιέζει» κατασκευαστή ατράκτων να επιλέξει αεροηλεκτρονικά ή μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα SFE θα μπορούσε να έχει αρνητικές εμπορικές συνέπειες για την ίδια, στο μέτρο που ο κατασκευαστής αυτός θα μπορούσε να οδηγηθεί στην επιλογή του προϊόντος άλλου κατασκευαστή σε ορισμένες περιπτώσεις. Επειδή η Επιτροπή δεν εξέτασε τη δυνατότητα αυτή στην προσβαλλόμενη απόφαση, δεν απέδειξε ότι οι καθαρές συνολικές συμφωνίες θα παρείχαν τη δυνατότητα να τοποθετηθούν προϊόντα SFE στους τύπους μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών.

421 Όσον αφορά τη δυνατότητα το ένα ή το άλλο από τα αεροηλεκτρονικά ή μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα της πρώην Honeywell να εξυπηρετήσει το προϊόν εξαρτήσεως και να πιέσει τους πελάτες να αγοράσουν τον κινητήρα της συγχωνευθείσας εταιρίας, η Επιτροπή προβάλλει, στην αιτιολογική σκέψη 415 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ένα μόνο συγκεκριμένο παράδειγμα όπου θα ήταν δυνατές οι καθαρές συνολικές συμφωνίες. Πράγματι, επισημαίνει τα εξής: «Η συγχωνευθείσα εταιρία θα έχει την ικανότητα να εξαρτά την πώληση προϊόντων όπου η Honeywell διαθέτει μερίδιο αγοράς 100% (όπως το EGPWS) από την πώληση του κινητήρα της. Για να αποκτήσουν τέτοια προϊόντα, οι αεροπορικές εταιρίες δεν θα έχουν καμία άλλη επιλογή παρά να αγοράσουν τον κινητήρα που προσφέρει η συγχωνευθείσα εταιρία.» Όσον αφορά τη δυνατότητα ασκήσεως παρόμοιας πιέσεως στους κατασκευαστές ατράκτων αεροσκαφών, η Επιτροπή είναι λιγότερο κατηγορηματική, καθόσον επισημαίνει απλώς, στην αιτιολογική σκέψη 416, ότι «η GE δύναται να ενισχύσει τη δεσπόζουσα θέση της μέσω “πακέτων” προσφορών ή εξαρτημένων πωλήσεων σε κατασκευαστές ατράκτων».

422 Πρέπει να τονισθεί ότι η άποψη της Επιτροπής συναφώς προϋποθέτει ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα ήταν σε θέση να εφαρμόσει μια μορφή εμπορικού εκβιασμού έναντι των πελατών της αρνούμενη να πωλήσει αεροηλεκτρονικό προϊόν σημαντικό αλλά χαμηλής αξίας, εκτός αν οι πελάτες αυτοί δεχθούν να αγοράσουν τους κινητήρες της. Μολονότι η εξουσία αντιστάσεως των πελατών της προσφεύγουσας στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, τόσο όσον αφορά τους κατασκευαστές ατράκτων όσο και όσον αφορά τις αεροπορικές εταιρίες, είναι περιορισμένη (βλ. σκέψεις 274 επ. ανωτέρω και τις αιτιολογικές σκέψεις 224 έως 228 της προσβαλλομένης αποφάσεως) και θα είναι ακόμη περισσότερο έναντι της συγχωνευθείσας εταιρίας κατόπιν της συγκεντρώσεως, η Επιτροπή δεν απέδειξε, εν προκειμένω, ότι οι πελάτες αυτοί έχασαν κάθε εξουσία αντιστάσεως στην επιβολή της πρακτικής αυτής.

423 Όσον αφορά το ειδικό προϊόν το οποίο η Επιτροπή ανέφερε συναφώς, δηλαδή τα EGPWS, από τις αιτιολογικές σκέψεις 253 έως 256 προκύπτει ότι υπήρχαν άλλα προϊόντα που θα μπορούσαν να αντικαταστήσουν το προϊόν της πρώην Honeywell. Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι κανένα από τα προϊόντα αυτά δεν πωλήθηκε σε σημαντικές ποσότητες στην αγορά και επισημαίνει ότι, κατά την Thales, η έλλειψη φήμης για το προϊόν της αποδείχθηκε σημαντικό εμπόδιο για την είσοδό του στην αγορά αυτή. Πάντως, στην περίπτωση κατά την οποία η συγχωνευθείσα ενότητα θα υιοθετήσει την ακραία εμπορική συμπεριφορά που έγκειται στην πρακτική της καθαρής συνολικής συμφωνίας, δηλαδή, στην πραγματικότητα, στην απειλή

αρνήσεως πωλήσεως, οι πελάτες θα μπορούσαν να προτιμήσουν τη χρήση άλλου προϊόντος, ακόμη και κατώτερου, αντί του EGPWS της πρώην Honeywell, παρά να δεχθούν κινητήρα ο οποίος δεν είναι της επιλογής τους. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή όφειλε να λάβει υπόψη τη δυνατότητα αυτή. Ειδικότερα, δεν απέκλεισε το ενδεχόμενο να επιλέξουν πελάτες το σύστημα TAWS (Terrain Avoidance Warning System) της Universal Avionics, όπως έπραξε η εταιρία Airborne τον Ιανουάριο του 2001, επισημαίνοντας απλώς ότι, κατά τη Rockwell Collins, η Universal Avionics δεν συνεργάστηκε με την ίδια για να κερδίσει τον διαγωνισμό αυτόν (αιτιολογική σκέψη 256). Το γεγονός αυτό είναι άνευ σημασίας όσον αφορά το ζήτημα αν το προϊόν της Universal Avionics συνιστά βιώσιμη εναλλακτική λύση σε σχέση με αυτό της Honeywell.

424 Τέλος, σύμφωνα με την απόφαση Tetra Laval κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω, που επιβεβαιώθηκε συναφώς από το Δικαστήριο κατόπιν αναίρεσεως με την απόφασή του Επιτροπή κατά Tetra Laval, σκέψη 60 ανωτέρω, η Επιτροπή όφειλε επίσης να λάβει υπόψη την ενδεχόμενη επίπτωση στις σχετικές αγορές του δυνάμει αποτρεπτικού αποτελέσματος της απαγορεύσεως των καταχρήσεων δεσπόζουσας θέσεως του άρθρου 82 ΕΚ.

425 Λαμβανομένου υπόψη του ακραίου χαρακτήρα, στο πλαίσιο εμπορικής προοπτικής, των ανωτέρω περιγραφεισών συμπεριφορών που θα ήσαν αναγκαίες για την εφαρμογή στρατηγικής στηριζομένης στις καθαρές συνολικές συμφωνίες εν προκειμένω, η Επιτροπή όφειλε να λάβει υπόψη την ενδεχόμενη επίπτωση της απαγορεύσεως της καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως δεσπόζουσας θέσεως κατά το κοινοτικό δίκαιο επί του κινήτρου της συγχωνευθείσας εταιρίας να εφαρμόσει μια τέτοια πρακτική. Εφόσον δεν το έπραξε, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο που έχει ως συνέπεια ότι η ανάλυσή της νοθεύτηκε και, κατά συνέπεια, πάσχει πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως.

426 Λαμβανομένων υπόψη των προηγουμένων σκέψεων, η Επιτροπή δεν απέδειξε προσηκόντως από νομικής απόψεως ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα εφάρμοζε καθαρές συνολικές συμφωνίες κατόπιν της συγκεντρώσεως και η ανάλυσή της πάσχει πλείονα σφάλματα εκτιμήσεως συναφώς.

Επί των τεχνικών συνολικών συμφωνιών

- 427 Όσον αφορά τις τεχνικές συνολικές συμφωνίες, η Επιτροπή στηρίζεται στην ολοκλήρωση μεταξύ των διαφορών αεροηλεκτρονικών προϊόντων και στη μελλοντική ανάπτυξη του σχεδίου του «πλέον ηλεκτρικού κινητήρα αεροσκάφους» (More Electrical Aircraft Engine, βλ. αιτιολογική σκέψη 291 της προσβαλλομένης αποφάσεως), μολοντί παραδέχεται η ίδια ότι «η σαφής ολοκλήρωση κινητήρα και συστημάτων δεν έχει πραγματοποιηθεί ακόμη». Ισχυρίζεται ότι είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι η ολοκλήρωση αυτή θα πραγματοποιηθεί «στο άμεσο μέλλον» στο πλαίσιο του σχεδίου αυτού, αλλά δεν παρέχει λεπτομέρειες που αφορούν το πρόγραμμα αυτό ούτε αναφέρει χρονικό σημείο κατά το οποίο είναι δυνατόν να προβλεφθεί, κατά τις εκτιμήσεις της, η ολοκλήρωση αυτή. Πάντως, στηρίζεται αποκλειστικά στη μελλοντική ανάπτυξη του σχεδίου αυτού για να καταλήξει ότι το γεγονός ότι η Honeywell θα παύσει να είναι δυνητικός εταίρος στην καινοτομία, θα ενισχύσει περαιτέρω τη δεσπίζουσα θέση της προσφεύγουσας στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη (αιτιολογικές σκέψεις 417 και 418 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 428 Η απλή αυτή περιγραφή ενδεχόμενης εξέλιξης της αγοράς, χωρίς έστω και συνοπτική έκθεση των λεπτομερειών του σχεδίου που θα καθιστούσε πιθανή την εξέλιξη αυτή, δεν αρκεί για να αποδείξει το βάσιμο της απόψεως της Επιτροπής συναφώς.
- 429 Κατά την απόφαση Tetra Laval κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω (σκέψεις 155 επ.), την οποία επιβεβαίωσε το Δικαστήριο κατόπιν αναιρέσεως συναφώς με την απόφασή του Επιτροπή κατά Tetra Laval, σκέψη 60 ανωτέρω (σκέψεις 39 επ.), στην Επιτροπή απόκειται να αποδείξει, όσον αφορά τη μελλοντική εξέλιξη της αγοράς, βάσει ισχυρών αποδείξεων και με επαρκή βαθμό πιθανολογήσεως, όχι μόνον ότι η ενδεχόμενη συμπεριφορά που προβλέπει θα λάβει χώρα στο εγγύς σχετικά μέλλον, αλλά και ότι, επιπλέον, η συμπεριφορά αυτή θα καταλήξει στη δημιουργία ή στην ενίσχυση δεσπίζουσας θέσεως στο εγγύς σχετικά μέλλον, πράγμα το οποίο δεν έπραξε εν προκειμένω. Η έλλειψη διεξοδικής αναλύσεως των τεχνικών δεσμών που μπορεί να δημιουργηθούν μεταξύ των κινητήρων, αφενός, και των αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων, αφετέρου, καθώς και οι πιθανές επιπτώσεις των εν λόγω δεσμών όσον αφορά την εξέλιξη των διαφόρων αγορών θίγουν επίσης την αξιοπιστία της απόψεως της Επιτροπής. Δεν αρκεί ότι η Επιτροπή προβάλλει μια σειρά λογικών αλλά υποθετικών σταδίων, η υλοποίηση των οποίων θα έχει, όπως φοβάται, αρνητικές συνέπειες για τον ανταγωνισμό σε διάφορες

αγορές. Οφείλει, αντιθέτως, να αναλύσει ειδικά την πιθανή εξέλιξη εκάστης αγοράς στην οποία ισχυρίζεται ότι κατέδειξε τη δημιουργία ή την ενίσχυση δεσπόζουσας θέσεως λόγω της κοινοποιηθείσας συγκεντρώσεως, στηριζόμενη σε ισχυρές αποδείξεις.

- 430 Λαμβανομένων υπόψη των προηγουμένων σκέψεων, η Επιτροπή δεν απέδειξε προσηκόντως ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα είχε την ικανότητα, την επομένη της συγκεντρώσεως, ή έστω στο σχετικά εγγύς μέλλον, να συνδέσει τις πωλήσεις των αεροηλεκτρονικών και/ή μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων της με τις πωλήσεις των κινητήρων της διά της επιβολής τεχνικών δεσμεύσεων.

Επί των μικτών συνολικών συμφωνιών

- 431 Όσον αφορά τις μικτές συνολικές συμφωνίες, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, υπό την επιφύλαξη των διαπιστώσεων στις σκέψεις 408 έως 411 ανωτέρω σχετικά με την ταυτότητα του πελάτη, και τις διαπιστώσεις στις σκέψεις 414 και 415 σχετικά με το χρονοδιάγραμμα κατά το οποίο γίνονται οι παραγγελίες των διαφόρων κατασκευαστικών μερών αεροσκάφους, η συγχωνευθείσα εταιρία μπορούσε, σε ορισμένες περιπτώσεις και για ορισμένα προϊόντα, να προτείνει λιγότερο υψηλές τιμές για σειρά προϊόντων υπό την προϋπόθεση ότι επιλέγονται όλα. Πράγματι, ένας επιχειρηματίας μπορεί, καταρχήν, πάντοτε να προβαίνει σε συνολικές προσφορές που καλύπτουν πλείονα προϊόντα τα οποία συνήθως πωλούνται χωριστά.

- 432 Πάντως, η προσφορά αυτή θα προκαλέσει οικονομικές συνέπειες στην αγορά μόνο στο μέτρο που οι πελάτες τη δέχονται και, ειδικότερα, δεν απαιτούν την ανάλυσή της στα κατ' ιδίαν προϊόντα. Η Επιτροπή όφειλε να αποδείξει ότι η συγχωνευθείσα εταιρία ήταν σε θέση να επιμείνει στην τήρηση του συνολικού χαρακτήρα των προσφορών της στους πελάτες της. Επιπλέον, όπως τονίσθηκε ανωτέρω, στην Επιτροπή εναπέκειτο να αποδείξει ότι ήταν πιθανόν η συγχωνευθείσα εταιρία να εκμεταλλεύθηκε τη δυνατότητα εφαρμογής των συνολικών συμφωνιών.

- 433 Επιβάλλεται να υπομνησθεί ότι, με την απόφαση Tetra Laval κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω, το Πρωτοδικείο εκφράστηκε σχετικώς αυστηρά ως προς το ζήτημα των αποδείξεων που οφείλει να προσκομίσει η Επιτροπή εάν χρησιμοποιεί, ως στοιχείο της αναλύσεώς της, το γεγονός ότι μια επιχείρηση θα υιοθετήσει συγκεκριμένη συμπεριφορά στο μέλλον οπότε θα δημιουργηθεί δεσπόζουσα θέση, κρίνοντας ότι σ' αυτήν απόκειται να παράσχει «ισχυρές αποδείξεις» στην περίπτωση αυτή (βλ., ειδικότερα, σκέψεις 154 επ. της αποφάσεως). Όπως επισήμανε το Δικαστήριο επιβεβαιώνοντας το εν λόγω τμήμα της αποφάσεως με την απόφασή του επί της αναιρέσεως, το Πρωτοδικείο ουδόλως προσέθεσε μια επιπλέον προϋπόθεση σχετικά με τον βαθμό της απαιτούμενης αποδείξεως, αλλά απλώς υπενθύμισε την ουσιώδη λειτουργία της αποδείξεως, η οποία έγκειται στο να πείσει για το βάσιμο μιας απόψεως ή, όπως εν προκειμένω, μια αποφάσεως σχετικής με συγκεντρώσεις (απόφαση Επιτροπή κατά Tetra Laval, σκέψη 60 ανωτέρω, σκέψη 41).
- 434 Εν προκειμένω, η Επιτροπή χρησιμοποίησε κατ' ουσίαν τρεις διαφορετικούς τύπους συλλογισμού στην προσβαλλόμενη απόφαση για να αποδείξει ότι είναι πιθανό η συγχωνευθείσα εταιρία να εφάρμοσε πράγματι μικτές συνολικές συμφωνίες.
- 435 Πρώτον, ισχυρίζεται ότι ανάλογες πρακτικές προς αυτές που προβλέπει έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί στις επίμαχες αγορές στο παρελθόν, ιδίως από τη Honeywell (βλ., ιδίως, τις αιτιολογικές σκέψεις 361 έως 370 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Προσήκει να τονισθεί επίσης, στο πλαίσιο αυτό, ότι η Επιτροπή θεωρεί ότι ασκούν συναφώς επιρροή η «ισχύς της Honeywell στην ολοκλήρωση προϊόντων» (αιτιολογικές σκέψεις 289 έως 292 της προσβαλλομένης αποφάσεως) καθώς και η «ισχύς των συνολικών συμφωνιών της Honeywell» (αιτιολογικές σκέψεις 293 έως 297 της προσβαλλομένης αποφάσεως).
- 436 Δεύτερον, ισχυρίστηκε ότι από παγιωμένες οικονομικές θεωρίες, ιδίως από τις «επιπτώσεις Cournot», προκύπτει (βλ., ιδίως, τις αιτιολογικές σκέψεις 374 έως 376 της προσβαλλομένης αποφάσεως) ότι η συγχωνευθείσα εταιρία έχει οικονομικό κίνητρο να εφαρμόσει τις πρακτικές που προβλέπει η Επιτροπή, χωρίς να είναι συναφώς αναγκαία η επίκληση ειδικού οικονομικού προτύπου.

- 437 Τρίτον, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι ο στρατηγικός στόχος της συγχωνευθείσας εταιρίας θα είναι να αυξήσει την ισχύ της στις διάφορες αγορές όπου έχει παρουσία και ότι, λαμβανομένης υπόψη της βουλήσεως αυτής, η εκ μέρους της πρακτική συνολικών συμφωνιών θα αποτελεί οικονομικώς ορθολογική συμπεριφορά γι' αυτήν και, συνεπώς, πιθανή συμπεριφορά (βλ., ειδικότερα, αιτιολογικές σκέψεις 353, 379, 391 και 398 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή ανέφερε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι στηριζόταν στο συνδυασμένο αποτέλεσμα του κινήτρου που προκύπτει, κατ' αυτήν, από την εμπορική κατάσταση της προσφεύγουσας και από τη στρατηγική επιλογή της συγχωνευθείσας εταιρίας.
- 438 Οι τρεις αυτοί τύποι συλλογισμού που χρησιμοποίησε η Επιτροπή στο τμήμα αυτό της προσβαλλομένης αποφάσεως θα εξετασθούν διαδοχικά κατωτέρω.

— Επί των προηγούμενων πρακτικών

- 439 Όσον αφορά τις προηγούμενες πρακτικές, πρέπει να τονισθεί, καταρχάς, ότι τα παραδείγματα που προέβαλε η Επιτροπή αφορούν κατ' ουσίαν συνολικές συμφωνίες που υποτίθεται ότι εφάρμοσε η Honeywell σχετικά με αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα (βλ., μεταξύ άλλων, τις αιτιολογικές σκέψεις 362 έως 365 και 367 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Ακόμη και αν υποθεθεί ότι τα παραδείγματα αυτά αποδεικνύονται επαρκώς από νομικής απόψεως, έχουν μικρή σημασία προκειμένου να αποδειχθεί ότι η συγχωνευθείσα εταιρία μετά τη συγκέντρωση θα έχει πιθανώς την ικανότητα να συνδέει τις πωλήσεις κινητήρων με τις πωλήσεις αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων, και το εμπορικό κίνητρο να το πράττει. Πράγματι, είναι σαφές ότι η τιμή του κινητήρα είναι σαφώς υψηλότερη της τιμής εκάστου αεροηλεκτρονικού ή μη αεροηλεκτρονικού συστατικού, οπότε η εμπορική δυναμική μικτής συνολικής συμφωνίας είναι πολύ διαφορετική ανάλογα με το αν πρόκειται αποκλειστικά για αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα, αφενός, ή για τα προϊόντα αυτά καθώς και για ένα κινητήρα, αφετέρου. Επομένως, δεν μπορεί να αποδειχθεί, βάσει παραδειγμάτων σχετικών μόνο με τα αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα, ότι οι μικτές συνολικές πωλήσεις που περιλαμβάνουν και κινητήρες θα ήσαν εφαρμόσιμες και εμπορικώς επωφελείς για τη συγχωνευθείσα εταιρία κατόπιν της συγκεντρώσεως.

- 440 Το μόνο συγκεκριμένο παράδειγμα συνολικής συμφωνίας που προέβαλε η Επιτροπή και αφορά συγχρόνως κινητήρα και αεροηλεκτρονικά/μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα αναφέρεται στο [...], επιχειρηματικό αεροσκάφος (βλ. αιτιολογική σκέψη 368 της προσβαλλομένης απόφασεως). Πάντως, η Επιτροπή παραδέχεται η ίδια, στην τελευταία φράση της αιτιολογικής σκέψεως 368, ότι ο εν λόγω κατασκευαστής ατράκτων [...]. Επομένως, το παράδειγμα αυτό, όπως παρουσιάστηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση, δεν αποδεικνύει ότι η Honeywell εφάρμοσε πράγματι συνολικές συμφωνίες που περιελάμβαναν κινητήρες για επιχειρηματικά αεροσκάφη και αεροηλεκτρονικά/μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα. Αντιθέτως, το γεγονός ότι [...] είναι ακριβώς η απόρριψη της απόψεως της Επιτροπής συναφώς.
- 441 Η Επιτροπή επισημαίνει επίσης στις αιτιολογικές σκέψεις 366 και 367 της προσβαλλομένης απόφασεως ότι η δυνατότητα της Honeywell να εφαρμόσει εκτεταμένες συνολικές συμφωνίες που περιλαμβάνουν ταυτοχρόνως κινητήρες και αεροηλεκτρονικά/μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα παρουσιάστηκε μόλις πρόσφατα, ιδίως μετά τη συγχώνευση μεταξύ της Honeywell και της AlliedSignal το 1999. Μολονότι το γεγονός αυτό μπορεί να εξηγήσει γιατί η Επιτροπή βρήκε ένα μόνο παράδειγμα συνολικών συμφωνιών, δεν μπορεί να καλύψει την έλλειψη πειστικών παραδειγμάτων βάσει των οποίων το Πρωτοδικείο θα μπορούσε ενδεχομένως να καταλήξει ότι οι προηγούμενες πρακτικές αποδεικνύουν την πιθανότητα παρεμφερών πρακτικών στο μέλλον.
- 442 Επιπλέον, υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ του τομέα των μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών στον οποίο η συγκέντρωση θα παρείχε στη συγχωνευθείσα εταιρία τη δυνατότητα να εφαρμόσει συνολικές συμφωνίες για πρώτη φορά στο μέλλον και του τομέα των επιχειρηματικών αεροσκαφών, μεταξύ άλλων στο μέτρο που τα πρώτα είναι ενίοτε τύποι αεροσκαφών των οποίων ο εξοπλισμός «προέρχεται από πολλές πηγές» όσον αφορά τους κινητήρες, περίπτωση κατά την οποία ο πελάτης του κατασκευαστή κινητήρων είναι η αεροπορική εταιρία, ενώ τα επιχειρηματικά αεροσκάφη είναι πάντοτε τύποι αεροσκαφών των οποίων ο εξοπλισμός «προέρχεται από μία πηγή», περίπτωση κατά την οποία ο πελάτης είναι ο κατασκευαστής ατράκτων.
- 443 Λαμβανομένων υπόψη των προηγούμενων σκέψεων, τα παραδείγματα που προέβαλε η Επιτροπή σχετικά με τις προηγούμενες πρακτικές της Honeywell δεν αποδεικνύουν ότι ήταν πιθανόν να εφήρμοσε η συγχωνευθείσα εταιρία, κατόπιν της

συγκεντρώσεως, μικτές συνολικές συμφωνίες που περιλαμβάνουν, αφενός, τους κινητήρες της πρώην GE και, αφετέρου, αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα της πρώην Honeywell.

— Επί των οικονομικών αναλύσεων

⁴⁴⁴ Όσον αφορά τη δεύτερη πτυχή της συλλογιστικής της Επιτροπής σχετικά με τα οικονομικά πρότυπα, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε, στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, στο πρότυπο Choi, κατά το οποίο μια επιχείρηση όπως η συγχωνευθείσα εταιρία που έχει σημαντικό φάσμα προϊόντων θα είχε την ικανότητα και το αναγκαίο κίνητρο για να εφαρμόσει μικτές συνολικές συμφωνίες. Υποστηρίζει, άλλωστε, ότι η Επιτροπή εγκατέλειψε στη συνέχεια το πρότυπο αυτό στην προσβαλλόμενη απόφαση. Αντιθέτως, η Επιτροπή ισχυρίζεται ενώπιον του Πρωτοδικείου ότι ούτε υιοθέτησε ούτε απέρριψε το πρότυπο αυτό, θεωρώντας ότι το κίνητρο της συγχωνευθείσας εταιρίας να εφαρμόσει συνολικές συμφωνίες κατόπιν της συγκεντρώσεως προκύπτει εν πάση περιπτώσει από το γράμμα της προσβαλλομένης αποφάσεως (βλ., ειδικότερα, τις αιτιολογικές σκέψεις 374 έως 376 της προσβαλλομένης αποφάσεως επί των «επιπτώσεων Cournot»).

⁴⁴⁵ Επισημαίνεται, συναφώς, ότι η Επιτροπή ισχυρίστηκε, στην αιτιολογική σκέψη 352 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι δεν ήταν αναγκαίο να στηριχθεί στο ένα ή στο άλλο από τα πρότυπα που προβλήθηκαν κατά τη διοικητική διαδικασία. Επιπλέον, ο σύμβουλος ακροάσεων διαπίστωσε στην έκθεσή του ότι η Επιτροπή δεν στηρίχθηκε πλέον, στο σχέδιο αποφάσεως, στο πρότυπο Choi.

⁴⁴⁶ Άλλωστε, η Επιτροπή δεν αναφέρθηκε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, στο πρότυπο Choi, παρά εμμέσως, στο μέτρο που επισημαίνει, στην αιτιολογική σκέψη 352, ότι «[ο]ι διάφορες οικονομικές αναλύσεις αποτελούν το αντικείμενο θεωρητικής διαμάχης, ιδίως όσον αφορά το οικονομικό πρότυπο [των μικτών συνολικών συμφωνιών] που προετοίμασε ένα από τα τρίτα μέρη». Αντιθέτως, όπως επισημαίνει η προσφεύγουσα, η Επιτροπή είχε εκθέσει διεξοδικώς το περιεχόμενο του προτύπου Choi στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και είχε επικαλεστεί ρητώς το πρότυπο αυτό ως αποδεικτικό στοιχείο που στηρίζει την άποψή της ως προς τη

μελλοντική συμπεριφορά της συγχωνευθείσας και τις οικονομικές συνέπειες της συμπεριφοράς αυτής. Υπό τις συνθήκες αυτές, καίτοι η Επιτροπή δεν παραδέχθηκε ότι το πρότυπο Choi στερούνταν αποδεικτικής ισχύος, δεν στηρίχθηκε, στην προσβαλλόμενη απόφαση, κατά τρόπο θετικό στο πρότυπο αυτό. Επομένως, πρέπει να θεωρηθεί, για τον σκοπό της παρούσας διαδικασίας, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση δεν στηρίζεται σε κανένα οικονομικό πρότυπο το οποίο αναλύει, βάσει των ειδικών δεδομένων της υπό κρίση υποθέσεως, τις πιθανές συνέπειες της κοινοποιηθείσας συγκεντρώσεως.

447 Επιβάλλεται, κατά συνέπεια, να εξετασθεί αν, ελλείψει τέτοιου οικονομικού προτύπου, η Επιτροπή απέδειξε ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα είχε κίνητρο, κατόπιν της συγκεντρώσεως, να εφαρμόσει μικτές συνολικές συμφωνίες.

448 Στις αιτιολογικές σκέψεις 349 έως 355 της προσβαλλομένης αποφάσεως, όπου η Επιτροπή εκθέτει τον μηχανισμό μέσω του οποίου οι συνολικές συμφωνίες θα δημιουργούσαν δεσπόζουσες θέσεις στις αγορές των αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων, η Επιτροπή εξηγεί κατ' ουσίαν τους λόγους για τους οποίους θεωρεί ότι η συγχωνευθείσα εταιρία είναι σε θέση να εφαρμόσει συνολικές συμφωνίες κατόπιν της συγκεντρώσεως. Επομένως, αναφέρεται, όσον αφορά τα προϊόντα SFE-standard, στη «δυνατότητα της νέας εταιρίας να προσφέρει δέσμες προϊόντων στους κατασκευαστές ατράκτων» (αιτιολογική σκέψη 349). Όσον αφορά τα προϊόντα BFE και SFE-option, ισχυρίζεται ότι η συγχωνευθείσα εταιρία «θα είναι σε θέση να προσφέρει δέσμη προϊόντων που ουδέποτε διατέθηκαν από κοινού στην αγορά πριν από τη συγκέντρωση και που δεν δύναται να αντιμετωπίσει μόνος του κανένας από τους άλλους ανταγωνιστές» (αιτιολογική σκέψη 350), ότι θα μπορέσει «να προωθήσει την επιλογή των προϊόντων BFE και SFE-option της Honeywell πωλώντας τα ως τμήμα ευρύτερης δέσμης που περιλαμβάνει κινητήρες και συμπληρωματικές υπηρεσίες της GE» (αιτιολογική σκέψη 350) και ότι «θα είναι σε θέση να τιμολογήσει τις συνολικές διαπραγματευτικές προτάσεις με τέτοιο τρόπο ώστε να παρακινήσει τους πελάτες να αγοράσουν κινητήρες GE και προϊόντα BFE και SFE-option με δυνατότητα επιλογής Honeywell αντί για εκείνα των ανταγωνιστών» (αιτιολογική σκέψη 353).

449 Οσάκις η Επιτροπή αναφέρεται, με τις εν λόγω αιτιολογικές σκέψεις 349 έως 355, στο κίνητρο, σε αντιδιαστολή προς την απλή ικανότητα της συγχωνευθείσας

εταιρίας να εφαρμόσει τις πρακτικές αυτές, δεν προβάλλει καμία απόδειξη ούτε ανάλυση ικανή να αποδείξει ότι είναι πράγματι πιθανόν να υφίσταται το κίνητρο αυτό κατόπιν της συγκεντρώσεως. Επομένως, η Επιτροπή ισχυρίζεται απλώς, στην αιτιολογική σκέψη 349, ότι «ο συμπληρωματικός χαρακτήρας των προσφορών προϊόντων της GE και της Honeywell, σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες υφιστάμενες θέσεις τους στην αγορά, θα παράσχει στη συγχωνευθείσα εταιρία τη δυνατότητα και το οικονομικό ορθολογικό κίνητρο για να αρχίσει συνδυασμένες προσφορές ή διασταυρούμενες επιδοτήσεις όλων των πωλήσεων προϊόντων και στις δύο κατηγορίες πελατών» χωρίς να εξηγεί γιατί θεωρεί ότι οι περιστάσεις αυτές αρκούν για να δημιουργήσουν το κίνητρο αυτό. Στην αιτιολογική σκέψη 354, επισημαίνει ότι «τα κίνητρα για τη συγχωνευθείσα εταιρία να πωλεί συνδυασμούς προϊόντων μπορεί να αλλάξουν βραχυπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα, όταν, για παράδειγμα, αναπτυχθούν νέες γενιές τύπων και εξοπλισμού αεροσκαφών», χωρίς ωστόσο να εκθέτει ποιες θα είναι οι αιτίες των κινήτρων αυτών ούτε ποιες θα είναι οι διαφορές μεταξύ αυτών πριν ή μετά την προβλεπόμενη εξέλιξη.

450 Επομένως, η ανάλυση στις αιτιολογικές σκέψεις 349 έως 355 δεν αποδεικνύει ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα έχει κίνητρο να εφαρμόσει μικτές συνολικές συμφωνίες μετά από τη συγκέντρωση. Πάντως, η Επιτροπή προβάλλει άλλους λόγους με τον τίτλο «(2) Τα επιχειρήματα των μερών σε σχέση με τις [συνολικές] προσφορές». Ειδικότερα, ένα τμήμα υπό τον τίτλο αυτόν φέρει, με τη σειρά του, τον τίτλο «Η επίπτωση Cournot στις [συνολικές συμφωνίες]». Η έννοια των «επιπτώσεων Cournot» είναι μια οικονομική θεωρία που περιγράφει, κατ' ουσίαν, τα πλεονεκτήματα μιας εταιρίας που πωλεί ευρύ φάσμα προϊόντων, έναντι των ανταγωνιστών της των οποίων το φάσμα είναι πιο περιορισμένο, λόγω του ότι, μολονότι προτείνει εκπτώσεις σε όλα τα προϊόντα του φάσματος, μειώνοντας έτσι το περιθώριο κέρδους της για καθένα από τα προϊόντα αυτά, κερδίζει εντούτοις από την πρακτική αυτή συνολικά λόγω του ότι πωλεί σημαντικότερη ποσότητα απ' όλα τα προϊόντα του φάσματός της.

451 Στις αιτιολογικές σκέψεις 374 έως 376, που εντάσσονται στον τίτλο αυτόν, η Επιτροπή απαντά, κατ' ουσίαν, σε επιχειρήματα των κοινοποιούντων μερών ότι «έχουν χαμηλά κίνητρα για μείωση των τιμών των προϊόντων τους, επειδή η ζήτηση για αεροσκάφη είναι σχετικά ανελαστική στην τιμή των κινήτρων και των κατασκευαστικών μερών και, επίσης, ότι η συνολική τιμή ενός αεροσκάφους είναι μόνο ένας από τους πολλούς παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση μιας αεροπορικής εταιρίας για την αγορά ενός ακόμη αεροσκάφους».

- 452 Αφού επισήμανε, στην αιτιολογική σκέψη 375, ότι δεν θεωρεί ότι η ζήτηση εξοπλισμού και κατασκευαστικών μερών αεροσκαφών είναι εντελώς «ανελαστική», η Επιτροπή εξακολουθεί ισχυριζόμενη στην αιτιολογική σκέψη 376 ότι, σε κάθε περίπτωση, η μεμονωμένη ζήτηση για τα προϊόντα των οικείων εταιριών είναι πράγματι ελαστική. Εξ αυτού συνάγει ότι, «ακόμη κι αν [η πρακτική των συνολικών συμφωνιών] δεν επρόκειτο να επηρεάσει τη συσσωρευμένη ποσότητα της ζήτησης για αεροσκάφη ή κινητήρες και κατασκευαστικά μέρη, θα οδηγούσε σε ανακατανομή και, συνεπώς, σε μεταβολή των μεριδίων αγοράς προς όφελος της συγχωνευθείσας εταιρίας».
- 453 Από τη συλλογιστική αυτή συνάγεται ότι, κατά την Επιτροπή, η συγχωνευθείσα εταιρία θα είχε κίνητρο να εφαρμόσει μικτές συνολικές συμφωνίες κατόπιν της συγκεντρώσεως δυνάμει της επιπτώσεως Cournot, είτε η ζήτηση, στο επίπεδο της αγοράς εκάστου προϊόντος που εξοπλίζει τα αεροσκάφη, είναι ελαστική είτε όχι. Πάντως, όπως ισχυρίζεται το γραφείο Frontier Economics, για λογαριασμό, εν προκειμένω, της Rolls-Royce, στο δελτίο του περί ανταγωνισμού του Αυγούστου 2001 που επισυνάφθηκε στο δικόγραφο της προσφυγής, απόδειξη στηριζόμενη στις επιπτώσεις Cournot προϋποθέτει διεξοδική εμπειρική ανάλυση τόσο του εύρους των μειώσεων της τιμής και των αναμενομένων κινήσεων πωλήσεων όσο και των περιθωριακών δαπανών και κερδών των διαφόρων επιχειρηματιών της αγοράς.
- 454 Επιβάλλεται να τονισθεί, επίσης, ότι η ίδια η Επιτροπή φαίνεται ότι θεώρησε, στο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, ότι για την ως άνω απόδειξη ήταν αναγκαία μια οικονομική ανάλυση. Πράγματι, τα σημεία 526 έως 528 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων είναι παρεμφερή προς τις αιτιολογικές σκέψεις 374 έως 376 της προσβαλλομένης αποφάσεως, εκτός κατά το ότι υπάρχει, στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, μια υποσημείωση υπ' αριθ. 175, στην οποία γίνεται παραπομπή στο τέλος του σημείου 528 αυτής, όπου η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο καθηγητής Choi είχε αναπτύξει ένα πρότυπο που αναλύει την περίπτωση κατά την οποία η ζήτηση για τα επίμαχα προϊόντα είναι ανελαστική, από το οποίο προκύπτει ότι οι συνολικές συμφωνίες μπορούσαν να έχουν αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα.
- 455 Άλλωστε, η προσφεύγουσα επικαλείται τις εκθέσεις άλλων οικονομολόγων, ειδικότερα των καθηγητών Nalebuff, Rey και Shapiro, που επισυνάφθηκαν στην απάντηση στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και στο δικόγραφο της προσφυγής, οι οποίες αναφέρουν, κατ' ουσίαν, ότι η συγχωνευθείσα εταιρία δεν θα είχε πιθανώς

κίνητρο, κατόπιν της κοινοποιηθείσας συγκεντρώσεως, να εφαρμόσει μικτές συνολικές συμφωνίες, τουλάχιστον σε σημαντικό βαθμό, σε αντιδιαστολή προς το συμπέρασμα του καθηγητή Choi. Ειδικότερα, οι καθηγητές Nalebuff και Rey επικρίνουν τις βασικές υποθέσεις του καθηγητή Choi ως προς τη φύση της αγοράς, και ο καθηγητής Rey επισημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι το οικονομικό πρότυπο Choi μπορούσε να παραγάγει, εγκύρως κατά τους δικούς του περιορισμούς παραμετροποιήσεως, αποκλίνοντα αποτελέσματα αναλόγως της σειράς βασικών παραμέτρων που χρησιμοποιήθηκε.

456 Χωρίς να είναι αναγκαίο να εκτιμηθεί διεξοδικά, στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, ούτε το βάσιμο των συμπερασμάτων στα οποία κατέληξαν οι διάφοροι οικονομολόγοι ούτε η σχετική βαρύτητα της αναλύσεως των καθηγητών Nalebuff, Rey και Shapiro σε σχέση με την ανάλυση του καθηγητή Choi, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι το ζήτημα αν η επίπτωση Cournot θα δημιουργούσε κίνητρο για τη συγχωνευθείσα εταιρία να εφαρμόσει μικτές συνολικές συμφωνίες εν προκειμένω αποτελεί αντικείμενο διαμάχης. Το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η Επιτροπή ως προς την πιθανότητα υπάρξεως του κινήτρου αυτού δεν απορρέει βεβαίως κατά τρόπο άμεσο και αναπόφευκτο από την οικονομική θεωρία της επιπτώσεως Cournot.

457 Επιπλέον, μια άλλη σκέψη σχετική με τις λεπτομέρειες εφαρμογής της πρακτικής των συνολικών πωλήσεων εμποδίζει την απόδειξη της απόψεως της Επιτροπής με αναφορά στην επίπτωση Cournot εν προκειμένω.

458 Συναφώς, η προσφεύγουσα ορθώς επισήμανε, στο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, καθώς και ενώπιον του Πρωτοδικείου, ότι η Snesma δεν είχε κανένα συμφέρον να θυσιάσει ένα τμήμα των κερδών της χορηγώντας μειώσεις τιμής προκειμένου να προωθήσει τις πωλήσεις προϊόντων της πρώην Honeywell, οπότε ήσαν αδύνατες οι μικτές συνολικές συμφωνίες που θα περιελάμβαναν κινητήρες της CFMI. Η Επιτροπή δεν έλαβε προσηκόντως υπόψη, με την προσβαλλόμενη απόφαση, τις επιπτώσεις από εμπορικής απόψεως που θα είχε, κατ' ανάγκην, το γεγονός αυτό στο κίνητρο της συγχωνευθείσας εταιρίας, μετά από τη συγκέντρωση, να εφαρμόσει συνολικές συμφωνίες, εφόσον στην αιτιολογική σκέψη 393 της προσβαλλομένης αποφάσεως επισήμανε ότι δεν υπάρχει λόγος η Snesma, που δεν ανταγωνίζεται τη GE ως ανεξάρτητος κατασκευαστής κινητήρων, να μην ευνοήσει αυτή τη μέθοδο δράσεως.

- 459 Στην περίπτωση κατά την οποία η Snecma θα δεχόταν να μειώσει την τιμή πωλήσεως κινητήρα CFMI προκειμένου να αυξήσει την πώληση συνόλου προϊόντων συνδυάζοντας τον κινητήρα αυτόν με αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα που κατασκευάζει η συγχωνευθείσα εταιρία, θα αντλούσε όφελος από την πρακτική αυτή μόνο καθό μέτρο θα αυξάνονταν οι πωλήσεις του κινητήρα. Επομένως, δεν θα υπήρχε επίπτωση Cournot εξυπηρετούσα την αύξηση των κερδών της Snecma επί του συνόλου φάσματος προϊόντων. Ακόμη και αν το φαινόμενο της επιπτώσεως Cournot συνιστά, κατά την Επιτροπή, την απόδειξη της υπάρξεως κινητρου εφαρμογής συνολικών συμφωνιών, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η συλλογιστική αυτή δεν μπορεί να δικαιολογήσει το συμπέρασμά της, στην αιτιολογική σκέψη 393 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι, ως προς το σημείο αυτό, η Snecma είχε τα ίδια εμπορικά συμφέροντα με τη συγχωνευθείσα εταιρία.
- 460 Επομένως, οι μειώσεις της τιμής του κινητήρα που προτείνονται στους πελάτες στο πλαίσιο των μικτών συνολικών προσφορών οι οποίες περιλαμβάνουν κινητήρα CFMI πρέπει, καταρχήν, να χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από τη GE. Με άλλα λόγια, ποσό που αντιστοιχεί στην απόλυτη αξία τέτοιας μείσεως θα έπρεπε να αφαιρεθεί από το ήμισυ περίπου της τιμής κινητήρα CFMI οφειλόμενο στην GE δυνάμει της συμμετοχής της στην κοινή επιχείρηση, δεδομένου ότι η Snecma δεν είχε εμπορικό συμφέρον παρεμφερές προς αυτό της GE να μετάσχει σε σημαντικό βαθμό στη χρηματοδότηση της μείσεως αυτής. Επομένως, ο «μοχλός» τον οποίο διέθετε η συγχωνευθείσα εταιρία, στην αγορά κινητήρων για τα μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, για να προωθήσει τις συνολικές συμφωνίες της, είναι, καταρχήν, μικρότερος όσον αφορά τους κινητήρες της CFMI απ' ό,τι για τους κινητήρες που κατασκευάζονται μόνον από την GE.
- 461 Επομένως, οι μικτές συνολικές προσφορές που περιλαμβάνουν κινητήρες CFMI ήσαν σαφώς λιγότερο αποδοτικές από εμπορικής απόψεως για τη συγχωνευθείσα εταιρία, απ' ό,τι εάν η προσφεύγουσα ήταν ο μόνος κατασκευαστής των κινητήρων αυτών. Ακόμη και αν υποθεθεί ότι είχε καταστεί δυνατόν να αποδειχθεί εν προκειμένω η ύπαρξη επιπτώσεως Cournot για μικτές συνολικές προσφορές που περιλαμβάνουν κινητήρες της πρώην GE, θα ήταν αναγκαίο να προβεί η Επιτροπή σε χωριστή ανάλυση, λαμβάνοντας υπόψη το φαινόμενο που σημειώθηκε στην προηγούμενη σκέψη, για να εξακριβώσει αν υπήρξε η επίπτωση αυτή στην περίπτωση μικτών συνολικών πωλήσεων που περιλαμβάνουν κινητήρα CFMI.

462 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προηγούμενων σκέψεων, η σύντομη επίκληση από την Επιτροπή της έννοιας της επιπτώσεως Cournot με την προσβαλλόμενη απόφαση δεν παρέχει τη δυνατότητα να συναχθεί το συμπέρασμα, ελλείψει διεξοδικής οικονομικής αναλύσεως που εφαρμόζει τη θεωρία αυτή στις ειδικές περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως, ότι η πρακτική των μικτών συνολικών συμφωνιών εκ μέρους της συγχωνευθείσας εταιρίας θα είχε καταστεί πιθανή κατόπιν της συγκεντρώσεως. Πράγματι, η Επιτροπή μπορούσε να προσκομίσει ισχυρές αποδείξεις υπό την έννοια της αποφάσεως Tetra Laval κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω, στηριζόμενη στην επίπτωση Cournot μόνον εάν κατεδείκνυε τη δυνατότητα εφαρμογής τους στη συγκεκριμένη περίπτωση. Επομένως, η Επιτροπή δεν κατόρθωσε να πιθανολογήσει βασίμως, με απλή περιγραφή των οικονομικών συνθηκών που θα υφίστανται, κατ' αυτήν, στην αγορά κατόπιν της συγκεντρώσεως, ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα χρησιμοποιήσει μικτές συνολικές συμφωνίες κατόπιν της συγκεντρώσεως.

— Επί του στρατηγικού χαρακτήρα των προβλεφθεισών συμπεριφορών

463 Τρίτον, η Επιτροπή ισχυρίζεται ενώπιον του Πρωτοδικείου ότι η εκ μέρους της περιγραφή των συνολικών συμφωνιών και της πιθανότητας να εφαρμοστούν πράγματι πρέπει να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα του γεγονότος ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα εκμεταλλευθεί την ικανότητά της να προτείνει συνολικές συμφωνίες κατά στρατηγικό τρόπο ως «μοχλό» με τον σκοπό ειδικά να περιθωριοποιήσει τους ανταγωνιστές της. Η προσφεύγουσα φρονεί ότι η εν λόγω ερμηνεία της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι «απαράδεκτη» με το αιτιολογικό ότι πρόκειται για εξήγηση που προβλήθηκε για πρώτη φορά ενώπιον του Πρωτοδικείου. Κατ' ουσίαν, αυτό που προσάπει στην Επιτροπή είναι η προσπάθεια υποκαταστήσεως της αιτιολογίας στο στάδιο της ένδικης διαδικασίας. Αρκεί να επισημανθεί συναφώς ότι η Επιτροπή ισχυρίστηκε, με την προσβαλλομένη απόφαση, ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα χρησιμοποιήσει την ικανότητά της να πραγματοποιεί πακέτα πωλήσεων κατά στρατηγικό τρόπο στο μέλλον προκειμένου να εξοβελίσει τους ανταγωνιστές της από την αγορά, ιδίως με την πρακτική των διασταυρουμένων επιδοτήσεων (βλ., ειδικότερα, τις αιτιολογικές σκέψεις 353, 379, 391 και 398). Επομένως, πρέπει να εξετασθούν τα άλλα επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα.

464 Πρέπει συναφώς να υπομνησθεί, καταρχάς, ότι, με την απόφασή του Επιτροπή κατά Tetra Laval, σκέψη 60 ανωτέρω, το Δικαστήριο έκρινε, όπως το Πρωτοδικείο, ότι,

όταν η Επιτροπή στηρίζεται σε μελλοντική συμπεριφορά την οποία θεωρεί ότι θα επιδείξει συγχωνευθείσα εταιρία κατόπιν συγκεντρώσεως, οφείλει να αποδείξει, βάσει αδιάσειστων αποδείξεων και με επαρκή βαθμό πιθανολογήσεως, ότι η συμπεριφορά αυτή πράγματι θα υιοθετηθεί (βλ. και σκέψη 64 ανωτέρω).

⁴⁶⁵ Εν προκειμένω, διαπιστώθηκε ανωτέρω στη σκέψη 462 (βλ. και σκέψη 432) ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε, με αναφορά στις αντικειμενικές εμπορικές και οικονομικές συνθήκες της υποθέσεως, ότι θα εξυπηρετούσε οπωσδήποτε το συμφέρον της συγχωνευθείσας εταιρίας να εφαρμόσει μικτές συνολικές συμφωνίες κατόπιν της συγκεντρώσεως. Επομένως, σε εμπορικό επίπεδο, θα ανοίγονταν διάφορες στρατηγικές για τη συγχωνευθείσα εταιρία κατόπιν της συγκεντρώσεως. Μολονότι η στρατηγική επιλογή που προβλέπει η Επιτροπή θα είναι βεβαίως η μία από τις επιλογές που διαθέτει, η μεγιστοποίηση των κερδών βραχυπροθέσμως, με την απόκτηση του μεγαλύτερου δυνατού περιθωρίου κέρδους σε κάθε μεμονωμένο προϊόν, θα ήταν επίσης μια πιθανή επιλογή.

⁴⁶⁶ Επομένως, ελλείψει προσήκουσας από νομικής απόψεως αποδείξεως οικονομικού κινήτρου για τη συγχωνευθείσα εταιρία, η Επιτροπή όφειλε να προβάλλει, με την προσβαλλόμενη απόφαση, άλλα στοιχεία που να καθιστούν δυνατό το συμπέρασμα ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα πραγματοποιούσε τη στρατηγική επιλογή να θυσιάσει βραχυπρόθεσμα κέρδη για να αυξήσει το μερίδιο αγοράς της εις βάρος των ανταγωνιστών της με σκοπό να αντλήσει σημαντικότερα κέρδη στο μέλλον. Για παράδειγμα, εσωτερικά έγγραφα που καταδεικνύουν ότι αυτός ήταν ο σκοπός της διευθύνσεως της προσφεύγουσας κατά τον χρόνο της εξαγγελίας του σχεδίου αγοράς της Honeywell θα μπορούσαν να αποτελέσουν μια τέτοια απόδειξη. Επιβάλλεται η διαπίστωση, σύμφωνα με τους σχετικούς ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, ότι η Επιτροπή δεν προέβαλε συναφώς κανένα στοιχείο ικανό να αποδείξει ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα προέβαινε πράγματι στην εν λόγω στρατηγική επιλογή. Πράγματι, ισχυρίζεται απλώς, στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι η συγχωνευθείσα εταιρία είχε την ικανότητα να προτείνει την προσφορά συνδυασμένων προϊόντων σε στρατηγική τιμή ή να εφαρμόσει διασταυρούμενες επιδοτήσεις, ή ότι θα κατέφευγε πράγματι στις πρακτικές αυτές, χωρίς να εκθέτει τους λόγους που δικαιολογούν τον ισχυρισμό αυτόν (βλ., ειδικότερα, τις αιτιολογικές σκέψεις 353, 379, 391 και 398). Πάντως, το γεγονός ότι η συγχωνευθείσα εταιρία μπορούσε να προβεί σε μια τέτοια στρατηγική επιλογή δεν αρκεί για να αποδείξει ότι πράγματι θα το έπραττε και ότι, κατά συνέπεια, θα εδημιουργείτο δεσπόζουσα θέση στις διάφορες αγορές αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων.

- 467 Τέλος, ενώπιον του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή επισήμανε ότι ήταν αναγκαίο να ληφθεί υπόψη ο στρατηγικός σκοπός της μελλοντικής συμπεριφοράς την οποία προέβλεπε για την προσφεύγουσα, προκειμένου να εκτιμηθεί η πιθανότητα τηρήσεως της συμπεριφοράς αυτής. Μολονότι η επιχειρηματολογία αυτή μπορούσε ενδεχομένως να εξηγήσει γιατί η Επιτροπή δεν στηρίχθηκε ειδικά σε ένα οικονομικό πρότυπο, δεν μπορεί πάντως να καλύψει την έλλειψη αποδείξεων ως προς την πιθανή άσκηση, εκ μέρους της συγχωνευθείσας εταιρίας, εμπορικής πολιτικής που έχει τέτοια στρατηγική σκοπιμότητα.
- 468 Πρέπει να προστεθεί ότι, κατά την απόφαση Tetra Laval κατά Επιτροπής, σκέψη 58 ανωτέρω, η Επιτροπή όφειλε να λάβει υπόψη το αποτρεπτικό αποτέλεσμα που θα μπορούσε να έχει για μια συγχωνευθείσα εταιρία το ενδεχόμενο κυρώσεων επιβαλλομένων για καταχρηστική εκμετάλλευση δυνάμει του άρθρου 82 ΕΚ (βλ. σκέψεις 70 επ. ανωτέρω). Το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη, στην προσβαλλόμενη απόφαση, τον παράγοντα αυτόν επηρεάζει την ορθότητα της εκτιμήσεώς της ως προς τις μικτές συνολικές συμφωνίες.
- 469 Λαμβανομένων υπόψη των προηγούμενων σκέψεων, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η συλλογιστική της Επιτροπής που στηρίζεται στην άσκηση στο μέλλον «στρατηγικής» εμπορικής πολιτικής δεν μπορεί να γίνει δεκτή, ελλείψει ισχυρών αποδείξεων ως προς τον πιθανό χαρακτήρα της υποθέσεως αυτής.

Συμπέρασμα

- 470 Από το σύνολο των προηγούμενων σκέψεων προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε προσηκόντως από νομικής απόψεως ότι, κατόπιν της συγκεντρώσεως, η συγχωνευθείσα εταιρία θα εφάρμοζε συνολικές συμφωνίες περιλαμβάνουσες ταυτοχρόνως κινητήρες της πρώην GE και αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα της πρώην Honeywell. Ελλείψει τέτοιων συνολικών συμφωνιών, το γεγονός και μόνον ότι η εταιρία αυτή θα είχε ευρύτερο φάσμα προϊόντων από τους ανταγωνιστές της δεν αρκεί για να δικαιολογήσει το συμπέρασμα περί δημιουργίας ή ενισχύσεως δεσπόζουσας θέσεως της εταιρίας αυτής στις διάφορες επίμαχες αγορές.

- 471 Λαμβανομένου υπόψη του συμπεράσματος που διατυπώθηκε στην προηγούμενη σκέψη, παρέλκει η εξέταση της επιχειρηματολογίας της προσφεύγουσας σχετικά με τον υποτιθέμενο αποκλεισμό των ανταγωνιστών από την αγορά, τον οποίο διαπίστωσε η Επιτροπή, εφόσον τα συμπεράσματά της ως προς τις συνολικές συμφωνίες δεν αποδεικνύονται εν πάση περιπτώσει επαρκώς.
- 472 Επιπλέον, δεν είναι αναγκαίο να εξετασθεί η εκ μέρους της Επιτροπής αντιμετώπιση των δεσμεύσεων που αφορούν την εν λόγω πτυχή της υποθέσεως, ειδικότερα την εκ μέρους της Επιτροπής απόρριψη της δεσμεύσεως σχετικά με τη συμπεριφορά που αφορά τις συνολικές συμφωνίες. Επιπλέον, δεδομένου ότι παρέλκει και η εξέταση των διαρθρωτικών δεσμεύσεων που επηρεάζουν τις δραστηριότητες της Honeywell επί των διαφόρων αγορών αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων, καθώς και της δεσμεύσεως σχετικά με τη μελλοντική συμπεριφορά της GECAS (σκέψη 365 ανωτέρω), το ζήτημα ποια από τις δύο σειρές δεσμεύσεων έπρεπε να ληφθεί υπόψη από την Επιτροπή καθίσταται άνευ σημασίας. Πράγματι, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 50, οι μόνες διαφορές μεταξύ των δύο σειρών δεσμεύσεων αφορούσαν τις δύο αυτές πτυχές των δεσμεύσεων που πρότειναν τα κοινοποιούντα μέρη.
- 473 Επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως καθόσον θεώρησε ότι η μελλοντική πρακτική συνολικών συμφωνιών που θα εφαρμόσει η συγχωνευθείσα εταιρία θα έχει ως συνέπεια τη δημιουργία ή την ενίσχυση δεσποζουσών θέσεων στις αγορές των αεροηλεκτρονικών ή μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων, ή στην ενίσχυση της ήδη υπάρχουσας δεσπόζουσας θέσεως της GE στις αγορές των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη.

Ε — Επί των οριζοντίων αλληλεπικαλύψεων

- 474 Η προσφεύγουσα θεωρεί, όσον αφορά την αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως σχετικά με τις οριζόντιες αλληλεπικαλύψεις των προϊόντων των μερών της συγκεντρώσεως για τους κινητήρες μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών, τους

κινητήρες επιχειρηματικών αεροσκαφών και τους μικρούς αεροστροβίλους θαλάσσης, ότι εσφαλμένως η Επιτροπή κατέληξε στη δημιουργία ή στην ενίσχυση δεσποζουσών θέσεων με αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα.

1. *Επί των κινητήρων μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών*

⁴⁷⁵ Κατά την προσφεύγουσα, η ανάλυση από την Επιτροπή της οριζόντιας αλληλεπικαλύψεως που αφορά τους κινητήρες για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη πάσχει δύο βασικά σφάλματα, δηλαδή το σφάλμα ότι θεώρησε ότι οι κινητήρες της προσφεύγουσας για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη και οι κινητήρες της Honeywell ανήκουν στην ίδια αγορά και, εν πάση περιπτώσει, το σφάλμα ότι δεν εκτίμησε ορθώς την επίπτωση της συγκεντρώσεως στην αγορά των κινητήρων αυτών.

α) *Επιχειρήματα των διαδίκων*

Επί του ορισμού της αγοράς και της υπάρξεως προϋφισταμένης δεσπόζουσας θέσεως στη σχετική αγορά

⁴⁷⁶ Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι δεν κατείχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη πριν από τη συγκέντρωση.

⁴⁷⁷ Υπενθυμίζει ότι ο προσήκων ορισμός της σχετικής αγοράς αποτελεί αναγκαία και προκαταρκτική συνθήκη για κάθε εκτίμηση σχετικά με την επίπτωση που μια πράξη συγκεντρώσεως έχει επί του ανταγωνισμού (απόφαση του Δικαστηρίου της 31ης

Μαρτίου 1998, C-68/94 και C-30/95, Γαλλία κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-1375). Κατά την ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού (ΕΕ 1997, C 372, σ. 5, σημείο 13, στο εξής: ανακοίνωση όσον αφορά τον ορισμό της αγοράς), οι κυριότεροι παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη για τον ορισμό της αγοράς είναι η δυνατότητα υποκαταστάσεως στο επίπεδο της ζήτησεως και η δυνατότητα υποκαταστάσεως στο επίπεδο της προσφοράς, οι οποίοι θα πρέπει να αποδειχθούν βάσει εμπειρικών στοιχείων. Η Επιτροπή δεν εφάρμοσε εν προκειμένω τις διατάξεις της ανακοινώσεως αυτής.

478 Στον τομέα των κινητήρων αεροσκαφών, όπως διαπίστωσε η Επιτροπή με την απόφασή της Engine Alliance, κάθε «οικογένεια» κινητήρων αντιπροσωπεύει, γενικώς, ενιαία σειρά προωστικής ισχύος, βάρους και άλλων χαρακτηριστικών αποδόσεως που την καθιστά κατάλληλη για ειδικό τύπο αεροσκάφους. Πάντως, οι κινητήρες αεροσκαφών της GE είναι σαφώς πιο ισχυροί, πιο βαρείς και πιο σύνθετοι από τους κινητήρες της Honeywell.

479 Το μόνο στοιχείο που θα καθιστούσε δυνατό το συμπέρασμα περί δυνατότητας υποκαταστάσεως μεταξύ των κινητήρων της GE και της Honeywell είναι το γεγονός ότι ορισμένοι αγοραστής των Αντο, που φέρουν κινητήρα της Honeywell, θα μπορούσαν να αγοράσουν άλλα αεροσκάφη εξοπλισμένα με κινητήρες GE. Ο εν λόγω τύπος έμμεσης δυνατότητας υποκαταστάσεως, «δευτέρου επιπέδου», προϋποθέτει ότι η Επιτροπή εξηγεί τη νέα αυτή μεθοδολογία, διευκρινίζει δηλαδή γιατί αυτή η δυνατότητα υποκαταστάσεως δευτέρου βαθμού είναι σημαντική και πώς θα κατέληγε στον αποκλεισμό των ανταγωνιστών. Επιπλέον, σύμφωνα με την ανακοίνωση για τον ορισμό της σχετικής αγοράς, στην Επιτροπή απόκειται να προσκομίσει τις εμπειρικές αποδείξεις της υποκαταστάσεως αυτής, πράγμα το οποίο δεν έπραξε εν προκειμένω.

480 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, εν πάση περιπτώσει, τα μερίδια αγοράς είναι περιορισμένης χρησιμότητας προκειμένου να εκτιμηθεί δεσπόζουσα θέση σε αγορά που υπόκειται σε διαγωνισμούς όπως η αγορά των κινητήρων μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών. Υποστηρίζει ότι δεν κατείχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά πριν από τη συγκέντρωση, καθόσον δεν ήταν σε θέση να επιδείξει ανεξάρτητη συμπεριφορά έναντι των ανταγωνιστών της πριν από τη συγκέντρωση.

481 Η Επιτροπή υπενθυμίζει τα συμπεράσματα της αποφάσεως κατά τα οποία, σε όρους τοποθετημένων κινητήρων και ανεκτέλεστων παραγγελιών για τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη, η GE κατέχει δεσπόζουσα θέση. Η GE και η Honeywell από κοινού θα έχουν μερίδιο αγοράς που θα ισοδυναμεί με το σύνολο των κινητήρων αεροσκαφών που δεν λειτουργούν ακόμη και το [90 έως 100] % των τοποθετημένων κινητήρων. Το εν λόγω μονοπώλιο ή οιονεί μονοπώλιο δεν θα μπορούσε να αντιμετωπισθεί στο ορατό μέλλον, ιδίως λόγω των καθαρών ή τεχνικών συνολικών συμφωνιών.

Επί των συνεπειών της συγκεντρώσεως στη σχετική αγορά

482 Κατά την προσφεύγουσα, ακόμη και αν υποθεθεί ότι υπάρχει ενιαία αγορά για τους κινητήρες μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών, η Επιτροπή αναγνώρισε ότι, όσον αφορά τους τύπους που εξακολουθούν να παράγονται, «η αύξηση του μεριδίου της αγοράς που προκύπτει από τη συγκέντρωση είναι μάλλον μικρή» (προσβαλλόμενη απόφαση, αιτιολογική σκέψη 429). Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή ισχυρίζεται, κατά τρόπο αντιφατικό, ότι η συγκέντρωση θα εμποδίσει τον ανταγωνισμό μέσω των τιμών. Πάντως, δεν προβάλλει κανένα παράδειγμα ανταγωνισμού μεταξύ των κινητήρων της GE και της Honeywell, ούτε απόδειξη περί της επιπτώσεως της συγκεντρώσεως στην αγορά, ενώ η παραγωγή του Avro δεν υπερβαίνει τις 20 μονάδες ετησίως που εξοπλίζονται με κινητήρες της Honeywell.

483 Τα στοιχεία στα οποία βασίζεται η Επιτροπή δεν ασκούν επιρροή. Τα κέρδη που αντλούνται από τη θέση στην αγορά αυτή είναι αμελητέα λόγω της μικρής παραγωγής του Avro. Στηριζόμενη στην ύπαρξη της GE Capital και της GECAS, η Επιτροπή βασίζεται στα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για να αποδειχθεί η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως προκειμένου να αποδείξει την ενίσχυσή της.

484 Όσον αφορά τους μελλοντικούς τύπους αεροσκαφών, η Επιτροπή δεν προσκομίζει κανένα αποδεικτικό στοιχείο της αποδυναμώσεως του ανταγωνισμού. Αφενός, η GE και η Honeywell δεν μπορούν ήδη να ανταγωνιστούν η μία την άλλη. Αφετέρου, η

Rolls-Royce και η P & W είναι φερέγγυοι ανταγωνιστές, όπως προκύπτει από τα παραδείγματα που αφορούν τα αεροσκάφη AI(R), Embraer και Fairchild Dornier. Η Επιτροπή αρκέστηκε συναφώς να επαναλάβει τα επιχειρήματά της σχετικά με τις μικτές συνολικές συμφωνίες, τις διασταυρούμενες επιδοτήσεις και την κάθετη ολοκλήρωση.

485 Η Επιτροπή φρονεί ότι ο κανόνας της αποκλειστικότητας του εξοπλισμού με κινητήρες στην υπό εξέταση αγορά δεν εμποδίζει τον ανταγωνισμό μεταξύ κατασκευαστών κινητήρων έναντι των τελικών αγοραστών. Οι κατασκευαστές κινητήρων έχουν κίνητρο να προωθήσουν τους τύπους αεροσκαφών που είναι εξοπλισμένοι με τους κινητήρες τους, μεταξύ άλλων παρουσιάζοντας κινητήρες με επιδόσεις και ελκυστικές προσφορές όσον αφορά τους ανταλλακτικούς κινητήρες ή τα προϊόντα και τις υπηρεσίες μετά την πώληση. Η συγκέντρωση θα εξαφανίσει αυτόν τον τύπο ανταγωνισμού. Η μικρή ποσότητα ανεκτέλεστων παραγγελιών Avro δεν σημαίνει ότι κάθε ανταγωνισμός δευτέρου επιπέδου θα εξαφανιστεί οπωσδήποτε στην αγορά.

486 Τέλος, όπως αναφέρεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, η οικονομική ισχύς και η κάθετη ολοκλήρωση της συγχωνευθείσας εταιρίας αποκλείουν τη Rolls-Royce και την P & W από τη σχετική αγορά περιορίζοντας τη βούλησή τους να διεισδύσουν σε μια αγορά στην οποία δεν έχουν παρουσία.

Επί της απορρίψεως της διαρθρωτικής δεσμεύσεως σχετικά με τους κινητήρες για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη

487 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι, παρά τη διαφωνία τους με την Επιτροπή, τα μέρη της συγκεντρώσεως πρότειναν να εκποιήσουν τις δραστηριότητες της Honeywell όσον αφορά την κατασκευή των υφισταμένων και μελλοντικών κινητήρων των αεροσκαφών της σειράς Avro. Πάντως, οι αντιρρήσεις που προέβαλε συναφώς η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση στερούνται εντελώς ερείσματος.

488 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, ιδίως στο παρόν πλαίσιο, οι επικρίσεις της ΓΕ σχετικά με την απόρριψη των δεσμεύσεων περιορίζονται σε απλούς ισχυρισμούς και δεν καταλήγουν σε κανένα συμπέρασμα ως προς την ισχύ της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

Επί του ορισμού της αγοράς

489 Προσήκει να τονισθεί, καταρχάς, ότι το ζήτημα αν, βάσει των προσηκόντως αποδεδειγμένων και μη αμφισβητούμενων πραγματικών περιστατικών, μια επιχείρηση κατέχει δεσπίζουσα θέση σε δεδομένη αγορά είναι ζήτημα οικονομικής εκτιμήσεως υπό την έννοια της παρατεθείσας στις σκέψεις 62 επ. ανωτέρω νομολογίας, ως προς το οποίο η Επιτροπή διαθέτει ευρέα περιθώρια εξουσίας εκτιμήσεως. Συναφώς, το Πρωτοδικείο ελέγχει απλώς αν η εν λόγω οικονομική εκτίμηση πάσχει πρόδηλο σφάλμα.

490 Αντιθέτως, η Επιτροπή δεν έχει κανένα περιθώριο εκτιμήσεως όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά. Επιβάλλεται συναφώς η διαπίστωση ότι, στο μέτρο που η προσφεύγουσα αμφισβητεί την ορθότητα πραγματικού ισχυρισμού που περιλαμβάνεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, δεν μπορεί, καταρχήν, να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι απάντησε στην εν λόγω αμφισβήτηση των πραγματικών περιστατικών προσκομίζοντας, ενώπιον του Πρωτοδικείου, την απόδειξη του βασίμου του ισχυρισμού αυτού, υπό την προϋπόθεση ότι το πραγματικό πλαίσιο που επισημάνθηκε στην προσβαλλόμενη απόφαση δεν τροποποιείται.

491 Πρέπει, επομένως, να εξετασθούν εν προκειμένω τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας που θέτουν εν αμφιβόλω τον ορισμό της αγοράς των κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη τον οποίο υιοθέτησε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση, προκειμένου να καθορισθεί αν αρκούν για να αποδειχθεί η ύπαρξη πλάνης περί τα πράγματα ή προδήλου σφάλματος εκτιμήσεως.

492 Στην αιτιολογική σκέψη 9 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή επισημαίνει, στο πλαίσιο της περιγραφής της δομής των αγορών κινητήρων εν γένει, ότι ο ανταγωνισμός λαμβάνει χώρα στις αγορές αυτές σε δύο επίπεδα: πρώτον, όταν οι κατασκευαστές κινητήρων ανταγωνίζονται προκειμένου να πιστοποιηθούν σε δεδομένο υπό ανάπτυξη τύπο αεροσκάφους (στο εξής: ανταγωνισμός πρώτου επιπέδου) και, δεύτερον, όταν οι αεροπορικές εταιρίες που αγοράζουν τον συγκεκριμένο τύπο αεροσκάφους επιλέγουν έναν από τους διαθέσιμους πιστοποιημένους κινητήρες ή όταν οι αεροπορικές εταιρίες αποφασίζουν σχετικά με την απόκτηση αεροσκάφους με διαφορετικούς κινητήρες (στο εξής: ανταγωνισμός δεύτερου επιπέδου). Στην πρώτη περίπτωση, οι κινητήρες ανταγωνίζονται σε τεχνικό και εμπορικό επίπεδο για τον συγκεκριμένο τύπο αεροσκάφους και πρέπει να επισημανθεί ότι η ύπαρξη του ανταγωνισμού αυτού εξαρτάται ουσιαστικά από την ύπαρξη δυνατότητας υποκαταστάσεως στο επίπεδο της προσφοράς. Στη δεύτερη περίπτωση, οι κινητήρες ανταγωνίζονται ως προς τους τεχνικούς και τους εμπορικούς λόγους για τους οποίους θα τους επιλέξει η αεροπορική εταιρία και, επομένως, ο ανταγωνισμός αυτός εξαρτάται, αντιθέτως, από την ύπαρξη δυνατότητα υποκαταστάσεως στο επίπεδο της ζήτησεως.

493 Εν προκειμένω, είναι σαφές ότι κάθε τύπος αεροσκάφους που, κατά την Επιτροπή, ανήκει στην αγορά των μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών διατίθεται με ένα μόνον τύπο κινητήρα, οπότε ο τελικός αγοραστής του αεροσκάφους δεν έχει καμία άμεση και αυτόνομη επιλογή μεταξύ των κινητήρων, καθόσον η επιλογή του κινητήρα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την επιλογή του αεροσκάφους. Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο ανταγωνισμός του δεύτερου επιπέδου του οποίου έγινε μνεία στην προηγούμενη σκέψη μπορεί να υφίσταται στην εν λόγω αγορά μόνον εμμέσως, λόγω του ανταγωνισμού μεταξύ των αεροσκαφών που εφοδιάζονται με διαφορετικούς κινητήρες.

494 Συναφώς, η Επιτροπή διαπιστώνει, στην ίδια αιτιολογική σκέψη 9, ότι το αεροσκάφος και ο κινητήρας είναι συμπληρωματικά προϊόντα, εφόσον η αγορά του ενός δεν παρουσιάζει καμία χρησιμότητα, για προφανείς λόγους, χωρίς την αγορά του άλλου. Επισημαίνει ότι πρέπει, επομένως, να οριστούν οι αγορές για τους κινητήρες λαμβανομένου υπόψη του ανταγωνισμού που υπάρχει στην αγορά των αεροσκαφών. Η Επιτροπή όρισε, επομένως, τις διάφορες αγορές για τους κινητήρες του αεροσκάφους ανάλογα με τις διάφορες αγορές για τα αεροσκάφη τα οποία αυτοί εξοπλίζουν, ενώ οι αγορές αυτές ορίζονται, με τη σειρά τους, ανάλογα με τους «σκοπούς» που εξυπηρετούν τα αεροσκάφη (αιτιολογική σκέψη 10 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

- 495 Προς τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή έλαβε υπόψη τρία βασικά χαρακτηριστικά του αεροσκάφους, δηλαδή τον αριθμό θέσεων, την εμβέλεια πτήσεως και την τιμή. Όρισε, καταρχάς, τα περιφερειακά αεριωθούμενα αεροσκάφη ως τα αεροσκάφη που έχουν από 30 έως 90 θέσεις («και πλέον») με ακτίνα δράσεως κατώτερη των 2 000 ναυτικών μιλίων και κόστος που φθάνει τα 30 εκατομμύρια USD (αιτιολογική σκέψη 10 της προσβαλλομένης απόφασης). Στη συνέχεια, καθόρισε δύο χωριστές αγορές στο πλαίσιο της κατηγορίας αυτής, δηλαδή την αγορά των μικρών περιφερειακών αεριωθουμένων με 30 έως 50 θέσεις και την αγορά των μεγάλων περιφερειακών αεριωθουμένων που μπορούν να μεταφέρουν από 70 έως 90 επιβάτες και άνω, με το αιτιολογικό ότι, «λόγω των διαφορών χωρητικότητας, μεγέθους, εμβέλειας πτήσεως και του επακόλουθου κόστους λειτουργίας (ήτοι κόστος θέσης ανά μίλι), οι δύο τύποι περιφερειακών αεριωθουμένων εξυπηρετούν διαφορετικούς σκοπούς και ο ένας δεν μπορεί να υποκαταστήσει τον άλλον» (αιτιολογική σκέψη 20 της προσβαλλομένης απόφασης).
- 496 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, χωρίς να αντικρούεται συναφώς από την Επιτροπή, ότι η ισχύς προώσεως των κινητήρων της είναι τόσο διαφορετική από αυτήν των κινητήρων της Honeywell ώστε αποκλείεται κάθε άμεσος ανταγωνισμός πρώτου επιπέδου για τον εξοπλισμό με κινητήρα του ίδιου σχεδιαζόμενου τύπου αεροσκάφους, εφόσον οι δικοί της κινητήρες είναι κατάλληλοι για τον εξοπλισμό δικινητηρίων αεροσκαφών ενώ οι κινητήρες της Honeywell μπορούν να εξοπλίσουν μόνον τετρακινητήρια αεροσκάφη.
- 497 Προσήκει να επισημανθεί, εντούτοις, ότι, μολονότι είναι αληθές ότι ένας κατασκευαστής αεροσκαφών δεν έχει πλέον επιλογή κινητήρων αφής επέλεξε δικινητήριο ή τετρακινητήριο τύπο, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι οι δύο αυτές λύσεις υφίσταντο συγκεκριμένα στην αγορά των μεγάλων περιφερειακών αεριωθουμένων όπως αυτή ορίστηκε από την Επιτροπή. Λαμβανομένου υπόψη ότι υφίστατο η επιλογή αυτή, υπήρχε κατ' ανάγκην δυνατότητα υποκαταστάσεως σε ορισμένο βαθμό στο επίπεδο της προσφοράς μεταξύ των κινητήρων της προσφεύγουσας και των κινητήρων της Honeywell, υπό την επιφύλαξη ότι ένας κατασκευαστής ατράκτων που επιθυμεί να αναπτύξει νέο τύπο αεροσκάφους ήταν υποχρεωμένος να προβεί στην επιλογή αυτή σε πρώιμο στάδιο του σχεδιασμού του τύπου αυτού. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή ουδέποτε ισχυρίστηκε, ούτε στην προσβαλλόμενη απόφαση ούτε ενώπιον του Πρωτοδικείου, ότι υφίστατο άμεσος ανταγωνισμός πρώτου επιπέδου μεταξύ της προσφεύγουσας και της Honeywell για την κατασκευή κινητήρων για τον ίδιο τύπο αεροσκάφους. Κατά συνέπεια, ακόμη και αν γίνει δεκτή η άποψη ης προσφεύγουσας ως προς την έλλειψη άμεσου ανταγωνισμού πρώτου επιπέδου, αυτή δεν έχει καμία επίπτωση στη νομιμότητα της προσβαλλομένης απόφασης.

- 498 Επομένως, πρέπει να εξετασθεί αν η προσφεύγουσα απέδειξε την ύπαρξη πλάνης περί τα πράγματα ή πρόδηλου σφάλματος εκτιμήσεως εκ μέρους της Επιτροπής λόγω του ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε στην έννοια του έμμεσου ανταγωνισμού δευτέρου επιπέδου που αναφέρθηκε ανωτέρω, ήτοι ανταγωνισμού μεταξύ των αεροσκαφών που είναι εξοπλισμένα αντιστοίχως με τους κινητήρες της GE και με τους κινητήρες της Honeywell, για να καταλήξει ότι οι κινητήρες τους τελούσαν σε ανταγωνιστική σχέση.
- 499 Η προσφεύγουσα προβάλλει δύο χωριστές σειρές επιχειρημάτων κατά της απόψεως της Επιτροπής ως προς την ύπαρξη υποτιθέμενου έμμεσου ανταγωνισμού δευτέρου επιπέδου μεταξύ των κινητήρων στην αγορά αυτή. Πρώτον, υποστηρίζει ότι η άποψη αυτή δεν εντάσσεται στην ορθή ανάλυση της δυνατότητας υποκαταστάσεως. Πράγματι, η Επιτροπή όφειλε να εκθέσει τη νέα αυτή μεθοδολογία εξηγώντας, ειδικότερα, γιατί αυτή η δυνατότητα υποκαταστάσεως είναι σημαντική και πώς θα κατέληγε στον αποκλεισμό των ανταγωνιστών. Δεύτερον, ακόμη και αν υποτεθεί ότι υφίσταται ο εν λόγω ανταγωνισμός δευτέρου επιπέδου, η Επιτροπή δεν απέδειξε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι τα αεροσκάφη με κινητήρες της GE ανταγωνίζονταν τα αεροσκάφη με κινητήρες της Honeywell κατά τον χρόνο των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών.
- 500 Επιβάλλεται να θεωρηθεί ότι η περιγραφή που περιλαμβάνεται στη σκέψη 9 της προσβαλλομένης απόφασεως (βλ. σκέψεις 492 και 494 ανωτέρω) αποτέλεσε επαρκή περιγραφή της απόψεως της Επιτροπής υπό τις συνθήκες της υπό κρίση υποθέσεως. Πράγματι, η Επιτροπή επισήμανε ότι οι κινητήρες ανταγωνίζονται στο δεύτερο επίπεδο ανταγωνισμού «ως προς τους τεχνικούς και εμπορικούς λόγους για τους οποίους θα τους επιλέξει η αεροπορική εταιρία». Είναι προφανές ότι, εάν οι τεχνικές επιδόσεις ενός βασικού κατασκευαστικού μέρους του αεροσκάφους, όπως ο κινητήρας που το εξοπλίζει, είναι σαφώς ανώτερες των επιδόσεων αντιστοίχου κατασκευαστικού μέρους που εξοπλίζει άλλους τύπους αεροσκαφών της ίδιας κατηγορίας, το πρώτο από τα αεροσκάφη αυτά θα έχει, καταρχήν, ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι των άλλων.
- 501 Ομοίως, η τιμή του κινητήρα είναι ένα στοιχείο που μπορεί να επηρεάσει τη συνολική τιμή του αεροσκάφους και η Επιτροπή επισήμανε ρητώς στο πλαίσιο της περιγραφής των συνεπειών της συγκεντρώσεως για τον ανταγωνισμό όσον αφορά

την αγορά των κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη, στην αιτιολογική σκέψη 429 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η συγχώνευση της GE και της Honeywell «θα εμποδίσει τους πελάτες να επωφεληθούν από τον ανταγωνισμό των τιμών (π.χ. υπό μορφή εκπτώσεων) μεταξύ των προμηθευτών».

- 502 Η προσφεύγουσα αμφισβήτησε τη δυνατότητα ανταγωνισμού ως προς τις τιμές μεταξύ των κατασκευαστών κινητήρων στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεριωθούμενα αεροσκάφη υπενθυμίζοντας το γεγονός ότι ο κατασκευαστής ατράκτων καθορίζει την τελική τιμή του συνόλου τύπου αεροσκάφους/κινητήρα. Πάντως, στην προσβαλλόμενη απόφαση, στην πρώτη φράση της αιτιολογικής σκέψεως 391, η οποία περιλαμβάνεται στο τμήμα της προσβαλλομένης αποφάσεως που είναι αφιερωμένο στις συνολικές συμφωνίες οι οποίες αφορούν τόσο τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη όσο και τα μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, ακόμη και όταν δεν υπάρχει επιλογή κινητήρα για συγκεκριμένο τύπο αεροσκάφους, πράγμα το οποίο συμβαίνει πάντοτε όσον αφορά τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη, υπάρχει για τον κατασκευαστή κινητήρων η δυνατότητα να μειώσει την τιμή του κινητήρα του ή των υπηρεσιών μετά την πώληση που αφορούν τον κινητήρα προκειμένου να προωθήσει τις πωλήσεις του συνόλου τύπου αεροσκάφους/κινητήρα.
- 503 Στο πλαίσιο της απαντήσεώς της σε μια από τις γραπτές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, που σκοπούν πράγματι να εξακριβώσουν την ύπαρξη της εν λόγω δυνατότητας εκπτώσεων που αναφέρθηκε στην αιτιολογική σκέψη 391, η Επιτροπή προσκόμισε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, τρία εσωτερικά έγγραφα της προσφεύγουσας που φέρουν τις ενδείξεις 120-CID-000167, 334-DOC-000827 και 321-DOC-000816. Επιβάλλεται να τονισθεί ότι τα τρία αυτά έγγραφα στηρίζουν την άποψη της Επιτροπής όσον αφορά την ύπαρξη ανταγωνισμού δευτέρου επιπέδου μεταξύ των κινητήρων.
- 504 Ειδικότερα, το έγγραφο 321-DOC-000816 αναφέρει, ειδικά σε σχέση με το ένα από τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη με κινητήρα της GE, ότι ήταν [...]. Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο ανταγωνισμός δευτέρου επιπέδου, ιδίως ο ανταγωνισμός ως προς τις τιμές, που περιγράφει η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 9 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ήταν μια πραγματικότητα στις αγορές των κινητήρων εν γένει και, ειδικότερα, στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη παρά το φαινόμενο της αποκλειστικότητας του κινητήρα σε κάθε τύπο αεροσκάφους.

505 Επιβάλλεται η απόρριψη, συναφώς, των επιχειρημάτων που προέβαλε η προσφεύγουσα στην από 8 Ιουνίου 2004 αίτησή της για επανάληψη της προφορικής διαδικασίας και επανέλαβε στις από 21 Ιουλίου 2004 παρατηρήσεις της, κατά τα οποία τα τρία έγγραφα των οποίων έγινε μνεία στη σκέψη 503 ανωτέρω είναι अपαράδεκτα αποδεικτικά στοιχεία. Καταρχάς, πρέπει να τονισθεί ότι η προσφεύγουσα δεν αντιτάχθηκε στην προσκόμιση των εγγράφων κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση και δεν αντέδρασε στην ένταξή τους στον φάκελο της υποθέσεως. Επιπλέον, όπως έκρινε το Δικαστήριο, το γεγονός ότι το Πρωτοδικείο έλαβε υπόψη τις απαντήσεις που έδωσαν οι διάδικοι στις ερωτήσεις που τους υποβλήθηκαν ως μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας βάσει του άρθρου 64, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ενώ ο έτερος διάδικος είχε τη δυνατότητα να λάβει θέση επί των στοιχείων αυτών κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, δεν συνιστά παράβαση του άρθρου 48 του κανονισμού (βλ., υπό την έννοια αυτή, την απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Μαΐου 1998, C-259/96 P, Συμβούλιο κατά De Nil και Impens, Συλλογή 1998, σ. I- 2915, σκέψη 31). Εν προκειμένω, η αρχή της εκατέρωθεν ακροάσεως τηρήθηκε στο μέτρο που η προσφεύγουσα σχολίασε τα στοιχεία αυτά όχι μόνο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, αλλά και εγγράφως κατόπιν της επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας την οποία ζήτησε η ίδια.

506 Πάντως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι τα έγγραφα αυτά δεν περιλαμβάνονταν στον φάκελο της Επιτροπής στον οποίο είχε πρόσβαση και επικαλείται την απόφαση του Δικαστηρίου της 25ης Οκτωβρίου 1983, 107/82, AEG κατά Επιτροπής (Συλλογή 1983, σ. 3151, σκέψεις 22 έως 25), για να συμπεράνει ότι τα στοιχεία αυτά πρέπει, κατά συνέπεια, να αποκλεισθούν. Τονίζεται συναφώς ότι, στις από 17 Σεπτεμβρίου 2004 παρατηρήσεις της, η Επιτροπή ανέφερε τον αριθμό της σελίδας του φακέλου στην οποία περιλαμβάνεται έκαστο των εγγράφων αυτών και προσκόμισε, σε παράρτημα, αποσπάσματα των καταλόγων των εγγράφων στα οποία παραχωρήθηκε η πρόσβαση. Επισήμανε, επιπλέον, ότι δύο από τα έγγραφα αυτά, που φέρουν τις ενδείξεις 120-CID-000167 και 321-DOC-000816, μνημονεύθηκαν ρητώς στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Υπό τις συνθήκες αυτές, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι τα τρία αυτά έγγραφα δεν περιλαμβάνονταν στον διοικητικό φάκελο πρέπει να απορριφθεί.

507 Επιπλέον, το επιχείρημα που προέβαλε η προσφεύγουσα στις τελευταίες παρατηρήσεις της, της 15ης Οκτωβρίου 2004, το οποίο αφορά το γεγονός ότι η Επιτροπή ανέφερε, με τη μνεία «P», ότι τα έγγραφα αυτά είχαν προσκομίσει στην Επιτροπή τα ίδια τα μέρη της συγκεντρώσεως, ενώ, στην πραγματικότητα, πρέπει να διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή από το United States Department of Justice, δεν

αναιρεί την ανάλυση αυτή. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα μέρη της συγκεντρώσεως δεν της ζήτησαν να τους διαβιβάσει αντίγραφα των στοιχείων αυτών. Προσθήκει, πράγματι, να τονισθεί ότι η προσφεύγουσα θα μπορούσε να ζητήσει την προσκόμισή τους εάν το επιθυμούσε εφόσον είναι καταγεγραμμένα στον κατάλογο των εγγράφων που αποτελούν τμήμα του διοικητικού φακέλου στα οποία τα μέρη μπορούσαν να έχουν πρόσβαση.

508 Εν πάση περιπτώσει, τα τρία αυτά έγγραφα είναι εσωτερικά έγγραφα της ίδιας της προσφεύγουσας τα οποία δεν μπορεί να αγνοεί. Θα ήταν παράλογο να διαπιστωθεί προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας ή να απαγορευθεί στην Επιτροπή να προσκομίσει ορισμένα εσωτερικά έγγραφα διαδίκου ενώπιον του Πρωτοδικείου, με το αιτιολογικό ότι η Επιτροπή δεν κοινοποίησε στον διάδικο αυτόν αντίγραφα των δικών του εγγράφων.

509 Στο μέτρο που η Επιτροπή επικαλείται τα τρία αυτά έγγραφα όσον αφορά αμιγώς πραγματικό ζήτημα, δηλαδή το ζήτημα αν ο κατασκευαστής ατράκτων καθορίζει την τιμή του αεροσκάφους ανεξαρτήτως της τιμής του κινητήρα ή αν, όπως υποστήριξε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση, ο κατασκευαστής κινητήρα έχει ακόμη τη δυνατότητα να προσφέρει εκπτώσεις προκειμένου να προωθήσει τις πωλήσεις του αεροσκάφους και, κατά συνέπεια, του κινητήρα του ο οποίος το εξοπλίζει, πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι μπορούσε να προσκομίσει τα στοιχεία αυτά ενώπιον του Πρωτοδικείου για να αντικρούσει την εκ μέρους της προσφεύγουσας αμφισβήτηση των επίμαχων πραγματικών περιστατικών (βλ., συναφώς, σκέψη 490 ανωτέρω).

510 Λαμβανομένων υπόψη των προηγούμενων σκέψεων, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη περί τα πράγματα ούτε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως στο μέτρο που στηρίχθηκε, στο πλαίσιο του ορισμού της αγοράς των μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών, στην ύπαρξη ανταγωνισμού δευτέρου επιπέδου μεταξύ των κινητήρων λόγω ανταγωνισμού μεταξύ των αεροσκαφών τα οποία εξοπλίζουν.

511 Στο πλαίσιο της δεύτερης σειράς επιχειρημάτων των οποίων γίνεται μνεία στη σκέψη 499 ανωτέρω, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι το περιθώριο εκτιμήσεως του οποίου απολαύει η Επιτροπή για να ορίσει τις αγορές είναι περιορισμένο, πρώτον,

από τη δική της προηγούμενη πρακτική όσον αφορά το περιεχόμενο των αποφάσεών της, ειδικότερα στην απόφαση Engine Alliance, και, δεύτερον, από την ανακοίνωση όσον αφορά τον ορισμό της αγοράς που δημοσίευσε συναφώς. Η συλλογιστική κατά την οποία η Επιτροπή κατέληξε ότι τα αεροσκάφη με κινητήρα της GE και τα αεροσκάφη με κινητήρα της Honeywell ανταγωνίζονται στην ίδια αγορά είναι, κατά την προσφεύγουσα, ασυμβίβαστη προς τις δύο αυτές πράξεις.

- 512 Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί ότι, κατά παγία νομολογία, οι επιχειρηματίες δεν μπορούν να έχουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στη διατήρηση προηγούμενης πρακτικής ως προς το περιεχόμενο αποφάσεων που μπορεί να μεταβληθεί στο πλαίσιο της εξουσίας εκτιμήσεως των κοινοτικών οργάνων (βλ. σκέψεις 118 και 119 ανωτέρω, και την παρατεθείσα νομολογία).
- 513 Στο μέτρο που η προσφεύγουσα επικαλείται συναφώς τη σκέψη 15 της απόφασεως του Δικαστηρίου της 14ης Φεβρουαρίου 1990, C-350/88, Delacre κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1990, σ. I-395), προς στήριξη της απόψεως ότι η Επιτροπή υπέχει υποχρέωση ειδικής αιτιολογήσεως εφόσον απομακρύνεται από την προηγούμενη πρακτική της όσον αφορά το περιεχόμενο των αποφάσεών της, αρκεί να υπομνησθεί ότι η σκέψη αυτή, όπως και η απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Νοεμβρίου 1975, 73/74, Fabricants de papiers peints κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1975, σ. 457, σκέψη 31), αναφέρονται στην εξαίρεση, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η Επιτροπή διευρύνει το περιεχόμενο πρακτικής, από τον συνήθη κανόνα, ότι η Επιτροπή μπορεί να αιτιολογήσει συνοπτικά μια απόφαση η οποία εντάσσεται στο πλαίσιο πάγιας πρακτικής όσον αφορά το περιεχόμενο των αποφάσεών της. Μολοντί απόκειται πράγματι στην Επιτροπή να αιτιολογήσει ρητώς μια τέτοια απόφαση, δεν μπορεί να συναχθεί από τη νομολογία αυτή ότι η Επιτροπή οφείλει, πέραν της αιτιολογήσεως της αποφάσεώς της με παραπομπή στον φάκελο της υποθέσεως που αποτελεί αντικείμενο της αποφάσεως, να εκθέσει ειδικά τους λόγους για τους οποίους κατέληξε σε διαφορετικό συμπέρασμα από εκείνο στο οποίο κατέληξε σε προηγούμενη υπόθεση που αφορούσε παρεμφερείς ή όμοιες περιπτώσεις ή τους ίδιους επιχειρηματίες.
- 514 Επομένως, εν προκειμένω, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να επικαλεστεί δικαιολογημένη εμπιστοσύνη από το γεγονός ότι η Επιτροπή όρισε τις αγορές κατά συγκεκριμένο τρόπο σε προηγούμενη απόφαση, ιδίως στο μέτρο που έλαβε υπόψη

την ισχύ προωθήσεως των κινητήρων στην απόφαση Engine Alliance. Πράγματι, ούτε η Επιτροπή ούτε, κατά μείζονα λόγο, το Πρωτοδικείο δεσμεύονται από τις διαπιστώσεις που περιλαμβάνονται στην απόφαση Engine Alliance.

515 Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή ορθώς επισημαίνει ότι, στην απόφαση Engine Alliance, εξέτασε συμφωνία που σκοπούσε να παράσχει στην GE και στην P & W τη δυνατότητα να αναπτύξουν από κοινού κινητήρα για την πρόωση τύπων που ήσαν οι ίδιοι σε στάδιο αναπτύξεως, δηλαδή το Airbus A380 και το επιμηκυμένο Boeing 747-400. Υπό τις συνθήκες αυτές, μόνον το πρώτο επίπεδο ανταγωνισμού του οποίου γίνεται μνεία στην αιτιολογική σκέψη 9 της προσβαλλομένης αποφάσεως, δηλαδή ο ανταγωνισμός μεταξύ των κατασκευαστών κινητήρων προκειμένου να αποκτήσουν την πιστοποίηση για ορισμένο τύπο, ασκούσε επιρροή στην υπόθεση εκείνη. Η εξήγηση αυτή συνιστά λογική και επαρκή απάντηση στην επιχειρηματολογία που προέβαλε συναφώς η προσφεύγουσα.

516 Όσον αφορά την υποτιθέμενη έλλειψη εφαρμογής της ανακοινώσεως όσον αφορά τον ορισμό της αγοράς, πρέπει να υπομνησθεί, καταρχάς, ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να αποστεί από τους κανόνες που η ίδια επέβαλε στον εαυτό της (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 30ής Ιανουαρίου 1974, 148/73, Louwage κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1974, σ. 63, σκέψη 12, και, κατ' αναλογία, της 5ης Ιουνίου 1973, 81/72, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 553, σκέψη 9· απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 1991, T-7/89, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1711, σκέψη 53, που επικυρώθηκε κατόπιν αναίρέσεως με την απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 1999, C-51/92 P, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-4235, και την παρατεθείσα νομολογία). Επομένως, στο μέτρο που η ανακοίνωση όσον αφορά τον ορισμό της αγοράς αναφέρει με επιτακτικές διατυπώσεις τη μέθοδο με την οποία η Επιτροπή προτίθεται να ορίσει τις αγορές στο μέλλον και δεν επιφυλάσσει κανένα περιθώριο εκτιμήσεως, η Επιτροπή πρέπει πράγματι να λάβει υπόψη τις διατάξεις της ανακοινώσεως αυτής.

517 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι, κατά την ανακοίνωση ως προς τον ορισμό της αγοράς, η δυνατότητα υποκαταστάσεως από την πλευρά της ζήτησεως είναι ο ένας από τους κυριότερους παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη και ότι η εν λόγω δυνατότητα υποκαταστάσεως λείπει εν προκειμένω (βλ. σκέψη 496 ανωτέρω). Αρκεί να υπομνησθεί συναφώς ότι, αφού εντόπισε τη δυνατότητα υποκαταστάσεως

από την πλευρά της ζήτησεως, τη δυνατότητα υποκαταστάσεως στο επίπεδο της προσφοράς και τον δυνητικό ανταγωνισμό ως τους τρεις κυριότερους περιορισμούς λόγω ανταγωνισμού στους οποίους υπόκεινται οι επιχειρήσεις, η ανακοίνωση όσον αφορά τον ορισμό της αγοράς διαλαμβάνει, στο σημείο 13, τα εξής: «[α]πό οικονομική άποψη, για τον καθορισμό της αγοράς του σχετικού προϊόντος, η υποκατάσταση από την πλευρά της ζήτησης αποτελεί το πλέον άμεσο και αποτελεσματικό μέσον ελέγχου των προμηθευτών ενός δεδομένου προϊόντος, ιδίως όσον αφορά τις αποφάσεις τους για τον καθορισμό των τιμών». Υπό τις συνθήκες αυτές, από τις διατάξεις της ανακοινώσεως όσον αφορά τον ορισμό της αγοράς δεν προκύπτει ότι η έλλειψη άμεσης δυνατότητας υποκαταστάσεως εν προκειμένω μεταξύ των κινητήρων της προσφεύγουσας και των κινητήρων της Honeywell από την πλευρά της προσφοράς αναιρεί τον ορισμό της αγοράς που υιοθέτησε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση, στο μέτρο που βασίμως η Επιτροπή κατέληξε στην ύπαρξη δυνατότητας υποκαταστάσεως από την πλευρά της ζήτησεως.

- 518 Όσον αφορά τη δυνατότητα υποκαταστάσεως από την πλευρά της ζήτησεως, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν την απέδειξε στηριζόμενη σε εμπειρικά στοιχεία ή σε οικονομικές μελέτες, όπως απαιτεί η ανακοίνωση όσον αφορά τον ορισμό της αγοράς. Πρέπει να υπομνησθεί συναφώς ότι, στο σημείο 25, με τον τίτλο «Στοιχεία στα οποία στηρίζεται ο ορισμός των σχετικών αγορών», η Επιτροπή αναφέρει τα εξής:

«Υπάρχει μια σειρά στοιχείων που επιτρέπουν να προσδιοριστεί ο βαθμός στον οποίο είναι δυνατόν να επιτευχθεί υποκατάσταση. Σε συγκεκριμένη περίπτωση, ορισμένα στοιχεία έχουν καθοριστική σημασία, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των χαρακτηριστικών και των ιδιομορφιών του υπό εξέταση τομέα και προϊόντων ή υπηρεσιών. Σε άλλες περιπτώσεις, τα ίδια στοιχεία μπορεί να μην παρουσιάζουν κανένα ενδιαφέρον. Στις περισσότερες περιπτώσεις, η απόφαση πρέπει να ληφθεί βάσει ορισμένων κριτηρίων και διαφόρων στοιχείων αξιολόγησης. Η Επιτροπή στηρίζεται σε εμπειρικά στοιχεία και χρησιμοποιεί όλα τα διαθέσιμα στοιχεία που μπορεί να είναι χρήσιμα για την εκτίμηση συγκεκριμένης περίπτωσης. Η Επιτροπή δεν χρησιμοποιεί αυστηρά μια σειρά πηγών πληροφοριών ή αποδεικτικών στοιχείων.»

- 519 Προσήκει να θεωρηθεί ότι, οσάκις η Επιτροπή εκφράζεται σε ανακοίνωση κατά τρόπο που της αφήνει τη δυνατότητα να επιλέξει, μεταξύ των κατηγοριών στοιχείων ή προσεγγίσεων που μπορούν θεωρητικά να ασκήσουν επιρροή, αυτά που

ενδείκνυνται καλύτερα στις συνθήκες συγκεκριμένης περιπτώσεως, η Επιτροπή διατηρεί μεγάλη ελευθερία δράσεως (βλ., κατ' αναλογία, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουλίου 2004, T-48/00, Cogus UK κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-2325, σκέψεις 179 έως 182, και την παρατεθείσα νομολογία). Επομένως, εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή δεν δεσμεύθηκε, με την ανακοίνωση όσον αφορά τον ορισμό της αγοράς, να χρησιμοποιήσει συγκεκριμένη και ειδική μέθοδο προκειμένου να εκτιμήσει τη δυνατότητα υποκαταστάσεως στο επίπεδο της ζήτησης. Αντιθέτως, διαπίστωσε ότι η προσέγγιση που θα υιοθετήσει θα πρέπει να ποικίλλει ανάλογα με τις συνθήκες κάθε ατομικής περιπτώσεως και διατήρησε σημαντικό μέρος του περιθωρίου εκτιμήσεως που διαθέτει προκειμένου να μπορεί να αντιμετωπίσει κάθε περίπτωση με τον ενδεδειγμένο τρόπο.

- 520 Τα επιχειρήματα που η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι αντλεί από άλλα σημεία της ανακοινώσεως όσον αφορά τον ορισμό της αγοράς πρέπει να εξετασθούν λαμβανομένου υπόψη του σημαντικού περιθωρίου εκτιμήσεως που διατήρησε η Επιτροπή.
- 521 Το σημείο 36 της ανακοινώσεως όσον αφορά τον ορισμό της αγοράς, που επικαλείται η προσφεύγουσα, ορίζει τα εξής:

«Η ανάλυση των χαρακτηριστικών του προϊόντος και της χρήσης για την οποία προορίζεται επιτρέπει στην Επιτροπή, σε πρώτη φάση, να περιορίσει το πεδίο των ερευνών της σχετικά με την ενδεχόμενη ύπαρξη υποκαταστάτων. Ωστόσο, τα χαρακτηριστικά του προϊόντος και η χρήση για την οποία προορίζεται δεν επαρκούν για να συναχθεί το συμπέρασμα ότι υπάρχει δυνατότητα αμοιβαίας υποκατάστασης δύο προϊόντων από την πλευρά της ζήτησης. Η δυνατότητα εναλλαγής των προϊόντων από τον καταναλωτή ή οι ομοιότητες όσον αφορά τα χαρακτηριστικά τους δεν αποτελούν, καθεαυτές, επαρκή κριτήρια, δεδομένου ότι η ευαισθησία των πελατών στις μεταβολές των σχετικών τιμών εξαρτάται και από άλλους παράγοντες. Για παράδειγμα, είναι δυνατόν να υπάρχουν διάφοροι περιορισμοί στην αγορά αρχικού εξοπλισμού για δομικά στοιχεία αυτοκινήτων και ανταλλακτικά, με αποτέλεσμα την ύπαρξη δύο διαφορετικών αγορών σχετικού προϊόντος. Αντίθετα, η ύπαρξη διαφορετικών χαρακτηριστικών δεν αποκλείει κάθε δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης, εφόσον αυτή εξαρτάται, σε μεγάλο βαθμό, από τη σημασία που αποδίδουν οι πελάτες στις διαφορές αυτές.»

- 522 Στη συνέχεια, στα σημεία 37 έως 43 της ανακοινώσεως όσον αφορά τον ορισμό της αγοράς, η Επιτροπή εκθέτει τις διάφορες πηγές πληροφοριών που προτίθεται να χρησιμοποιήσει για να αποδείξει την ύπαρξη δυνατότητας υποκαταστάσεως.
- 523 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εάν τα σημεία 36 επ. της ανακοινώσεως όσον αφορά τον ορισμό της αγοράς έπρεπε να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη σε κάθε υπόθεση που εξετάζει στον τομέα του ανταγωνισμού να συγκεντρώνει και να λαμβάνει υπόψη ορισμένες κατηγορίες ειδικών στοιχείων, θα υπήρχε πρόδηλη αντίφαση μεταξύ της υποχρέωσης αυτής και του περιθωρίου εκτιμήσεως, που επισημάνθηκε στις σκέψεις 518 και 519 ανωτέρω, το οποίο διαθέτει η Επιτροπή για να καθορίσει την ύπαρξη δυνατότητας υποκαταστάσεως σε κάθε περίπτωση ανάλογα με τις ιδιομορφίες που αυτή παρουσιάζει.
- 524 Εν πάση περιπτώσει, στο μέτρο που το σημείο 36 της ανακοινώσεως όσον αφορά τον ορισμό της αγοράς διευκρινίζει ότι «[η] δυνατότητα εναλλαγής των προϊόντων από τον καταναλωτή ή οι ομοιότητες όσον αφορά τα χαρακτηριστικά τους δεν αποτελούν, καθεαυτές, επαρκή κριτήρια, δεδομένου ότι η ευαισθησία των πελατών στις μεταβολές των σχετικών τιμών εξαρτάται και από άλλους παράγοντες», από το χωρίο αυτό προκύπτει, a contrario, ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, ή μάλλον κατά γενικό κανόνα, υπό την επιφύλαξη ειδικών περιστάσεων που καταδεικνύουν το αντίθετο, όπως αυτές που αφορούν το παράδειγμα σχετικά με τα ανταλλακτικά το οποίο εκτέθηκε στη συνέχεια του εν λόγω σημείου, προϊόντα ως προς τα οποία υφίσταται δυνατότητα εναλλαγής και τα οποία παρουσιάζουν παρεμφερή χαρακτηριστικά είναι δυνατόν να υποκαθίστανται αμοιβαία.
- 525 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή επισήμανε ότι, στο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, η προσφεύγουσα προέβαλε δύο συγκεκριμένες ενστάσεις σε σχέση με τον ορισμό της αγοράς (αιτιολογική σκέψη 23 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Πρώτον, ισχυρίστηκε ότι ο τύπος αεροσκαφών που κατασκευάζεται από τη BAe Systems και εξοπλίζεται με κινητήρες της Honeywell, με την επωνυμία Avro, δεν είναι ικανός ανταγωνιστής στην αγορά των μεγάλων περιφερειακών αεριωθούμενων αεροσκαφών, καθόσον αποτελεί προϊόν «εξειδικευμένου μικρού τομέα της αγοράς». Δεύτερον, ισχυρίστηκε ότι η αγορά αυτή έπρεπε επίσης να περιλαμβάνει τα μικρά αεροσκάφη στενής ατράκτου της Airbus και της Boeing, συγκεκριμένα το A318 και το B717.

- 526 Μολονότι η Επιτροπή δεν παρέθεσε συγκεκριμένα παραδείγματα περιπτώσεων ανταγωνισμού μεταξύ των μεγάλων περιφερειακών τετρακινητηρίων αεριωθούμενων με κινητήρα της Honeywell και των μεγάλων περιφερειακών δικινητηρίων αεριωθούμενων με κινητήρα της GE, επικαλέστηκε, εντούτοις, ειδικές περιπτώσεις δυνατότητας εναλλαγής μεταξύ των αεροσκαφών αυτών στο πλαίσιο της απαντήσεώς της στην πρώτη από τις ενστάσεις των οποίων έγινε μνεία στην προηγούμενη σκέψη, αναφερόμενη στη χρήση του Αντο, από τη βελγική αεροπορική εταιρία Sabena, μεταξύ άλλων. Η Επιτροπή συνήγαγε, στην αιτιολογική σκέψη 25 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τα εξής: «Η έρευνα αγοράς δείχνει ότι, καίτοι οι αεροπορικές εταιρίες μπορούν να εκτιμήσουν τις ειδικές δυνατότητες του Αντο, χρησιμοποιούν στην πραγματικότητα το Αντο κατά τον ίδιο τρόπο με οποιοδήποτε άλλο περιφερειακό αεροσκάφος και δεν περιορίζουν την πτητική λειτουργικότητά του αποκλειστικά σε συγκεκριμένα περιβάλλοντα. Υπό την έννοια αυτή, το εξοπλισμένο με κινητήρα Honeywell Αντο είναι μια υπαρκτή ανταγωνιστική εναλλακτική λύση στα άλλα εξοπλισμένα με κινητήρες GE μεγάλα περιφερειακά αεριωθούμενα.» Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή, όχι μόνον δεν περιορίστηκε στη θεωρητική ανάλυση που αντιπροσωπεύει ο ορισμός της αγοράς βάσει αφηρημένων σκοπών, αλλά εξέτασε αν υπάρχει στην πραγματικότητα δυνατότητα εναλλαγής μεταξύ του Αντο και των αεροσκαφών που εξοπλίζονται με κινητήρες της προσφεύγουσας. Συναφώς, το συμπέρασμά της ως προς τον ορισμό της αγοράς των μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών στηρίζεται πράγματι σε εμπειρικά αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν συγκεκριμένα παραδείγματα.
- 527 Όσον αφορά τη δεύτερη ένσταση της οποίας έγινε μνεία στη σκέψη 525 ανωτέρω, η Επιτροπή την απέρριψε στις αιτιολογικές σκέψεις 27 έως 29 της προσβαλλομένης αποφάσεως, με το αιτιολογικό ότι η αγορά των δύο τύπων αεροσκάφους που ανέφερε συναφώς η προσφεύγουσα είναι σαφώς υψηλότερη από την τιμή των άλλων αεροσκαφών που εξετάστηκαν ως μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη.
- 528 Ενώπιον του Πρωτοδικείου, η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε τις πραγματικές διαπιστώσεις που στηρίζονται στην έρευνα που διεξήγαγε η Επιτροπή στην αγορά, σχετικά με τη δυνατότητα εναλλαγής μεταξύ του Αντο και των άλλων μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών, ούτε επικαλέστηκε το επιχείρημα ότι το A318 και το B717 είναι μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη. Περιορίστηκε, συναφώς, να επισημάνει την έλλειψη προβολής συγκεκριμένων παραδειγμάτων δυνατότητας υποκατάστασεως και οικονομικών μελετών εκ μέρους της Επιτροπής με το αιτιολογικό ότι η Επιτροπή προβλέπει χρήση των αποδεικτικών αυτών στοιχείων.

- 529 Πρέπει να θεωρηθεί ότι το γεγονός ότι η προσφεύγουσα επισημαίνει την εν λόγω έλλειψη χωρίς να εξηγεί συγκεκριμένα γιατί ο ορισμός της αγοράς που υιοθέτησε η Επιτροπή είναι, κατ' αυτήν, εσφαλμένος δεν μπορεί να αντιστρέψει το βάρος της αποδείξεως, με συνέπεια να οφείλει η Επιτροπή να προβάλει παραδείγματα για να αποδείξει το βάσιμο του ορισμού της αγοράς που υιοθετεί. Εν προκειμένω, λαμβανομένου υπόψη ότι η Επιτροπή είχε, καταρχήν, προβάλει επαρκή συλλογισμό για να στηρίξει τον ορισμό της σχετικής αγοράς που υιοθέτησε, επικαλούμενη ιδίως κριτήρια σχετικά με τον σκοπό των αεροσκαφών, η προσφεύγουσα όφειλε να αποδείξει ότι τα κριτήρια αυτά δεν ήταν εν προκειμένω κατάλληλα για τον ορισμό της αγοράς των μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών.
- 530 Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή μπορούσε, χωρίς να υποπέσει σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως, να στηριχθεί στην ανάλυσή της όσον αφορά τους σκοπούς των διαφόρων τύπων αεροσκαφών για να ορίσει εν προκειμένω την αγορά των μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών. Πρέπει να θεωρηθεί, επομένως, ότι η Επιτροπή δικαιολόγησε επαρκώς, από νομικής απόψεως, το συμπέρασμά της ως προς τον ορισμό της αγοράς των μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών.
- 531 Επιπλέον, πρέπει να τονισθεί, καθό μέτρο ασκεί επιρροή, ότι, βάσει επιχειρημάτων και πραγματικών στοιχείων που προβλήθηκαν ενώπιον του Πρωτοδικείου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα αεροσκάφη της οικογένειας Αντο ανταγωνίζονταν, όχι μόνο θεωρητικώς, αλλά και συγκεκριμένα, τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη με κινητήρα της GE.
- 532 Η Επιτροπή υποστηρίζει ενώπιον του Πρωτοδικείου, χωρίς να αντικρούεται συναφώς από την προσφεύγουσα, ότι τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη της BAe Systems ήταν τα πρώτα που εμφανίσθηκαν στην αγορά, προφανώς το 1994. Επομένως, τα αεροσκάφη με κινητήρες της Honeywell ανταγωνίζονταν κατ' ανάγκη τους νέους τύπους με κινητήρα της GE κατά τον χρόνο κατά τον οποίο τα αεροσκάφη αυτά εμφανίσθηκαν στην αγορά. Στη συνέχεια, αυτοί οι άλλοι τύποι είχαν προφανώς τέτοια επιτυχία ώστε τα μερίδια αγοράς της BAe Systems μειώθηκαν ουσιαστικά, πράγμα το οποίο την οδήγησε να εισαγάγει τον νέο τύπο Αντο, επονομαζόμενο Αντο RJX, ο οποίος πρέπει να εξοπλισθεί με νέο κινητήρα της Honeywell, τον AS 900. Υπό τις συνθήκες αυτές, θα ήταν παράλογο να θεωρηθεί ότι τα αεροσκάφη Αντο και τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη με κινητήρα της GE

δεν ανταγωνίζονται μεταξύ τους για τον λόγο ότι οι τύποι Ανγο έχασαν την ηγετική θέση τους στην αγορά εξαιτίας της εισόδου στην αγορά των μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών με κινητήρα της GE και του ανταγωνισμού που απορρέει από την είσοδο αυτή.

533 Συναφώς, επισημαίνεται επίσης ότι, στα τρία έγγραφα που επισυνάφθηκαν στο υπόμνημα ανταπαντήσεως, η Επιτροπή προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι τα «Ανγο» ανταγωνίζονταν πράγματι τα άλλα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη. Μολονότι τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία δεν μπορούν να προβληθούν για πρώτη φορά ενώπιον του Πρωτοδικείου για να στηρίξουν άμεσα το βάσιμο της εκτιμήσεώς της στην προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή μπορεί να αναφερθεί σ' αυτά για να αντικρούσει, όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά, τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή δεν προέβαλε παραδείγματα ανταγωνισμού μεταξύ των «Ανγο» και των άλλων μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών διότι δεν υφίστατο τέτοιος ανταγωνισμός. Προσθήκει, επομένως, να εξετασθεί συνοπτικά το περιεχόμενο των στοιχείων αυτών.

534 Το πρώτο από τα τρία αυτά έγγραφα είναι ένα ανακοινωθέν Τύπου της BAe Systems, με ημερομηνία 16 Φεβρουαρίου 1999, με το οποίο αυτή περιγράφει το νέο αεροσκάφος της, το Ανγο RJX με κινητήρα της AlliedSignal, εταιρία η οποία, στη συνέχεια, συγχωνεύθηκε με τη Honeywell, ως «σχέδιο χαμηλού κινδύνου για προμηθευτές και δυνάμει πελάτες σε σχέση με τα νέα και φιλόδοξα σχέδια με κόστος που υπερβαίνει το ένα δισεκατομμύριο USD τα οποία πρότειναν άλλοι κατασκευαστές» («low risk for suppliers and potential customers compared with the ambitious, all new \$1 billion-plus airframe programmes which other manufacturers are proposing»).

535 Το δεύτερο έγγραφο αποτελείται από σειρά συντόμων άρθρων επί των μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών της BAe Systems που αντλούνται από ενημερωτικό δελτίο καλούμενο «Smiliner» για το έτος 2001. Από το ένα, ειδικότερα, από τα άρθρα αυτά, της 29ης Ιανουαρίου 2001, προκύπτει ότι, κατά το περιοδικό *Flight International*, μια ευρωπαϊκή αεροπορική εταιρία είχε δημοσιεύσει πρόσκληση για την υποβολή προσφορών για παραγγελία περιφερειακών αεροσκαφών που θα

μπορούσε να ανέλθει μέχρι τα 100 αεροσκάφη για την οποία ελάμβανε υπόψη το Avro RJX (με κινητήρα της Honeywell) καθώς και το Bombardier CRJ 700/900, το Embraer 170/190 και το Fairchild Dornier 728JET/928JET (όλα με κινητήρες της GE). Ένα άλλο άρθρο, της 30ής Οκτωβρίου 2001, αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι το Embraer 170 «ανταγωνίζεται άμεσα το Avro RJX-70 (το οποίο δεν έχει ακόμη αποτελέσει αντικείμενο παραγγελιών) καθώς και τα παλαιότερα BAe 146-100 και Avro RJ70».

536 Το τρίτο έγγραφο αποτελείται επίσης από σειρά συντόμων άρθρων που αντλούνται από το «Smiliner» για το έτος 1999. Το ένα από αυτά αναφέρει ότι, «[ε]νώ η BAe Regional Aircraft συμπληρώνει τον σχεδιασμό του Avro RJX με νέους κινητήρες προκαταλαμβάνοντας την τυπική απόφαση περί προώθησης, οι ανταγωνιστές της απέσπασαν δύο από τους κυριότερους πελάτες της» («[w]hile BAe Regional Aircraft completes final design on the re-engined Avro RJX in anticipation of a formal launch decision, competitors have poached two of its high-profile customers»). Το άρθρο περιγράφει στη συνέχεια δύο σημαντικές παραγγελίες αεροπορικών εταιριών, εκ των οποίων η μία αφορούσε το Fairchild Dornier 728 JET και η άλλη τα ERJ-170 και ERJ-190/200 της Embraer.

537 Από τα τρία αυτά έγγραφα θεωρούμενα από κοινού προκύπτει ότι, στην πραγματικότητα, τα αεροσκάφη της οικογένειας Avro με κινητήρες της Honeywell ανταγωνίζονταν τα αεροσκάφη Embraer, Fairchild Dornier και Bombardier με κινητήρες της GE. Κατά συνέπεια, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ως προς την υποτιθέμενη έλλειψη ανταγωνισμού μεταξύ των Avro και των λοιπών μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών όχι μόνο δεν επιρρωννύεται από στοιχεία που προσκόμισε, αλλά επιπλέον αναιρείται από τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η Επιτροπή ενώπιον του Πρωτοδικείου.

538 Υπό το πρίσμα των προηγουμένων σκέψεων, δεν αποδεικνύεται, εν προκειμένω, ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη περί τα πράγματα διαπιστώνουσα ότι τα μεγάλα τετρακινητήρια περιφερειακά αεροσκάφη με κινητήρες της Honeywell και τα μεγάλα δικινητήρια περιφερειακά αεροσκάφη με κινητήρες της GE ανταγωνίζονται μεταξύ τους. Δεν αποδεικνύεται επίσης ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλο

σφάλμα εκτιμήσεως εφαρμόζουσα το δικό της σύστημα ορισμού των αγορών βάσει του σκοπού για τον οποίο ήταν προσαρμοσμένο κάθε αεροσκάφος για να καταλήξει ότι οι κινητήρες της Honeywell και οι κινητήρες της GE ανήκαν στην ίδια αγορά των κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη.

Επί της προϋφισταμένης δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας

539 Αφού όρισε την αγορά των μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών, η Επιτροπή θεωρεί ότι η προσφεύγουσα κατείχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά αυτή και ότι η θέση αυτή θα ενισχυόταν λόγω της συγκέντρωσεως. Προκειμένου να στηρίξει τον ισχυρισμό αυτόν, επισημαίνει ότι, όσον αφορά την εμπορική θέση κινητήρων για τα αεροσκάφη της κατηγορίας αυτής, η συγκέντρωση θα παρείχε τη δυνατότητα στη GE να περάσει από μερίδιο αγοράς της τάξεως του [40 έως 50] % σε μερίδιο της τάξεως του [90 έως 100] % για το σύνολο των αεροσκαφών της και από μερίδιο της τάξεως του [60 έως 70] % σε μερίδιο της τάξεως του 100 % μόνον για τα αεροσκάφη που εξακολουθούν να παράγονται (αιτιολογική σκέψη 84 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Όσον αφορά τις παραγγελίες για τα αεροσκάφη που δεν χρησιμοποιούνται ακόμη, η προσφεύγουσα πέρασε από μερίδιο της τάξεως του [90 έως 100] % σε μερίδιο της τάξεως του 100 % της αγοράς (αιτιολογική σκέψη 85 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

540 Αρκεί να υπομνησθεί, όσον αφορά την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως που κατείχε ήδη η προσφεύγουσα εν προκειμένω, ότι, κατά παγία νομολογία, αν η σημασία των μεριδίων αγοράς μπορεί να διαφέρει από τη μια αγορά στην άλλη, τα άκρως σημαντικά μερίδια αγοράς συνιστούν αφεαυτών, πλην εξαιρετικών περιστάσεων, την απόδειξη της υπάρξεως δεσπόζουσας θέσεως (απόφαση Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, σκέψη 101 ανωτέρω, σκέψη 41, και απόφαση Endemol κατά Επιτροπής, σκέψη 115 ανωτέρω, σκέψη 134). Το γεγονός που επισημαίνει η προσφεύγουσα σε σχέση με τις ήδη υπάρχουσες δεσπόζουσες θέσεις, ότι η αγορά των κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη είναι αγορά όπου γίνονται διαγωνισμοί, στην οποία τα ιστορικά μερίδια αγοράς έχουν μικρότερη σημασία απ' ό,τι σε άλλες αγορές, δεν μπορεί να αναιρέσει το συμπέρασμα αυτό λαμβανομένου υπόψη του συντριπτικού ποσοστού του μεριδίου αγοράς της GE για τα αεροσκάφη που δεν χρησιμοποιούνταν ακόμη κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, ήτοι [90 έως 100] %. Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί, όσον αφορά τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη, τη χρήση αριθμητικών δεδομένων σχετικά με τα

αεροσκάφη που δεν χρησιμοποιούνται ακόμη και τα επικαλείται ειδικά στο πλαίσιο των επιχειρημάτων της σχετικά με τις συνέπειες της συγκεντρώσεως στην αγορά αυτή. Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εν πάση περιπτώσει, η συνεκτίμηση των αριθμητικών αυτών δεδομένων ήταν ιδιαίτερος δικαιολογημένη όσον αφορά την αγορά των μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών, λαμβανομένης υπόψη της ταχείας αναπτύξεως της αγοράς των μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών όπως διαπιστώθηκε στην αιτιολογική σκέψη 431 της προσβαλλομένης αποφάσεως.

541 Όσον αφορά τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας ότι οι P & W και Rolls Royce είναι αξιόπιστοι ανταγωνιστές στην αγορά των μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών, αρκεί η διαπίστωση ότι οι εν λόγω κατασκευαστές κινητήρων δεν πραγματοποιούσαν καμία πώληση κινητήρα στην αγορά των μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως. Η συμμετοχή τους σε διαγωνισμούς για τον εξοπλισμό με κινητήρες ορισμένων μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών δεν στέφθηκε, ως φαίνεται, με επιτυχία. Επομένως, η Επιτροπή θεώρησε, χωρίς να υποπέσει σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως συναφώς, παρά το γεγονός ότι η αγορά των κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη είναι αγορά που χαρακτηρίζεται από όχι συχνούς διαγωνισμούς, ότι ο ενδεχόμενος μελλοντικός ανταγωνισμός εκ μέρους κατασκευαστών κινητήρων οι οποίοι κατά τον χρόνο των κρίσιμων περιστατικών δεν πραγματοποιούσαν καμία πώληση στην αγορά αυτή δεν αποτελούσε σοβαρό και άμεσο περιορισμό ικανό να δικαιολογήσει το συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα δεν κατείχε δεσπόζουσα θέση στην αγορά.

542 Λαμβανομένου υπόψη του συντριπτικού ποσοστού μεριδίων αγοράς της προσφεύγουσας πριν από τη συγκέντρωση, η Επιτροπή εγκύρως διαπίστωσε, στις αιτιολογικές σκέψεις 86 και 87 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η προσφεύγουσα κατείχε ήδη δεσπόζουσα θέση στην αγορά αυτή, χωρίς να είναι αναγκαίο να εξετάσει το Πρωτοδικείο την επιρροή των διαφόρων παραγόντων οι οποίοι, κατά την Επιτροπή, συμβάλλουν στη δημιουργία δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας πριν από τη συγκέντρωση (αιτιολογικές σκέψεις 107 έως 229 της προσβαλλομένης αποφάσεως· βλ., συναφώς, σκέψεις 114 επ. ανωτέρω).

Επί της ενισχύσεως της δεσπόζουσας θέσεως

543 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, εν πάση περιπτώσει, η ενίσχυση ήδη υπάρχουσας δεσπόζουσας θέσεως που απορρέει από την προσθήκη μεριδίου αγοράς της τάξεως

του [10 έως 20] % για τους υπάρχοντες τύπους αεροσκαφών που παράγονται σήμερα, εκφρασμένη σε όρους παραγγελιών, έχει μικρή σημασία, στηριζόμενη συναφώς στο γεγονός ότι η ίδια η Επιτροπή αναγνώρισε, στην αιτιολογική σκέψη 429 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η αύξηση αυτή ήταν «μάλλον μικρή». Προσήκει να υπομνησθεί, καταρχάς, ότι η αύξηση του μεριδίου αγοράς που αντιπροσωπεύει το [30 έως 40] % της εν λόγω αγοράς, καθόσον αφορά την εμπορική θέση στους κινητήρες των αεροσκαφών που παράγονται σήμερα, είναι ουσιαστικά μεγαλύτερη από τον προαναφερθέντα αριθμό του [10 έως 20] %. Στη συνέχεια, η αύξηση των μεριδίων αγοράς που αντιπροσωπεύει περίπου [10 έως 20] % της αγοράς, όσον αφορά τις ανεκτέλεστες παραγγελίες για τους τύπους αεροσκαφών που παράγονται σήμερα, πρέπει να θεωρηθεί σημαντική, εφόσον ανεβάζει το μερίδιο αγοράς της συγχωνευθείσας εταιρίας στο 100 % (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 428 και 429). Το ίδιο ισχύει για την αύξηση που αντιπροσωπεύει [0 έως 10] % της αγοράς και διαπιστώθηκε όσον αφορά τις παραγγελίες για αεροσκάφη που δεν χρησιμοποιούνται ακόμη (σκέψη 539 ανωτέρω). Εν πάση περιπτώσει, η ιδέα ενισχύσεως de minimis καλύπτεται, στο πλαίσιο του άρθρου 2 του κανονισμού 4064/89, από τη δεύτερη, ευρύτερη, προϋπόθεση, που αφορά το ότι η δημιουργία ή η ενίσχυση δεσπόζουσας θέσεως πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα να παρακωλύεται σε μεγάλο βαθμό ο ουσιαστικός ανταγωνισμός στην κοινή αγορά ή σε σημαντικό τμήμα της. Όσον αφορά τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη, η προϋπόθεση αυτή θα εξετασθεί κατωτέρω, υπό τον τίτλο «Αποτελέσματα επί του ανταγωνισμού».

544 Υπό το πρίσμα των προηγουμένων σκέψεων, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο ούτε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως καθόσον κατέληξε, εν προκειμένω, ότι η συγκέντρωση θα ενίσχυε την ήδη υπάρχουσα δεσπόζουσα θέση της προσφεύγουσας στην αγορά των μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών.

Επί των αποτελεσμάτων της ενισχύσεως της δεσπόζουσας θέσεως επί του ανταγωνισμού

545 Στο μέτρο που η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν εξέτασε τα αποτελέσματα της συγκεντρώσεως στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη, σύμφωνα με τις επιταγές που απορρέουν από το δεύτερο κριτήριο του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89 (βλ. σκέψεις 84 έως

91 ανωτέρω), προσήκει να επισημανθεί, καταρχάς, ότι η Επιτροπή θεωρεί ρητώς, όσον αφορά την οριζόντια επικάλυψη στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη, ότι η επικάλυψη αυτή θα είχε άμεσο αντίθετο προς τον ανταγωνισμό αποτέλεσμα όσον αφορά τους υπάρχοντες τύπους αεροσκαφών. Ειδικότερα, επισημαίνει, στην αιτιολογική σκέψη 429 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι «παρόλο που η αύξηση του μεριδίου της αγοράς που προκύπτει από τη συγκέντρωση είναι μάλλον μικρή ([10 έως 20] % βάσει των ανεκτέλεστων παραγγελιών)» οι πελάτες δεν θα επωφεληθούν από τον ανταγωνισμό των τιμών των κινητήρων όσον αφορά τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη που είναι σήμερα διαθέσιμα στην αγορά. Εφόσον η Επιτροπή διαπίστωσε ήδη, στις αιτιολογικές σκέψεις 84 έως 87 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα έχει μερίδιο αγοράς ανερχόμενο στο 100 % για τους κινητήρες που εξοπλίζουν τους τύπους αεροσκαφών που παράγονται σήμερα, σε όρους εμπορικής θέσεως, καθώς και για τους κινητήρες που εξοπλίζουν τους τύπους αεροσκαφών για τους οποίους ο κινητήρας είχε ήδη επιλεγεί αλλά δεν χρησιμοποιούνταν ακόμη, ο ισχυρισμός αυτός σημαίνει ότι η εν λόγω στέρηση των πλεονεκτημάτων που απορρέουν από τον ανταγωνισμό αυτόν θα είναι απόλυτη.

546 Όπως επισημάνθηκε ανωτέρω στις σκέψεις 502 επ. στο πλαίσιο του ορισμού της αγοράς των μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι είναι στην πράξη αδύνατος κάθε ανταγωνισμός ως προς τις τιμές μεταξύ των κινητήρων, εφόσον κάθε τύπος αεροσκάφους εξοπλίζεται αποκλειστικά με ένα μόνον κινητήρα και η τιμή του αεροσκάφους είναι ήδη καθορισμένη. Πράγματι, από τα έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία προκύπτει (βλ., ειδικότερα, σκέψη 504 ανωτέρω) ότι, ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία έχει επιλεγεί ένας μόνον τύπος κινητήρα για ένα τύπο αεροσκάφους και η τιμή του κινητήρα έχει καθοριστεί από τον κατασκευαστή ατράκτων, ο κατασκευαστής του κινητήρα μπορεί ακόμη να προτείνει εκπτώσεις, μεταξύ άλλων επί των αγορών υπηρεσιών μετά την πώληση, εξαρτημάτων και ανταλλακτικών, προκειμένου να προωθήσει την πώληση του αεροσκάφους και, συνακολούθως, του κινητήρα του (βλ. και αιτιολογική σκέψη 391 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Επομένως, σε αντιδιαστολή προς τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη περί τα πράγματα καθόσον διαπίστωσε ότι υπάρχει πράγματι δυνατότητα έμμεσου ανταγωνισμού επί των τιμών μεταξύ των κινητήρων οι οποίοι εξοπλίζουν τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη που βρίσκονται ήδη στην αγορά, δυνατότητα η οποία θα είχε εξαφανισθεί στην περίπτωση πραγματοποιήσεως της συγκεντρώσεως.

547 Επιπλέον, η Επιτροπή επισήμανε στην αιτιολογική σκέψη 9 της προσβαλλομένης αποφάσεως ότι ο ανταγωνισμός δευτέρου επιπέδου επί των διαφόρων αγορών κινητήρων εκδηλώνεται μέσω ανταγωνισμού «ως προς τους τεχνικούς και

εμπορικούς λόγους για τους οποίους θα τους επιλέξει η αεροπορική εταιρία». Πάντως, η Επιτροπή επισημαίνει ενώπιον του Πρωτοδικείου ότι, πριν από τη συγκέντρωση, η Honeywell είχε κάθε λόγο να προσελκύσει τους πελάτες προς το Avro RJ και RJX καθιστώντας τον κινητήρα της, από απόψεως τόσο τιμής όσο και τεχνολογικής εξελίξεως, όσο το δυνατόν πιο ανταγωνιστικό σε σχέση προς τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη με κινητήρες GE, αλλά ότι το κίνητρο αυτό θα εξαφανιζόταν λόγω της συγκεντρώσεως. Επομένως, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι, εκτός των αποτελεσμάτων σχετικά με τον ανταγωνισμό ως προς τις τιμές τα οποία διαπιστώθηκαν στην αιτιολογική σκέψη 429 της αποφάσεως, η οριζόντια αλληλεπικάλυψη στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη θα είχε αρνητικά αποτελέσματα επί του ανταγωνισμού στην αγορά αυτή γενικότερα.

548 Η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας ότι η επίπτωση της συγκεντρώσεως στη σχετική αγορά δεν θα ήταν σημαντική πρέπει να απορριφθεί. Συναφώς, το γεγονός ότι η αύξηση του μεριδίου αγοράς είναι σχετικά μικρή, σε σύγκριση με το μερίδιο αγοράς που είχε ήδη η προσφεύγουσα, οφείλεται ακριβώς στο ότι η προσφεύγουσα είχε ήδη πολύ σημαντικό μερίδιο αγοράς και κατείχε για τον λόγο αυτό την ηγετική και δεσπίζουσα θέση στην αγορά που περιγράφηκε ανωτέρω και η Honeywell ήταν ο μόνος ανταγωνιστής που πραγματοποιούσε πωλήσεις κινητήρων στην αγορά αυτή κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως. Το γεγονός, που ορθώς επισήμανε η Επιτροπή, ότι η συγκέντρωση θα εξαφάνιζε κάθε ανταγωνισμό ως προς τις τιμές στο άμεσο μέλλον, λόγω της δημιουργίας μονοπωλίου υπέρ της συγχωνευθείσας εταιρίας όσον αφορά τα αεροσκάφη που παράγονται σήμερα ή τα αεροσκάφη που δεν χρησιμοποιούνταν αλλά ως προς τα οποία ο κατασκευαστής της ατράκτου είχε ήδη επιλέξει τον κινητήρα, έχει ως συνέπεια ότι η επίπτωση της συγχωνεύσεως στην αγορά αυτή θα ήταν πιο έντονη από τη συνήθη επίπτωση αυξήσεως των μεριδίων αγοράς της τάξεως του [10 έως 20] % βάσει μικρότερου μεριδίου αγοράς. Πράγματι, η οριστική εξαφάνιση της Honeywell από την αγορά ως ανεξάρτητου κατασκευαστή κινητήρων θα είχε μεταβάλει όχι μόνον τον συσχετισμό δυνάμεων, αλλά και την ίδια την ποιότητα της καταστάσεως του ανταγωνισμού στην αγορά, τροποποιώντας τη δομή της αγοράς κατά μόνιμο τρόπο. Ο μόνος ανταγωνισμός, καθαρά δυνητικός, που θα εξακολουθούσε να υφίσταται θα ήταν ο ανταγωνισμός για τον εξοπλισμό των μελλοντικών τύπων των μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών, στον οποίον θα επιδίδονταν οι κατασκευαστές κινητήρων που πραγματοποιούν πωλήσεις αποκλειστικά σε άλλες παρακείμενες αγορές. Λαμβανομένης υπόψη της διάρκειας της αναπτύξεως ενός αεροσκάφους, ο ανταγωνισμός αυτός θα μπορούσε, καθ' υπόθεση, να παραγάγει θετικά αποτελέσματα για τους αγοραστές μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών μόνον μετά την πάροδο πλειόνων ετών από την ημερομηνία εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως.

549 Επιβάλλεται να υπομνησθεί, επιπλέον, ότι, κατά παγία νομολογία στον τομέα της εφαρμογής του άρθρου 82 ΕΚ, η διαπίστωση της υπάρξεως δεσπόζουσας θέσεως δεν συνεπάγεται αφεαυτής αιτίαση έναντι της οικείας επιχειρήσεως, αλλά σημαίνει απλώς ότι η επιχείρηση φέρει, ανεξαρτήτως των αιτιών που δημιούργησαν τη θέση αυτή, ιδιαίτερη ευθύνη να μη θίξει με τη συμπεριφορά της τον ουσιαστικό και ανόθευτο ανταγωνισμό στην κοινή αγορά (βλ., για παράδειγμα, απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 1983, Michelin κατά Επιτροπής, σκέψη 114 ανωτέρω, σκέψη 57, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, T-191/98, T-212/98 και T-214/98, Atlantic Container Line κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-3275, σκέψη 1109). Επιπλέον, η έννοια της καταχρηστικής εκμεταλλεύσεως του άρθρου 82 ΕΚ είναι αντικειμενική έννοια η οποία αφορά τις συμπεριφορές επιχειρήσεως με δεσπόζουσα θέση οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν τη δομή μιας αγοράς όπου, λόγω ακριβώς της παρουσίας της εν λόγω επιχειρήσεως, ο ανταγωνισμός είναι ήδη αποδυναμωμένος και οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα να εμποδίζουν, με τη χρήση διαφορετικών μέσων από εκείνα που διέπουν τον συνήθη ανταγωνισμό των προϊόντων ή υπηρεσιών βάσει των παροχών των επιχειρηματιών, τη διατήρηση του βαθμού ανταγωνισμού που υφίσταται ακόμη στην αγορά ή την ανάπτυξη του ανταγωνισμού αυτού (απόφαση Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, σκέψη 101 ανωτέρω, σκέψη 91).

550 Πάντως, σε μια περίπτωση όπως η υπό κρίση, όπου ο μόνος ανταγωνισμός που υφίσταται σε δεδομένη αγορά είναι έμμεσος και ήδη σχετικά περιορισμένος, το γεγονός ότι μια επιχείρηση αγοράζει τον μόνο ανταγωνιστή που πραγματοποιεί ακόμη πωλήσεις στην αγορά αυτή είναι ιδιαίτερα επιβλαβές. Πρέπει να εφαρμοστούν, κατ' αναλογία, οι προαναφερθείσες αρχές που διαμορφώθηκαν στο πλαίσιο της απαγορεύσεως των καταχρηστικών εκμεταλλεύσεων δεσπόζουσας θέσεως στο παρακείμενο νομικό πλαίσιο του ελέγχου των συγκεντρώσεων θεωρώντας ότι όσο σημαντικότερη είναι η ηγεμονία επιχειρήσεως τόσο περισσότερο φέρει ιδιαίτερη ευθύνη να απέχει από κάθε ενέργεια ικανή να αποδυναμώσει περαιτέρω, ή κατά μείζονα λόγο να εξαφανίσει, τον ανταγωνισμό που υπάρχει ακόμη στην αγορά.

551 Επομένως, πρέπει, καταρχήν, να απορριφθεί η επιχειρηματολογία ότι το γεγονός ότι μια επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση αγοράζει τον μόνο ανταγωνιστή που υφίσταται σήμερα στην αγορά δεν ενισχύει την εν λόγω δεσπόζουσα θέση κατά τρόπον ώστε να κωλύεται σε μεγάλο βαθμό ο ουσιαστικός ανταγωνισμός στην κοινή αγορά διότι η θέση του ανταγωνιστή στην αγορά είναι ήδη αδύνατη και ο εκ μέρους του ανταγωνισμός είναι καθαρώς έμμεσος, δηλαδή δευτέρου επιπέδου. Υπό

τις συνθήκες αυτές, στα μέρη της συγκεντρώσεως απόκειται να προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι δεν υπήρχε ουσιαστικός ανταγωνισμός στην αγορά πριν από τη συγκέντρωση. Ελλείψει τέτοιων αποδεικτικών στοιχείων, ο κοινοτικός δικαστής δεν μπορεί να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως καθόσον στηρίχθηκε στην εξαφάνιση του τελευταίου πραγματικού ανταγωνιστή για να θεωρήσει ότι ο ουσιαστικός ανταγωνισμός εμποδίζεται σε μεγάλο βαθμό στην κοινή αγορά.

552 Στην αιτιολογική σκέψη 431 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή επισήμανε τη μεγάλη ανάπτυξη της αγοράς των μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών, και τη σημασία της αγοράς αυτής για το μέλλον των αερομεταφορών. Διαπίστωσε επίσης συναφώς, στην αιτιολογική σκέψη 20, ότι τα αεροσκάφη αυτά αποτελούσαν το 14 % του ευρωπαϊκού στόλου το 1992, αλλά το 33 % του στόλου αυτού το 1998. Είναι προφανές ότι η αύξηση αυτή στην αγορά των αεροσκαφών έχει άμεσες συνέπειες στην αγορά των κινητήρων που τα εξοπλίζουν. Θεωρώντας ότι η συγχώνευση θα είχε σημαντικές αρνητικές συνέπειες για τον ανταγωνισμό στην κοινή αγορά, η Επιτροπή ορθώς σημείωσε και έλαβε υπόψη την αυξανόμενη σημασία στο ευρύτερο πλαίσιο των αγορών αεροσκαφών και κινητήρων εν γένει της ειδικής αγοράς στην οποία η συγχώνευση θα δημιουργούσε μονοπώλιο.

553 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προηγούμενων σκέψεων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή εξέθεσε επαρκώς, με την προσβαλλόμενη απόφαση, τα αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα που θα είχε η συγκέντρωση στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη, ιδίως στο άμεσο μέλλον, λόγω της οριζόντιας αλληλεπικαλύψεως μεταξύ των δραστηριοτήτων των μερών της συγκεντρώσεως στην αγορά αυτή. Επομένως, από την άποψη αυτή, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν πάσχει πλάνη περί το δίκαιο σχετικά με την εφαρμογή των δύο κριτηρίων του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89 ούτε έλλειψη αιτιολογίας. Η Επιτροπή δεν υπέπεσε ούτε σε πλάνη περί τα πράγματα ή σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως καθόσον κατέληξε ότι ο ανταγωνισμός στην αγορά αυτή θα εμποδιζόταν σε μεγάλο βαθμό ως συνέπεια των ανωτέρω.

554 Επομένως, παρέλκει η εξέταση των αιτιολογικών σκέψεων 432 έως 434 της προσβαλλομένης αποφάσεως που αφορούν τις συνέπειες —ιδίως τις συσπειρωτικές

συνέπειες— της συγκεντρώσεως στους μελλοντικούς διαγωνισμούς της σχετικής αγοράς. Πράγματι, εφόσον η Επιτροπή απέδειξε χωριστά, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι τα δύο κριτήρια του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89 πληρούνταν όσον αφορά την αγορά των κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη λόγω της άμεσης επιπτώσεως της οριζόντιας αλληλεπικαλύψεως που απορρέει από τη συγκέντρωση, η εξέταση αυτή θα ήταν περιττή στην παρούσα διαδικασία.

Επί της εκ μέρους της Επιτροπής απορρίψεως της δεσμεύσεως σχετικά με τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη

555 Τονίζεται ότι, στο πλαίσιο του κανονισμού 4064/89, η Επιτροπή μπορεί μόνον να αποδεχθεί την ανάληψη δεσμεύσεων ικανών να καταστήσουν την κοινοποιηθείσα πράξη συμβατή προς την κοινή αγορά (βλ., υπό την έννοια αυτή, την απόφαση Gencon κατά Επιτροπής, σκέψη 85 ανωτέρω, σκέψη 318). Πρέπει να θεωρηθεί συναφώς ότι οι διαρθρωτικές δεσμεύσεις που προτείνουν τα μέρη πληρούν το κριτήριο αυτό μόνο στο μέτρο που η Επιτροπή μπορεί να καταλήξει, με βεβαιότητα, στο συμπέρασμα ότι θα είναι δυνατόν να τεθούν σε εφαρμογή οι δεσμεύσεις αυτές και ότι οι νέες εμπορικές δομές που προκύπτουν θα είναι αρκούτως βιώσιμες και διαρκείς ώστε να μην δημιουργηθεί ούτε να ενισχυθεί στο εγγύς δεσπόζουσα θέση ούτε να προκληθούν όσον αφορά τον ουσιαστικό ανταγωνισμό τα εμπόδια τα οποία οι δεσμεύσεις σκοπούν να εμποδίσουν.

556 Εν προκειμένω, η Επιτροπή επισημαίνει, στη σκέψη 519 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι, αν η προταθείσα από τα μέρη εκποίηση της δραστηριότητας κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη της Honeywell μπορούσε να πραγματοποιηθεί, θα αρκούσε, καταρχήν, για την εξάλειψη των προβλημάτων στο επίπεδο του ανταγωνισμού που εντοπίστηκαν όσον αφορά την αγορά αυτή.

557 Πάντως, καταλήγει ότι θα ήταν δύσκολο να πραγματοποιηθεί η εκποίηση αυτή κυρίως διότι [...] αντιτίθεται για λόγους πρακτικούς και εμπορικούς που αφορούν, μεταξύ άλλων, την έλλειψη βιωσιμότητας της επιχειρήσεως την οποία θα προκαλούσε η σχεδιαζόμενη εκποίηση [...].

- 558 Η Επιτροπή επισημαίνει συναφώς, στην αιτιολογική σκέψη 520 της προσβαλλομένης αποφάσεως, [...] και ότι δεν είναι, κατά συνέπεια, βέβαιο ότι η προτεινόμενη λύση είναι πράγματι ικανή να εξαλείψει τα εντοπισθέντα σε επίπεδο ανταγωνισμού προβλήματα. Σημειώνει επίσης ότι η δέσμευση δεν προβλέπει εναλλακτική εκποίηση. Στην αιτιολογική σκέψη 522, η Επιτροπή απαριθμεί, προφανώς ενδεικτικώς, ορισμένα πρακτικά προβλήματα που δεν ρυθμίζονται εν πάση περιπτώσει επαρκώς στη δέσμευση.
- 559 Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ισχυρίζεται απλώς ενώπιον του Πρωτοδικείου ότι οι υποτιθέμενες δυσκολίες που θέτει η δέσμευση αυτή και επισημάνθηκαν από την Επιτροπή στερούνται παντελώς βάσεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι δεν προέβαλε συγκεκριμένα επιχειρήματα ούτε προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία ικανά να θέσουν εν αμφιβόλω το βάσιμο της εκτιμήσεως της Επιτροπής ως προς τον μη πραγματοποιήσιμο χαρακτήρα της προτεινόμενης εκποιήσεως.
- 560 Επιβάλλεται να τονισθεί, ειδικότερα, το γεγονός που επισήμανε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 520 της προσβαλλομένης αποφάσεως, χωρίς να αντικρουστεί από την προσφεύγουσα, ότι [...]. Πράγματι, από το σημείο [...] του εγγράφου στο οποίο εκτίθενται οι δεσμεύσεις που προτάθηκαν στις 14 Ιουνίου 2001 προκύπτει ότι [...]. Επομένως, στην περίπτωση κατά την οποία [...], η συγχωνευθείσα εταιρία θα είχε απαλλαγεί από την υποχρέωσή της έναντι της Επιτροπής χωρίς να έχει πραγματοποιηθεί η εκποίηση, υπό την προϋπόθεση ότι [...].
- 561 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι δικαιολογημένα η Επιτροπή θεώρησε ότι η δέσμευση, όπως προτάθηκε, δεν μπορούσε να γίνει δεκτή. Επομένως, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη η δέσμευση αυτή στο πλαίσιο της προσφυγής αυτής.

Συμπέρασμα ως προς την οριζόντια αλληλεπικάλυψη που επηρεάζει την αγορά των κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη

562 Όσον αφορά τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι τα στοιχεία της αποφάσεως της ενισχύονται αμοιβαίως οπότε η εκτίμηση κάθε αγοράς μεμονωμένα θα είχε τεχνητό χαρακτήρα (βλ. σκέψεις 40 και 48 ανωτέρω), πρέπει να τονισθεί ότι ο εν λόγω γενικής φύσεως ισχυρισμός δεν έχει εν πάση περιπτώσει εφαρμογή στο πλαίσιο των στοιχείων που εξετάζονται σε αυτό το τμήμα της αποφάσεως. Ειδικότερα, στο μέτρο που το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ανωτέρω σφάλματα των εκτιμήσεων της Επιτροπής που αφορούν την κάθετη αλληλεπικάλυψη μεταξύ των εκκινητήρων και των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, καθώς και αυτών που αφορούν τις διάφορες συσπειρωτικές συνέπειες, κανένα από τα σφάλματα αυτά δεν έχει επιπτώσεις στη διαπίστωσή της σχετικά με την ενίσχυση της δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη λόγω της οριζόντιας επικάλυψης που προκύπτει από τη συγκέντρωση, με συνέπεια τη σημαντική παρεμπόδιση του πραγματικού ανταγωνισμού στην κοινή αγορά.

563 Επιβάλλεται το συμπέρασμα, στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, ότι ο πυλώνας της προσβαλλομένης αποφάσεως σχετικά με την ενίσχυση δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας, λόγω της οριζόντιας αλληλεπικάλυψης στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη μεταξύ των δραστηριοτήτων κατασκευής των δύο μερών της συγκεντρώσεως, που έχει ως συνέπεια ότι ο ανταγωνισμός επί της ίδιας αυτής αγοράς παρεμποδίζεται σε μεγάλο βαθμό στο επίπεδο της κοινής αγοράς, αποδεικνύεται προσηκόντως από νομικής απόψεως.

2. *Επί των κινητήρων επιχειρηματικών αεροσκαφών*

α) *Επιχειρήματα των μερών*

564 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι η ανάλυση της Επιτροπής σχετικά με τον ορισμό της αγοράς για τους κινητήρες επιχειρηματικών αεροσκαφών πάσχει τα ίδια

ελαττώματα με την ανάλυση σχετικά με τους κινητήρες μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών. Οι κινητήρες της GE και της Honeywell δεν μπορούν να υποκαταστήσουν ο ένας τον άλλον, λόγω διαφορών στη δύναμη προώσεως και στον σχεδιασμό, τούτο δε ούτε σήμερα ούτε στο μέλλον. Η Επιτροπή στηρίζεται, επομένως, στα μη αποδεδειγμένα αποτελέσματα της κάθετης ολοκληρώσεως όσον αφορά τη GECCAG. Επιπλέον, η Επιτροπή κακώς απέρριψε τις δεσμεύσεις που αφορούν την αγορά των κινητήρων για επιχειρηματικά αεροσκάφη.

565 Η Επιτροπή παραπέμπει, *mutatis mutandis*, στην ανάλυσή της σχετικά με τους κινητήρες μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών και επιβεβαιώνει ότι η συγκέντρωση θα δημιουργούσε δεσπίζουσα θέση στην αγορά των επιχειρηματικών αεροσκαφών λόγω, μεταξύ άλλων, της διαφοράς μεταξύ των μεριδίων αγοράς της συγχωνευθείσας επιχειρήσεως και των μεριδίων αγοράς των ανταγωνιστών της. Η Επιτροπή παρατηρεί επίσης ότι οι επικρίσεις της προσφεύγουσας σχετικά με την απόρριψη των δεσμεύσεων που αφορούν την αγορά αυτή περιορίζονται σε απλούς ισχυρισμούς και δεν καταλήγουν σε κανένα συμπέρασμα ως προς το κύρος της προσβαλλομένης αποφάσεως.

β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

566 Εν προκειμένω, η Επιτροπή όρισε μια ενιαία αγορά που περιλαμβάνει όλα τα επιχειρηματικά αεροσκάφη, διαπιστώνοντας, στην αιτιολογική σκέψη 32 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι, «από πλευράς ζήτησης, οι τρεις κατηγορίες αεροσκαφών [βαρέα, μεσαία και ελαφρά] δεν μπορούν να υποκαταστήσουν η μία την άλλη. Αυτό οφείλεται στη διαφορά της τιμής και του κόστους λειτουργίας, καθώς επίσης και στους διαφορετικούς σκοπούς που εξυπηρετεί κάθε κατηγορία». Μολονότι διαιρεί την αγορά αυτή σε τρεις «κατηγορίες» (τομείς), διευκρινίζει ότι δεν είναι αναγκαίο να αποφανθεί οριστικά ως προς το ζήτημα αν οι τρεις αυτές κατηγορίες είναι χωριστές αγορές, εφόσον δεν θα επηρεαστεί η εκτίμηση υπό το πρίσμα του ανταγωνισμού.

567 Στην αιτιολογική σκέψη 436 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή απορρίπτει τα επιχειρήματα των μερών της συγκεντρώσεως σχετικά με τον ορισμό

της αγοράς επισημαίνοντας ότι αυτά βασίζονται σε ανταγωνισμό ανά τύπο αεροσκάφους. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι «ωστόσο, οι αγορές των προϊόντων δεν ορίστηκαν με αυτόν τον τρόπο στην περίπτωση των επιχειρηματικών αεριωθούμενων, [καθόσον] αυτό δεν συνάδει με τις αρχές ορισμού της αγοράς, εφόσον παραβλέπει τη δυνατότητα υποκατάστασης από πλευράς προσφοράς και ζήτησης».

568 Η κυριότερη επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας ενώπιον του Πρωτοδικείου συνίσταται σε επανάληψη των ιδίων επικρίσεων που προβάλλονται σε σχέση με τον ορισμό της αγοράς των μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών και αφορούν κατ' ουσίαν το γεγονός ότι η Επιτροπή όρισε τις αγορές κινητήρων ανάλογα με τα αεροσκάφη τα οποία εξοπλίζουν και όχι ανάλογα με τα δικά τους χαρακτηριστικά. Όπως επισημάνθηκε ανωτέρω στις σκέψεις 492 επ. όσον αφορά τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη, η Επιτροπή εξέθεσε, στην αιτιολογική σκέψη 9 της προσβαλλομένης αποφάσεως, τους λόγους για τους οποίους πρέπει να ληφθεί υπόψη ο ανταγωνισμός μεταξύ των αεροσκαφών ορίζοντας τις αγορές των κινητήρων που τα εξοπλίζουν.

569 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα δεν προέβαλε ενώπιον του Πρωτοδικείου κανέναν ακριβή ισχυρισμό σχετικά με τον ορισμό της αγοράς των επιχειρηματικών αεροσκαφών. Πάντως, δεδομένου ότι η ουσιαστική έκταση του ελέγχου στον οποίο προβαίνει ο κοινοτικός δικαστής καθορίζεται, καταρχήν, από τους ισχυρισμούς και τα επιχειρήματα που προβάλλει ο προσφεύγων με το δικόγραφο της προσφυγής του, παρέλκει εν προκειμένω η εξέταση του ζητήματος αυτού. Ελλείψει του παραμικρού ειδικού στοιχείου που θέτει εν αμφιβόλω την εφαρμογή στα επιχειρηματικά αεροσκάφη της αναλύσεως της Επιτροπής όσον αφορά τον ανταγωνισμό δευτέρου επιπέδου, πρέπει να θεωρηθεί, για τους σκοπούς της παρούσας διαδικασίας, ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη περί τα πράγματα ούτε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως κατά τον ορισμό της αγοράς των κινητήρων για επιχειρηματικά αεροσκάφη. Στο μέτρο που η προσφεύγουσα παραπέμπει συνολικά στα επιχειρήματα που προέβαλε κατά του ορισμού της αγοράς των κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη, επιβάλλεται να απορριφθούν τα επιχειρήματα αυτά για τους ίδιους λόγους *mutatis mutandis* (βλ. σκέψεις 492 επ. ανωτέρω).

570 Όσον αφορά τη δημιουργία δεσπόζουσας θέσεως στην αγορά των κινητήρων για επιχειρηματικά αεροσκάφη, η Επιτροπή στηρίζεται αποκλειστικά, στην αιτιολογική

σκέψη 435 της προσβαλλομένης αποφάσεως, στα αριθμητικά δεδομένα σχετικά με τα μερίδια αγοράς της συγχωνευθείσας εταιρίας, για να καταλήξει ότι θα δημιουργηθεί δεσπόζουσα θέση στην αγορά. Επισημαίνει, στην εν λόγω αιτιολογική σκέψη, ότι «[η] άμεση επίπτωση της προτεινόμενης συγκέντρωσης στην αγορά κινητήρων για επιχειρηματικά αεριωθούμενα αεροσκάφη είναι η δημιουργία οριζόντιας αλληλεπικάλυψης που θα οδηγήσει στη δημιουργία δεσπόζουσας θέσης». Επικαλείται συναφώς τον αριθμό [50 έως 60] % (GE: [10 έως 20] %, Honeywell: [40 έως 50] %) για το σύνολο της εμπορικής θέσης των κινητήρων στην αγορά αυτή, καθώς και τον αριθμό του [80 έως 90] % (GE: [10 έως 20] %, Honeywell: [70 έως 80] %) για την εμπορική θέση των κινητήρων μόνον των επιχειρηματικών αεροσκαφών μεσαίας κατηγορίας που εξακολουθούν να παράγονται, καθόσον το μέτρο αυτό του μεριδίου αγοράς είναι κατάλληλο, κατά την Επιτροπή, για να εκτιμήσει την εμπορική ισχύ των κατασκευαστών κινητήρων στην αγορά αυτή.

571 Επιβάλλεται να υπομνησθεί συναφώς ότι ο αριθμός του [50 έως 60] % για το σύνολο της εμπορικής θέσεως των κινητήρων στην αγορά των επιχειρηματικών αεροσκαφών είναι ενδεικτικός, καταρχήν, δεσπόζουσας θέσεως. Πράγματι, κατά παγία νομολογία, μολοντί η σημασία των μεριδίων αγοράς μπορεί να διαφέρει από τη μία αγορά στην άλλη, άκρως σημαντικά μερίδια συνιστούν αφ' εαυτών, και πλην εξαιρετικών περιστάσεων, την απόδειξη της υπάρξεως δεσπόζουσας θέσεως (αποφάσεις Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, σκέψη 101 ανωτέρω, σκέψη 41, και Endemol κατά Επιτροπής, σκέψη 115 ανωτέρω, σκέψη 134). Επιπλέον, το Δικαστήριο έκρινε, με την απόφαση ΑΚΟ κατά Επιτροπής, σκέψη 115 ανωτέρω (σκέψη 60), ότι αυτό συνέβη, εν προκειμένω, με μερίδιο αγοράς της τάξεως του 50%.

572 Η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ούτε καν ισχυρίστηκε την ύπαρξη «εξαιρετικών περιστάσεων» υπό την έννοια της αποφάσεως ΑΚΟ κατά Επιτροπής, σκέψη 115 ανωτέρω, όσον αφορά την αγορά επιχειρηματικών αεροσκαφών, ικανών να αναιρέσουν το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση, στηριζόμενη στο μερίδιο αγοράς που θα είχε η συγχωνευθείσα επιχείρηση όσον αφορά τη συνολική εμπορική θέση εγκατεστημένων κινητήρων, ως προς τη δημιουργία δεσπόζουσας θέσεως στην αγορά.

573 Επιβάλλεται να επισημανθεί, καθόσον ασκεί επιρροή, ότι ο αριθμός [80 έως 90] % που αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 88 της προσβαλλομένης αποφάσεως για την εμπορική θέση των κινητήρων σε μεσαία μόνον επιχειρηματικά αεροσκάφη που

εξακολουθούν να παράγονται, μέτρο ιδιαίτερος πρόσφορο για να εκτιμηθεί η εμπορική ισχύς κατασκευαστή κινητήρων κατά την Επιτροπή (αιτιολογική σκέψη 41 της προσβαλλομένης απόφασεως), καταδεικνύει σαφώς ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα είχε επικρατήσει στον τομέα αυτόν κατόπιν της συγχωνεύσεως. Δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν χαρακτήρισε την εν λόγω κατηγορία αεροσκαφών ως χωριστή αγορά, η διαπίστωση αυτή δεν αποδεικνύει την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσεως σε χωριστή αγορά υπό την έννοια του άρθρου 2 του κανονισμού 4064/89. Το εν λόγω μερίδιο αγοράς καταδεικνύει εντούτοις ότι, σε ορισμένους τομείς της επίμαχης αγοράς, η συγχωνευθείσα εταιρία θα ήταν ακόμη πιο ισχυρή απ' ό,τι στην αγορά γενικώς, πράγμα το οποίο ενισχύει το συμπέρασμα της Επιτροπής ως προς την ύπαρξη, μετά τη συγχώνευση, δεσπόζουσας θέσεως για τη συγχωνευθείσα εταιρία στην αγορά, θεωρούμενη συνολικά.

574 Υπό το πρίσμα των προηγούμενων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι δεν αποδείχθηκε, στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως καθόσον κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η συγκέντρωση θα δημιουργούσε δεσπόζουσα θέση λόγω της οριζόντιας αλληλεπικαλύψεως μεταξύ της δραστηριότητας κατασκευής κινητήρων για επιχειρηματικά αεροσκάφη της προσφεύγουσας και των δραστηριοτήτων της Honeywell.

575 Κατά τα λοιπά, η προσφεύγουσα επικρίνει ρητώς τη συλλογιστική της Επιτροπής σχετικά με την αγορά των επιχειρηματικών αεροσκαφών όσον αφορά την υποτιθέμενη επίδραση της GECCAG ως αγοραστή λόγω προτιμησιακής πολιτικής αγοράς. Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα ουσιώδη εμπειρικά στοιχεία στα οποία στηρίζεται η ανάλυση της Επιτροπής ως προς την προηγούμενη συμπεριφορά της GECAS (αιτιολογικές σκέψεις 121 επ. της προσβαλλομένης απόφασεως καθώς και σκέψεις 182 επ. ανωτέρω) δεν υπάρχουν όσον αφορά τη GECCAG. Ελλείψει εμπειριστατωμένης αναλύσεως στην προσβαλλομένη απόφαση η οποία να καταδεικνύει ότι θα εξυπηρετούσε το εμπορικό συμφέρον της συγχωνευθείσας εταιρίας η υιοθέτηση πολιτικής κερδοσκοπικών αγορών αεροσκαφών εκ μέρους της GECCAG με ισχυρή προτίμηση, μάλιστα δε πολιτική αποκλειστικής αγοράς αεροσκαφών με κινητήρες που έχει κατασκευάσει η ίδια και ότι, επομένως, η υιοθέτηση της πολιτικής αυτής ήταν πιθανή, πρέπει να θεωρηθεί ότι η εν λόγω πτυχή της συλλογιστικής της Επιτροπής δεν είναι βάσιμη εν προκειμένω.

- 576 Όσον αφορά την ανάλυση, στις αιτιολογικές σκέψεις 443 και 444 της προσβαλλομένης αποφάσεως, του ενδεχομένου συνολικών πωλήσεων που επηρεάζουν τα επιχειρηματικά αεροσκάφη και επικρίνεται επίσης από την προσφεύγουσα, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι πωλήσεις αυτές ήσαν ήδη δυνατές πριν όπως και μετά τη συγκέντρωση, εφόσον η Honeywell κατείχε ήδη θέση ισχύος στην αγορά των επιχειρηματικών αεροσκαφών καθώς και σε πολλές αγορές αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων για τα αεροσκάφη αυτά. Αντιθέτως, το μερίδιο αγοράς της GE όσον αφορά τους κινητήρες για επιχειρηματικά αεροσκάφη πριν από τη συγκέντρωση ήταν μικρό. Επομένως, ακόμη και αν υποτεθεί ότι αποδείχθηκε ότι η πρακτική των συνολικών πωλήσεων είναι πιθανή στον τομέα των επιχειρηματικών αεροσκαφών στο μέλλον, δεν αποδείχθηκε ότι η συγκέντρωση θα ήταν η κύρια αιτία της πρακτικής αυτής ούτε ότι θα προκαλούσε σοβαρές συνέπειες συναφώς.
- 577 Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να τονισθεί ότι, για τους λόγους που εκτέθηκαν ανωτέρω στις σκέψεις 399 επ., η Επιτροπή δεν συγκέντρωσε αδιάσειστες αποδείξεις ικανές να αποδείξουν ότι η συγχωνευθείσα εταιρία θα χρησιμοποιούσε προφανώς τέτοιες πρακτικές. Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το εν λόγω σκέλος της θέσεως της Επιτροπής, σχετικά με τη μελλοντική πρακτική των συνολικών πωλήσεων που επηρεάζει τα επιχειρηματικά αεροσκάφη, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ως συνέπεια της κοινοποιηθείσας πράξεως που θα συνέβαλλε στη δημιουργία της δεσπόζουσας θέσεως της συγχωνευθείσας εταιρίας στην αγορά αυτή.
- 578 Από το τμήμα της προσβαλλομένης αποφάσεως που αφορά την ανάλυση των συνεπειών του ανταγωνισμού στην αγορά των επιχειρηματικών αεροσκαφών (αιτιολογικές σκέψεις 435 έως 444) και, ειδικότερα, από το γράμμα της αιτιολογικής σκέψεως 437 προκύπτει σαφώς ότι έκαστο των τριών χωριστών τμημάτων που αφορούν, αντιστοίχως, την οριζόντια αλληλεπικάλυψη (αιτιολογικές σκέψεις 435 έως 437), την κάθετη ολοκλήρωση (αιτιολογικές σκέψεις 438 έως 442) και τις συνολικές πωλήσεις (αιτιολογικές σκέψεις 443 και 444) είναι αυτόνομο και αρκεί αφεαυτού, κατά την ανάλυση της Επιτροπής, για να στηρίξει το συμπέρασμά της ως προς τη δημιουργία δεσπόζουσας θέσεως στην αγορά αυτή λόγω της πράξεως συγκεντρώσεως. Επομένως, η διαπίστωση στη σκέψη 574 ανωτέρω, σχετικά με το βάσιμο της αναλύσεως της Επιτροπής που αφορά την οριζόντια αλληλεπικάλυψη στην αγορά αυτή δεν αναιρείται από τις διαπιστώσεις στις σκέψεις 575 έως 577 ανωτέρω.

579 Όσον αφορά το ζήτημα αν η δεσπόζουσα θέση που δημιουργείται με τον τρόπο αυτόν θα είχε ως συνέπεια να παρεμποδίζεται ουσιωδώς ο πραγματικός ανταγωνισμός στην κοινή αγορά, αρκεί η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα, μολοντί επέμεινε στον αυτόνομο χαρακτήρα του δευτέρου κριτηρίου αφηρημένα (βλ. σκέψεις 84 επ. ανωτέρω), δεν προέβαλε κανένα επιχείρημα για να αμφισβητήσει τον ουσιαστικό χαρακτήρα των αποτελεσμάτων στην αγορά που προκύπτουν από την οριζόντια αλληλεπικάλυψη που περιγράφηκε ανωτέρω.

580 Εν πάση περιπτώσει, από το γενικό συμπέρασμα της αιτιολογικής σκέψεως 567 της προσβαλλομένης αποφάσεως, το οποίο μνημονεύει ρητώς εκάστη των αγορών τις οποίες αφορά η κοινοποιηθείσα πράξη, προκύπτει ότι η Επιτροπή θεώρησε όχι μόνον ότι θα εδημιουργείτο ή θα ενισχύετο δεσπόζουσα θέση σε εκάστη των αγορών αυτών αλλά και ότι, κατά συνέπεια, «θα παρεμποδιζόταν ουσιωδώς ο πραγματικός ανταγωνισμός στην κοινή αγορά» (βλ. σκέψη 90 ανωτέρω). Λαμβανομένων υπόψη των όρων της αιτιολογικής αυτής σκέψεως, η Επιτροπή κατέληξε κατ' ανάγκη στο συμπέρασμα ότι η δημιουργία δεσπόζουσας θέσεως στην αγορά των επιχειρηματικών αεροσκαφών, λόγω του ότι η συγχωνευθείσα επιχείρηση θα είχε μερίδιο αγοράς της τάξεως του [50 έως 60] % όσον αφορά την εμπορική θέση των κινητήρων (αιτιολογική σκέψη 88 της προσβαλλομένης αποφάσεως), θα είχε ως συνέπεια τη σημαντική παρεμπόδιση του ουσιαστικού ανταγωνισμού στην κοινή αγορά. Ελλείπει ειδικών επιχειρημάτων ή αποδεικτικών στοιχείων που αποδεικνύουν την έλλειψη τέτοιας παρεμποδίσεως, πρέπει να θεωρηθεί, για τους σκοπούς της παρούσας διαδικασίας, ότι το συμπέρασμα αυτό δεν πάσχει πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως.

581 Ως προς τις δεσμεύσεις που πρότεινε η προσφεύγουσα στις 14 Ιουνίου 2001, επισημαίνεται ότι η δέσμευση που προέβλεπε την εκχώρηση της δραστηριότητας κατασκευής των κινητήρων ALF502/507 της Honeywell έχει επίσης σημασία για την εκτίμηση της αγοράς των επιχειρηματικών αεροσκαφών, όπως επιβεβαίωσαν και οι δύο κύριοι διάδικοι πριν από τη συνεδρίαση απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, στο μέτρο που εξοπλίζουν όχι μόνο τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη της BAe Systems αλλά και επιχειρηματικό αεροσκάφος [...].

582 Αρκεί να τονισθεί, συναφώς, ότι η προσφεύγουσα τόνισε απλώς ότι οι επικρίσεις της επίμαχης δεσμεύσεως που διατύπωσε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση στερούνται ερείσματος. Πράγματι, για τους λόγους που εκτίθενται στις σκέψεις 555 επ. ανωτέρω, ορθώς η Επιτροπή απέρριψε τη δέσμευση αυτή.

γ) Συμπέρασμα επί της οριζόντιας αλληλεπικάλυψης που αφορά την αγορά των κινητήρων επιχειρηματικών αεροσκαφών

583 Προσήκει να τονισθεί ότι, παρά τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι τα στοιχεία της αποφάσεώς της ενισχύουν το ένα το άλλο οπότε η μεμονωμένη εκτίμηση κάθε αγοράς θα είχε τεχνητό χαρακτήρα (βλ. σκέψεις 40 και 48 ανωτέρω), ο εν λόγω ισχυρισμός γενικής φύσεως δεν έχει εν πάση περιπτώσει εφαρμογή στο πλαίσιο των στοιχείων που εξετάζονται σε αυτό το τμήμα της αποφάσεως. Ειδικότερα, στο μέτρο που το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ανωτέρω σφάλματα στις εκτιμήσεις της Επιτροπής που αφορούν την κάθετη επικάλυψη μεταξύ των εκκινητήρων και των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, καθώς και αυτά που αφορούν τις διάφορες συσπειρωτικές συνέπειες, κανένα από τα σφάλματα αυτά δεν έχει επιπτώσεις στη διαπίστωσή της σχετικά με τη δημιουργία της δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας στην αγορά των κινητήρων για επιχειρηματικά αεροσκάφη λόγω της οριζόντιας αλληλεπικάλυψης που προκύπτει από τη συγκέντρωση, η οποία έχει ως συνέπεια ότι παρεμποδίζεται ουσιαδώς ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός στην κοινή αγορά.

584 Επομένως, επιβάλλεται το συμπέρασμα, στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, ότι το σκέλος της προσβαλλομένης αποφάσεως σχετικά με τη δημιουργία δεσπόζουσας θέσεως για τη συγχωνευθείσα επιχείρηση, η οποία προκύπτει από την οριζόντια αλληλεπικάλυψη που υφίσταται στην αγορά των κινητήρων για επιχειρηματικά αεροσκάφη μεταξύ των δραστηριοτήτων κατασκευής των δύο μερών της συγκεντρώσεως, η οποία έχει ως συνέπεια ότι ο ανταγωνισμός στην ίδια αυτή αγορά θα είχε παρεμποδίσει ουσιαδώς την κοινή αγορά, αποδείχθηκε επαρκώς από νομικής απόψεως.

3. Επί των μικρών αεριοστρόβιλων θαλάσσης

α) Επί του ορισμού της αγοράς

Τα επιχειρήματα των διαδίκων

585 Κατά την προσφεύγουσα, ο ισχυρισμός της Επιτροπής περί της δημιουργίας δεσπόζουσας θέσεως στον τομέα αυτόν πάσχει λόγω εσφαλμένου ορισμού της αγοράς. Οι αεριοστρόβιλοι της GE και της Honeywell δεν μπορούν να υποκαταστήσουν ο ένας τον άλλον. Η Επιτροπή δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο για κάποιο παράδειγμα ανταγωνισμού μεταξύ της GE και της Honeywell.

586 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση, στις αιτιολογικές σκέψεις 472 έως 474, περιλαμβάνει ήδη την απάντηση στα επιχειρήματα της προσφεύγουσας ως προς το σημείο αυτό και ισχυρίζεται ότι τα επιχειρήματα αυτά δεν συνάδουν προς την πραγματικότητα. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι αγορές των αεριοστρόβιλων πρέπει να ορίζονται μόνον βάσει της ισχύος, εν προκειμένω κατώτερης των 10/15 megawatts (MW), και βάσει της βιομηχανικής ή ναυτικής εφαρμογής τους. Η εντοπισθείσα αγορά δεν μπορεί να καταταμηθεί περαιτέρω και η συγκέντρωση θα δημιουργούσε επιχειρηματία πολύ μεγαλύτερο από τον πλησιέστερο ανταγωνιστή του.

Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

587 Πρέπει να υπομνησθεί, καταρχάς, ότι η ουσιαστική έκταση του ελέγχου που πραγματοποιεί ο κοινοτικός δικαστής καθορίζεται, καταρχήν, από τους ισχυρισμούς και τα επιχειρήματα που προβάλλει ο προσφεύγων με το δικόγραφο της προσφυγής του. Το μόνο στοιχείο της συλλογιστικής της Επιτροπής σχετικά με τους μικρούς αεριοστρόβιλους θαλάσσης το οποίο αμφισβητείται με το δικόγραφο της προσφυγής είναι ο ορισμός της αγοράς. Πρέπει να εξετασθεί αν τα επιχειρήματα που προβάλλει συναφώς η προσφεύγουσα αποδεικνύουν την ύπαρξη πλάνης περί τα πράγματα ή προδήλου σφάλματος εκτιμήσεως εκ μέρους της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς.

- 588 Αντιθέτως, στο μέτρο που η προσφεύγουσα επεδίωξε, με το έγγραφο της 21ης Ιουλίου 2004, να διευρύνει τη συζήτηση σχολιάζοντας πτυχές του εν λόγω σκέλους της συλλογιστικής της Επιτροπής εκτός του ορισμού της σχετικής αγοράς, οι παρατηρήσεις της συνιστούν νέον ισχυρισμό υπό την έννοια του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας και είναι, κατά συνέπεια, απαράδεκτοι, όπως ορθώς επισημαίνει, εξάλλου, η Επιτροπή στις παρατηρήσεις της 17ης Σεπτεμβρίου 2004.
- 589 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή εκθέτει, στις αιτιολογικές σκέψεις 460 έως 467, τους λόγους για τους οποίους θεώρησε ότι η σχετική αγορά ήταν η παγκόσμια αγορά των μικρών αεριοστρόβιλων, δηλαδή των αεριοστρόβιλων ισχύος 0,5 MW έως 10 MW, που προορίζονται για ναυτικές εφαρμογές. Στη συνέχεια, στις αιτιολογικές σκέψεις 472 έως 474, εξηγεί γιατί τα ειδικά επιχειρήματα που προβάλλουν τα μέρη της συγκεντρώσεως, κατά τη διοικητική διαδικασία, δεν αναιρούν το συμπέρασμα αυτό.
- 590 Κατά την προσφεύγουσα, οι αεριοστρόβιλοί της και οι αεριοστρόβιλοι της Honeywell δεν μπορούν να υποκαταστήσουν οι μien τους δε και υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει ανταγωνισμός μεταξύ των αεριοστρόβιλων αυτών υπό την έννοια της συμμετοχής των δύο επιχειρήσεων στους ίδιους διαγωνισμούς.
- 591 Για να στηρίξει την άποψή της, η προσφεύγουσα παραπέμπει, με την υποσημείωση 185 του δικογράφου της προσφυγής, στο παράρτημα 22 της απαντήσεώς της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, ενώ η απάντηση αυτή περιλαμβάνεται, με όλα τα παραρτήματά της, ως παράρτημα στο δικόγραφο της προσφυγής.
- 592 Στο μέτρο που η προσφεύγουσα παραπέμπει στο εν λόγω παράρτημα με το δικόγραφό της, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά παγία νομολογία, προκειμένου να εξασφαλισθεί η ασφάλεια δικαίου και η καλή διοίκηση της δικαιοσύνης, πρέπει, για να είναι παραδεκτή η προσφυγή, τα ουσιαστικά πραγματικά και νομικά στοιχεία στα οποία στηρίζεται να προκύπτουν, έστω συνοπτικά, αλλά κατά τρόπο συνεκτικό και κατανοητό, από το κείμενο του ίδιου του δικογράφου της προσφυγής (απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Ιανουαρίου 2003, C-178/00, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-303, σκέψη 6· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 6ης Μαΐου 1997, T-195/95, Guérin automobiles κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-679, σκέψη 20· της 24ης Φεβρουαρίου 2000, T-145/98, ADT Projet κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-387, σκέψη 66· διάταξη του Πρωτοδικείου της 25ης Ιουλίου 2000, T-110/98,

RJB Mining κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-2971, σκέψη 23, και την παρατεθείσα νομολογία αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 10ης Απριλίου 2003, T-195/00, Travelex Global and Financial Services και Interpayment Services κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-1677, σκέψη 26, και της 16ης Μαρτίου 2004, T-157/01, Danske Busvognmænd κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-917, σκέψη 45· βλ. επίσης, υπό την έννοια αυτή, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Δεκεμβρίου 1961, 19/60, 21/60, 2/61 και 3/61, Fives Lille Cail κ.λπ. κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή 1954-1964, σ. 631, και της 5ης Μαρτίου 1991, C-330/88, Grifoni κατά ΕΚΑΕ, Συλλογή 1991, σ. I-1045, σκέψεις 17 και 18). Συναφώς, μολονότι το σώμα του δικογράφου της προσφυγής μπορεί να στηρίζεται και να συμπληρώνεται, ως προς ειδικά σημεία, με παραπομπές σε αποσπάσματα συνημμένων σε αυτό εγγράφων, γενική παραπομπή σε άλλα έγγραφα, έστω συνημμένα στο δικόγραφο της προσφυγής, δεν μπορεί να αντισταθμίσει την έλλειψη ουσιωδών στοιχείων της νομικής επιχειρηματολογίας, τα οποία, δυνάμει των προμνημονευθεισών διατάξεων, πρέπει να περιλαμβάνονται στο δικόγραφο της προσφυγής (διάταξη του Πρωτοδικείου της 21ης Μαΐου 1999, T-154/98, Asia Motor France κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-1703, σκέψη 49). Πράγματι, στο μέτρο που οι επικρίσεις που προέβαλε η προσφεύγουσα με το επίμαχο έγγραφο θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως αυτόνομες αιτιάσεις που στρέφονται κατά άλλων πτυχών της αναλύσεως στην ανακοίνωση των αιτιάσεων εκτός του ορισμού της σχετικής αγοράς, οι αιτιάσεις αυτές δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη.

593 Εξάλλου, η προσφεύγουσα έθεσε εν αμφιβόλω, κατά τη συνεδρίαση, την αξιοπιστία των αριθμητικών δεδομένων του μεριδίου αγοράς της προσφεύγουσας που χρησιμοποίησε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση, επισημαίνοντας ότι ο αριθμός [10 έως 20] % για αγορά που ορίζεται, ενδεχομένως, βάσει ισχύος 0,5 έως 5 MW, τον οποίο επικαλείται την αιτιολογική σκέψη 470 της προσβαλλόμενης αποφάσεως, είναι αδύνατον να συμβιβασθεί με τον αριθμό 25 έως 30% για ευρύτερη αγορά που κυμαίνεται από 0,5 έως 10 MW (ομοίως αιτιολογική σκέψη 470, *in fine*), εφόσον η προσφεύγουσα κατασκευάζει ένα μόνον αεριοστρόβιλο, τον LM 500, που εμπίπτει και στις δύο αυτές αγορές, ισχύος 4,5 MW.

594 Αρκεί η διαπίστωση ότι η επιχειρηματολογία αυτή διαφέρει από τον ισχυρισμό που προβάλλεται με το δικόγραφο της προσφυγής και θέτει εν αμφιβόλω τον ορισμό της αγοράς των μικρών αεριοστρόβιλων, και ότι δεν ανευρίσκεται, έστω σε μικρογραφία, στο δικόγραφο της προσφυγής. Συνιστά, επομένως, αυτοτελή ισχυρισμό. Ο ισχυρισμός αυτός, προβαλλόμενος για πρώτη φορά κατά τη συνεδρίαση στο ακροατήριο, είναι, επομένως, απαράδεκτος, δυνάμει του άρθρου

48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο απαγορεύει στους διαδίκους να προβάλλουν νέους ισχυρισμούς κατά τη διάρκεια της δίκης. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή δεν περιπίπτει σε αντίφαση στην αιτιολογική σκέψη 470 της προσβαλλομένης αποφάσεως, εφόσον αποδίδει ρητώς τον ισχυρισμό ως προς τα αριθμητικά δεδομένα από 25 έως 30% αγοράς ισχύος 0,5 έως 10 MW στους ανταγωνιστές της Honeywell.

595 Αντιθέτως, επειδή τα στοιχεία που προβάλλονται με το παράρτημα 22 της απαντήσεως στην ανακοίνωση των αιτιάσεων έχουν σχέση με τον ορισμό της αγοράς μπορεί να θεωρηθούν ότι στηρίζουν και συμπληρώνουν τον ισχυρισμό που προβλήθηκε με το δικόγραφο της προσφυγής σε σχέση με την αγορά αυτή.

596 Προκειμένου να προσβάλουν τον ορισμό της αγοράς που δέχθηκε η Επιτροπή με την ανακοίνωση των αιτιάσεων, τα μέρη της συγκεντρώσεως υπογράμμισαν, στο παράρτημα 22 της απαντήσεώς τους σ' αυτήν, τις διαφορές μεταξύ του προτύπου αεριοστροβίλου της GE, της LM 500, και των αεριοστροβίλων της Honeywell όσον αφορά την τιμή, το μέγεθος, το βάρος και την ισχύ.

597 Από την αιτιολογική σκέψη 473 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε, ειδικότερα, στην έρευνά της στην αγορά για να απορρίψει τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας που αφορούν τις διαφορές μεταξύ των αεριοστροβίλων των μερών της συγκεντρώσεως. Επισημαίνει, ειδικότερα, στην αιτιολογική σκέψη 473, τα εξής:

«Ωστόσο, η έρευνα της αγοράς έδειξε σαφώς ότι η GE και η [Honeywell] ανταγωνίζονται στην αγορά όπως ορίζεται ανωτέρω. Η έρευνα της αγοράς δεν έδειξε ότι οι διαφορές μεταξύ των μικρών αεριοστροβίλων θαλάσσης της GE και της [Honeywell] (ισχύος κατώτερης των 10 MW) είναι αρκετά σημαντικές ώστε να διακρίνουμε διαφορετικές αγορές προϊόντων.»

598 Δεδομένου ότι η ορθότητα του συμπεράσματος που στηρίζεται στην έρευνα αυτή αμφισβητείται στην παρούσα διαδικασία, στο Πρωτοδικείο απόκειται να εξακριβώσει εν προκειμένω ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη περί τα πράγματα ούτε

σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως καθόσον συνήγαγε από τα αποτελέσματα της έρευνάς της ότι οι διαφορές αυτές δεν αναιρούν τον ορισμό της αγοράς που έδωσε. Προς τούτο, το Πρωτοδικείο ζήτησε από την Επιτροπή, στο πλαίσιο λήψεως μέτρου οργανώσεως της διαδικασίας, να προσκομίσει τα έγγραφα του φακέλου της στον οποίο η προσφεύγουσα είχε πρόσβαση τα οποία στηρίζουν ή τα οποία ασκούν κατ' άλλο τρόπο επιρροή για τις δύο φράσεις που παρατέθηκαν στην προηγούμενη σκέψη.

599 Η Επιτροπή προσκόμισε τρία έγγραφα ως απάντηση στην ερώτηση αυτή, δηλαδή τις αντίστοιχες απαντήσεις της Rolls-Royce, της UTC και της Solar Turbines. Υποστηρίζει ότι οι απαντήσεις αυτές είναι «αντιπροσωπευτικές» των αποτελεσμάτων της έρευνάς της στην αγορά, εφόσον απηχούν τις γνώμες των τριών κυριότερων ανταγωνιστών των μερών της συγκεντρώσεως στην επίμαχη αγορά. Η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε τον αντιπροσωπευτικό χαρακτήρα των απαντήσεων αυτών, περιοριζόμενη να επισημάνει τις διαφορές μεταξύ τους και να αμφισβητήσει την αποδεικτική τους αξία. Ειδικότερα, δεν αναφέρθηκε στις απαντήσεις άλλων ανταγωνιστών που αναιρούν τον ισχυρισμό της Επιτροπής.

600 Η απάντηση της Rolls-Royce, τουλάχιστον στη μη εμπιστευτική εκδοχή της που προσκομίστηκε ενώπιον του Πρωτοδικείου, είναι διφορούμενη στο μέτρο που αναφέρει, απαντώντας στην ερώτηση υπ' αριθ. 38 στο έγγραφο αυτό, ότι μόνον η προσφεύγουσα και η ίδια έχουν παρουσία στη σχετική αγορά. Πάντως, είναι σαφές ότι η Honeywell ήταν παρούσα και μάλιστα ότι είχε σημαντικό μερίδιο αγοράς στην αγορά των μικρών αεριοστροβίλων θαλάσσης. Πρόκειται, επομένως, για προφανή παράλειψη εκ μέρους της Rolls-Royce. Όσον αφορά την απάντησή της στην ερώτηση υπ' αριθ. 40 του ιδίου εγγράφου, αναφέρει ότι υφίσταται ανταγωνισμός μεταξύ της προσφεύγουσας και της Honeywell αποκλειστικά στην αγορά των μικρών αεριοστροβίλων βιομηχανίας. Πρέπει να θεωρηθεί ότι οι απαντήσεις της Rolls-Royce στα δύο αυτά ερωτήματα δεν παρέχουν τη δυνατότητα επιλύσεως του ζητήματος αν η προσφεύγουσα και η Honeywell ανταγωνίζονταν στην αγορά των μικρών αεριοστροβίλων θαλάσσης.

601 Πάντως, και από τις απαντήσεις της Rolls-Royce στις ερωτήσεις υπ' αριθ. 32, 34 και 36 της Επιτροπής προκύπτει ότι ο ορισμός αγοράς για τους μικρούς αεριοστροβίλους θαλάσσης ισχύος από 0,5 έως 10 MW που προτείνει η Επιτροπή ήταν εύλογος και ότι, κατά την εταιρία αυτή, κανένας «άλλος παράγων» ούτε κανένα

«άλλο στοιχείο» δεν ασκούσε επιρροή για τον ορισμό της σχετικής αγοράς. Τα στοιχεία αυτά της απαντήσεως της Rolls-Royce επιρρωννύουν, επομένως, τη θέση της Επιτροπής.

602 Η απάντηση της UTC, μητρικής εταιρίας της P & W, ενισχύει την άποψη της Επιτροπής, στο μέτρο που επιβεβαιώνει την ύπαρξη ανταγωνισμού μεταξύ των μερών της συγκεντρώσεως. Απαντώντας στην ερώτηση υπ' αριθ. 50, ισχυρίζεται ρητώς ότι η προσφεύγουσα και η Honeywell ανταγωνίζονταν άμεσα και έμμεσα η μία την άλλη όσον αφορά τους αεριοστροβίλους θαλάσσης και βιομηχανίας με ισχύ από 0,5 έως 15 MW.

603 Όσον αφορά τον κατάλληλο ορισμό της αγοράς, η UTC αναφέρει, απαντώντας στην ερώτηση υπ' αριθ. 43, ότι οι αεριοστροβίλοι βιομηχανίας δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για ναυτικές εφαρμογές και, απαντώντας στην ερώτηση υπ' αριθ. 44, ότι, παρά το γεγονός ότι κάθε όριο που σκοπεύει στη διάκριση των μικρών από τους μεγάλους αεριοστροβίλους θαλάσσης είναι σχετικώς υποκειμενικό και ελαφρώς αυθαίρετο, χρησιμοποιήθηκε ενίοτε η αξία των 13 MW περίπου. Απαντώντας στην ερώτηση υπ' αριθ. 46 ως προς τα ενδεχόμενα «άλλα στοιχεία» που μπορούν να έχουν επιπτώσεις στον ορισμό της αγοράς, υποστηρίζει ότι τα κριτήρια που αναφέρει η Επιτροπή σχετικά με την τελική χρήση και την ισχύ των αεριοστροβίλων έχουν σημασία για τον ορισμό της αγοράς. Πράγματι, οι απαντήσεις αυτές στηρίζουν τη διάκριση μεταξύ των μικρών αεριοστροβίλων θαλάσσης και των αεριοστροβίλων βιομηχανίας και επιβεβαιώνουν τη σκοπιμότητα διακρίσεως μεταξύ των μικρών και των μεγάλων αεριοστροβίλων θαλάσσης ανάλογα με την ισχύ, εφόσον ένα κατάλληλο όριο είναι ακριβώς άνω των 10 MW.

604 Τέλος, η απάντηση της Solar Turbines δεν συνάδει προς τον ορισμό της αγοράς που δέχθηκε η Επιτροπή στο μέτρο που η επιχείρηση αυτή θεωρεί ότι δεν πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των αεριοστροβίλων θαλάσσης και των αεριοστροβίλων βιομηχανίας (σελ. υπ' αριθ. 03812) ούτε βάσει της ισχύος των αεριοστροβίλων (σελ. υπ' αριθ. 03809). Αντιθέτως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στο μέτρο που η Solar Turbines είναι υπέρ λίαν ευρέος ορισμού της αγοράς, η άποψή της είναι επίσης ασυμβίβαστη προς την άποψη της προσφεύγουσας ότι οι διαφορές μεγέθους και βάρους μεταξύ των μικρών αεριοστροβίλων της προσφεύγουσας και των αεριοστροβίλων της Honeywell έχουν ως συνέπεια ότι τα προϊόντα αυτά δεν ανήκουν στην ίδια αγορά.

605 Επιπλέον, η Solar Turbines ισχυρίστηκε, απαντώντας στην ερώτηση υπ' αριθ. 8 της Επιτροπής, ότι η προσφεύγουσα και η Honeywell ανταγωνίζονταν για την πώληση αεριοστροβίλων προοριζομένων για βιομηχανικές και ναυτικές εφαρμογές. Όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας, το οποίο προβλήθηκε κατά τη συνεδρίαση στο ακροατήριο και αντλείται από το γεγονός ότι απαριθμώντας τους διαφορετικούς αεριοστροβίλους των δύο μερών της συγκεντρώσεως η Solar Turbines παρέλειψε τον μόνο μικρό αεριοστρόβιλο θαλάσσης της προσφεύγουσας, δηλαδή τον LM 500, αρκεί να επισημανθεί ότι ο κατάλογος αυτός προϊόντων είναι ρητώς μη εξαντλητικός, εφόσον τελειώνει με τις λέξεις «μεταξύ άλλων προϊόντων». Επομένως, από την παράλειψη αυτή δεν μπορεί να συναχθεί ότι, αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται ρητώς, η Solar Turbines αναφερόταν αποκλειστικά σε άλλους αεριοστροβίλους εκτός αυτών που η Επιτροπή χαρακτήρισε ως μικρούς αεριοστροβίλους θαλάσσης.

606 Άλλωστε, από το παράρτημα 22 της ανακοινώσεως αιτιάσεων που προαναφέρθηκε προκύπτει ότι η προσφεύγουσα και η Honeywell συμμετείχαν μία φορά στον ίδιο διαγωνισμό κατά τη διάρκεια των τελευταίων πέντε ετών και ότι, πάντως, η προσφορά της προσφεύγουσας απορρίφθηκε με το αιτιολογικό ότι δεν ανταποκρινόταν στους αναφερόμενους τεχνικούς όρους. Επισημαίνεται συναφώς ότι υπάρχουν ελάχιστοι διαγωνισμοί στη σχετική αγορά εφόσον, κατά το ίδιο αυτό παράρτημα, η Honeywell συμμετείχε σε έξι διαγωνισμούς συνολικά κατά το ίδιο αυτό χρονικό διάστημα και ότι κέρδισε τους δύο εξ αυτών.

607 Επομένως, το γεγονός ότι τα μέρη συμμετείχαν μία μόνον φορά στον ίδιο διαγωνισμό δεν μπορεί, αφεαυτού, να καταδείξει στο πλαίσιο αυτό ότι τα αντίστοιχα προϊόντα τους δεν ανήκουν στην ίδια αγορά. Υπό το πρίσμα του περιεχομένου των τριών απαντήσεων που εξετάστηκαν ανωτέρω, θεωρουμένων συνολικώς, καθώς και του εγγράφου που περιλαμβάνεται στο παράρτημα 22 της απαντήσεως στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, δεν αποδεικνύεται, εν προκειμένω, ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως καθόσον θεώρησε, βάσει των στοιχείων που περιλαμβάνονται στον φάκελό της, ότι υπήρχε παγκόσμια αγορά για τους αεριοστροβίλους θαλάσσης ισχύος από 0,5 έως 10 MW και ότι η προσφεύγουσα και η Honeywell ασκούσαν αμφότερες δραστηριότητες στην αγορά αυτή.

608 Κατόπιν ερωτήσεως του Πρωτοδικείου κατά τη συνεδρίαση και ανταλλαγής εγγράφων που ακολούθησε στο πλαίσιο της εκ νέου κινήσεως της προφορικής

διαδικασίας, αποδείχθηκε ότι ο μόνος πελάτης στην παγκόσμια αγορά μικρών αεριοστροβίλων θαλάσσης που βρίσκεται στον ΕΟΧ εκάστου των μερών της συγκεντρώσεως δεν είχε εξετασθεί από την Επιτροπή, παρά το γεγονός ότι η προσφεύγουσα είχε αναφέρει την ύπαρξή του στο έντυπο κοινοποίησης «CO». Πάντως, το γεγονός αυτό, το οποίο επισήμανε η προσφεύγουσα μετά τη συνεδρίαση, δεν αναιρεί το συμπέρασμα της προηγούμενης σκέψεως, εφόσον δεν αποδείχθηκε, ούτε καν προβλήθηκε από την προσφεύγουσα, ότι η έλλειψη συνεννοήσεως με τον πελάτη της ή με τον πελάτη της Honeywell επηρέασε την ορθότητα του ορισμού της αγοράς που υιοθέτησε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση.

- 609 Εν προκειμένω, δεν αποδείχθηκε ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως λόγω του τρόπου διεξαγωγής της έρευνάς της προκειμένου να ορίσει την αγορά των μικρών αεριοστροβίλων θαλάσσης.

β) Επί των δεσμεύσεων

Τα επιχειρήματα των διαδίκων

- 610 Η προσφεύγουσα πρότεινε την εκχώρηση του μεριδίου της Honeywell στη Vericoi, επιχείρηση που διαθέτει στο εμπόριο τους αεριοστροβίλους της Honeywell. Ενώπιον του Πρωτοδικείου, περιορίστηκε να ισχυριστεί συναφώς στο δικόγραφο της προσφυγής της ότι οι επικρίσεις της δεσμεύσεως που διατύπωσε η Επιτροπή στην προσβαλλόμενη απόφαση στερούνταν παντελώς ερεισματος. Δεν διευκρινίζει, εντούτοις, για ποιους λόγους οι επικρίσεις αυτές δεν είναι βάσιμες και δεν προβάλλει συναφώς κανένα αποδεικτικό στοιχείο.
- 611 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι επικρίσεις της GE σχετικά με την απόρριψη των δεσμεύσεων περιορίζονται σε απλούς ισχυρισμούς και δεν καταλήγουν σε κανένα συμπέρασμα ως προς το κύρος της προσβαλλομένης αποφάσεως.

Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 612 Όπως τονίσθηκε στη σκέψη 555 ανωτέρω, οι διαρθρωτικές δεσμεύσεις που πρότειναν τα μέρη της συγκεντρώσεως μπορούν να γίνουν δεκτές μόνο στο μέτρο που η Επιτροπή είναι σε θέση να καταλήξει ότι μπορούν να εκτελεσθούν.
- 613 Όσον αφορά τους μικρούς αεριοστροβίλους, τα μέρη της κοινοποιηθείσας συγκεντρώσεως πρότειναν, με την πρώτη σειρά δεσμεύσεων της 14ης Ιουνίου 2001, να εκποιήσουν το 50 % του κεφαλαίου της Honeywell στη Verico, στην κοινή 50/50 επιχείρηση, μέσω της οποίας η Honeywell διαθέτει στην αγορά τους μικρούς αεριοστροβίλους θαλάσσης και στην οποία το υπόλοιπο 50 % κατέχει η MTU (βλ. αιτιολογική σκέψη 494 της αποφάσεως).
- 614 Δεδομένου ότι οι αντιρρήσεις που διατύπωσε η Επιτροπή όσον αφορά τη δέσμευση αυτή είναι αποκλειστικά πρακτικής φύσεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή δέχεται εμμέσως, στην αιτιολογική σκέψη 518 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η εκ μέρους της Honeywell εκχώρηση στη MTU του αποκλειστικού ελέγχου της εταιρίας που διαθέτει στην αγορά τους αεριοστροβίλους της θα παρείχε τη δυνατότητα αποτροπής του ενδεχομένου δημιουργίας δεσπόζουσας θέσεως στην αγορά με επιζήμιες συνέπειες για τον ανταγωνισμό. Συναφώς, η επιχειρηματολογία που προέβαλε η Επιτροπή κατά τη συνεδρίαση, ότι η δέσμευση αυτή δεν παρείχε τη δυνατότητα να εξαλειφθεί η οριζόντια αλληλεπικάλυψη στην αγορά αυτή, δεν μπορεί να τροποποιήσει την εν λόγω ανάλυση του περιεχομένου της ίδιας της αποφάσεως.
- 615 Πάντως, η Επιτροπή επισημαίνει, στην αιτιολογική σκέψη 518 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η πραγματοποίηση της εκποιήσεως που προβλέπει η δέσμευση εξαρτάται από «όλες τις απαραίτητες εγκρίσεις» στο πλαίσιο του αμερικανικού καθεστώτος ελέγχου των εξαγωγών. Θεωρεί, επομένως, ότι δεν μπορούσε να δεχθεί τη δέσμευση όπως παρουσιάστηκε, διότι στην περίπτωση αρνήσεως εγκρίσεως εκ μέρους των αρμοδίων αμερικανικών αρχών η δέσμευση θα θεωρείται ότι τηρήθηκε υπό την έννοια ότι η συγχωνευθείσα εταιρία έπραξε ό,τι ήταν υποχρεωμένη να πράξει, παρά το γεγονός ότι η εκποίηση δεν πραγματοποιήθηκε. Η Επιτροπή επισημαίνει, επιπλέον, ότι η δέσμευση δεν διευκρινίζει ποια ήταν η φύση των διατάξεων που διέπουν τη χορήγηση της εν λόγω εγκρίσεως, και ιδίως αν πρόκειται

για δεσμία αρμοδιότητα ή για διακριτική ευχέρεια. Προσθέτει ότι υφίσταται επίσης ένα πρόβλημα όσον αφορά «την αναμενόμενη αύξηση του κόστους των εισροών για την εκποιούμενη δραστηριότητα εάν ο αγοραστής δεν παράγει κινητήρες ελικοπτήρων», σε αντιδιαστολή προς τη Honeywell.

- 616 Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ισχυρίζεται απλώς, ενώπιον του Πρωτοδικείου, ότι οι υποτιθέμενες δυσκολίες τις οποίες θέτει η δέσμευση αυτή και επισήμανε η Επιτροπή στερούνται παντελώς ερείσματος, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι δεν προέβαλε συγκεκριμένα επιχειρήματα ούτε αποδεικτικά στοιχεία ικανά να θέσουν εν αμφιβόλω το βάσιμο της εκτιμήσεως της Επιτροπής ως προς τη δυνατότητα πραγματοποίησεως της προτεινόμενης εκχωρήσεως.
- 617 Ειδικότερα, πρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή μπορούσε να αρνηθεί τη δέσμευση που πρότειναν τα μέρη της συγκεντρώσεως δεδομένου ότι δεν έχει καμία πρακτική αξία λόγω του υποθετικού χαρακτήρα της, εφόσον η πραγματοποίησή της εξαρτάται εξ ολοκλήρου από την απόφαση των αρχών τρίτου κράτους. Εάν η προσφεύγουσα δεν μπορούσε να εγγυηθεί την πραγματοποίηση του όρου, θα έπρεπε να προτείνει επικουρική δέσμευση για την περίπτωση κατά την οποία η εκποίηση θα αποδεικνυόταν απραγματοποίητη.
- 618 Υπό το πρίσμα των προηγουμένων σκέψεων, δεν αποδεικνύεται εν προκειμένω ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλο σφάλμα εκτιμήσεως καθόσον θεώρησε ότι η δέσμευση, όπως προτάθηκε από τα μέρη της κοινοποιηθείσας συγκεντρώσεως, δεν μπορούσε να γίνει δεκτή υπό τις συνθήκες της υπό κρίση υποθέσεως. Επομένως, δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη η δέσμευση αυτή και το γεγονός ότι προτάθηκε δεν μπορεί, κατά συνέπεια, να έχει επιπτώσεις στην ανάλυση της αγοράς των μικρών αεριοστροβίλων θαλάσσης την οποία πραγματοποίησε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση.

γ) Συμπέρασμα επί της οριζόντιας αλληλεπικαλύψεως που αφορά την αγορά των μικρών αεριοστροβίλων θαλάσσης

619 Επισημαίνεται ότι, παρά τον ισχυρισμό της Επιτροπής ότι τα στοιχεία της αποφάσεώς της ενισχύουν το ένα το άλλο οπότε η μεμονωμένη εκτίμηση κάθε αγοράς θα ήταν αυθαίρετη (βλ. σκέψεις 40 και 48 ανωτέρω), ο γενικός αυτός ισχυρισμός δεν έχει εν πάση περιπτώσει εφαρμογή στο πλαίσιο των στοιχείων που εξετάζονται στο τμήμα αυτό της αποφάσεως. Ειδικότερα, στο μέτρο που το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ανωτέρω σφάλματα στις εκτιμήσεις της Επιτροπής σχετικά με την κάθετη αλληλεπικάλυψη μεταξύ των εκκινητήρων και των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη, καθώς και στις εκτιμήσεις που αφορούν τις διάφορες συσπειρωτικές συνέπειες, κανένα από τα σφάλματα αυτά δεν έχει επιπτώσεις στη διαπίστωσή της σχετικά με τη δημιουργία της δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας στην αγορά των μικρών αεριοστροβίλων θαλάσσης λόγω της οριζόντιας αλληλεπικαλύψεως που προκύπτει από τη συγκέντρωση, η οποία έχει ως συνέπεια ότι παρακωλύεται σε σημαντικό βαθμό ο ουσιαστικός ανταγωνισμός στην κοινή αγορά.

620 Επιβάλλεται το συμπέρασμα, στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, ότι το σκέλος της προσβαλλομένης αποφάσεως σχετικά με τη δημιουργία δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας λόγω της οριζόντιας αλληλεπικαλύψεως που υπάρχει στην αγορά των μικρών αεριοστροβίλων θαλάσσης μεταξύ των δραστηριοτήτων κατασκευής των δύο μερών της συγκεντρώσεως, που έχει ως συνέπεια ότι ο ανταγωνισμός στην ίδια αυτή αγορά θα παρεμποδιζόταν σε σημαντικό βαθμό, αποδεικνύεται επαρκώς από νομικής απόψεως.

Z — Επί των ισχυρισμών σχετικά με διαδικαστικές πλημμέλειες

621 Η προσφεύγουσα προβάλλει τέσσερις χωριστές αιτιάσεις στο πλαίσιο αυτό, οι οποίες αντλούνται, αντιστοίχως, από προσβολή του δικαιώματός της προσβάσεως

σε ορισμένα έγγραφα, από την καθυστέρηση της προσβάσεως σε ορισμένα έγγραφα, από τη βραχύτητα της προθεσμίας που είχε στη διάθεσή της για να απαντήσει στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και από διαδικαστικές πλημμέλειες σχετικά με τα καθήκοντα του συμβούλου ακροάσεων.

1. Προκαταρκτικές σκέψεις

α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων

622 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει, καταρχάς, ότι, σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία, τη νομολογία και τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που διακηρύχθηκε πανηγυρικά στις 7 Δεκεμβρίου 2000 στη Νίκαια (ΕΕ C 364, σ. 1, στο εξής: Χάρτης), ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας είναι θεμελιώδης αρχή του κοινοτικού δικαίου, η οποία πρέπει να εξασφαλίζεται σε όλες τις διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών ενώπιον της Επιτροπής στον τομέα των συγκεντρώσεων. Ο σεβασμός των δικαιωμάτων αυτών απαιτεί να είναι η ενδιαφερόμενη επιχείρηση σε θέση, ήδη από το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, να γνωστοποιήσει την άποψή της ως προς το υποστατό και τη σημασία των πραγματικών περιστατικών, αιτιάσεων και ελαφρυντικών περιστάσεων που προβάλλει η Επιτροπή.

623 Η πρόσβαση στον φάκελο είναι μία από τις διαδικαστικές εγγυήσεις που σκοπούν στην εξασφάλιση της αποτελεσματικής ασκήσεως του δικαιώματος ακροάσεως. Επιπλέον, η αρχή της ισότητας των όπλων προϋποθέτει ότι η οικεία επιχείρηση έχει την ίδια γνώση του φακέλου με αυτήν της Επιτροπής, στο μέτρο που δεν απόκειται στην Επιτροπή να αποφασίσει ποια έγγραφα είναι δυνάμει χρήσιμα για την άμυνα.

624 Οι διαδικαστικές εγγυήσεις είναι πρωταρχικής σημασίας στον τομέα των συγκεντρώσεων. Πρώτον, η διαδικασία στον τομέα αυτόν συνδέεται με το θεμελιώδες δικαίωμα της ιδιοκτησίας. Δεύτερον, η απόφαση της Επιτροπής έχει, de facto, οριστικές συνέπειες λόγω της περιορισμένης αποτελεσματικότητας της

δικαστικής προσφυγής εξαιτίας των προθεσμιών της διαδικασίας και του γεγονότος ότι η απόφαση της Επιτροπής καθορίζει στην πράξη την επιτυχία της συγκεντρώσεως. Τρίτον, με την αναστολή της συγκεντρώσεως, η διαδικασία στον τομέα αυτόν επηρεάζει αρνητικά τα συμφέροντα των μερών. Τέταρτον, τα μέρη της συγκεντρώσεως είναι ευάλωτα σε σχέση με τις αιτιάσεις των ανταγωνιστών που υπερασπίζονται τα δικά τους ατομικά συμφέροντα. Πέμπτον, οι ζημίες που οφείλονται σε παράνομη απαγόρευση συγκεντρώσεως δεν μπορούν να ανακτηθούν πλήρως. Έκτον, κανένα προσωρινό μέτρο δεν είναι διαθέσιμο στην πράξη, διότι οι επιχειρήσεις δεν μπορούν να συγχωνευθούν σε προσωρινή βάση.

625 Οι αποφάσεις που εκδόθηκαν κατά παράβαση των εν λόγω ουσιαστών διαδικαστικών εγγυήσεων θα πρέπει να ακυρωθούν εάν τα μέρη υπέστησαν ενδεχόμενη ζημία (απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Απριλίου 1999, T-305/94 έως T-307/94, T-313/94 έως T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 και T-335/94, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-931), επ' απειλή παραβάσεως του άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ). Πράγματι, αφενός, στον τομέα της συγκεντρώσεως, η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί ανεξάρτητη και αμερόληπτη εφόσον είναι, ταυτοχρόνως, νομοθέτης, εκτελεστικό όργανο, καταγγέλλον και δικαστής στην υπόθεσή της. Αφετέρου, οι διαδικαστικές πλημμέλειες δεν μπορούν να θεραπευθούν ενώπιον του Πρωτοδικείου, το οποίο περιορίζεται σε δικαστικό έλεγχο (απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Ιουνίου 1995, T-30/91, Solvay κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1775, σκέψη 98).

626 Απαντώντας στο υπόμνημα αντικρούσεως της Επιτροπής, η GE υπογραμμίζει την ιδιαίτερη φύση των διαδικασιών στον τομέα των συγκεντρώσεων που απαιτεί διαφορετικό επίπεδο προστασίας, αλλά όχι κατ' ανάγκη ανώτερο ή κατώτερο του επιπέδου που προσφέρεται στον τομέα των παραβάσεων. Ειδικότερα, η Επιτροπή δεν εκτίμησε ορθώς τα διακυβευόμενα συμφέροντα όσον αφορά τον χρόνο κατά τον οποίο οι άμεσα ενδιαφερόμενοι μπορούν να ακουστούν και την ισορροπία που πρέπει να επιτευχθεί στην προστασία των επιχειρηματικών απορρήτων.

627 Η Επιτροπή αναγνωρίζει τη σημασία των δικαιωμάτων άμυνας στις διαδικασίες που αφορούν τον ανταγωνισμό. Εντούτοις, επισημαίνει ότι η προσφεύγουσα φαίνεται να

θίγεται περισσότερο από την ίδια τη διαδικασία ελέγχου των συγκεντρώσεων και από τη διαδικασία δικαστικού ελέγχου παρά από τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή διεξήγαγε εν προκειμένω τη διοικητική διαδικασία.

628 Κατά την Επιτροπή, η ΓΕ κακώς επικαλείται το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ. Αφενός, οι αρχές που έχουν διατυπωθεί στην ΕΣΔΑ εξασφαλίζονται με τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου. Αφετέρου, το δικαίωμα πραγματοποίησης συγκεντρώσεως δεν συνιστά θεμελιώδες δικαίωμα και, εάν θα πρέπει να γίνει διάκριση, το δικαίωμα αυτό δεν απαιτεί βαθμό προστασίας ανώτερο από αυτόν που παρέχεται σε διαδικασία που καταλήγει στην επιβολή κυρώσεων.

β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

629 Επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι η διαδικασία προσβάσεως στον φάκελο στις υποθέσεις ανταγωνισμού αποσκοπεί στο να καταστεί δυνατόν στους αποδέκτες μιας ανακοινώσεως αιτιάσεων να λάβουν γνώση των αποδεικτικών στοιχείων που περιλαμβάνονται στον φάκελο της Επιτροπής, προκειμένου να μπορέσουν να εκφέρουν λυσιτελώς γνώμη επί των συμπερασμάτων στα οποία κατέληξε η Επιτροπή βάσει των στοιχείων αυτών. Το δικαίωμα προσβάσεως στον φάκελο δικαιολογείται από την ανάγκη να εξασφαλιστεί στις επιχειρήσεις η δυνατότητα να αμυνθούν λυσιτελώς κατά των αιτιάσεων που διατυπώθηκαν εις βάρος τους με την εν λόγω ανακοίνωση (απόφαση Endemol κατά Επιτροπής, σκέψη 115 ανωτέρω, σκέψη 65).

630 Εντούτοις, η Επιτροπή μπορεί να αρνηθεί την πρόσβαση σε ορισμένα έγγραφα, ιδίως στα έγγραφα ή τμήματα εγγράφων που περιέχουν επιχειρηματικά απόρρητα άλλων επιχειρήσεων, στα εσωτερικά έγγραφα της Επιτροπής, στις πληροφορίες που παρέχουν τη δυνατότητα εντοπισμού των καταγγελλόντων που επιθυμούν να μην αποκαλυφθεί η ταυτότητά τους, καθώς και στις πληροφορίες που κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή υπό την επιφύλαξη τηρήσεως του εμπιστευτικού χαρακτήρα (απόφαση BPB Industries και British Gypsum κατά Επιτροπής, σκέψη 306 ανωτέρω,

σκέψη 29, που επικυρώθηκε κατόπιν αναιρέσεως με απόφαση του Δικαστηρίου της 6ης Απριλίου 1995, C-310/93 P, BPB Industries και British Gypsum κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. I-865, σκέψεις 26 και 27).

631 Αντιθέτως, το Πρωτοδικείο έχει ήδη διαπιστώσει ότι, μολονότι οι επιχειρήσεις έχουν δικαίωμα προστασίας των επαγγελματικών τους απορρήτων, το δικαίωμα αυτό πρέπει να σταθμίζεται με την κατοχύρωση των δικαιωμάτων άμυνας (απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Ιουνίου 1995, T-36/91, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1847, σκέψη 98). Επομένως, η Επιτροπή μπορεί να υποχρεωθεί να συμβιβάσει αντιτιθέμενα συμφέροντα μέσω της επεξεργασίας μη εμπιστευτικών εκδοχών εγγράφων που περιέχουν επιχειρηματικά απόρρητα ή άλλα ευαίσθητα στοιχεία (απόφαση ICI κατά Επιτροπής, προπαρατεθείσα, σκέψη 103). Το Πρωτοδικείο φρονεί ότι οι ίδιες αρχές έχουν εφαρμογή στην πρόσβαση στους φακέλους στις υποθέσεις συγκεντρώσεως που εξετάζονται στο πλαίσιο του κανονισμού 4064/89, έστω και αν η εφαρμογή των αρχών αυτών μπορεί ευλόγως να εναρμονισθεί με την επιτακτική ανάγκη ταχύτητας που χαρακτηρίζει τη γενική οικονομία του εν λόγω κανονισμού (αποφάσεις Kaysersberg κατά Επιτροπής, σκέψη 84 ανωτέρω, σκέψη 113, και Endemol κατά Επιτροπής, σκέψη 115 ανωτέρω, σκέψεις 67 και 68). Αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, δεν χρειάζεται να εφαρμοστεί διαφορετική ή πλέον εκτεταμένη προστασία όσον αφορά τα δικαιώματα άμυνας στον τομέα του ελέγχου των συγκεντρώσεων απ' ό,τι στον τομέα των παραβάσεων.

632 Επιπλέον, από τη νομολογία προκύπτει ότι τα δικαιώματα άμυνας προσβάλλονται λόγω διαδικαστικής πλημμέλειας μόνο στο μέτρο που αυτή είχε συγκεκριμένη επίπτωση στη δυνατότητα των βαλλομένων επιχειρήσεων να αμυνθούν (βλ., υπό την έννοια αυτή, την απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Μαρτίου 2000, T-25/95, T-26/95, T-30/95 έως T-32/95, T-34/95 έως T-39/95, T-42/95 έως T-46/95, T-48/95, T-50/95 έως T-65/95, T-68/95 έως T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 και T-104/95, Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής, που καλείται «Τσιμέντο», Συλλογή 2000, σ. II-491, σκέψεις 852 έως 860). Επομένως, η μη τήρηση των ισχυόντων κανόνων που σκοπούν στην προστασία των δικαιωμάτων άμυνας μπορεί να καταστήσει παράνομη τη διοικητική διαδικασία μόνον εάν αποδεικνύεται ότι η διαδικασία αυτή θα μπορούσε να καταλήξει σε διαφορετικό αποτέλεσμα σε περίπτωση τήρησεως των εν λόγω κανόνων (βλ., υπό την έννοια αυτή, την απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 1991, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, σκέψη 516 ανωτέρω, σκέψη 56, και την απόφαση Atlantic Container Line κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 549 ανωτέρω, σκέψεις 340 και 430).

633 Καθόσον οι προσβολές των δικαιωμάτων άμυνας που προβάλλονται εν προκειμένω συνδέονται με τους άξονες της συλλογιστικής της Επιτροπής ως προς τους οποίους το Πρωτοδικείο έκρινε ανωτέρω ότι δεν αποδεικνύονται επαρκώς από νομικής απόψεως, δεν μπορούν να έχουν επιπτώσεις στην έκβαση της παρούσας διαδικασίας. Πράγματι, ακόμη και αν υποθεθεί ότι οι εν λόγω προσβολές των δικαιωμάτων άμυνας αποδειχθούν, μπορούν να κλονίσουν μόνον τους άξονες της συλλογιστικής της Επιτροπής στους οποίους αναφέρονται και τους οποίους το Πρωτοδικείο απέρριψε ήδη για άλλους λόγους. Πρέπει, επομένως, να καθορισθεί σε ποια πτυχή της συλλογιστικής της Επιτροπής αναφέρεται κάθε ισχυρισμός που προβάλλει η προσφεύγουσα.

2. *Επί της προσβάσεως σε ορισμένα έγγραφα*

α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων

634 Κατά την προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν παρέσχε πρόσβαση σε κρίσιμα έγγραφα ή σε ορισμένα στοιχεία αυτών, με το αιτιολογικό ότι ήσαν εμπιστευτικά. Στήριξε την προσβαλλόμενη απόφαση σε έγγραφα που δεν αποκαλύπτονται ή δεν επέτρεψε την πρόσβαση σε έγγραφα δυνάμει χρήσιμα για την άμυνα της GE (απόφαση AEG κατά Επιτροπής, σκέψη 506 ανωτέρω, σκέψεις 24 έως 30, και απόφαση Τσιμέντο, σκέψη 632 ανωτέρω). Η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη να συντάξει πλήρη κατάλογο όλων των εγγράφων που διαθέτει. Πάντως, παρά τις αιτήσεις της προσφεύγουσας, η Επιτροπή δεν μπόρεσε ποτέ να βεβαιώσει ότι ο φάκελος ήταν πλήρης. Η Επιτροπή δεν έχει το δικαίωμα να επιτρέπει την πρόσβαση μόνο στα έγγραφα στα οποία στηρίζεται και να αρνείται την πρόσβαση σε έγγραφα τα οποία, δυνάμει, μπορούν να εξυπηρετήσουν την άμυνα.

635 Ειδικότερα, πρώτον, η Επιτροπή αποκάλυψε την ύπαρξη καταγγελιών μετά την ανακοίνωση των αιτιάσεων και επέτρεψε την πρόσβαση στο περιεχόμενό τους μόνο μέσω περιλήψεως ένδεκα γραμμών που επαναλαμβάνουν τις ανησυχίες ορισμένων αεροπορικών εταιριών, όχι όμως και των άλλων επιχειρηματιών του βιομηχανικού κλάδου. Η εν λόγω περιλήψη ανωνύμων μαρτυριών κατηγορίας δεν έδωσε στη GE

τη δυνατότητα να αμφισβητήσει το περιεχόμενό τους ή τη χρήση τους. Πάντως, η βασική λειτουργία των καταγγελιών αυτών στην τελική απόφαση προκύπτει σαφώς από δηλώσεις της Επιτροπής και από την αιτιολογική σκέψη 391 της προσβαλλομένης απόφασης. Επιπλέον, οι καταγγελίες αυτές θα μπορούσαν να περιέχουν στοιχεία τα οποία θα μπορούσαν ενδεχομένως να χρησιμοποιηθούν για την άμυνα της GE. Η GE διευκρινίζει ότι είναι αδύνατον, για την ίδια ή για το Πρωτοδικείο, να καθορίσει τον ακριβή ρόλο που διαδραμάτισαν οι αποδείξεις αυτές στην προσβαλλόμενη απόφαση. Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη απόφαση θα πρέπει να ακυρωθεί για τον λόγο αυτόν και μόνο (απόφαση Solvay κατά Επιτροπής, σκέψη 625 ανωτέρω, σκέψεις 93 επ.).

- 636 Δεύτερον, η GE δεν μπόρεσε να έχει πρόσβαση στις παρατηρήσεις που διατύπωσαν τρίτοι προς την Επιτροπή, ιδίως η Rolls-Royce στις 2 Απριλίου 2001 και η UTC στις 30 Ιανουαρίου, 21 Φεβρουαρίου και 22 Μαρτίου 2001. Φαίνεται ότι και άλλοι διατύπωσαν παρατηρήσεις χωρίς να ενημερωθεί σχετικά η GE.
- 637 Τρίτον, η Επιτροπή αναγνώρισε σε υπερβολική έκταση τον εμπιστευτικό χαρακτήρα παρατηρήσεων τρίτων που κοινοποιήθηκαν στην προσφεύγουσα και είχαν αποκρυσάλει σε τέτοιο σημείο ώστε ήταν πρακτικά αδύνατον για την προσφεύγουσα να εξετάσει ή να εκτιμήσει λυσιτελώς τα έγγραφα αυτά. Ειδικότερα, τα ανωτέρω αφορούν την απάντηση της Rolls-Royce στο έγγραφο της Επιτροπής της 21ης Μαρτίου 2001, τις παρατηρήσεις της UTC της 24ης Απριλίου 2001 και τις παρατηρήσεις της ILFC. Είναι άκρως αμφίβολο αν όλα αυτά τα συγκεκαλυμμένα πληροφοριακά στοιχεία μπορούν πράγματι να χαρακτηρισθούν ως επιχειρηματικά απόρρητα.
- 638 Τέταρτον, η GE δεν είχε πλήρη πρόσβαση στην έκθεση του καθηγητή Choi που στηρίζει τη θεωρία της Επιτροπής περί των συνολικών μικτών πωλήσεων. Το γεγονός ότι η Επιτροπή εγκατέλειψε τελικώς το πρότυπο αυτό δεν δικαιολογεί τη συμπεριφορά αυτή. Πρώτον, η Επιτροπή επέμεινε στα συμπεράσματα που άντλησε από το πρότυπο αυτό στην προσβαλλόμενη απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 349 έως 355) μολονότι δεν προσκόμισε καμία άλλη εναλλακτική απόδειξη γι' αυτά. Δεύτερον, λόγω της περιορισμένης αυτής προσβάσεως, ενώ η προσφεύγουσα ήταν σε θέση να πείσει την Επιτροπή να εγκαταλείψει το πρότυπο αυτό, δεν ήταν σε θέση να πείσει την Επιτροπή για την αδυναμία εφαρμογής της θεωρίας των συνολικών πωλήσεων μικτού συνδυασμού, βασική θεωρία της προσβαλλομένης απόφασης. Τρίτον, το πρότυπο Choi χρησίμευσε ως βάση για τα ερωτήματα που απεστάλησαν στους τρίτους.

- 639 Παρά τις επανειλημμένες αιτήσεις και την υπόδειξη να αναλάβουν οι οικονομικοί της σύμβουλοι τη δέσμευση τηρήσεως του απορρήτου, η προσφεύγουσα δεν μπόρεσε ποτέ να επιτύχει την κοινοποίηση των στοιχείων που χρησιμοποιήθηκαν στο πρότυπο αυτό λόγω της αρνήσεως της Rolls-Royce, που χρηματοδότησε το πρότυπο αυτό. Η Επιτροπή είχε, εντούτοις, την υποχρέωση, σύμφωνα με την ανακοίνωσή της σχετικά με τους κανόνες εσωτερικής διαδικασίας για την εξέταση των αιτήσεων πρόσβασης στον φάκελο στις περιπτώσεις εφαρμογής των άρθρων [81] και [82] της Συνθήκης ΕΚ, των άρθρων 65 και 66 της Συνθήκης ΕΚΑΧ και του κανονισμού 4064/89 (ΕΕ 1997, C 23, σ. 3, στο εξής: ανακοίνωση για την πρόσβαση στον φάκελο), ιδίως τα σημεία της I A 2, II A 1.3 και I B, να μη λάβει υπόψη την αίτηση εμπιστευτικής μεταχειρίσεως που υπέβαλε η Rolls-Royce προκειμένου να εξασφαλίσει τα δικαιώματά άμυνας.
- 640 Επιπλέον, η προσφεύγουσα δεν μπόρεσε να λάβει πληροφορίες ως προς την ταυτότητα των εξωτερικών οικονομολόγων που όρισε η Επιτροπή για να εξετάσουν το πρότυπο Choi, ούτε ως προς τις εκθέσεις τους, των οποίων η ύπαρξη προκύπτει από την υποσημείωση 175 και από τα σημεία 567 και 568 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων. Απαντώντας σε ερώτηση του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή προσκόμισε, στο πλαίσιο των απαντήσεών της της 26ης Απριλίου 2004, την έκθεση ενός οικονομολόγου, του καθηγητή Vives, τον οποίο προσέλαβε για συμβουλές στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας στην υπό κρίση υπόθεση, καθώς και μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που αντηλλάγησαν μεταξύ του καθηγητή Vives και των υπαλλήλων της Επιτροπής και τη σύμβαση βάσει της οποίας ο καθηγητής προσελήφθη από την Επιτροπή. Η προσφεύγουσα επισήμανε κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο ότι τα έγγραφα αυτά θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από την ίδια για την άμυνά της, ιδίως στο μέτρο που ο καθηγητής Vives επέκρινε ορισμένες πτυχές της συλλογιστικής της Επιτροπής.
- 641 Η Επιτροπή αρνήθηκε επίσης κατ' επανάληψη στη GE την πρόσβαση στα στοιχεία (ή στις μελέτες αγοράς), που προέκυψαν από ερωτήσεις που υποβλήθηκαν στους ανταγωνιστές βάσει του προτύπου Choi, τα οποία στηρίζουν προφανώς τα σημεία 567 και 568 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, ή ακόμη να παράσχει ορισμένη πρόσβαση στα δεδομένα που περιέχουν τις ευαίσθητες πληροφορίες ενδεχομένως μέσω ενδεικτικών αριθμητικών στοιχείων.
- 642 Πέμπτον, η GE βρισκόταν σε αδυναμία να ασκήσει προσηκόντως δικαίωμα προσβάσεως ως προς έγγραφα που χαρακτηρίζονται ως εσωτερικά έγγραφα. Μεταξύ των 96 εγγράφων που η Επιτροπή χαρακτήρισε μη προσβάσιμα για τον λόγο αυτόν, αποδεικνύεται ότι δέκα εξ αυτών περιγράφονται ως φωτοαντίγραφα

που προέρχονται από τρίτους, και, επομένως, η αναγνώριση εμπιστευτικού χαρακτήρα ήταν παράνομη. Πάντως, η Επιτροπή προσκόμισε, στις 18 Μαΐου 2004, απαντώντας σε ερώτηση του Πρωτοδικείου, ένδεκα μη εμπιστευτικά έγγραφα και μη εμπιστευτικές περιλήψεις τριών εμπιστευτικών εγγράφων που είχαν εσφαλμένως ταξινομηθεί ως εσωτερικά έγγραφα. Η προσφεύγουσα αναφέρθηκε σε ορισμένα από τα έγγραφα αυτά κατά τη συνεδρίαση και επισήμανε ότι το γεγονός ότι δεν είχε πρόσβαση σ' αυτά, στο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, συνιστά απαράδεκτη προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας που πρέπει να έχει ως συνέπεια την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

- 643 Έκτον, η προσφεύγουσα δεν ήταν σε θέση να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί των παρατηρήσεων που υπέβαλαν τρίτοι, κατά την αξιολόγηση της αγοράς, βάσει των οποίων η Επιτροπή απέρριψε τις διαρθρωτικές δεσμεύσεις, ιδίως όσον αφορά τους κινητήρες μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών, τους μικρούς αεροιστροβίλους θαλάσσης και τους εκκινήτες. Υπογραμμίζει, συναφώς, ότι όλες οι εκποιώσεις απορρίφθηκαν βάσει των ισχυρισμών που προέβαλαν οι ανταγωνιστές της.
- 644 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η GE ήταν σε θέση να γνωρίζει όλες τις αιτιάσεις που διατυπώθηκαν εναντίον της από τις υπηρεσίες της Επιτροπής, ειδικότερα χάρη στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, πράγμα το οποίο αρκούσε, άλλωστε, για να της παράσχει τη δυνατότητα να αμυνθεί λυσιτελώς εν προκειμένω.
- 645 Προκειμένου περί των καταγγελιών που παρέλαβε η Επιτροπή, η προσφεύγουσα ενημερώθηκε για την ουσία των αιτιάσεων που διατυπώθηκαν. Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, εν πάση περιπτώσει, μπορεί να στηριχθεί μόνο στα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία αναφέρει. Η κοινοποίηση της ταυτότητας των συντακτών τους και του περιεχομένου των καταγγελιών δεν θα προσέθετε άλλωστε τίποτε το σημαντικό στη γνώση της υποθέσεως από τα μέρη και στη δυνατότητά τους να αμυνθούν. Τούτο ισχύει κυρίως όσον αφορά τη μνεία αεροπορικής εταιρίας στην αιτιολογική σκέψη 391 της προσβαλλομένης αποφάσεως, εφόσον μόνο το περιεχόμενο του ισχυρισμού της παρούσαζε ενδιαφέρον.
- 646 Προκειμένου περί του προτύπου Choi, η Επιτροπή αρνήθηκε να στηριχθεί στο εν λόγω πρότυπο του οποίου τα αριθμητικά στοιχεία ενέπιπταν στο επαγγελματικό απόρρητο ακριβώς λόγω διαδικαστικών προβλημάτων που εντόπισε η GE.

647 Όσον αφορά τις παρατηρήσεις τρίτων μερών, οι προφορικές παρουσιάσεις της Rolls-Royce και της UTC που αναφέρει η προσφεύγουσα δεν ήταν τίποτε άλλο παρά η περίληψη των ανησυχιών που είχαν ήδη εκφράσει και δεν περιείχαν κανένα στοιχείο το οποίο θα μπορούσε να τεθεί στη διάθεση της GE. Όσον αφορά την εξάλειψη ορισμένων εμπιστευτικών χωρίων, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι οι ανταγωνιστικές σχέσεις μεταξύ των μερών της συγκεντρώσεως, αφενός, και των ILFC, Rolls-Royce και UTC, αφετέρου, εξηγούν το γεγονός ότι οι πληροφορίες καλύπτονταν από το επιχειρηματικό απόρρητο.

648 Προκειμένου περί της αξιολογήσεως της αγοράς, λαμβανομένης υπόψη της ανεπάρκειας των δεσμεύσεων, η Επιτροπή επισημαίνει ότι πρόβη σε απλή τεχνική επαλήθευση, ιδίως συμβουλευόμενη τρίτους, και τα αποτελέσματά της κοινοποιήθηκαν στην GE. Επιπλέον, η προσφεύγουσα δεν ήταν υποχρεωμένη να απαντήσει στις ανησυχίες των τρίτων αλλά στις ανησυχίες της Επιτροπής.

β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

649 Ορθώς η Επιτροπή επισημαίνει ότι επιβάλλεται να γίνει διάκριση μεταξύ των αποκλειστικά επιβαρυντικών στοιχείων και των απαλλακτικών εγγράφων ή των εγγράφων που περιέχουν απαλλακτικά στοιχεία όσον αφορά την πρόσβαση στον φάκελο. Τα επιβαρυντικά στοιχεία ασκούν επιρροή μόνο καθόσον η Επιτροπή στηρίζεται σ' αυτά, οπότε η κοινοποίησή τους έχει σημασία, αλλά εάν δεν λαμβάνονται υπόψη ως αποδεικτικό υλικό, η μη κοινοποίησή τους δεν ασκεί καμία επιρροή στη νομιμότητα της διαδικασίας. Αντιθέτως, εάν αποδειχθεί ότι ο προσφεύγων δεν είχε πρόσβαση, στο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, σε απαλλακτικό έγγραφο, δηλαδή σε στοιχείο το οποίο θα μπορούσε να είναι χρήσιμο για την άμυνά του και στην περίπτωση κατά την οποία ο προσφεύγων είχε μπορέσει να το επικαλεστεί η διοικητική διαδικασία θα είχε καταλήξει σε διαφορετικό αποτέλεσμα, η συλλογιστική στην προσβαλλόμενη απόφαση η οποία επηρεάζεται από το έγγραφο αυτό πρέπει, καταρχήν, να θεωρηθεί εσφαλμένη.

- 650 Επιβάλλεται να υπομνησθεί επίσης ότι, κατά τη νομολογία, αίτηση εμπιστευτικής μεταχειρίσεως μπορεί να δικαιολογήσει την άρνηση προσβάσεως σε έγγραφα που προέρχονται από τρίτους, όπως οι καταγγελίες, σε διαδικασία στον τομέα του ανταγωνισμού. Πράγματι, το Δικαστήριο έκρινε, με την απόφασή του της 6ης Απριλίου 1995, BPB Industries και British Gypsum κατά Επιτροπής, σκέψη 630 ανωτέρω, ότι μια επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά μπορεί να υιοθετήσει αντίποινα κατά των ανταγωνιστών, των προμηθευτών ή των πελατών που συνεργάστηκαν στην έρευνα την οποία διεξήγαγε η Επιτροπή και ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, οι τρίτες επιχειρήσεις που διαβιβάζουν στην Επιτροπή, κατά τη διάρκεια των ερευνών που διεξάγει, έγγραφα ως προς τα οποία εκτιμούν ότι η διαβίβασή τους θα μπορούσε να προκαλέσει αντίποινα εις βάρος τους δεν μπορούν να το πράξουν παρά μόνον γνωρίζοντας ότι η αίτησή τους για εμπιστευτική μεταχείριση θα ληφθεί υπόψη. Κατέληξε, επομένως, ότι ορθώς το Πρωτοδικείο είχε κρίνει ότι η Επιτροπή καλώς αρνήθηκε την πρόσβαση στηριζόμενη στον εμπιστευτικό χαρακτήρα των εγγράφων (βλ., συναφώς, και την απόφαση Endemol κατά Επιτροπής, σκέψη 115 ανωτέρω, σκέψεις 66 επ.).
- 651 Επιβάλλεται να εξετασθούν στη συνέχεια οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας ως προς τις ειδικές αρνήσεις προσβάσεως.
- 652 Πρώτον, όσον αφορά τις καταγγελίες των αεροπορικών εταιριών, πρέπει να τονισθεί, καταρχάς, ότι έπρεπε, από τη φύση τους, να περιέχουν επιβαρυντικά στοιχεία. Επομένως, σύμφωνα με τη διάκριση που πραγματοποιήθηκε ανωτέρω, ασκούσαν επιρροή μόνο στο μέτρο που η Επιτροπή επανέλαβε το περιεχόμενό τους στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Επιπλέον, η Επιτροπή ισχυρίζεται ενώπιον του Πρωτοδικείου, ιδίως στις γραπτές απαντήσεις της της 26ης Απριλίου 2004 στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, ότι όλες αυτές οι αεροπορικές εταιρίες, ανεξαιρέτως, είχαν ζητήσει να τηρηθεί η ανωνυμία. Επομένως, είχε επιτραπεί η πρόσβαση μόνο σε περιληψη των στοιχείων αυτών (βλ. σημείο 3 της εκθέσεως του συμβούλου ακροάσεων).
- 653 Στο μέτρο που οι αεροπορικές εταιρίες ζήτησαν ειδικά να τηρηθεί η ανωνυμία και ο εμπιστευτικός χαρακτήρας των καταγγελιών τους, πρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή μπορούσε να επιτρέψει την πρόσβαση στα κοινοποιούντα μέρη υπό μορφή περιλήψεως. Η περιορισμένη αυτή πρόσβαση αντιπροσωπεύει ισορροπημένη λύση, η οποία επικυρώνεται άλλωστε από τη νομολογία, η οποία παρέχει τη δυνατότητα συμβιβασμού, στο μέτρο του δυνατού, των αντιτιθεμένων συμφερό-

ντων των κοινοποιούντων μερών, αφενός, και της Επιτροπής και των καταγγελλόντων, αφετέρου (βλ., κατ' αναλογία, την απόφαση Τσιμέντο, σκέψη 632 ανωτέρω, σκέψεις 142 έως 144 και 147, και την παρατεθείσα νομολογία). Στο μέτρο που η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι οι καταγγελίες αυτές περιείχαν ενδεχομένως ακριβή στοιχεία τα οποία θα μπορούσε να επικαλεστεί για την απαλλαγή της και των οποίων γίνεται μνεία μεταξύ των επιβαρυντικών στοιχείων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το βάσιμο του ισχυρισμού αυτού δεν θα μπορούσε να επαληθευθεί χωρίς να παραβιαστεί ο εμπιστευτικός χαρακτήρας των επίμαχων καταγγελιών και, επομένως, η προαναφερθείσα ισορροπία, εφόσον η προσκόμισή τους ενώπιον του Πρωτοδικείου θα καθιστούσε αναγκαία, καταρχήν, τη διαβίβασή τους στην προσφεύγουσα, σύμφωνα με το άρθρο 67, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας.

- 654 Το γεγονός και μόνον ότι η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι οι επίμαχες καταγγελίες περιείχαν στοιχεία τα οποία θα μπορούσε να επικαλεστεί για την απαλλαγή της δεν μπορεί να θέσει εν αμφιβολώ την ισορροπημένη λύση που δέχθηκε η Επιτροπή εν προκειμένω, η οποία συνίσταται στην πρόσβαση σε περίληψη των προβλημάτων που έθεσαν οι καταγγέλλοντες. Ομοίως, στο μέτρο που η προσφεύγουσα αμφισβητεί ότι είναι επαρκής η περίληψη ένδεκα γραμμών στην οποία είχε πρόσβαση εν προκειμένω, στις 24 Μαΐου 2001, πρέπει να υπομνησθεί ότι, στην περίπτωση κατά την οποία η Επιτροπή παρέλειψε ενδεχομένως άλλες αιτιάσεις που διατυπώθηκαν στις εν λόγω καταγγελίες, δεν μπορεί να στηριχθεί στις αιτιάσεις αυτές, εφόσον δεν τις περιέλαβε στην περίληψη. Επομένως, τίποτε δεν εμπόδιζε, εν προκειμένω, την Επιτροπή να αρνηθεί την πρόσβαση, λόγω του εμπιστευτικού χαρακτήρα τους, στις καταγγελίες των αεροπορικών εταιριών, οι οποίες περιέχουν, καταρχήν, επιβαρυντικά στοιχεία, χωρίς ο κοινοτικός δικαστής να ελέγχει ο ίδιος το περιεχόμενό τους.
- 655 Υπό το πρίσμα των προηγούμενων σκέψεων, η σύντομη περίληψη των ανησυχιών που εξέφρασαν οι αεροπορικές εταιρίες με τις καταγγελίες τους την οποία προσκόμισε η Επιτροπή πληροί τις επιταγές των δικαιωμάτων άμυνας των μερών κοινοποιηθείσας συγκεντρώσεως, λαμβανομένης υπόψη, ειδικότερα, της ανάγκης να σταθμιστούν, στην περίπτωση αυτή, τα αντικρουόμενα συμφέροντα των μερών αυτών και των τρίτων.
- 656 Πάντως, η προσφεύγουσα προβάλλει ειδικές επικρίσεις όσον αφορά την καταγγελία μιας αεροπορικής εταιρίας, οι οποίες πρέπει να εξετασθούν χωριστά. Πράγματι, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η Επιτροπή στηρίχθηκε ρητώς, στην αιτιολογική σκέψη 391 της προσβαλλομένης αποφάσεως, στους ισχυρισμούς μεγάλης

ευρωπαϊκής αεροπορικής εταιρίας (a major European airline), οι οποίοι περιλαμβάνονται σε έγγραφο το οποίο δεν μπόρεσε να συμβουλευθεί, ότι «κάθε φορά που η Boeing κοστολογεί ένα B737, η GE επεμβαίνει με ελκυστικές προσφορές σε εφεδρικά προϊόντα κινητήρα, ανταλλακτικά, χρηματοδοτική βοήθεια και άλλα προϊόντα της GE για να πειστεί η αεροπορική εταιρία να διαλέξει αεροσκάφος με κινητήρα GE». Δεδομένου ότι η Επιτροπή επέλεξε να χρησιμοποιήσει τον ισχυρισμό αυτόν στην προσβαλλόμενη απόφαση, έπρεπε κανονικά να παράσχει στα κοινοποιούντα μέρη, στο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, μη εμπιστευτική εκδοχή ή ειδική περίληψη του εγγράφου από το οποίο αντλεί την πληροφορία αυτή.

657 Εν πάση περιπτώσει, επισημαίνεται ότι, απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή προσκόμισε, στο πλαίσιο των απαντήσεών της της 26ης Απριλίου 2004, μη εμπιστευτική εκδοχή των περιλήψεων που συνέταξε υπάλληλος της Επιτροπής κατά τη συνεδρίαση στο πλαίσιο της οποίας προβλήθηκε ο επίμαχος ισχυρισμός από αντιπροσώπους της οικείας αεροπορικής εταιρίας. Πάντως, η προσφεύγουσα, κληθείσα να αναφέρει ως προς τι η έλλειψη προσβάσεως στην περίληψη αυτή είχε επηρεάσει την ικανότητά της να αμυνθεί εν προκειμένω, επισήμανε κατά τη συνεδρίαση ότι το έγγραφο αυτό είναι πολύ λιγότερο κατηγορηματικό από τον ισχυρισμό που θεωρείται ότι στηρίζει.

658 Επιβάλλεται, πράγματι, η διαπίστωση ότι η Επιτροπή υπερέβαλε τη σημασία του αποδεικτικού αυτού στοιχείου με την προσβαλλόμενη απόφαση, στο μέτρο που συνήγαγε από αυτό ότι η προσφεύγουσα επενέβαινε στις αεροπορικές εταιρίες «κάθε φορά» που η Boeing ανακοίνωνε τιμή σε μία απ' αυτές, προτείνοντας ελκυστικές προσφορές σε σειρά προϊόντων και υπηρεσιών. Στην πραγματικότητα, από την εν λόγω περίληψη προκύπτει μόνον ότι η CFMI είχε κάνει μια ενδιαφέρουσα πρόταση στην επίμαχη αεροπορική εταιρία όσον αφορά στοιχεία των εφεδρικών προϊόντων και υπηρεσιών που δεν διευκρινίστηκαν με την ευκαιρία παραγγελίας που αφορά το B737 και ότι η ύπαρξη αποκλειστικότητας στο επίπεδο του κινητήρα δεν εμποδίζει κατ' ανάγκη τον κατασκευαστή κινητήρων να προβεί σε παραχωρήσεις ή σε προσφορά αφορώσα εφεδρικά στοιχεία στο πλαίσιο παραγγελίας.

659 Υπό το πρίσμα της υπερβολής αυτής, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η πρόσβαση στο έγγραφο αυτό κατά τη διοικητική διαδικασία θα είχε παράσχει στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα να επισημάνει ότι η Επιτροπή δεν είχε το δικαίωμα να διατυπώσει τον ειδικό αυτόν ισχυρισμό όσον αφορά το B737.

- 660 Πάντως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο εν λόγω ισχυρισμός είναι εντελώς περιθωριακός στο ευρύτερο πλαίσιο της προσβαλλομένης αποφάσεως στο σύνολό της και δεν αποτελεί βεβαίως το αναγκαίο έρεισμα του διατακτικού της, κατά μείζονα λόγο διότι παρουσιάζεται ρητώς στην προσβαλλόμενη απόφαση ως στηριζόμενος σε ένα μόνον αποδεικτικό στοιχείο και συνιστά, επομένως, παράδειγμα μάλλον παρά διαπίστωση γενικής εφαρμογής. Κατά συνέπεια, χωρίς να είναι αναγκαίο να αποφανθεί το Πρωτοδικείο ως προς το αν η έλλειψη ευρύτερης προσβάσεως στο στοιχείο αυτό μπορούσε να αποτελέσει προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας υπό τις συνθήκες της υπό κρίση υποθέσεως, επιβάλλεται να τονισθεί ότι η προσβολή αυτή δεν θα μπορούσε να αλλάξει ούτε την πορεία της διοικητικής διαδικασίας ούτε, κυρίως, την έκβασή της.
- 661 Όσον αφορά τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι υπάρχουν παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν από «άλλους επιχειρηματίες του βιομηχανικού τομέα» (other industry players) στις οποίες δεν είχε πρόσβαση, η Επιτροπή επιβεβαίωσε, στις γραπτές απαντήσεις της της 26ης Απριλίου 2004 στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, ότι όλες αυτές οι παρατηρήσεις κατέστησαν προσβάσιμες στα κοινοποιούντα μέρη, τουλάχιστον σε μη εμπιστευτική εκδοχή, εκτός όσον αφορά ένα μόνον αποδεικτικό στοιχείο, δηλαδή την παρουσίαση ενός επιχειρηματία ο οποίος αρνήθηκε να παράσχει μη εμπιστευτική εκδοχή αυτής. Η Επιτροπή επισήμανε ενώπιον του Πρωτοδικείου ότι δεν στηρίχθηκε ειδικά στις ανησυχίες που εξέφρασε η επίμαχη επιχείρηση, οι οποίες καλύπτονταν εν πάση περιπτώσει από τις ανησυχίες που εξέφρασαν οι αεροπορικές εταιρίες, και ότι προσκόμισε, με τις εν λόγω απαντήσεις της 26ης Απριλίου 2004, περίληψη που αφορά τις ανησυχίες αυτές. Η προσφεύγουσα δεν ανέφερε, υπό το πρίσμα της περιλήψεως αυτής, κατά τι η έλλειψη προσβάσεως στην περίληψη αυτή κατά το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας θα μπορούσε να αλλάξει την πορεία της διαδικασίας αυτής ούτε, κατά μείζονα λόγο, την έκβασή της.
- 662 Δεύτερον, όσον αφορά την πρόσβαση στις παρατηρήσεις που διατύπωσαν τρίτοι προς την Επιτροπή, ιδίως η Rolls-Royce στις 2 Απριλίου 2001 και η UTC στις 30 Ιανουαρίου, 21 Φεβρουαρίου και 22 Μαρτίου 2001, η Επιτροπή ισχυρίζεται ενώπιον του Πρωτοδικείου ότι οι εν λόγω προφορικές παρουσιάσεις δεν περιείχαν πρόσθετα στοιχεία σε σχέση με τις άλλες παρατηρήσεις των ιδίων επιχειρήσεων στις οποίες η προσφεύγουσα είχε πρόσβαση, δεδομένου ότι οι παρουσιάσεις αυτές ήσαν απλώς περίληψη των ανησυχιών που εκφράστηκαν άλλωστε με τις γραπτές παρατηρήσεις τους. Η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι, εν πάση περιπτώσει, η προσφεύγουσα ήταν υποχρεωμένη να απαντήσει μόνο στις αιτιάσεις που έγιναν δεκτές με την ανακοίνωση των αιτιάσεων. Προσήκει να τονισθεί, πράγματι, ότι οι παρουσιάσεις

αυτές δεν ελήφθησαν υπόψη ούτε στην ανακοίνωση των αιτιάσεων ούτε στην προσβαλλόμενη απόφαση. Επιπλέον, από το από 3ης Μαΐου 2001 έγγραφο της UTC, το οποίο επικαλείται η προσφεύγουσα, προκύπτει σαφώς ότι αυτή ζήτησε ρητώς εμπιστευτική μεταχείριση για τις εν λόγω παρουσιάσεις.

663 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των περιστάσεων της υπό κρίση υποθέσεως, των οποίων έγινε μνεία στην προηγούμενη σκέψη, και του γεγονότος ότι οι δύο επίμαχες επιχειρήσεις είναι ανταγωνιστές της προσφεύγουσας οι οποίοι εξέφρασαν στις γραπτές παρατηρήσεις τους την κατηγορηματική αντίθεσή τους προς την πράξη συγκεντρώσεως, δεν υπάρχει κανένας λόγος να αμφισβητηθεί η ορθότητα του ισχυρισμού της Επιτροπής ότι οι παρουσιάσεις αυτές είναι περιλήψεις οι οποίες δεν προσθέτουν τίποτε στα στοιχεία στα οποία η προσφεύγουσα είχε πρόσβαση. Επιπλέον, δεν υπάρχει κανένας λόγος να θεωρηθεί ότι τα έγγραφα αυτά θα μπορούσαν να περιέχουν ελαφρυντικά στοιχεία μάλλον παρά αποκλειστικώς επιβαρυντικά στοιχεία. Πράγματι, η προσφεύγουσα δεν προβάλλει τέτοιον ισχυρισμό, υποστηρίζοντας, αντιθέτως, με το υπόμνημα απαντήσεως, ότι οι παρουσιάσεις αυτές ήταν δυνατόν να της προκαλούν ζημία. Επομένως, υπό τις συνθήκες της υπό κρίση υποθέσεως, και λαμβανομένου ιδίως υπόψη του γεγονότος ότι η προσκόμιση ορισμένων από τα έγγραφα αυτά θα συνιστούσε παραβίαση της εμπιστευτικής μεταχειρίσεως που είχαν ζητήσει από την Επιτροπή οι συντάκτες τους, ο ισχυρισμός της Επιτροπής σχετικά με το περιεχόμενο των στοιχείων αυτών μπορεί να γίνει δεκτός από το Πρωτοδικείο ως ακριβής, στην παρούσα διαδικασία. Σύμφωνα με τη διάκριση μεταξύ των επιβαρυντικών και των απαλλακτικών εγγράφων που καθιερώθηκε στη σκέψη 649 ανωτέρω, δεν ήταν αναγκαίο για την προσφεύγουσα να έχει πρόσβαση στα στοιχεία αυτά προκειμένου να μπορέσει να αμυνθεί λυσιτελώς ενώπιον της Επιτροπής, καθόσον αυτή δεν τα έλαβε υπόψη στην ανακοίνωση των αιτιάσεων ούτε, στη συνέχεια, στην προσβαλλόμενη απόφαση.

664 Ως προς τον ισχυρισμό ότι άλλα τρίτα μέρη διατύπωσαν τέτοιες παρατηρήσεις χωρίς να ενημερωθεί σχετικώς η GE, θεμελιώνεται μόνον με γενική παραπομπή σε παράρτημα του δικογράφου της προσφυγής το οποίο περιέχει άνω των 30 διαφορετικών εγγράφων, και το Πρωτοδικείο δεν είναι, κατά συνέπεια, σε θέση να εντοπίσει το έρεισμα του ισχυρισμού αυτού ούτε περί ποίων επιχειρήσεων πρόκειται. Ο ισχυρισμός αυτός, ο οποίος δεν στηρίζεται σε ειδικά στοιχεία, δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

665 Τρίτον, σε σχέση με τις παρατηρήσεις τρίτων στις οποίες η Επιτροπή παρέσχε πρόσβαση στη μη εμπιστευτική εκδοχή τους, ειδικότερα όσον αφορά την απάντηση της Rolls-Royce στο από 21 Μαρτίου 2001 έγγραφο της Επιτροπής, τις από 24

Απριλίου 2001 παρατηρήσεις της UTC και τις παρατηρήσεις της ILFC, επιβάλλεται η διαπίστωση, καταρχάς, ότι η Επιτροπή ισχυρίστηκε ρητώς με το υπόμνημα αντικρούσεως ότι οι προφορικές παρουσιάσεις της Rolls-Royce και της UTC (μητρικής εταιρίας της P & W) αφορούσαν τις ανησυχίες των επιχειρήσεων αυτών και είναι, κατά συνέπεια, επιβαρυντικά στοιχεία. Επιπλέον, η Επιτροπή επισήμανε επίσης, με το υπόμνημα αντικρούσεως, ότι οι τρεις αυτές εταιρίες, όλες ανταγωνίστριες της προσφεύγουσας, είχαν ζητήσει την εμπιστευτική μεταχείριση για τα απαλειφθέντα στοιχεία.

666 Επιβάλλεται να θεωρηθεί ότι η νομολογία που πηγάζει από την απόφαση BPB Industries και British Gypsum κατά Επιτροπής, σκέψη 630 ανωτέρω, καθώς και η συλλογιστική που εκτέθηκε ανωτέρω στις σκέψεις 650 και 652 επ. οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή μπορούσε να περιορίσει την πρόσβαση στα επίμαχα στοιχεία όπως το έπραξε. Επομένως, δεν προσέβαλε ούτε τα δικαιώματα άμυνας των κοινοποιούντων μερών λόγω του τρόπου με τον οποίο χειρίστηκε την πρόσβαση στις παρουσιάσεις αυτές και άλλα έγγραφα που προέρχονται από τρίτους.

667 Τέταρτον, στο μέτρο που η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι δεν είχε πλήρη πρόσβαση στην έκθεση του καθηγητή Choi που στηρίζει τη θεωρία της Επιτροπής για τις συνολικές πωλήσεις μεικτού συνδυασμού, αρκεί η διαπίστωση, όπως έπραξε ο σύμβουλος ακροάσεων στην έκθεσή του της 28ης Ιουνίου 2001, ότι η Επιτροπή επέλεξε να μη στηριχθεί στο πρότυπο Choi, ακριβώς διότι δεν μπορούσε να αποκαλύψει στην προσφεύγουσα τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν λόγω της εμπιστευτικής φύσεώς τους σε σχέση με την ανταγωνίστριά της τη Rolls-Royce [βλ. σημείο 2 της εκθέσεως του συμβούλου ακροάσεων της 28ης Ιουνίου 2001 (ΕΕ 2004, C 42, σ. 11)]. Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η άρνηση της Επιτροπής, που στηρίζεται σε αίτηση εμπιστευτικής μεταχειρίσεως εκ μέρους της Rolls-Royce, να παράσχει πρόσβαση στα στοιχεία στα οποία βασιζόταν το πρότυπο αυτό δεν είχε καμία επίπτωση στην έκβαση της διοικητικής διαδικασίας. Εν πάση περιπτώσει, δεδομένου ότι το Πρωτοδικείο έκρινε ανωτέρω ότι το σκέλος της συλλογιστικής της Επιτροπής το οποίο αφορά το πρότυπο Choi δεν είχε αποδειχθεί, ο παρών ισχυρισμός, ακόμη και αν υποτεθεί ότι έχει αποδειχθεί επαρκώς από νομικής απόψεως, δεν μπορεί να καταλήξει στην ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως (βλ. σκέψη 633 ανωτέρω).

668 Η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε ενώπιον του Πρωτοδικείου ότι δεν μπόρεσε να λάβει γνώση της ταυτότητας των εξωτερικών οικονομολόγων που έλαβαν εντολή από την

Επιτροπή στην υπό κρίση υπόθεση, ούτε των εκθέσεων τους των οποίων η ύπαρξη προκύπτει από την υποσημείωση 175 και τα σημεία 567 και 568 της ανακοίνωσης των αιτιάσεων. Απαντώντας σε ερώτηση του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή προσκόμισε, στο πλαίσιο των απαντήσεων της της 26ης Απριλίου 2004, την έκθεση ενός οικονομολόγου, του καθηγητή Vives, τον οποίο χρησιμοποίησε ως σύμβουλο στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας στην υπό κρίση υπόθεση, καθώς και τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που αντηλλάγησαν μεταξύ του καθηγητή Vives και των υπαλλήλων της Επιτροπής και τη σύμβαση βάσει της οποίας ο καθηγητής προσελήφθη από την Επιτροπή.

669 Η προσφεύγουσα επισήμανε κατά τη συνεδρίαση ότι τα έγγραφα αυτά θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν από την ίδια για την άμυνά της, ιδίως στο μέτρο που ο καθηγητής Vives επέκρινε ορισμένες πτυχές της συλλογιστικής της Επιτροπής. Στο μέτρο αυτό, τα εν λόγω έγγραφα συνιστούν ελαφρυντικά στοιχεία.

670 Πάντως, από το γράμμα και το ύφος των σχετικών μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, καθώς και από τη σύμβαση με την οποία η Επιτροπή προσέλαβε τον καθηγητή Vives, και ιδίως από το παράρτημα III αυτής, προκύπτει ότι ο ρόλος του καθηγητή δεν ήταν να παράσχει αποδεικτικά στοιχεία ικανά να προβληθούν αυτοτελώς από την Επιτροπή, ενδεχομένως, μάλιστα, και από μέρος που μετέχει στη διοικητική διαδικασία, αλλά μάλλον να σχολιάσει τα άλλα αποδεικτικά στοιχεία οικονομικού χαρακτήρα καθώς και τις διαπιστώσεις οικονομικής φύσεως που περιλαμβάνονται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Όπως επισήμανε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, τη λειτουργία αυτή επιτελεί εφεξής ο επικεφαλής οικονομολόγος, ο εσωτερικός οικονομολόγος που εργάζεται εντός της Επιτροπής, αλλά, ελλείψει τέτοιας θέσεως κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, η Επιτροπή προσέφυγε σε εξωτερικό οικονομολόγο για να εκπληρώσει τη λειτουργία αυτή. Η Επιτροπή υποστηρίζει, ορθώς, ότι θα αποτελούσε υπερβολική προσήλωση στους τύπους να εξαρτά το καθεστώς των συμβουλών που δίνονται εν προκειμένω μόνον από το αν ο οικονομολόγος που τις έδωσε ήταν εξωτερικός ή εσωτερικός σε σχέση με την Επιτροπή.

671 Πρέπει να θεωρηθεί, συναφώς, ότι η Επιτροπή μπορεί να αναζητήσει διάφορες γνώμες, περιλαμβανομένων και των γνώμων εξωτερικών εμπειρογνομόνων, προκειμένου να επαληθεύσει την ορθότητα της αναλύσεώς της. Στο μέτρο που η Επιτροπή δεν στηρίζεται στη γνώμη τέτοιου εμπειρογνώμονα στην ανακοίνωση των

αιτιάσεων και στην τελική απόφασή της ως στοιχείο το οποίο θεμελιώνει τις απόψεις που υιοθετεί εις βάρος επιχειρήσεως, η γνώμη αυτή παραμένει απλή άποψη την οποία εκφράζει ένα μόνον πρόσωπο και δεν αποκτά καμία ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας. Κατά συνέπεια, η άποψη αυτή, ακόμη και αν διατυπωθεί από εμπειρογνώμονα, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως επιβαρυντικό ή ως ελαφρυντικό στοιχείο.

672 Εν πάση περιπτώσει, εάν τα επίμαχα έγγραφα είχαν θεωρηθεί ως τμήμα του φακέλου της Επιτροπής, θα είχαν ταξινομηθεί ως εσωτερικά έγγραφα, λαμβανομένου υπόψη του καθεστώτος και του περιεχομένου τους, οπότε η προσφεύγουσα δεν θα είχε πρόσβαση σ' αυτά. Επιπλέον, τα μόνα επιχειρήματα που άντλησε η προσφεύγουσα από τα έγγραφα που αφορούν τον καθηγητή Vives ενώπιον του Πρωτοδικείου συνίστανται, κατ' ουσίαν, στο γεγονός ότι ο καθηγητής προέβαλε ορισμένα επιχειρήματα που είχαν οι ίδιες προβάλει στο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας και ενώπιον του Πρωτοδικείου. Επομένως, ακόμη και αν η προσφεύγουσα είχε πρόσβαση στα έγγραφα αυτά, δεν θα είχε τη δυνατότητα να προβάλει διαφορετικά επιχειρήματα επί της ουσίας της υποθέσεως από εκείνα τα οποία πράγματι προέβαλε. Εν πάση περιπτώσει, η πλειονότητα των επιχειρημάτων αυτών αφορούν το πρότυπο Choi, το οποίο εγκατέλειψε η Επιτροπή, και συνδέονται, επιπλέον, με το σκέλος της προσβαλλομένης αποφάσεως σχετικά με τις συνολικές πωλήσεις το οποίο ήδη κρίθηκε από το Πρωτοδικείο ως μη αποδεδειγμένο εν προκειμένω (βλ., συναφώς, σκέψη 633 ανωτέρω).

673 Λαμβανομένων υπόψη όλων αυτών των σκέψεων, πρέπει να θεωρηθεί ότι τα δικαιώματα άμυνας της προσφεύγουσας δεν προσβλήθηκαν από το γεγονός ότι τα έγγραφα που αφορούν τις απόψεις του καθηγητή Vives στο πλαίσιο των ανταλλαγών με τους υπαλλήλους της Επιτροπής, περιλαμβανομένης και της εκθέσεώς του, δεν της κοινοποιήθηκαν στο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας.

674 Πέμπτον, ως προς τα εσωτερικά έγγραφα που, όπως υποστηρίχθηκε, αποτελούνται από κοινοποιήσεις από τρίτους, η Επιτροπή προσκόμισε, στις 18 Μαΐου 2004, απαντώντας σε ερώτηση του Πρωτοδικείου, ένδεκα μη εμπιστευτικά έγγραφα, και μη εμπιστευτικές περιλήψεις τριών εμπιστευτικών εγγράφων που είχαν χαρακτηριστεί εσφαλμένως ως εσωτερικά έγγραφα. Τα τρία εμπιστευτικά έγγραφα είναι επιβαρυντικά στοιχεία στο μέτρο που προέρχονται από τρίτους οι οποίοι είχαν αντιταχθεί στη συγκέντρωση. Ως προς τα ένδεκα μη εμπιστευτικά έγγραφα, η

Επιτροπή παραδέχθηκε ότι ορισμένα από τα έγγραφα αυτά θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν ως ελαφρυντικά στο μέτρο που είναι έγγραφα που απέστειλαν κατασκευαστές ατράκτων αεροσκαφών και αεροπορικές εταιρίες και εκφράζουν την άποψη ότι η συγκέντρωση δεν θα είχε αρνητικές συνέπειες για τον ανταγωνισμό. Πάντως, επισημαίνει ότι τα έγγραφα αυτά δεν στηρίζονται σε ειδικά στοιχεία ικανά να παράσχουν συγκεκριμένες ενδείξεις ως προς την έλλειψη τέτοιων αποτελεσμάτων, καθόσον τα περισσότερα από αυτά είναι λίαν σύντομα έγγραφα που έχουν συνταχθεί κατά πανομοιότυπο σχεδόν τρόπο.

675 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το Πρωτοδικείο ζήτησε από την προσφεύγουσα να αναφέρει ποια επιχειρήματα θα μπορούσε να προβάλει στο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας εάν είχε πρόσβαση στα επίμαχα διοικητικά έγγραφα. Αυτή επισήμανε ότι, υπό την επιφύλαξη μίας μόνον εξαιρέσεως, στηριζόταν όχι στα επιχειρήματα που θα μπορούσε να προβάλει, αλλά στο γεγονός ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη τα έγγραφα, όπως αυτά περί των οποίων πρόκειται στην υπό κρίση υπόθεση, τα οποία αναιρούσαν την άποψή της ως προς την ασυμβατότητα της συγκεντρώσεως προς την κοινή αγορά. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα επισήμανε κατά τη συζήτηση [...], σε αντιδιαστολή προς την εντύπωση που έδωσε η Επιτροπή [...], στην αιτιολογική σκέψη [...] της προσβαλλομένης αποφάσεως.

676 Αρκεί η διαπίστωση, συναφώς, ότι τα επίμαχα έγγραφα αποτελούσαν τμήμα του φακέλου της Επιτροπής και ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι η Επιτροπή δεν τα έλαβε υπόψη δεν στηρίζεται σε κανένα αποδεικτικό στοιχείο. Πράγματι, από το γεγονός ότι τα έγγραφα αυτά ταξινομήθηκαν ως εσωτερικά έγγραφα μάλλον παρά ως έγγραφα που παρελήφθησαν από τρίτους, στο στάδιο της καταρτίσεως του φακέλου στον οποίο παρασχέθηκε πρόσβαση, δεν μπορεί να συναχθεί ότι η Επιτροπή δεν τα έλαβε υπόψη. Μολονότι η εσφαλμένη αυτή ταξινόμηση στέρησε ενδεχομένως την προσφεύγουσα από τη δυνατότητα να προβάλει ορισμένα επιχειρήματα, δεν στέρησε την ίδια την Επιτροπή από την ευκαιρία να εξετάσει τα έγγραφα αυτά όπως ακριβώς όλα τα άλλα έγγραφα που περιλαμβάνονται στον φάκελο. Επομένως, η εν λόγω επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας δεν μπορεί να αποδείξει την ύπαρξη προσβολής των δικαιωμάτων άμυνας.

- 677 Ως προς τον ειδικό ισχυρισμό που περιλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη [...] της προσβαλλομένης απόφασης, αφορά το γεγονός, του οποίου την ακρίβεια δεν αρνείται η προσφεύγουσα, ότι [...] Το γεγονός [...], όπως το επισημαίνει η προσφεύγουσα, [...] δεν ακυρώνει την εκ μέρους της Επιτροπής παράθεση του σχετικού άρθρου στην προσβαλλομένη απόφαση για να στηρίξει το σκέλος της απόψεώς της σχετικά με [...]
- 678 Αντιθέτως, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, όσον αφορά ένα μόνον έγγραφο, την επιστολή του [...] που απευθύνεται στο μέλος της Επιτροπής που ήταν αρμόδιο για τον ανταγωνισμό, ότι θα είχε βοηθήσει την προσφεύγουσα στην άμυνά της κατά το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας. Επισημαίνει ότι, στο έγγραφο αυτό, ένας σημαντικός πελάτης της προσφεύγουσας και της Honeywell εκφράζει την άποψη ότι η δέσμευση σχετικά με τη συμπεριφορά την οποία δέχθηκε η Επιτροπή στο πλαίσιο της συγκεντρώσεως μεταξύ της Allied Signals και της Honeywell, το 1999, εμπόδισε πράγματι τη Honeywell να εφαρμόσει συνολικές πωλήσεις κατόπιν της συγκεντρώσεως αυτής.
- 679 Αρκεί να υπομνησθεί, συναφώς, ότι, στη σκέψη 470 ανωτέρω, το σκέλος της συλλογιστικής της Επιτροπής σχετικά με τις συνολικές πωλήσεις κρίθηκε μη αποδεδειγμένο στο σύνολό του. Επομένως, εφόσον η συλλογιστική της Επιτροπής την οποία η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι θα ήταν σε θέση να προσβάλει αποτελεσματικότερα εάν είχε πρόσβαση στο έγγραφο του [...] κρίθηκε ήδη ως μη αποδεδειγμένη, η προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας που προβάλλει η προσφεύγουσα συναφώς δεν μπορεί να έχει επίπτωση στην έκβαση της παρούσας διαδικασίας.
- 680 Έκτον, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι δεν είχε πρόσβαση στις παρατηρήσεις των τρίτων οι οποίες συγκεντρώθηκαν κατά την τεχνική επαλήθευση των δεσμεύσεων και την αξιολόγηση της αγοράς, βάσει των οποίων η Επιτροπή απέρριψε τις διαρθρωτικές δεσμεύσεις, ιδίως όσον αφορά τους κινητήρες μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών, τους μικρούς αεροστροβίλους θαλάσσης και τους εκκινήτες. Ισχυρίζεται ότι δεν είχε, κατά συνέπεια, την ευκαιρία να απαντήσει στους ισχυρισμούς που προβλήθηκαν από τους ανταγωνιστές της στο πλαίσιο των

απαντήσεών τους, ότι, μεταξύ άλλων, οι επιχειρήσεις που θα δημιουργούνταν λόγω της εκτελέσεως ορισμένων διαρθρωτικών δεσμεύσεων δεν θα ήταν βιώσιμες.

- 681 Προσήκει να τονισθεί, καταρχάς, ότι η Επιτροπή προέβη σε απλή τεχνική επαλήθευση των δεσμεύσεων και όχι σε έρευνα αγοράς διότι θεωρούσε ότι οι δεσμεύσεις στο σύνολό τους ήταν σαφώς ανεπαρκείς για να επιλύσουν τα προβλήματα στον ανταγωνισμό που προκύπτουν από την κοινοποιηθείσα πράξη συγκεντρώσεως.
- 682 Επιπλέον, η Επιτροπή επισημαίνει ότι κοινοποίησε στην προσφεύγουσα με μήνυμα του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 22ας Ιουνίου 2001 περίληψη, που επισυνάφθηκε στο υπόμνημα αντικρούσεως εν προκειμένω, η οποία εκθέτει τα αποτελέσματα της τεχνικής επαληθεύσεως που αφορούν τις διάφορες δεσμεύσεις που πρότειναν τα μέρη της κοινοποιηθείσας συγκεντρώσεως, και ιδίως τις διαρθρωτικές δεσμεύσεις οι οποίες αφορούν τις οριζόντιες αλληλεπικαλύψεις. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει συναφώς ότι απάντησε στο εν λόγω μήνυμα του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με έγγραφο δεκαέξι σελίδων, στις 26 Ιουνίου 2001, και επισημαίνει ότι είχε επίσης απαντήσει στις ερωτήσεις που υπέβαλε η Επιτροπή στο πλαίσιο της τεχνικής της επαληθεύσεως με έγγραφα της 14ης και της 22ας Ιουνίου 2001.
- 683 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να θεωρηθεί ότι η προσφεύγουσα είχε πράγματι την ευκαιρία να απαντήσει στις επικρίσεις των δεσμεύσεων που διατύπωσαν τρίτοι και υιοθέτησε η Επιτροπή, πριν τις επαναλάβει στην προσβαλλόμενη απόφαση. Όπως ορθώς επισημαίνει η Επιτροπή, οι επικρίσεις αυτές ασκούν επιρροή μόνο στο μέτρο που τις επαναλαμβάνει η Επιτροπή και τις χρησιμοποιεί, ενδεχομένως, για να δικαιολογήσει την απόρριψη των δεσμεύσεων.
- 684 Επιπλέον, λαμβανομένου υπόψη ότι οι εν λόγω παρατηρήσεις κατατέθηκαν σε προχωρημένο στάδιο της διαδικασίας, μετά την τελευταία ημερομηνία για την υποβολή των δεσμεύσεων, πρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να παράσχει πρόσβαση στα νέα στοιχεία του φακέλου κατά το εν λόγω στάδιο της διαδικασίας. Πράγματι, σύμφωνα με το αυστηρό χρονοδιάγραμμα που προβλέπει ο κανονισμός 4064/89 και λαμβανομένης υπόψη της επιτακτικής ανάγκης για ταχύτητα που χαρακτηρίζει τις διαδικασίες που αυτός διέπει, η επιβολή

της υποχρέωσης αυτής μετά την τελευταία ημερομηνία για την υποβολή των δεσμεύσεων ενέχει τον κίνδυνο να μην αφήσει στην Επιτροπή επαρκή προθεσμία εξετάσεως για να αναλύσει το σύνολο του φακέλου και να συντάξει την τελική της απόφαση. Παρέχοντας στα μέρη την προαναφερθείσα περίληψη, η Επιτροπή έδωσε στα μέρη της συγκεντρώσεως τη δυνατότητα να υπερασπίσουν τα συμφέροντά τους κατά πρόσφορο τρόπο υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως και, κατά συνέπεια, σεβάσθηκε πλήρως τα δικαιώματα άμυνας.

685 Επιβάλλεται να τονισθεί, επιπλέον, ότι η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε ενώπιον του Πρωτοδικείου κανένα από τα τρία έγγραφα που προαναφέρθηκαν στη σκέψη 682 ανωτέρω, τα οποία ισχυρίζεται ότι κατέθεσε κατά το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας. Επιπλέον, όπως επισημάνθηκε ανωτέρω (βλ., ειδικότερα, σκέψεις 555 επ., 581 επ. και 612 επ.), δεν προέβαλε ενώπιον του Πρωτοδικείου επιχειρήματα από τα οποία να προκύπτει ως προς τι η απόρριψη των διαρθρωτικών δεσμεύσεων, ιδίως αυτών που αφορούν τις αγορές των κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη, τους μικρούς αεριοστροβίλους θαλάσσης και τους εκκινητήρες, δεν ήταν βάσιμη, περιοριζόμενη να ισχυριστεί συναφώς, άνευ ετέρου, ότι η απόρριψη αυτή ήταν εντελώς αδικαιολόγητη.

686 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση, για τους σκοπούς της παρούσας διαδικασίας, ότι η έλλειψη προσβάσεως στις εν λόγω παρατηρήσεις τρίτων δεν είχε επιπτώσεις στην ικανότητα της προσφεύγουσας να αμυνθεί, εφόσον, ενώπιον του Πρωτοδικείου, δεν προβάλλει επιχειρήματα για να αμφισβητήσει τους λόγους που διατυπώθηκαν, με την περίληψη της τεχνικής επαληθεύσεως, και επαναλήφθηκαν, κατ' ουσίαν, με την προσβαλλόμενη απόφαση για την απόρριψη των επίμαχων διαρθρωτικών δεσμεύσεων.

687 Επομένως, εν προκειμένω, καμία προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας που έχουν πιθανώς επιπτώσεις στην έκβαση της διοικητικής διαδικασίας δεν αποδείχθηκε λόγω των παραλείψεων που προβάλλει η προσφεύγουσα όσον αφορά την πρόσβαση που είχε στον διοικητικό φάκελο της Επιτροπής.

3. Επί της καθυστερημένης προσβάσεως στον φάκελο

α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων

688 Η προσφεύγουσα διευκρινίζει, εκ προοιμίου, ότι ο κανονισμός 4064/89, ιδίως το άρθρο 18, παράγραφοι 1 και 3, προβλέπει το δικαίωμα ακροάσεως και, επομένως, προσβάσεως στον φάκελο, σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, δηλαδή από της κινήσεως της διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του εν λόγω κανονισμού. Συναφώς, υπενθυμίζει ότι η απόφαση κινήσεως διαδικασίας δεν είναι απλώς προπαρασκευαστική πράξη, αλλά νομική απόφαση που παράγει έννομα αποτελέσματα. Το νόμιμο δικαίωμα ακροάσεως σε όλα τα στάδια της διαδικασίας αντιστοιχεί στην υποχρέωση που υπέχει η Επιτροπή, από το άρθρο 10, παράγραφος 2, του κανονισμού 4064/89, να μη διατηρεί τη διαδικασία πέρα του αυστηρώς αναγκαίου μέτρου, στη γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου όσον αφορά τις δυσμενείς αποφάσεις και στην αρχή της ισότητας των όπλων.

689 Η άρνηση που αντέταξε η Επιτροπή στις αιτήσεις προσβάσεως που υπέβαλε η GE κατά τους δύο μήνες που προηγούνται της εκδόσεως της ανακοινώσεως των αιτιάσεων συνιστούσε προσβολή των δικαιωμάτων της GE, με ενδεχομένως σημαντικές αρνητικές συνέπειες. Πρώτον, υπήρχε ανισότητα των όπλων, ιδίως κατά το πρώτο στάδιο της διαδικασίας μετά την κίνησή της, που εμποδίζει τη GE να προσκομίσει πρόσφορα αποδεικτικά στοιχεία ή να προτείνει δεσμεύσεις που παρέχουν τη δυνατότητα ταχείας ολοκληρώσεως της διαδικασίας. Δεύτερον, η εν λόγω ανισότητα των όπλων επιδεινώθηκε με την απαίτηση της Επιτροπής να παράσχει η προσφεύγουσα πλήρη απάντηση στην απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας χωρίς να έχει πρόσβαση στον φάκελο και με το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν απάντησε στις ερωτήσεις της προσφεύγουσας. Τρίτον, στο μέτρο που η GE δεν γνώριζε την άποψη της Επιτροπής και το περιεχόμενο του φακέλου, δεν είχε τη δυνατότητα να προτείνει κατάλληλες δεσμεύσεις προκειμένου να θέσει τέρμα στη διαδικασία. Τέταρτον, κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα που καλύπτει τους μήνες Μάρτιο και Απρίλιο του 2001, οι ανταγωνιστές είχαν απευθείας σχέσεις με την Επιτροπή, ενώ τα δικαιώματά τους είναι πιο περιορισμένα από τα δικαιώματα των διαδίκων δυνάμει του άρθρου 18, παράγραφος 4, του κανονισμού 4064/89. Πέμπτον, η ανακοίνωση των αιτιάσεων είχε στηριχθεί στην απάντηση της GE στην απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας, η οποία εκδόθηκε ενώ η GE δεν είχε πρόσβαση στον φάκελο. Πάντως, στην υπό κρίση υπόθεση, η εν λόγω ανακοίνωση

αιτιάσεων ήταν στην πραγματικότητα τελική απόφαση, όπως επιβεβαιώνει το γεγονός ότι ήταν σχεδόν ταυτόσημη προς την τελική απόφαση. Επομένως, οι διαδικαστικές εγγυήσεις που παρασχέθηκαν στη ΓΕ αποδείχθηκαν ότι αποτελούσαν απλώς την τήρηση τεχνικού όρου και δεν προσομοιάζουν, στην πράξη, με πραγματική ευκαιρία μεταβολής της γνώμης της Επιτροπής.

- ⁶⁹⁰ Ενώ η Επιτροπή διέθετε μεγάλο αριθμό εγγράφων που προσκόμισαν τρίτοι πριν από την έκδοση της απόφασης περί κινήσεως της διαδικασίας, αποκάλυψε τα έγγραφα αυτά μετά τις 8 Μαΐου 2001, παρά τις προηγούμενες αιτήσεις της ΓΕ. Συναφώς, η Επιτροπή δεν μπορεί να επικαλεστεί την ανακοίνωσή της σχετικά με την πρόσβαση στον φάκελο κατά την οποία «κάθε αίτηση προσβάσεως που κατατέθηκε πριν από την ημερομηνία ανακοίνωσης των αιτιάσεων είναι, καταρχήν, απαράδεκτη», εφόσον είναι υποχρεωμένη να τηρήσει τις διατάξεις του κανονισμού 4064/89.
- ⁶⁹¹ Η Επιτροπή θεωρεί ότι η άποψη της ΓΕ δεν λαμβάνει υπόψη τη φύση και τη σκοπιμότητα της προσβάσεως στον φάκελο στις υποθέσεις συγκεντρώσεως. Τόσο κατά τα κανονιστικά κείμενα όσο και κατά τη νομολογία του Πρωτοδικείου, το δικαίωμα ακροάσεως αφορά μόνον τις αντιρρήσεις που η Επιτροπή προτίθεται να λάβει υπόψη. Με την απόφαση κινήσεως της διαδικασίας δεν σκοπείται να απευθυνθούν αντιρρήσεις στα μέρη, αλλά απλώς να διατυπωθούν προσωρινώς οι σοβαρές αμφιβολίες που έχει η Επιτροπή και την ωθούν στην κίνηση του δεύτερου σταδίου της έρευνας.

β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- ⁶⁹² Αρκεί, προς απόρριψη του ισχυρισμού αυτού, να υπομνησθεί, όπως το πράττει η Επιτροπή, ότι, κατά παγία νομολογία, το δικαίωμα ακροάσεως στις διαδικασίες περί ανταγωνισμού αφορά μόνο τις αντιρρήσεις που η Επιτροπή προτίθεται να λάβει υπόψη (βλ., υπό την έννοια αυτή, τις αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 18ης

Δεκεμβρίου 1992, T-10/92 έως T-12/92 και T-15/92, Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-2667, σκέψη 38, και Endemol κατά Επιτροπής, σκέψη 115 ανωτέρω, σκέψη 65).

- 693 Επομένως, δεδομένου ότι με την απόφαση κινήσεως διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 4064/89 δεν σκοπείται να απευθυνθούν αντιρρήσεις στα μέρη, αλλά απλώς να διατυπωθούν προσωρινώς οι σοβαρές αμφιβολίες που έχει η Επιτροπή και την ωθούν στην κίνηση του δεύτερου σταδίου της έρευνας, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι η έλλειψη προσβάσεως στον φάκελο πριν από την αποστολή της ανακοίνωσης των αιτιάσεων υπονόμωσε τη δυνατότητά της να αμυνθεί. Το γεγονός ότι η προσφεύγουσα είχε, πράγματι, την ευκαιρία να υποβάλει, εν προκειμένω, τις γραπτές και προφορικές παρατηρήσεις της επί της ανακοίνωσης των αιτιάσεων, αφού είχε πρόσβαση στον διοικητικό φάκελο της Επιτροπής, της παρέσχε τη δυνατότητα να εκφράσει εγκαίρως την άποψή της επί των αιτιάσεων που έγιναν δεκτές.
- 694 Επιβάλλεται η απόρριψη του επιχειρήματος της προσφεύγουσας που αντλείται από το γεγονός ότι, κατά το άρθρο 18, παράγραφοι 1 και 3, του κανονισμού 4064/89 και την απόφαση *Kaysersberg* κατά Επιτροπής, σκέψη 84 ανωτέρω (σκέψεις 105 έως 107), τα μέρη συγκεντρώσεως έχουν το δικαίωμα να προβάλλουν την άποψή τους σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ελέγχου της συγκεντρώσεως. Μολονότι το γράμμα του άρθρου 18, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού σημαίνει πράγματι ότι τα μέρη αυτή πρέπει να είναι σε θέση να διατυπώσουν παρατηρήσεις ήδη από την κίνηση της διαδικασίας, δεν συνεπάγεται ότι η Επιτροπή πρέπει να παράσχει πρόσβαση στον διοικητικό φάκελο στο εν λόγω πρώιμο στάδιο. Η ανάγκη των μερών να έχουν πρόσβαση στον διοικητικό φάκελο της Επιτροπής προκειμένου να μπορέσουν να αμυνθούν, τελικώς, κατά των αιτιάσεων που προέβαλε η Επιτροπή με την ανακοίνωση των αιτιάσεων δεν πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι υποχρεώνει την Επιτροπή να τους επιτρέψει την πρόσβαση στον φάκελό της τμηματικώς καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, πράγμα που θα συνιστούσε δυσανάλογη επιβάρυνση για το θεσμικό όργανο.
- 695 Ως προς τις ομοιότητες που επισήμανε η προσφεύγουσα μεταξύ της ανακοίνωσης των αιτιάσεων και της προσβαλλομένης αποφάσεως, από το γεγονός αυτό δεν μπορεί να συναχθεί ότι η ανακοίνωση των αιτιάσεων ήταν στην πραγματικότητα τελική απόφαση. Πράγματι, το τεκμήριο αυτό θα κατέληγε να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή δεν μπορεί ποτέ να εκτιμήσει, κατά τον χρόνο εκδόσεως της τελικής της αποφάσεως, ότι πρέπει να εμμένει στην άποψη που υιοθέτησε προσωρινώς κατά το στάδιο της αποστολής της ανακοίνωσης των αιτιάσεων.

696 Όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η έλλειψη προσβάσεως στον φάκελο σε πιο πρώιμο στάδιο της διαδικασίας τη στέρησε από τη δυνατότητα να προτείνει κατάλληλες δεσμεύσεις προκειμένου να θέσει τέρμα στη διαδικασία, πρέπει να επισημανθεί, πρώτον, ότι η προσφεύγουσα είχε ήδη ενημερωθεί, ιδίως μετά την έκδοση της αποφάσεως κινήσεως της διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ', για τις κυριότερες αμφιβολίες της Επιτροπής ως προς τη συμβατότητα της συγκεντρώσεως με την κοινή αγορά, οπότε μπορούσε ήδη να αρχίσει να επεξεργάζεται, μάλιστα δε να υποβάλει προτάσεις δεσμεύσεων. Άλλωστε, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι υπέβαλε πράγματι τέτοιες προτάσεις σε πρώιμο στάδιο της διαδικασίας. Στη συνέχεια, η προσφεύγουσα είχε την ευκαιρία να προτείνει δεσμεύσεις αφού παρέλαβε την ανακοίνωση των αιτιάσεων και αφού απέκτησε πρόσβαση στον διοικητικό φάκελο, διαθέτουσα, προς τούτο, κατά τα δικά της έγγραφα, πρόσθετη προθεσμία δεκατριών ημερών, μετά την ημερομηνία της ακροάσεως.

4. Επί της βραχύτητας της προθεσμίας που παρεσχέθη στη GE για την εξέταση του φακέλου

α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων

697 Κατά την προσφεύγουσα, η προθεσμία που τάχθηκε για να απαντήσει στην ανακοίνωση των αιτιάσεων ήταν απαράδεκτα σύντομη λαμβανομένης υπόψη της καθυστερημένης παροχής προσβάσεως στον φάκελο, του όγκου των εγγράφων που έπρεπε να εξετασθούν και του εύρους της υποθέσεως. Η Επιτροπή χορήγησε στην GE μόνον ένδεκα εργάσιμες ημέρες, συν μία, για να εξετάσει τις παρατηρήσεις τρίτων που περιλαμβάνονται στον φάκελο της Επιτροπής και καταλαμβάνουν άνω των 3 500 σελίδων, τέσσερις πρόσθετες εργάσιμες ημέρες για να προετοιμαστεί για την προφορική συζήτηση και δεκατρείς επιπλέον ημέρες για να προτείνει τις κατάλληλες δεσμεύσεις. Η προθεσμία αυτή μειώθηκε ακόμη με τον χρόνο που χάθηκε για να επιτευχθεί πλήρης πρόσβαση στον φάκελο, με την άρνηση της Επιτροπής να παράσχει την πρόσβαση αυτή, με την αναντιστοιχία του λημματικού καταλόγου των εγγράφων προς τα έγγραφα αυτά, καθώς και με τον μεγάλο αριθμό σελίδων που έλλειπαν από τον φάκελο και τη μη τήρηση από την Επιτροπή της ίδιας της εσωτερικής της διαδικασίας σχετικά με την ταξινόμηση των εγγράφων, η οποία εκτίθεται στην ανακοίνωση σχετικά με την πρόσβαση στον φάκελο, περιλαμβανομένης και της μη προσκομίσεως περιλήψεως που να περιγράφει το περιεχόμενο των εγγράφων που εμπίπτουν στην κατηγορία των μη προσβάσιμων εγγράφων.

698 Κατά την GE, η προθεσμία αυτή ήταν ανεπαρκής για να της παράσχει τη δυνατότητα να απαντήσει στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, να προετοιμαστεί για την ακρόαση και να προτείνει κατάλληλες δεσμεύσεις. Η βραχύτητα της προθεσμίας αυτής συνιστά ανέντιμη πρακτική, αντίθετη προς την αρχή της ισότητας των όπλων καθόσον δεν παρέχει στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα να ασκήσει τα δικαιώματα άμυνας σε κάθε στάδιο της διαδικασίας. Συναφώς, η GE θεωρεί ότι η Επιτροπή δεν δικαιολόγησε τη βραχύτητα της επίμαχης προθεσμίας ενώπιον του Πρωτοδικείου.

699 Η Επιτροπή υπενθυμίζει την επιτακτική ανάγκη ταχύτητας που χαρακτηρίζει τη διαδικασία στον τομέα της συγκεντρώσεως. Οι δύο εβδομάδες που χορηγήθηκαν στη GE, επαυξημένες κατά μία ημέρα κατόπιν αιτήσεώς της, θα πρέπει να εκτιμηθούν στην προοπτική αυτή και η εν λόγω προθεσμία δεν συνιστά προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας. Η υπόδειξη της GE, ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να της έχει κοινοποιήσει νωρίτερα τις αιτιάσεις της, δεν συμβιβάζεται με το γεγονός ότι μεγάλο μέρος των ανησυχιών της Επιτροπής ήσαν γνωστές ήδη πριν από την κοινοποίηση και ότι η GE απάντησε στην απόφαση περί κινήσεως της διαδικασίας.

β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

700 Επιβάλλεται να τονισθεί ότι ο κανονισμός 4064/89 επιβάλλει αυστηρές προθεσμίες στην Επιτροπή προκειμένου να λάβει οριστική απόφαση για κάθε κοινοποιηθείσα συγκέντρωση. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, οι αποφάσεις του άρθρου 6, παράγραφος 1, περί κινήσεως ή όχι διαδικασίας που καλείται «στάδιο II» όσον αφορά κοινοποιηθείσα συγκέντρωση πρέπει να λαμβάνονται το αργότερο εντός προθεσμίας ενός μηνός. Άλλωστε, οι αποφάσεις που λαμβάνονται κατά τη λήξη της διαδικασίας αυτής, κατ' εφαρμογή του άρθρου 8, παράγραφος 3, πρέπει να λαμβάνονται το αργότερο εντός προθεσμίας τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία κινήσεως της διαδικασίας.

701 Για να μπορέσει η Επιτροπή να τηρήσει το χρονοδιάγραμμα που προβλέπει ο κανονισμός 4064/89, είναι ανάγκη οι ενδιάμεσες προθεσμίες που τάσσονται σε κάθε στάδιο της διαδικασίας να είναι επίσης σύντομες. Το γεγονός αυτό καθιστά λιγότερο ευνοϊκούς, εξ ορισμού, τους όρους υπό τους οποίους πρέπει να εργασθούν όλοι οι μετέχοντες στη διαδικασία, αλλά ο νομοθέτης θεώρησε ότι το κέρδος από

πλευράς ταχύτητας της διαδικασίας στο σύνολό της δικαιολογεί τις θυσίες αυτές, ιδίως προκειμένου να ληφθεί υπόψη το εμπορικό συμφέρον των μερών της κοινοποιηθείσας συγκεντρώσεως να ολοκληρώσουν το σχέδιό τους όσο το δυνατόν ταχύτερα. Συναφώς, το Πρωτοδικείο είχε ήδη την ευκαιρία να επισημάνει ότι είναι ανάγκη να λαμβάνεται υπόψη, κατά την εκτίμηση των προβαλλομένων προσβολών των δικαιωμάτων άμυνας στο πλαίσιο διαδικασίας που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 4064/89, η επιτακτική ανάγκη της ταχύτητας που χαρακτηρίζει τη γενική οικονομία του εν λόγω κανονισμού (βλ., υπό την έννοια αυτή, τις αποφάσεις Kaysersberg κατά Επιτροπής, σκέψη 84 ανωτέρω, σκέψη 113, και Endemol κατά Επιτροπής, σκέψη 115 ανωτέρω, σκέψη 68).

- 702 Επισημαίνεται επίσης ότι, δυνάμει του άρθρου 21 του κανονισμού 447/98, που έχει εφαρμογή ιδίως στην προθεσμία απαντήσεως σε ανακοίνωση αιτιάσεων η οποία καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 13 του ίδιου κανονισμού, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τον χρόνο που είναι αναγκαίος για την προετοιμασία των δηλώσεων και τον επείγοντα χαρακτήρα της υποθέσεως. Επομένως, στην Επιτροπή απόκειται να συμβιβάσει, στο μέτρο του δυνατού, τα δικαιώματα άμυνας των κοινοποιούντων μερών και την προαναφερθείσα ανάγκη ταχείας εκδόσεως οριστικής αποφάσεως.
- 703 Υπό τις συνθήκες αυτές, τα μέρη κοινοποιηθείσας συγκεντρώσεως μπορούν να επικαλεστούν τη βραχύτητα των προθεσμιών που διέθεταν στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής μόνο καθόσον οι προθεσμίες αυτές δεν είναι ανάλογες προς τη διάρκεια της διαδικασίας στο σύνολό της.
- 704 Εν προκειμένω, είναι σαφές ότι τα μέρη της συγκεντρώσεως διέθεταν προθεσμία ένδεκα εργάσιμων ημερών, συν μια επιπλέον ημέρα που χορηγήθηκε κατόπιν αιτήσεώς τους, για να προετοιμάσουν τη γραπτή τους απάντηση στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Πρέπει επίσης να τονισθεί, συναφώς, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα διέθετε τέσσερις επιπλέον εργάσιμες ημέρες για να προετοιμάσει τα επιχειρήματά της πριν από την ακρόαση της 29ης και της 30ής Μαΐου 2001. Στην περίπτωση κατά την οποία θα αντιλαμβανόταν, κατά την εν λόγω επιπλέον προθεσμία, ότι της είχε διαφύγει ουσιώδες στοιχείο κατά τη σύνταξη της γραπτής απαντήσεώς της στην ανακοίνωση αιτιάσεων, θα μπορούσε να το επικαλεστεί προφορικώς.

- 705 Επιπλέον, όπως επισημαίνει η Επιτροπή, σημαντικό μέρος των ανησυχιών της Επιτροπής ήσαν γνωστές ήδη πριν από την κοινοποίηση ή, τουλάχιστον, μετά την έκδοση της αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 4064/89. Επομένως, η προσφεύγουσα μπορούσε να τις αντιμετωπίσει καταρχάς με την απάντησή της στην απόφαση αυτή, λεπτομερές έγγραφο άνω των 100 σελίδων, βάσει των εγγράφων που διέθετε κατά τον χρόνο εκείνο. Κατά συνέπεια, η προθεσμία των δώδεκα εργασίμων ημερών για να δοθεί απάντηση στην ανακοίνωση των αιτιάσεων πρέπει να εκτιμηθεί ως η εξακολουθήση συζητήσεως που είχε ήδη αρχίσει μεταξύ της Επιτροπής και της προσφεύγουσας πριν από ορισμένο χρόνο και όχι ως προθεσμία απαντήσεως σε αιτιάσεις εντελώς άγνωστες και απρόσμενες πριν από την αποστολή του εγγράφου αυτού.
- 706 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των συνθηκών αυτών, πρέπει να θεωρηθεί ότι οι προθεσμίες αυτές δεν ήσαν δυσανάλογες σε σχέση με τη συνολική διάρκεια τεσσάρων μηνών κατά την οποία η διαδικασία του δεύτερου σταδίου έπρεπε να ολοκληρωθεί στο σύνολό της.
- 707 Επιπλέον, η προσφεύγουσα δεν εξήγησε κατά συγκεκριμένο και ειδικό τρόπο ως προς τι ο σύντομος χαρακτήρας της προθεσμίας την οποία διέθετε την εμπόδιζε να αμυνθεί λυσιτελώς εν προκειμένω.
- 708 Ειδικότερα δεν ανέφερε στα έγγραφα υπομνήματά της ποιες είναι οι πτυχές της ανακοινώσεως αιτιάσεων τις οποίες δεν ήταν σε θέση να σχολιάσει λυσιτελώς με την απάντησή της στην εν λόγω ανακοίνωση. Εκ νέου, απαντώντας σε προφορική ερώτηση του Πρωτοδικείου που σκοπούσε να καθορίσει ως προς ποια ειδικότερα σημεία η προσφεύγουσα είχε στερηθεί τη δυνατότητα να αμυνθεί, ισχυρίστηκε απλώς κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο ότι ο ισχυρισμός της αφορούσε τον ανεπαρκή, εν γένει, χαρακτήρα της σχετικής προθεσμίας.
- 709 Επιβάλλεται επίσης η διαπίστωση, συναφώς, ότι η απάντηση των μερών της συγκεντρώσεως στην ανακοίνωση των αιτιάσεων είναι λεπτομερές έγγραφο 47 σελίδων που συνοδεύεται από ογκώδη παραρτήματα τα οποία περιλαμβάνουν

πολλά έγγραφα που περιέχουν πρόσθετα επιχειρήματα των μερών της συγκεντρώσεως σχετικά με ειδικές αγορές. Καταρχήν, και ελλείψει ειδικών επιχειρημάτων που μπορούν να αποδείξουν το αντίθετο, το γεγονός αυτό είναι ασυμβίβαστο με τον ισχυρισμό ότι η προσφεύγουσα δεν ήταν σε θέση να απαντήσει κατά πρόσφορο τρόπο στην ανακοίνωση των αιτιάσεων.

- 710 Όσον αφορά τα επιχειρήματα σχετικά με την εκ μέρους της Επιτροπής κακή οργάνωση της προσβάσεως στον φάκελο, η προσφεύγουσα δεν προβάλλει ούτε παραδείγματα ούτε ειδική επιχειρηματολογία για να στηρίξει τους ισχυρισμούς της ότι η αναντιστοιχία του λημματικού ευρετηρίου των εγγράφων προς τα έγγραφα αυτά και ο «μεγάλος αριθμός των σελίδων που έλειπαν από τον φάκελο» μείωσε εν τοις πράγμασι τον χρόνο που διέθετε για να απαντήσει στην ανακοίνωση των αιτιάσεων.
- 711 Ως προς τα επιχειρήματα σχετικά με την πρόσβαση στον φάκελο και την έλλειψη περιλήψεως του περιεχομένου των μη προσβάσιμων εγγράφων, ασκούν επιρροή στο πλαίσιο του εν λόγω ισχυρισμού μόνο στο μέτρο που η προσφεύγουσα συνάγει από αυτά ότι έχασε πολύτιμο χρόνο λόγω των προσπαθειών της να επιλύσει τα προβλήματα αυτά, ενώ θα μπορούσε να τον αφιερώσει στη μελέτη του ιδίου του φακέλου. Πάντως, μολονότι η σύνταξη των διαφόρων εγγράφων και μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, στα οποία αναφέρεται η προσφεύγουσα, οπωσδήποτε απασχόλησε έναν από τους δικηγόρους της για ορισμένο χρόνο, η πραγματοποίηση των ενεργειών αυτών δεν την εμπόδισε να εξετάσει ταυτοχρόνως, ενδεχομένως μέσω άλλων δικηγόρων, τα πολυάριθμα έγγραφα στα οποία είχε ήδη πρόσβαση.
- 712 Το μόνο έγγραφο που η προσφεύγουσα επικαλείται ειδικά συναφώς είναι η δήλωση [...] που έλαβε μόλις στις 17 Μαΐου 2001, δηλαδή τρεις ημέρες πριν από τη λήξη της προθεσμίας για την κατάθεση της απαντήσεώς της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Πάντως, εκτός του γεγονότος ότι η προσφεύγουσα μπόρεσε να σχολιάσει λυσιτελώς το έγγραφο αυτό, ενδεχομένως με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, και τουλάχιστον κατά την ακρόαση ενώπιον της Επιτροπής, αρκεί η διαπίστωση ότι η Επιτροπή δεν επικαλέστηκε το έγγραφο αυτό με την προσβαλλόμενη απόφαση. Επομένως, ακόμη και αν υποθεθεί ότι αποδείχθηκε ότι η προσφεύγουσα δεν διέθετε επαρκή προθεσμία για να το εξετάσει πριν απαντήσει στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, το γεγονός αυτό δεν είχε επιζήμιες συνέπειες από την πλευρά της για την έκβαση της διοικητικής διαδικασίας.

713 Επομένως, πρέπει να τονισθεί εκ νέου ότι η προσφεύγουσα δεν εξήγησε συγκεκριμένα ποια στοιχεία ή επιχειρήματα δεν μπόρεσε να προβάλει λυσιτελώς στο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας λόγω των υποτιθεμένων εμποδίων στην άμυνά της τα οποία επικαλείται στο πλαίσιο αυτό. Κατά συνέπεια, δεν απέδειξε ότι τα δικαιώματα άμυνας προσβλήθηκαν υπό τις συνθήκες της υπό κρίση υποθέσεως λόγω της βραχύτητας της προθεσμίας που της χορηγήθηκε για να απαντήσει στην ανακοίνωση των αιτιάσεων.

5. *Επί της τηρήσεως των καθηκόντων του συμβούλου ακροάσεων*

α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων

714 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι οι νέοι κανόνες σχετικά με τον σύμβουλο ακροάσεων, που υιοθέτησε η Επιτροπή στις 23 Μαΐου 2001 με την απόφασή της 2001/462/ΕΕ, ΕΚΑΧ, σχετικά με τα καθήκοντα του συμβούλου ακροάσεων σε ορισμένες διαδικασίες ανταγωνισμού (ΕΕ L 162, σ. 21), είχαν εφαρμογή εν προκειμένω, όπως αναγνώρισε ο σύμβουλος ακροάσεων στο από 19 Ιουνίου 2001 έγγραφό του. Η συγκεκριμένη εφαρμογή των νέων αυτών κανόνων θα είχε παράσχει στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα να υπερασπίσει καλύτερα τα δικαιώματά της, όχι μόνον από πλευράς αντικειμενικότητας της διαδικασίας, αλλά και όσον αφορά την προσήκουσα πρόσβαση στο σύνολο των αναγκαίων εγγράφων. Ο ισχυρισμός περί απαραδέκτου που προβάλλει συναφώς η Επιτροπή στερείται νομικής βάσεως και θα έπρεπε, κατά συνέπεια, να απορριφθεί.

715 Το γεγονός ότι ο σύμβουλος ακροάσεων ενήργησε δυνάμει των προηγούμενων κανόνων, και, ιδίως, ορίστηκε δυνάμει των κανόνων αυτών, καθιστά παράνομες και άκυρες τις αποφάσεις του. Η πλημμέλεια αυτή συνεπάγεται το ανυπόστατο της προσβαλλομένης αποφάσεως ή, τουλάχιστον, την ακύρωσή της. Η εφαρμογή των προηγούμενων κανόνων στέρησε τη GE από την προστασία του Χάρτη και της ΕΣΔΑ που εξασφαλίζουν το δικαίωμα ακροάσεως.

716 Η Επιτροπή θεωρεί ότι ο ισχυρισμός αυτός είναι απαράδεκτος, στο μέτρο που η ΓΕ δεν εντοπίζει τους κανόνες οι οποίοι δεν εφαρμόστηκαν ούτε πώς οι κανόνες αυτοί θα της είχαν παράσχει τη δυνατότητα να αμυνθεί αποτελεσματικότερα. Εν πάση περιπτώσει, οι νέοι κανόνες ήσαν εφαρμοστέοι και εφαρμόστηκαν. Η έκδοση της αποφάσεως 2001/462 δεν έθεσε τέρμα στα καθήκοντα των συμβούλων ακροάσεων που είχαν αναλάβει μια υπόθεση. Εν πάση περιπτώσει, ο σύμβουλος ακροάσεων πρέπει να εξασφαλίσει την τήρηση των ουσιαστικών κανόνων, και η παράβαση αυτών πρέπει να αποδειχθεί, πράγμα το οποίο δεν συνέβη. Στην πραγματικότητα, το σφάλμα αυτό προκλήθηκε από την παράλειψη, την τελευταία στιγμή, εντάξεως ρήτρας στην απόφαση 2001/462 που προβλέπει την έναρξη της ισχύος της την επομένη της δημοσίευσής της στην Επίσημη Εφημερίδα. Κατά συνέπεια, η απόφαση τέθηκε σε ισχύ από της εκδόσεώς της, σε αντιδιαστολή με αυτό που είχαν προβλέψει οι υπηρεσίες της Επιτροπής.

β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

717 Επιβάλλεται να τονισθεί, καταρχάς, ότι ο παρών ισχυρισμός τηρεί τις επιταγές του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας και δεν μπορεί να απορριφθεί ως απαράδεκτος. Πράγματι, μολονότι η διατύπωση του ισχυρισμού στο δικόγραφο της προσφυγής είναι, βεβαίως, ελάχιστα διεξοδική, το περιεχόμενο του ισχυρισμού είναι σαφές και συμπληρώθηκε, μεταξύ άλλων με περιορισμένο αριθμό πραγματικών επιχειρημάτων, στο στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως.

718 Είναι, εν προκειμένω, σαφές ότι η απόφαση 2001/462 τέθηκε σε ισχύ την ημερομηνία της εκδόσεώς της, στις 23 Μαΐου 2001, και, επομένως, η απόφαση 94/810/ΕΚΑΧ, ΕΚ, της 12ης Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με τα καθήκοντα που ανατίθενται στους συμβούλους ακροάσεων στο πλαίσιο των ενώπιον της Επιτροπής διαδικασιών για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού (ΕΕ L 330, σ. 67), καταργήθηκε κατά την ίδια ημερομηνία. Μολονότι η απόφαση 2001/462 προβλέπει στο άρθρο 1 ότι η Επιτροπή «διορίζει έναν ή περισσότερους συμβούλους ακροάσεων», το άρθρο 2, παράγραφος 1, διευκρινίζει ότι «κάθε διακοπή, παύση ή αλλαγή των καθηκόντων του με οποιαδήποτε διαδικασία, αποτελεί το αντικείμενο αιτιολογημένης απόφασης της Επιτροπής». Η απόφαση αυτή δεν προέβλεψε ρητώς μεταβατικά μέτρα που αφορούν σύμβουλο ακροάσεων ο οποίος ασκεί τα καθήκοντά του κατά τον χρόνο ενάρξεως της ισχύος της.

- 719 Μολονότι το καθεστώς του συμβούλου ακροάσεων τροποποιήθηκε με την έναρξη της ισχύος της απόφασης 2001/462, ιδίως στο μέτρο που, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, της απόφασης αυτής, υπάγεται εφεξής διοικητικά στο μέλος της Επιτροπής που είναι αρμόδιο για θέματα ανταγωνισμού αντί να υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού, από την απόφαση αυτή προκύπτει σαφώς ότι τα νέα καθήκοντα του συμβούλου ακροάσεων υποκαθίστανται άμεσα στα παλαιά καθήκοντα του ίδιου ονόματος δυνάμει της απόφασης 94/810. Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να θεωρηθεί ότι, ελλείψει απόφασης περί παύσεως των καθηκόντων του σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 1, της απόφασης 2001/462, ο πρώην σύμβουλος ακροάσεων εξακολούθησε να ασκεί τα καθήκοντά του μετά την έναρξη της ισχύος της απόφασης αυτής, σε αντιδιαστολή προς την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας.
- 720 Η ερμηνεία αυτή των προμνημονευθέντων κειμένων ενισχύεται από την αντικειμενική ανάγκη που υπήρχε, ως προς τα καθήκοντα του συμβούλου ακροάσεων, να εξασφαλισθεί λειτουργική συνέχεια σύμφωνα με την αρχή της χρηστής διοικήσεως. Πρέπει να τονισθεί συναφώς ότι η απόφαση 2001/462 κατ' ανάγκη τέθηκε σε ισχύ σε χρόνο κατά τον οποίο ορισμένες διαδικασίες βρίσκονταν ήδη εν εξελίξει. Εάν η συνέπεια της ενάρξεως της ισχύος της απόφασης 2001/462, σε συνδυασμό με την έλλειψη διορισμού νέου συμβούλου ακροάσεων, ήταν ότι κανείς δεν ήταν εξουσιοδοτημένος να ασκήσει τα καθήκοντα αυτά, θα ήταν αδύνατον να συνεχιστεί η διεξαγωγή των διαδικασιών αυτών, πράγμα το οποίο θα είχε στερήσει τόσο τις διατάξεις του κανονισμού 4064/89 όσο και τις διατάξεις της απόφασης 2001/462 από την πρακτική τους αποτελεσματικότητα όσον αφορά τις διαδικασίες αυτές. Επομένως, πρέπει να θεωρηθεί ότι ο σύμβουλος ακροάσεων που ασκούσε τα καθήκοντά του κατά τον χρόνο ενάρξεως της ισχύος της απόφασης 2001/462 διατήρησε την εξουσία να ασκήσει τα καθήκοντα αυτά μέχρι νεωτέρας διαταγής, τουλάχιστον προκειμένου να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες, όπως αυτή που αποτελεί αντικείμενο της υπό κρίση υποθέσεως, των οποίων είχε ήδη επιληφθεί.
- 721 Όσον αφορά την εφαρμογή των διατάξεων της απόφασης 2001/462, η Επιτροπή δεν αρνείται ότι ο σύμβουλος ακροάσεων υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο συναφώς όσον αφορά τους κανόνες που ίσχυαν κατά τον χρόνο της ακροάσεως. Αντιθέτως, ισχυρίζεται ότι η πλάνη αυτή δεν είχε νομικές ή πρακτικές συνέπειες, εφόσον η διαδικασία που εφάρμοσε ο σύμβουλος ακροάσεων στην πραγματικότητα ήταν

σύμφωνη τόσο προς τους προϊσχύσαντες κανόνες, τους οποίους θεωρούσε ότι εφάρμοζε, όσο και προς τους νέους κανόνες τους οποίους όφειλε να εφαρμόσει.

- 722 Η Επιτροπή ορθώς επισημαίνει ότι η προσφεύγουσα δεν ήταν σε θέση να εντοπίσει ειδική διάταξη της απόφασης 2001/462 την οποία παρέβη ο σύμβουλος ακροάσεων ούτε διάταξη βάσει της οποίας ο σύμβουλος αυτός θα μπορούσε να υιοθετήσει διαφορετική στάση από αυτήν που όντως υιοθέτησε εάν γνώριζε ότι έπρεπε να εφαρμόσει την απόφαση 2001/462.
- 723 Τα μόνα συγκεκριμένα ζητήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα, συναφώς, αφορούν την άρνηση του συμβούλου ακροάσεων να διατάξει την πλήρη προσκόμιση του προτύπου Choi και των στοιχείων που χρησιμοποιούνται σ' αυτό καθώς και των καταγγελιών και παρατηρήσεων που παρελήφθησαν από τρίτους. Πάντως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, για τους λόγους που εκτέθηκαν ανωτέρω στις σκέψεις 649 επ., η πρόσβαση στον φάκελο θεωρήθηκε επαρκής υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως όσον αφορά τις επίμαχες καταγγελίες και παρατηρήσεις. Κατά συνέπεια, η στάση που υιοθέτησε συναφώς ο σύμβουλος ακροάσεων ουδόλως εμπόδισε την προσφεύγουσα να αμυνθεί εν προκειμένω. Όσον αφορά το πρότυπο Choi, ο σύμβουλος ακροάσεων επισήμανε, με την από 28 Ιουνίου 2001 έκθεσή του, ότι η Επιτροπή δεν στηριζόταν πλέον, κατά την ημερομηνία αυτή, στο εν λόγω πρότυπο (βλ. επίσης, συναφώς, σημεία 2 και 3 της εκθέσεως του συμβούλου ακροάσεων της 28ης Ιουνίου 2001). Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να υπομνησθεί, συναφώς, ότι το Πρωτοδικείο απέρριψε ήδη, στις σκέψεις 399 επ. ανωτέρω, τη συλλογιστική της Επιτροπής όσον αφορά τις συνολικές πωλήσεις, οπότε ενδεχόμενη διαπίστωση παρατυπίας όσον αφορά την πρόσβαση στο πρότυπο αυτό δεν μπορεί να έχει επιπτώσεις στην έκβαση της παρούσας διαδικασίας.
- 724 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η απόφαση 2001/462 ορίζει, στην αιτιολογική σκέψη της 2, ότι «η Επιτροπή πρέπει να μεριμνά για την κατοχύρωση του δικαιώματος ακροάσεως κατά τις διαδικασίες εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού, έχοντας ιδίως υπόψη τον [Χάρτη]». Επικαλείται, συναφώς, ειδικότερα, το δικαίωμα ακροάσεως δυνάμει του άρθρου 41, παράγραφος 2, του Χάρτη, το δικαίωμα προσβάσεως στα έγγραφα δυνάμει των άρθρων 41 και 42 αυτού, το δικαίωμα για δίκαιη δίκη δυνάμει του άρθρου 47 και, τέλος, τη ρητή υποχρέωση τηρήσεως της αρχής της αναλογικότητας σε κάθε περιορισμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, δυνάμει του άρθρου 52.

725 Αρκεί να τονισθεί, συναφώς, ότι το ουσιαστικό περιεχόμενο όλων των ειδικών δικαιωμάτων των οποίων γίνεται μνεία στην προηγούμενη σκέψη προστατεύεται ήδη στο κοινοτικό δίκαιο πριν από την υιοθέτηση του Χάρτη, ο οποίος, κατά το ίδιο το προοίμιό του, απλώς το επιβεβαιώνει. Πράγματι, κατά παγία νομολογία, τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των γενικών αρχών του δικαίου των οποίων την τήρηση διασφαλίζει το Δικαστήριο (βλ., μεταξύ άλλων, γνωμοδότηση του Δικαστηρίου της 28ης Μαρτίου 1996, 2/94, Συλλογή 1996, σ. I-1759, σκέψη 33, και απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Μαΐου 1997, C- 299/95, Kremzow, Συλλογή 1997, σ. I-2629, σκέψη 14). Συναφώς, το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο λαμβάνουν υπόψη τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών καθώς και τα στοιχεία που προκύπτουν από τις διεθνείς συμβάσεις περί προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου στη σύναψη των οποίων συνέβαλαν ή στις οποίες προσχώρησαν τα κράτη μέλη. Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών ενέχει, συναφώς, ιδιαίτερη σημασία (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Μαΐου 1986, 222/84, Johnston, Συλλογή 1986, σ. 1651, σκέψη 18, και Kremzow, προπαρατεθείσα, σκέψη 14). Άλλωστε, κατά το άρθρο ΣΤ, παράγραφος 2, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (νυν άρθρο 6, παράγραφος 2, ΕΕ), «η Ένωση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, [...] και όπως προκύπτουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου».

726 Ομοίως, η αρχή της αναλογικότητας, η οποία αποτελεί μέρος των γενικών αρχών του κοινοτικού δικαίου και απαιτεί οι πράξεις των κοινοτικών οργάνων να μην υπερβαίνουν τα όρια του αναγκαίου και του καταλλήλου για την επίτευξη των σκοπών που νομίμως επιδιώκει η οικεία ρύθμιση, εξυπακουομένου ότι, οσάκις υφίσταται επιλογή μεταξύ περισσοτέρων καταλλήλων μέτρων, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο καταναγκαστικό και τα προξενούμενα μειονεκτήματα δεν πρέπει να είναι δυσανάλογα προς τους επιδιωκόμενους σκοπούς, έχει παγιωθεί στο κοινοτικό δίκαιο (βλ., για παράδειγμα, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 13ης Νοεμβρίου 1990, C-331/88, Fedesa κ.λπ., Συλλογή 1990, σ. I-4023, σκέψη 13 της 5ης Οκτωβρίου 1994, C-133/93, C-300/93 και C-362/93, Crispoltoni κ.λπ., Συλλογή 1994, σ. I-4863, σκέψη 41, και της 5ης Μαΐου 1998, C-157/96, National Farmers' Union κ.λπ., Συλλογή 1998, σ. I-2211, σκέψη 60).

727 Επομένως, εν προκειμένω, δεν μπορεί να συναχθεί από την παραπομπή στον Χάρτη που περιέχει η αιτιολογική σκέψη 2 της αποφάσεως 2001/462, ότι ο σύμβουλος

ακροάσεων ήταν υποχρεωμένος να λαμβάνει υπόψη τα δικαιώματα που επικαλείται η προσφεύγουσα κατά διαφορετικό τρόπο μετά τη θέση σε ισχύ της πράξεως αυτής.

728 Η προσφεύγουσα επικαλείται επίσης τις γενικές δηλώσεις της Επιτροπής σχετικά με την ενίσχυση των δικαιωμάτων άμυνας που έπρεπε να προκύψει από τη μεταρρύθμιση των καθηκόντων του συμβούλου ακροάσεων, ιδίως στο πράσινο βιβλίο που προηγήθηκε της εκδόσεως της αποφάσεως 2001/462. Πάντως, από τις δηλώσεις αυτές δεν συνάγεται ότι ο σύμβουλος ακροάσεων θα είχε διαφορετική συμπεριφορά, κατά την ενώπιον της Επιτροπής ακρόαση, από εκείνη την οποία όντως είχε. Ο ίδιος ο σύμβουλος ακροάσεων δήλωσε, στο από 19 Ιουνίου 2001 έγγραφο προς την προσφεύγουσα, ότι η ακρόαση οργανώθηκε κατά τρόπο που να τηρεί τις επιταγές της αποφάσεως 2001/462 στον τομέα του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας. Τονίζεται, ειδικότερα, ότι ο σύμβουλος ακροάσεων παρέσχε στα μέρη της συγκεντρώσεως τη δυνατότητα να υποβάλουν γραπτές παρατηρήσεις κατόπιν της ακροάσεως, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 12, παράγραφος 4, της αποφάσεως 2001/462.

729 Ο μόνος ειδικός ισχυρισμός που προβάλλει συναφώς η προσφεύγουσα αφορά το ενδεχόμενο να θεώρησε ο σύμβουλος ακροάσεων ότι ήταν αναγκαίο να αποκλείσει το πρότυπο Choi από τις συζητήσεις στο στάδιο της ακροάσεως ενώπιον της Επιτροπής, με το αιτιολογικό ότι τα μέρη της συγκεντρώσεως δεν είχαν μπορέσει να εξετάσουν τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν σ' αυτό. Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό, ελλείψει παραπομπής σε ειδικές διατάξεις της αποφάσεως 2001/462 που τροποποιούν τα κριτήρια τα οποία έπρεπε να εφαρμόσει ο σύμβουλος ακροάσεων για να λάβει συναφώς την απόφασή του. Εν πάση περιπτώσει, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 723 ανωτέρω, η Επιτροπή εγκατέλειψε το πρότυπο Choi πριν εκδώσει την προσβαλλόμενη απόφαση.

730 Μολονότι, κατά τον χρόνο ακροάσεως στο πλαίσιο της υποθέσεως αυτής, στις 29 και 30 Μαΐου 2001, ο σύμβουλος ακροάσεων τελούσε πράγματι σε πλάνη ως προς τους εφαρμοστέους κανόνες, δεν μπορεί να θεωρηθεί, εν προκειμένω, ότι η πλάνη αυτή είχε συνέπειες για την ικανότητα άμυνας της προσφεύγουσας κατά τρόπον ώστε η διεξαγωγή της διαδικασίας να ήταν διαφορετική.

731 Όσον αφορά τη διεξαγωγή της διοικητικής διαδικασίας, μετά την ακρόαση, ο σύμβουλος ακροάσεων εφήρμοσε τις νέες διατάξεις της αποφάσεως 2001/462 κατά τον χρόνο κατά τον οποίο συνέταξε την έκθεσή του στις 28 Ιουνίου 2001. Επομένως, όταν έλαβε οριστική θέση επί των διαφόρων διαδικαστικών ζητημάτων που έθεσαν τα μέρη της κοινοποιηθείσας συγκεντρώσεως, έλαβε υπόψη τους όντως εφαρμοστέους διαδικαστικούς κανόνες. Δεδομένου ότι, στην εν λόγω έκθεση, εξέτασε εκ νέου το ζήτημα αν τα δικαιώματα άμυνας είχαν τηρηθεί εν προκειμένω και, ειδικότερα, το ζήτημα αν η πρόσβαση στον φάκελο ήταν σύμφωνη προς τους εφαρμοστέους κανόνες, πρέπει να θεωρηθεί ότι κάλυψε τις ενδεχόμενες πλημμέλειες που προκύπτουν από το προηγούμενο σφάλμα του πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

Γενικό συμπέρασμα

732 Επιβάλλεται η διαπίστωση, στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, ότι η Επιτροπή νομίμως κατέληξε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, στο συμπέρασμα ότι, κατόπιν της συγκεντρώσεως, η δεσπόζουσα θέση που κατείχε η προσφεύγουσα στην αγορά των κινητήρων μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών θα ενισχυόταν και ότι θα δημιουργούνταν δεσπόζουσες θέσεις της συγχωνευθείσας εταιρίας στις αγορές των κινητήρων για επιχειρηματικά αεροσκάφη και των μικρών αεριοστροβίλων θαλάσσης (βλ., αντιστοίχως, σκέψεις 489 επ., 566 επ. και 587 επ.). Από την προσβαλλομένη απόφαση προκύπτει επίσης ότι, σε εκάστη των αγορών αυτών, η δημιουργία ή η ενίσχυση δεσπόζουσας θέσεως θα είχε ως συνέπεια την παρεμπόδιση σε σημαντικό βαθμό του ουσιαστικού ανταγωνισμού στην κοινή αγορά. Επιπλέον, κανένα από τα συμπεράσματα αυτά δεν επηρεάστηκε από τις διαδικαστικές αιτιάσεις που προέβαλε εν προκειμένω η προσφεύγουσα (σκέψεις 621 έως 731 ανωτέρω).

733 Αντιθέτως, μολονότι η Επιτροπή νομίμως θεώρησε με την προσβαλλόμενη απόφαση ότι η προσφεύγουσα κατείχε δεσπόζουσα θέση, πριν από τη συγκέ-

ντρωση, στην αγορά των κινητήρων μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών, δεν απέδειξε επαρκώς από νομικής απόψεως ότι θα δημιουργούνταν ή θα ενισχύονταν δεσπόζουσες θέσεις υπέρ της συγχωνευθείσας εταιρίας λόγω της κάθετης ολοκληρώσεως μεταξύ των κινητήρων της Honeywell και των κινητήρων μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών της προσφεύγουσας, ούτε λόγω του συνδυασμού των αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων της Honeywell με τη χρηματοοικονομική και εμπορική ισχύ του ομίλου GE, ούτε, τέλος, λόγω των πιθανοτήτων συνδυασμού των πωλήσεων κινητήρων της προσφεύγουσας με τα αεροηλεκτρονικά και μη αεροηλεκτρονικά προϊόντα της Honeywell (βλ., αντι-στοίχως, σκέψεις 286 επ., 325 επ. και 399 επ.).

- 734 Επιβάλλεται να τονισθεί, συναφώς, ότι δεν πρέπει να ακυρωθεί η απόφαση που διαπιστώνει την ασυμβατότητα κοινοποιηθείσας συγκεντρώσεως προς την κοινή αγορά με το αιτιολογικό ότι η προσφεύγουσα απέδειξε την ύπαρξη ενός ή περισσότερων σφαλμάτων της αναλύσεως που έγινε δεκτή όσον αφορά μία ή περισσότερες αγορές, εφόσον από την ίδια αυτή απόφαση προκύπτει ότι η κοινοποιηθείσα συγκέντρωση πληρούσε τα κριτήρια της ασυμβατότητας του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού 4064/89 σχετικά με μία ή περισσότερες άλλες αγορές (βλ., μεταξύ άλλων, σκέψεις 45 έως 48 ανωτέρω). Επομένως, εφόσον η Επιτροπή νομίμως διαπίστωσε με την προσβαλλόμενη απόφαση ότι τα εν λόγω κριτήρια πληρούνταν για τρεις διαφορετικές αγορές, δηλαδή την αγορά των κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη, την αγορά των κινητήρων για επιχειρηματικά αεροσκάφη και την αγορά των μικρών αεροιστροβίλων θαλάσσης, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν πρέπει να ακυρωθεί εν προκειμένω. Επομένως, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 735 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η προσφεύγουσα ηττήθηκε και η καθής καθώς και οι παρεμβαίνουσες, Rolls-Royce και Rockwell Collins, ζήτησαν να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, η προσφεύγουσα καταδικάζεται στα δικαστικά της έξοδα καθώς και στα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η καθής και οι παρεμβαίνουσες.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (δεύτερο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Η προσφεύγουσα φέρει τα δικαστικά της έξοδα, καθώς και τα έξοδα της Επιτροπής και των παρεμβαινουσών.

Pirrung

Tiili

Meij

Βηλαράς

Forwood

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Δεκεμβρίου 2005.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

E. Coulon

J. Pirrung

Πίνακας περιεχομένων

Νομικό πλαίσιο	II - 5598
Το ιστορικό της διαφοράς	II - 5599
Η προσβαλλόμενη απόφαση	II - 5600
Διαδικασία	II - 5603
Αιτήματα των διαδίκων	II - 5606
Σκεπτικό	II - 5606
Α — Προκαταρκτικά ζητήματα	II - 5607
1. Επί της αιτήσεως συνεκδικάσεως	II - 5607
2. Επί της διαρθρώσεως μεταξύ των διαφόρων σκελών που δικαιολογούν το συμπέρασμα της Επιτροπής ως προς την ασυμβατότητα της συγκεντρώσεως προς την κοινή αγορά	II - 5608
α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II - 5608
β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5609
3. Επί των προταθεισών δεσμεύσεων	II - 5611
4. Επί των προδιαγραφών που ισχύουν για τις αποδείξεις και επί της εκτάσεως του ελέγχου στον οποίο προβαίνει ο κοινοτικός δικαστής	II - 5614
α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II - 5614
β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5615
Γενικές θεωρήσεις	II - 5615
Αντιμετώπιση των συσπειρωτικών συνεπειών	II - 5616
Αντιμετώπιση των παραγόντων που μπορούν να αποτρέψουν τη συγχωνευθείσα εταιρία από την υιοθέτηση ορισμένων συμπεριφορών που προβλέπει η προσβαλλόμενη απόφαση	II - 5618
II - 5832	

5. Επί της ελλείψεως αποδείξεως σχετικά με την αισθητή παρακώλυση του ουσιαστικού ανταγωνισμού	II - 5620
α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II - 5620
β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5622
B — Επί της δεσπόζουσας θέσεως που υπήρχε ήδη στην αγορά των κινητήρων αεριωθήσεως για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη	II - 5625
1. Εισαγωγή	II - 5625
2. Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II - 5626
3. Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5633
α) Προκαταρκτικές παρατηρήσεις	II - 5633
β) Επί των μεριδίων αγοράς	II - 5636
Επί της αποδόσεως των μεριδίων αγοράς της CFMI στην προσφεύγουσα	II - 5637
— Εισαγωγή	II - 5637
— Ανάλυση της εσωτερικής οργανώσεως της CFMI	II - 5638
— Ανάλυση της ανταγωνιστικής θέσεως της GE, της CFMI και της Snecma	II - 5640
— Σύνθεση και συμπέρασμα επί της αποδόσεως των μεριδίων αγοράς της CFMI στην προσφεύγουσα	II - 5641
Επί των μεριδίων αγοράς στα οποία στηρίζεται η Επιτροπή για να εκτιμήσει την ισχύ των κατασκευαστών που δραστηριοποιούνται στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη	II - 5643
— Θεωρήσεις σχετικά με τη φύση της αγοράς των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη	II - 5643
— Θεωρήσεις σχετικά με τις αγορές ανταλλακτικών και εξαρτημάτων (aftermarkets)	II - 5644
	II - 5833

— Θεωρήσεις σχετικά με την έννοια των «κοινών χαρακτηριστικών» στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη	II - 5646
— Επί του μέτρου των μεριδίων αγοράς που δέχθηκε η Επιτροπή προκειμένου να εκτιμήσει την ισχύ της προσφεύγουσας στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη	II - 5648
— Η αντιμετώπιση του Boeing 737	II - 5652
Συμπέρασμα επί των μεριδίων αγοράς	II - 5654
γ) Κάθετη ολοκλήρωση — GE Capital και GECAS	II - 5655
Εισαγωγή	II - 5655
Η εμπορική επιρροή της GECAS	II - 5658
— Επί της πολιτικής «GE-only» της GECAS	II - 5658
— Επί της εμπορικής θέσεως της GECAS	II - 5660
Η οικονομική ισχύς της GE Capital	II - 5662
Θεωρήσεις σχετικά με την άσκηση από τη GECAS και τη GE Capital της επιρροής τους στους πελάτες της προσφεύγουσας στην αγορά των κινητήρων για μεγάλα εμπορικά αεροσκάφη	II - 5662
— Επί της εκ μέρους της GE ασκήσεως επιρροής που απορρέει από την ισχύ των θυγατρικών της στους κατασκευαστές ατράκτων	II - 5663
— Επί της εκ μέρους της GE ασκήσεως επιρροής που απορρέει από την ισχύ των θυγατρικών της επί των αεροπορικών εταιριών	II - 5667
— Συμπέρασμα επί της εκ μέρους GE ασκήσεως επιρροής που απορρέει από την ισχύ των θυγατρικών της	II - 5670
Θεωρήσεις σχετικά με τους αριθμούς που αφορούν την εξέλιξη των μεριδίων αγοράς της προσφεύγουσας μετά την έναρξη από τη GECAS της δραστηριότητας αγοράς και χρηματοδοτικής μισθώσεως αεροσκαφών	II - 5671
Το συμπέρασμα επί της κάθετης ολοκλήρωσεως	II - 5674

δ) Η κατάσταση του ανταγωνισμού στην αγορά των κινητήρων μεγάλων εμπορικών αεροσκαφών	II - 5675
ε) Έλλειψη ή αδυναμία ανταγωνιστικής και εμπορικής πίεσεως	II - 5678
Η πίεση που ασκούν οι ανταγωνιστές	II - 5678
— Επί της θέσεως της P & W	II - 5679
— Επί της θέσεως της Rolls-Royce	II - 5681
Η πίεση που ασκούν οι αγοραστές	II - 5683
στ) Συμπέρασμα επί της δεσπόζουσας θέσεως	II - 5685
Γ — Επί της κάθετης αλληλεπικαλύψεως	II - 5685
1. Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II - 5685
2. Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5687
3. Συμπέρασμα	II - 5696
Δ — Επί των συσπειρωτικών συνεπειών	II - 5697
1. Επί της οικονομικής ισχύος και της κάθετης ολοκληρώσεως	II - 5697
α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II - 5697
Επί της οικονομικής ισχύος	II - 5697
Επί της κάθετης ολοκληρώσεως	II - 5698
β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5700
Εισαγωγή	II - 5700
Επί του πιθανού χαρακτήρα της μελλοντικής συμπεριφοράς που προέβλεψε η Επιτροπή	II - 5701
— Επί των προϊόντων SFE-standard	II - 5701
— Επί των προϊόντων BFE και SFE-option	II - 5705
Επί της δημιουργίας δεσποζουσών θέσεων στις αγορές των αεροηλεκτρονικών και μη αεροηλεκτρονικών προϊόντων στο μέλλον	II - 5709
Συμπέρασμα	II - 5712
	II - 5835

2. Επί των συνολικών συμφωνιών	II - 5713
α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II - 5713
Προκαταρκτικές παρατηρήσεις	II - 5713
Επί της υπάρξεως καθαρών ή τεχνικών συνολικών συμφωνιών	II - 5716
Επί της υπάρξεως μικτών συνολικών συμφωνιών	II - 5717
β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5721
Προκαταρκτικές παρατηρήσεις	II - 5721
Επί των συνολικών πωλήσεων γενικώς	II - 5724
Επί των καθαρών συνολικών συμφωνιών	II - 5727
Επί των τεχνικών συνολικών συμφωνιών	II - 5731
Επί των μικτών συνολικών συμφωνιών	II - 5732
— Επί των προηγούμενων πρακτικών	II - 5734
— Επί των οικονομικών αναλύσεων	II - 5736
— Επί του στρατηγικού χαρακτήρα των προβλεφθεισών συμπεριφορών	II - 5742
Συμπέρασμα	II - 5744
E — Επί των οριζοντίων αλληλεπικαλύψεων	II - 5745
1. Επί των κινητήρων μεγάλων περιφερειακών αεροσκαφών	II - 5746
α) Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 5746
Επί του ορισμού της αγοράς και της υπάρξεως προϋφισταμένης δεσπόζουσας θέσεως στη σχετική αγορά	II - 5746
Επί των συνεπειών της συγκεντρώσεως στη σχετική αγορά	II - 5748
Επί της απορρίψεως της διαρθρωτικής δεσμεύσεως σχετικά με τους κινητήρες για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη	II - 5749
β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5750
Επί του ορισμού της αγοράς	II - 5750

Επί της προϋφισταμένης δεσπόζουσας θέσεως της προσφεύγουσας ...	II - 5766
Επί της ενισχύσεως της δεσπόζουσας θέσεως	II - 5767
Επί των αποτελεσμάτων της ενισχύσεως της δεσπόζουσας θέσεως επί του ανταγωνισμού	II - 5768
Επί της εκ μέρους της Επιτροπής απορρίψεως της δεσμεύσεως σχετικά με τα μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη	II - 5773
Συμπέρασμα ως προς την οριζόντια αλληλεπικάλυψη που επηρεάζει την αγορά των κινητήρων για μεγάλα περιφερειακά αεροσκάφη	II - 5775
2. Επί των κινητήρων επιχειρηματικών αεροσκαφών	II - 5775
α) Επιχειρήματα των μερών	II - 5775
β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5776
γ) Συμπέρασμα επί της οριζόντιας αλληλεπικάλυψεως που αφορά την αγορά των κινητήρων επιχειρηματικών αεροσκαφών	II - 5782
3. Επί των μικρών αεριοστροβίλων θαλάσσης	II - 5783
α) Επί του ορισμού της αγοράς	II - 5783
Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II - 5783
Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5783
β) Επί των δεσμεύσεων	II - 5790
Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II - 5790
Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5791
γ) Συμπέρασμα επί της οριζόντιας αλληλεπικάλυψεως που αφορά την αγορά των μικρών αεριοστροβίλων θαλάσσης	II - 5793
Z — Επί των ισχυρισμών σχετικά με διαδικαστικές πλημμέλειες	II - 5793
1. Προκαταρκτικές σκέψεις	II - 5794
α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II - 5794
β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5796

2. Επί της προσβάσεως σε ορισμένα έγγραφα	II - 5798
α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II - 5798
β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5802
3. Επί της καθυστερημένης προσβάσεως στον φάκελο	II - 5815
α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II - 5815
β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5816
4. Επί της βραχύτητας της προθεσμίας που παρεσχέθη στη ΓΕ για την εξέταση του φακέλου	II - 5818
α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II - 5818
β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5819
5. Επί της τηρήσεως των καθηκόντων του συμβούλου ακροάσεων	II - 5823
α) Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II - 5823
β) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 5824
Γενικό συμπέρασμα	II - 5829
Επί των δικαστικών εξόδων	II - 5830